University of Alberta Library
0 1620 2352 5650

КАЛЄНДАР
"УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ"
на 1955 рік

ST. JOHN'S UKRAINIAN CATHOLIC CHURCH
11024 - 89TH AVENUE
EDMONTON, ALBERTA

YOUR YEAR 'ROUND
SHOPPING GUIDES

IT PAYS TO SHOP AT EATON'S

Guides to Leading Choice—Guides to Leading Values —Guides to Satisfying Quality Backed by EATON'S Guarantee! You will find it convenient and money-saving to shop at EATON'S through the Mail Order, every season in the year. Keep your name on the EATON Mailing List by regular orders from the Catalogues—It Pays!

THE T. EATON Co LIMITED
WINNIPEG CANADA

Календар

„Українського Голосу"

1955

РІЧНИК XXXVIII.

ВИДАННЯ ВИДАВНИЧОЇ СПІЛКИ „ТРИЗУБ" В КАНАДІ
ВІННІПЕҐ, МАН.

St. John's Institute Library
11024 - 82nd AVENUE
EDMONTON, — ALBERTA.

Published by
Trident Press Ltd., 210—216 Dufferin Ave., Winnipeg, Man.

Printed in Canada

UNIVERSITY LIBRARY
UNIVERSITY OF ALBERTA

Рік 1955

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАР

Рік 1955 є роком звичайним і числить 365 днів.

Календарна весна зачинається 21-го березня — тоді маємо весняне зрівнання дня з ночею.

Літо зачинається 22 червня; літна перемога дня над ночею.

Осінь починається 23 вересня — тут приходить осінне зрівнання дня з ночею.

Зима 22 грудня — зимова перемога ночі над днем.

Ріжні способи числення часу

Християнська рахуба починається від народження Христа — тепер маємо 1955-ий рік.

Від охрещення Українського Народу Володимиром Великим 988 року маємо тепер 967 літ.

Грецька Церква числить за Біблією Старого Завіту, отже тепер маємо 7465-ий рік.

Жидівський рік, що почався в осени 1954 року, є 5716 роком

Календар протестантів є назагал той самий, що в римо-католиків що до свят, які ще в протестантів є.

Жиди починають свій календар від 7-го вересня, 3761-го року перед Христом. Отже щоби знати, який в жидів рік, то треба додати до християнської рахуби 3761. Їх рік захоплює вчасти наші два роки, бо починається в осени.

Магометани (турки) числять рік по оборотах місяця, отже їх рік коротший від нашого і тому їх Новий Рік кожного року посувається 11 днів назад. Так, що з зими вертається до літа, а там знов до зими.

КАЛЄНДАРНІ СПРАВИ НА 1955 РІК

Різдво 7-го січня, в пятницю.
Український Новий Рік 14 січня, в пятницю.
Йордан 19 січня в середу.
Мясниць від Різдва до Мясопустної Неділі 6 тижнів і 3 дні.
Мясне пущення 20-го лютого.
Сирне пущення 27-го лютого.
Початок Великого Посту 28-го лютого.
Поклони 30 березня, в середу.
Благовіщення в четвер 7-го квітня.
Великдень 17-го квітня.
Вознесення 26 травня, в четвер.
Зелені Свята 5 червня.
Петра і Павла 12 липня в вівторок.

ПОСТИ

1. На Святий Вечір Різдва (Навечеріє Різдва).

2. На Святий Вечір Йордану (Навечеріє Богоявлення).

3. Великий Піст — від понеділка по Неділі Сиропустній до Великої Суботи перед Великоднем.

4. Петрівка завсігди від понеділка по Неділі Всіх Святих (1-ій по Зелених Святах) до передодня (навечерія) свята Петра і Павла (від 13 червня до 11 липня).

5. Спасівка завсігди від 14 (1 цер.) серпня до 27 (14 цер.) серпня отже до передодня Успення Прес. Богородиці.

6. В день памяти Усічення Голови Івана Хрестителя 11 вересня (29 серпня церк.).

7. В день свята Воздвиження Чесного Хреста 27 (14 цер.) вересня.

8. Пилипівка, завсігди від 28 (15 цер.) листопада, отже від дня по Пилипі — до передодня (до Навечерія, Св. Вечера) Різдва Христового.

9. В Страстний тиждень до Неділі Сиропустної з набілом.

ЗАГАЛЬНИЦІ

1. Від Різдва до Богоявлення (Йордану) крім Йорданського Святого Вечера.

2. Від Неділі Митаря і Фарисея до неділі Блудного Сина.

3. Від Великодня до Неділі Томиної.

4. Від Зелених Свят до Неділі Всіх Святих.

ЗАБОРОНЕНИЙ ЧАС ВЕСІЛЬ І ЗАБАВ З МУЗИКОЮ

1. Всі середи і пятниці крім загальниць.

2. Від початку Пилипівки до Богоявлення.

3. Від понеділка по Неділі Мясопустній до Неділі Томиної.

4. В Петрівку.

5. В Спасівку.

6. В день памяти Усічення Голови Івана Хрестителя.

7. В день Воздвиження Чесного Хреста.

ЛАТИНСЬКІ СВЯТА В 1955 РОЦІ

Новий Рік 1-го січня в суботу.
Трох Царів 6-го січня в четвер.
Благовіщення 25 березня в пятницю.
Перша неділя Посту 27 лютого.
Неділя цьвітна 3-го квітня.
Великдень 10 квітня.
Вознесення 19 травня в четвер.
Зелені Свята 29 травня.
Преображення 6 серпня в суботу.
Божого Тіла 9 червня в четвер.
Успення Богородиці 15 серпня в понеділок.
Різдво Богородиці 8 вересня в четвер.
Всіх Святих 1 листопада в вівторок.
Адвент 27-го листопада.
Непорочне Зачаття 8 грудня в четвер.
Різдво Христове 25 грудня в неділю.

УРЯДОВІ СВЯТА КАНАДИ

День Нового Року.
Великодна Пятниця.
Вікторія Дей — 24 травня.
Домініон Дей — 1 липня.
День Праці (Лейбор Дей) 1-ий понеділок в вересни.
День Подяки, оголошують.
День Різдва Христового.

Не всі ті свята треба брати в релігійнім значінню. Є свята державні отже державні інституції, банки і школи спиняють тоді свою діяльність.

ГОЛОСИ — РЯДОВІ НЕДІЛІ — РЯДОВІ УТРЕННІ ЄВАНГЕЛІЇ

Рядові Голоси — „Голос" в церковнім Богослуженню, це мельодія, або кілька мельодій, що на якусь одну неділю припадають. Таких Голосів, або голосових груп є 8, і береся їх по черзі одної неділі один Голос, другої другий і т. д. Коли скінчиться 8-ий, то дальша неділя має знов 1-ий Голос.

Тому, що Голоси беруться чергою оден за другим, вони звуться Голоси Рядові. Перший рядовий Голос в році починаєсь завсігди від 2-ої Неділі по Зелених Святах і так голоси йдуть, повторяючись аж до 5-ої Неділі Великого Посту.

Рядові Неділі — Перша неділя по Зелених Святах називається Першою Рядовою Неділею і від неї числяться всі дальші. З Рядовими Голосами й Утренними Євангеліями вони йдуть аж до пятої неділі Великого Посту, а з Апостолами і Євангеліями Служби Божої до послідних неділь перед Різдвом, а з деякими змінами до неділі перед неділею Митаря і Фарисея. Отже при кожній неділі зазначено, яка це чергова неділя, який тоді Голос (Гол. або Г.), яке Утренне Євангеліє (Утр. Єв., або УЄ), та який Апостол і Євангеліє на Службі Божій.

Утренні Євангелії — Кожна неділя посвячена памяти Христового Воскресення, отже на недільній Утрени завсігди читається Євангеліє про Воскресення Христа (Воскресне Євангеліє). Таких Євангелій є 11. Вони також звуться Рядовими Утренними, чи Воскресними Євангеліями. Перше з них припадає завсігди на 1-шу Рядову Неділю, отже на Неділю Всіх Святих, що зараз по Зелених Святах. На 11-ту Рядову Неділю припадає 11-те Утренне Євангеліє, а на 12-ту знов 1-ше. Впарі з Утренними Євангеліями йдуть Євангельські Стихири на Утрени перед Славословієм.

Свята — Свята мають свій окремий лад, отже можуть мати своє окреме Утренне Євангеліє, свій Апостол і Євангеліє на Службі Божій. Коли свято випаде в неділю, то деколи береся Апостол та Євангеліє і Неділі і Свята.

Окремий лад поза Рядовим маємо від Неділі Митаря і Фарисея до Зелених Свят.

ЄВАНГЕЛІЇ И АПОСТОЛИ НА ВАЖНІЙШІ ПОТРЕБИ

На Хрещенню — Мат. 28: 16—20; Рим. 6: 3—11.

На Вінчанню — Ів. 2: 1—11; Ефес. 5: 20—33.

На Похороні старших — Ів. 5: 24—30; Сол. 4: 13—17.

На Похороні дітей — Ів. 6: 35—39; 1 Корин. 15: 39—45.

На освяченню церкви — Ів. 10: 22—28; Жид. 3: 1—4.

В посуху — Мат. 16: 1—6; Яков 5: 7—9, 17—18.

В слоту — Мат. 7: 7—11; Рим. 8: 22—27.

В слабостях — Луки 4: 37—44; Жид. 12: 6—13.

На всяке прошення — Мат. 7: 7—11; Филип. 4: 4—9 (те саме, що на Цвітну Неділю).

Над слабим — Мат. 8: 28—34, або 17: 14—18, або Мар. 5: 1—20, або 9: 17—31, або Луки 9: 37—43.

Мале освячення води — Ів. 5: 1—4; Жид. 2: 11—18.

Освячення води на Йордан — Мар. 1: 9—11; 1 Кор. 10: 1—4. Тоді ж читання (Парамеї) 1) Ісаії 35: 1—10; 2) Ісаії 55: 1—13; 3) Ісаії 12: 3—6.

ЗАГАЛЬНІ АПОСТОЛИ СВЯТИМ

Богородиці — Филип. 2: 5—11.

Ангелам — Жид. 2: 2—10.

Апостолам — 1 Кор. 4: 9—16.

Пророкам — 1 Кор. 14: 20—25.

Святителям — Жид. 13: 17—21.

Преподобним — Галат. 5: 22—6: 2.

Мученикам — 2 Тим. 2: 1—10.

Ісповідникам — Єфес. 6: 10—17.

ЄВАНГЕЛІЇ РЯДОВІ НА УТРЕНИ

(Воскресні), які при неділях зазначені лише числами.

1. Матея 28: 16—20.
2. Марка 16: 1—8.
3. Марка 16: 9—20.
4. Луки 24: 1—12.
5. Луки 24: 12—35.
6. Луки 24: 36—53.
7. Івана 20: 1—10.
8. Івана 20: 11—18.
9. Івана 20: 19—31.
10. Івана 21: 1—14.
11. Івана 21: 15—25.

ЄВАНГЕЛІЇ НА СТРАСТЯХ В СТРАСТНИЙ ЧЕТВЕР

1. Івана 13: 31 до 18: 1.
2. Івана 18: 1—28.
3. Матея 26: 57—75.
4. Івана 18: 28—19: 1—16.
5. Матея 27: 3—32.
6. Марка 15: 16—32.
7. Матея 27: 34—54.
8. Луки 23: 32—49.
9. Івана 19: 25—37.
10. Марка 15: 43—47.
11. Івана 19: 38—42.
12. Матея 27: 62—66.

ЗА УПОКОЇ ЄВАНГЕЛІЯ Й АПОСТОЛИ

В понеділок — Ів. 5: 17—24; Рим. 14: 6—9.

Вівторок — Ів. 5: 24—30; 1 Кор. 15: 39—45.

Середу — Ів. 6: 35—39; 2 Кор. 5: 1—10.

Четвер — Ів. 6: 40—44; 1 Кор 15: 20—28.

Пятницю — Ів. 6: 48—54; 1 Кор. 15: 47—57.

Суботу — Ів. 5: 24—30; 1 Солун. 4: 13—17.

ЧИТАННЯ З СТАРОГО ЗАВІТУ НА ВСЕНОЧНІМ (Парамеї)

На Всеночнім на більші святя бувають Читання (Паремії, Парамеї) з Старого Завіту, отже тут подаємо, які коли береться.

Та поки що треба зробити такі уваги:

В Старім Завіті, що є старо-словянською мовою, перші пять книг звуться: 1. **Битіе,** 2. **Исход,** 3. **Левит,** 4. **Числа,** 5. **Второзаконіе.** А в Біблії виданій українською мовою (Видання Брит. Т-ва) ті самі книги зовуться: 1-ша книга Мойсея, 2-га книга Мойсея, 3-та книга Мойсея, 4-та книга Мойсея і 5-та книга Мойсея. Отже і в зазначуванню Парамей будемо звати ті книги Книгами Мойсеевими.

Старословянський біблійний поділ має також **Чотири Книги Царства,** а в українській мові ті чотири Книги зовуться: Перва Книга Самуїлова, Друга Книга Самуїлова, Перва Книга Царів, Друга Книга Царів. Коротко взявши, то в церк.-слов. е: 1-ша Книга Царств, 2-га Царств, 3-та Царств і 4-та Царств. А в укр. тексті те саме має заголовки: 1-ша Самуїла, 2-га Самуїла, 1-ша Царств, 2-га Царств. Цего послідного ми також будемо держатись в зазначуванню.

Ще кілька уваг щодо скорочень:

1М, 2М, 3М — це Перша Книга Мойсея, Друга і т. д.

Іс. — Ісаія, Єр — Єремія, Ез. — Езекиїл, Прип. — Приповістки Соломона, Ек. — Екклезіяст і др. подібно.

Отже хто вважно перегляне заголовки Старого Завіту, той буде знати, до чого скорочення відноситься.

Рожд. Пресв. Богор. — 1) 1М 28: 10—17. 2) Ез. 43: 27; 44: 1—4. 3) Прип. 9: 1—11.

Воздв. Ч. Хр. — 1) 2М 15: 22—27, 16: 1. 2) Прип. 3: 11—18. 3) Іс. 60: 11—16.

Покров Пр. Богор. — як на Рожд. Пресв. Богородиці.

Димитрія — 1) Іс. 63: 15—19; 64: 1—5, 8—9. 2) Єр. 2: 2—12. 3) Прем. 4: 7—15.

Михаїла — 1) Іс. Навина 5: 13—15. 2) Суд. 6: 2—7, 11—24. 3) Іс. 14: 7—20.

Введення — 1) 2М 40: 1—5, 9—10, 16, 34—35. 2) 1 Цар. 7: 51; 8: 1, 3—7, 9—11. 3) Ез. 43: 27; 44: 1—4.

Николая — 1) Прип. 10: 7, 6, 3: 13—16; 8: 34—35. 2) Прип. 10: 31—32; 11: 1—2, 4, 3, 5—12. 3) Прем. 4: 7—15.

Нед. пер. Рожд. — 1) 1М 14: 14—20. 2) 5М 1: 8—11, 15—17. 3) 5М 10: 14—21.

Нов. Рік Вас. — 1) 1М 17: 1—2, 4—8, 3, 9—12, 14. 2) Прип. 8: 22—30. 3) Прип. 10: 31—32; 11: 1—2, 4, 3, 5—12.

Йордан, Водосвяття — 1) Іс. 35: 1—10. 2) Іс. 55: 1—13. 3) Іс. 12; 3—6. Тоді ж Апостол 1 Кор. 10: 1—4. Єв. Мар. 1: 9—11.

Трох Святих — 1) 5М 1: 8—11, 15—17. 2) 5М 10: 14—21. 3) Прем. Солом. 3: 1—9.

Стрітення — 1) 2М 13: 1—16. 2) Іс. 6: 1—13. 3) Іс. 19: 1—21.

Благовіщення (на Вечірни) — 1) 1М 28: 10—17. 2) Ез. 43: 27; 44: 1—4. 3) Прип. 9: 1—11. — На Літ. 1) 2М 3: 1—8. 2) Прип. 8: 22—30.

Юрія — 1) Іс. 43: 9—14. 2) Прем. 3: 1—9. 3) Прем. 4: 7—15.

Рожд. Ів. Хрест. — 1) 1М 21: 1—8. 2) Суд. 13: 1—21. 3) Мал. 4: 1—6.

Ілії — 1) Цар. 17: 1—16. 2) 1 Цар. 18: 1—21. 3) 1 Цар. 19: 4—16.

Преображення — 1) 2М 24: 12—18. 2) 2М 33: 11—23; 34: 4—6, 8. 3) 1 Цар. 19: 3—9, 11—13, 15—16.

Усп. Богор. — 1) 1М 28: 10—17. 2) Ез. 43: 27; 44: 1—4. 3) Прип. 9: 1—11.

Зел. Свята — 1) 4М 11: 16—17, 24—29. 2) Йоіл. 2: 23—32 (до: „спасеться"). 3) Ез. 36: 24—28.

Петра і Павла — 1) 1 Посл. ап. Петра (Нов. Завіт) 1: 3—9. 2) 1 Пос. ап. Петра 1: 13—19. 3) 1 Пос. ап. Петра 2: 11—24 (до: „правдою жили").

Цвіт. Неділя — 1) 1М 49: 1—2, 8—12. 2) Соф. 3: 14—19. 3) Зах. 9: 9—15.

Вознесення — 1) Іс. 2: 2—3 (до: „стежками Його). 2) Іс. 62: 10—63: 1—9. 3) Зах. 14: 1 (до: „Господень") —4 (до: „на схід сонця"), 8—11.

ПОЯСНЕННЯ СКОРОЧЕНЬ

що приходять при означуванню Голосів, Недільних Євангелій, Апостола та Євангелій на Службі Божій і др.

Гол., або Г. — Голос.
Утр. Єв., або УЄ — Утренне Євангеліє.
Літ. — Літургія, або Литургія, отже Служба Божа.
Ап. — Апостол.
Діян., або Ді. — Діяння Апостолів.
Жид. — Жидів.
Рим. — Римлян.
1 Кор. — Перше до Коринтян.
2 Кор. — Друге до Коринтян.
Гал. — Галат і т. п.

Євангелисти: Мат., або Мт. — Матей; Мар., або Мр. — Марко; Лу. — Лука; Ів. — Іван.

Вишукування Апостолів і Євангелій:

Мт. 2: 1—12 значить: Матея 2-га Голова, а в ній читаєсь від 1-го до 12-го стиха. Гал. 4: 4—7 значить: Послання до Галат Голова 4-та, а стихи в ній читається від 4-го до 7-го. Окремо звернемо увагу на таке означення: 1 Кор. 12: 27—13: 8. Це так розуміється: Перше до Коринтян, Голова 12-та, стихи від 27-го аж до слідуючої (13-ої) Голови, а дальше з Голови 13-ої до 8-го стиха. Себто читається в 12-ій Голові від 27-го стиха до кінця Голови, та дальше з Голови 13-ої до стиха 8-го.

СІЧЕНЬ -- JANUARY

1955 має 31 днів 1955

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	С	19	**Грудень 1954.** — Преп. Ілії Печерського, Палієвкта
Неділя Отців. Гол. 4. УЄ 7. Літ. Ап. Жид. 11: 9-10, 17-23, 32-40. Єв. Мат. 1: 1-25.			
2	Н	20	**Нед. св. Отців.** Свщм. Ігнатія Богоносця, Філогена Ант.
3	П	21	Муч. Юліанії Никомид., смерть Петра митр. Київського
4	В	22	Влкмч. Атанасії, Теодотії, Евода, Хрисогона, мч. Зоїла
5	С	23	10 муч. в Криті, Павла еп. Неокесар., Теоктиста
6	Ч	24	**Святий Вечер.** Муч. Евгенії, Василиси
7	П	25	**РІЗДВО ІСУСА ХРИСТА**
8	С	26	**СОБОР ПРЕСВ. БОГОР.** Йосифа Обручника
Стефана. Нед. по Різдві. Гол. 5. УЄ 8. Літ. Ап. Галат 1: 11-19. Єв. Мат. 2: 13-23.			
9	Н	27	**СТЕФАНА. Нед. по Різдві.** Преп. Теодора, архіеп. Цар.
10	П	28	Св. 20,000 мучеників в Никомидії спалених, мч. Петра
11	В	29	14,000 дітей уб. Іродом, преп. Івана печ., прп. Маркела
12	С	30	Муч. Анисії діви, преп. Теодора Царгор., муч. Зотика
13	Ч	31	Преп. Меланії Рим., преп. Геласія. (Відданя Різдва)
14	П	1	**Січень 1955. НОВИЙ РІК.** Василія, Григорія, Івана
15	С	2	Преп. Сильвестра Печер., свмч. Теогена, Теодотії
Нед. перед Йорданом. Гол. 6. УЄ 9. Літ. Ап. 2 Тим. 4: 5-8. Єв. Мар. 1: 1-8.			
16	Н	3	**Нед. перед Йорданом.** Прор. Малахія, муч. Гордія
17	П	4	Собор 70-ти Апостолів: Якова, Марка, Луки і других.
18	В	5	**Св. Вечер перед Йорданом** (Піст). преп. Сави освящ.
19	С	6	**ЙОРДАН (БОГОЯВЛЕННЯ ГОСПОДНЄ)**
20	Ч	7	**Собор Івана Хрестителя.** Мч. Атанасія Аталійського
21	П	8	Преп. Григорія Печерського, преп. Георгія, Домніки
22	С	9	Муч. Полієвкта і Неарха; Петра еп. Севастійського
Неділя по Йордані. Гол. 7. УЄ 10. Літ. Ап. Ефес. 4: 7-13. Єван. Мат. 4: 12-17.			
23	Н	10	**Нед. по Йордані.** Григорія еп. Ниськ., преп. Дометіяна.
24	П	11	Преп. Теодосія Вел., преп. Теодосія Антіохійського
25	В	12	Сави архіеп. Серб., Муч. Татіяни, преп. Евпраксії
26	С	13	Муч. Ермила і Стратоника, Якова еп. Нізивійського
27	Ч	14	Св. Отців вбитих в Синаї й Раїфі; преп. Стефана
28	П	15	Преп. Павла Тивейського, преп. Івана Кущника.
29	С	16	Поклонення кайданам ап. Петра, муч. Неона, Леоніди
Неділя 32. Закхея. Гол. 8. УЄ 11. Літ. 1 Тим. 4: 9-15. Єв. Луки 19: 1-10.			
30	Н	17	**Нед. 32. Закхея.** Преп. Антонія Вел., Архила ісповід.
31	П	18	Св. Атанасія і Кирила архіеп. Алекс., преп. Маркіяна

Різдво Христа. УЄ Мат. 1: 18-25. Літ. Гал. 4: 4-7. Єв. Мат. 2: 1-12.
Собор Богородиці. УЄ Мат. 1: 18-25. Ап. Жид. 2: 11-18. Єван. Мат. 2: 13-23.
Новий Рік — Василія. УЄ Івана 10: 9-16. Літ. Ап. Кол. 2: 8-12 і Жид. 7; 26-8: 1-2. Єв. Луки 2: 20-21, 40-52 і Луки 6: 17-23.
Йордан. УЄ Марка 1: 9-11. Літ. Ап. Тита 2: 11-14 і 3: 4-7. Єв. Матея 3: 13-17.
Собор Ів. Хрест. Літ. Ап. Тита 2: 1-10. Єв. Івана 1: 29-34.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Січень

1. 1919. Видано закон про автокефалію Української Православної Церкви.
6. 1846. Засновано Кирило-Методіївське Братство в Києві.
7. 1834. Народився поет Степан Руданський.
11. 1647. Помер Петро Могила, київський митрополит і основник Академії в Києві, званої в його честь Могилянською. Помер поет Юрій Федькович в Чернівцях.
13. 1867. Андрусівська умова. Поділ України між Москвою і Польщею.
13. 1906. Перший український щоденник у Києві "Громадська Думка".
14. 1649. Тріюмфальний в'їзд гетьмана Б. Хмельницького до Києва.
18. 1654. Переяславська умова України з Московщиною.
21. 1803. Помер гетьман України Кирило Розумовський.
22. 1918. Проголошення самостійности України.
22. 1919. Проголошення в Києві злуки всіх українських земель.
28. 1734. Помер Гетьман Данило Апостол.
29. 1918. Героїчний бій під Крутами укр. юнацтва з большевиками.

ЛЮТИЙ -- FEBRUARY

1955 має 28 днів 1955

Звич. Кал. н.с.	тижня Церк.	Кал. Дні	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	В	19	**Січень 1955.** Преп. Макарія, Лаврентія, Евтимія печ.
2	С	20	† Преп. Евтимія Вел., муч. Інни, Пімми, Рімми
3	Ч	21	Преп. Максима іспов., муч. Анастазія, Неофіта,
4	П	22	Препмч. Анастасія Печер., ап. Тимотея, муч. Мануїла
5	С	23	Свщмч. Климента еп. Анкирського, муч. Агафангела
Нед. Митаря і Фарисея. Гол. 1. УЄ 1. Літ. Ап. 2 Тим. 3: 10-15. Єван. Луки 18: 10-14.			
6	Н	24	**Нед. Митара і Фарисея.** Преп. Ксенії, муч. Вавили
7	П	25	† Григорія Богослова арх. Царгород., мч-ці Филицати
8	В	26	Преп. Ксенофонта і Марії і їх синів, Аркадія, Івана
9	С	27	† Перенесення мощів Івана Золотоуст., муч. Димитрія
10	Ч	28	Преп. Ефрема Печер. Митроп., Ефрема Сирина
11	П	29	Перенес. мощей Ігнатія Богон., Лаврентія Печерського
12	С	30	**ТРОХ СВЯТИХ: Василія В., Григорія Бог., Івана Зол.**
Неділя Блудного сина. Гол. 2. УЄ 2. Літ. Ап. 1 Кор. 6: 12-20. Єван. Луки 15: 11-32			
13	Н	31	**Нед. Блудного Сина.** Никити еп. Новгородського
14	П	1	**Лютий.** Муч. Трифона, м-ці Перпетуї, муч. Сатира
15	В	2	**СТРІТЕННЯ ГОСПОДНЄ.** Муч. Йордана, Гавриїла
16	С	3	Преп. Ісидора Пелус., Миколая іспов., Георгія Вел.
17	Ч	4	Симеона Богоприємця і Праведної Анни
18	П	5	Муч. Агафії, Теодосія Угл. архіеп. Черниг.
19	С	6	Вукола еп. Смирни, муч. Доротеї, Христини, Калісти
Нед. Мясопустна. Гол. 3. УЄ 3. Літ. Ап. 1 Кор. 8:—8, 9: 2. Єв. Мат. 25: 31-46.			
20	Н	7	**Нед. Мясопустна.** Партемія еп. Лампс., преп. Луки
21	П	8	Влкмч. Теодора Стратилата, прор. Захарії, Сави арх.
22	В	9	Преп. Панкратія затворника печер., муч. Никифора
23	С	10	Преп. Прохора Печ., священмуч. Харлампія, Порфірія
24	Ч	11	Муч. Власія еп. Севаст., муч. Георія серб., Всеволода
25	П	12	Мелетія еп. Антіох., Антонія патр. Царг., прп. Евгенія
26	С	13	Преп. Мартиніяна, Зої і Фотини, Евлогія арх. Алекс.
Нед. Сиропустна. Гол. 4. УЄ 4. Літ. Рим. 13:—11, 14:—4. Єв. Мат. 6: 14-21.			
27	Н	14	**Нед. Сиропустна.** Рівноап. Кирила учит. Словян
28	П	15	**Початок Вел. Посту.** Преп. Пафнутія Печ., ап. Онисима

Трох Святих. УЄ Івана 10: 9-16. Літ. Ап. Жид. 13: 7-16. Єван. Матея 5: 14-19.

Стрітення. УЄ Луки 2: 25-32. Літ. Жид. 7: 7-17. Єв. Луки 2: 22-40

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Лютий

4. 1793. Другий поділ Польщі — прилучення Волині й Поділля до Московщини.
9. 1918. Берестейський мир між Україною і Німеччиною, Австрією Туреччиною та Болгарією.
11. 1900. Заснування Революційної Української Партії (РУП), — першої політичної партії у східній Україні.
14. 1897. Помер письменник Пантелеймон Куліш.
20. 1054. Помер князь Ярослав Мудрий.
22. 1860. Народилася найбільша укр. артистка Марія Заньковецька.
24. 1872. Народилася поетка Леся Українка.
27. 1664. Поляки розстріляли полковника Івана Богуна.

БЕРЕЗЕНЬ -- MARCH

1955 має 31 днів 1955

Звич. Кал. н. с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	В	16	**Лютий.** Памфила Валента, св. Флавіяна археп. Ант.
2	С	17	Преп. Теодора Мовчан. Печер., муч. Теодора Тирона
3	Ч	18	Агапита еп. Синад., Льва еп. Рим., Флавіяна
4	П	19	Еп. Архипа, Филимона, Апфії, преп. Доситея
5	С	20	Льва еп., преп. Агатона чудотв. Печерського
			Нед. 1 Посту. Гол. 5. УЄ 5. Літ. Ап. Жид. 11: 24-26, 32. 12: 2. Єван. Ювана 1: 43-51.
6	Н	21	**Нед. 1 Посту.** Преп. Тимотея, Евстафія архиеп. Антіох.
7	П	22	Муч. Маврикія, Федора, Пилипа, преп. Атанасія іспов.
8	В	23	Свщмч. Полікарпа, преп. Івана, Антіоха, Мойсея
9	С	24	† Перше і друге знайдення голови Ів. Хрест.
10	Ч	25	Тарасія арх. Царгор., смч. Регіна еп.
11	П	26	Преп. Порфирія еп. Газького, мч. Севастіяна
12	С	27	Преп. Тита Печер., Прокопа, Декаполіта
			Неділя 2 Посту. Гол. 6. УЄ 6. Літ. Ап. Жидів 1: 10—2: 3. Єв. Марка 2: 1-12.
13	Н	28	**Нед. 2 Вел. Посту.** Преп. Василія, Марини, Кира
14	П	1	**Березень.** Препмч. Евдокії, муч. Нестора і Привімія
15	В	2	Свщмч. Теодота еп. Кирин., мч. Евфалії, прп. Агатона
16	С	3	Смч. Евтропія, Клеоніка і Василиска, Піями
17	Ч	4	Преп. Герасима Волог., мч. Павла і Юліяни
18	П	5	Муч. Конона, преп. Марка пост., муч. Івана
19	С	6	42 муч. Аморейських, Милисена, Теодора
			Нед. 3 Посту. Гол. 7. УЄ 7. Літ. Ап. Жид. 4: 14—5:—6. Єв. Марка 8: 34— 9: 1.
20	Н	7	**Нед. 3 Посту, Хрестопоклінна.** Свщмч. Херсонських
21	В	8	Преп. Теофілакта ісповід., свщмч. Теодорита
22	В	9	† 40 муч. Севастійських: Акакія, Александра, Домни
23	С	10	Муч. Кодрата, Кипріяна, Діонизія, Павла
24	Ч	11	Софонія патр. Єрусал., муч. Піонія, Евтимія
25	П	12	Теофана ісп., Григорія Двоеслова, Симеона
26	С	13	Никифора патр. Царгород., муч. Христини
			Нед. 4 Посту. Гол. 8. УЄ 8. Літ. Ап. Жид. 6: 13-20. Єв. Марка 9: 17-31.
27	Н	14	**Нед. 4 Вел. Посту.** Ростислава кн. Київ., преп. Теогноста
28	П	15	Муч. Агапія, Пуплія, Тимолая, Ромила, муч. Никандра
29	В	16	Серапіона арх. Новгор., мч. Трохима, ап. Аристовула
30	С	17	**Поклони.** Преп. Олексія чол. Божого, муч. Марина
31	Ч	18	Кирила арх. Єрусал., муч. Трофима, Евкратія

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Березень

3. 1828. Народився український байкар Леонід Глібів.
4. 1861. Знесення кріпацтва в Україні.
4. 1780. Кирила Розумовського вибрано гетьманом України.
8. 1169. Московський князь Андрій Боголюбський зруйнував Київ.
9. 1814. Народився Тарас Шевченко.
10. 1861. Помер Тарас Шевченко.
14. 1923. Рада Амбасадорів призначила Галичину Польщі.
15. 1669. Вибрано Данила Многогрішного гетьманом України.
18. 1921. Мировий договір Польщі з Совітами в Ризі.
19. 1664. Розстріляно гетьмана Івана Виговського під Ольхівцем.
20. 1917. Створено Українську Центральну Раду в Києві.
21. 1942. Померла Ольга Кобилянська.
26. 1909. Помер історик Микола Аркас.

КВІТЕНЬ -- APRIL

1955 має 30 днів 1955

Заг. Кал.н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	П	19	**Березень.** Муч. Хризанта і його нареч. Дарії, Іларії
2	С	20	Отців: Івана, Сергія, Патрикія, муч. Фотини, Никити
			Нед. 5 Посту. Гол. 1. Ує 9. Літ. Ап. Жидів 9: 11-14. Єван. Марка 10: 32-45.
3	Н	21	**Нед. 5 Посту.** Івана Ліствичника, Якова ісповідника
4	П	22	Свщмч. Василія пресв. Анкирського, м-ці Дросиди
5	В	23	Преп. Никона Печер., свщм. Никона еп. і 200 ученик.
6	С	24	Преп. Артемона еп. Селев., преп. Якова ісповідника
7	Ч	25	**БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ**
8	П	26	Собор арх. Гавриїла, преп. Василія Нового, Малха
9	С	27	Матрони Солунської, преп. Івана прозорливого
			Нед. Цьвітна. УЄ Бат. 21: 1-11, 15-17. Літ. Ап. Филип. 4: 4-9. Єван. Івана 12: 1-18.
10	Н	28	**Неділя Цьвітна.** Преп. Евстратія пост. Печерського
11	П	29	Преп. Марка еп. Аретусійського, мч. Кирила діякона
12	В	30	Преп. Івана Ліств., муч. Захарії, преп. Зосима еп. Сар.
13	С	31	**Квітень.** Свщмч. Іпатія Гангр., Йони митр. Київ.
14	Ч	1	**Страстний Четвер — Страсти.** Преп. Геронтія, Марії
15	П	2	**Велика Пятниця — Плащениця.** Преп. Марії Єгипет.
16	С	3	**Вел. Субота.** Преп. Йосифа Многоболізного Печер.
			Великдень: Ап. Діяння 1: 1-8. Єван. Івана 1: 1-17.
17	Н	4	**ВЕЛИКДЕНЬ — ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВЕ**
18	П	5	**ВЕЛИКОДНИЙ ПОНЕДІЛОК.** Агатона і Теодула
19	В	6	**ВЕЛИКОДНИЙ ВІВТОРОК**
20	С	7	Муч. Евпсихія, муч. Авдієса і 270 інших з ним
21	Ч	8	Преп. Нифонта еп. Новгор., ап. з 70: Іродіона, Агава
22	П	9	Муч. Авдієса, Маріяна і 270 із ними
23	С	10	Муч. Терентія, Максима, Зенона, Теодора
			Нед. Томи. Гол. 1. УЄ 1. Літ. Діян. 5: 12-20. Єван. Іван 20: 19-31.
24	Н	11	**Неділя Томина — Провідна.** Свщмч. Антипи еп. Пар.
25	П	12	Василія ісповідника Парійського, преп. Атанасії ігум.
26	В	13	Свщмч. Артемона пресв. Лаодикійськ., м-ці Томаїди
27	С	14	Мартина ісповідника, муч. Івана, Антонія, Евстратія
28	Ч	15	Ап. Аристарха, Трофима, муч. Сави, Василиси
29	П	16	Муч. Каліди, Ніки, Нунихеї, Харієси, Теодори, Галини
30	С	17	Свщмч. Симеона еп. Перського та інш. 1000 мучеників

Благовіщення. УЄ Луки 1: 39-49, 56. Літ. Жид. 2: 11-18. Єв. Луки 1: 24-38

Євангелія Вечірні на Великдень Івана 20: 19-25.

Світлий Понеділок. Ап. Діян. 1: 12-17, 21-26. Єван. Івана 1: 18-28.

Світ. Вівторок. Діян. 2: 14-21. Єван. Луки 24: 12-35

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Квітень

8. 1340. Галицькі бояри отруїли останнього князя Галицької Держави Юрія II.
14. 1857. Звільнення Тараса Шевченка з 10-річного заслання.
15. 1848. Скасування панщини в Галичині.
17. 1847. Арешт Тараса Шевченка.
18. 1648. Перемога Богдана Хмельницького під Жовтими Водами.
19. 1885. Помер історик Микола Костомаров.
19. 1917. Перший Всеукраїнський Військовий Зїзд у Киеві.
23. 1185. Похід на половців, оспіваний у "Слові о полку Ігоревім".
25. 1622. Помер гетьман Петро Сагайдачний.
25. 1913. Помер письменник Михайло Коцюбинський.
27. 1904. Помер драматург і артист Михайло Старицький.
29. 1648. Богдана Хмельницького вибрано гетьманом України.
29. 1918. Проголошено гетьманом Павла Скоропадського. Фльота на Чорному морі підняла український прапор.
30. 1876. Царський указ про заборону українського письменства.

ТРАВЕНЬ -- MAY

1955 має 31 днів 1955

Звич. Кал. л.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
			Нед. Миронос. Гол. 2. УЄ Мар. 16: 9-20. Літ. Діян. 6: 1-7. Єв. Мар. 15: 43-47 і 16: 1-8.
1	Н	18	**Квітень. Нед. Мироносиць.** Преп. Івана Ісповідника
2	П	19	Муч. Талалея, Александра, Астерія воїнів, преп. Івана
3	В	20	Муч. Гавриїла отрока, преп. Теодора, Анастасія ігум.
4	С	21	Свщмч. Теодора і матери його Филипії, муч. Діоскора
5	Ч	22	Теодора Сикеота, ап. Натанаїла, Луки
6	П	23	†**Великомуч. Георгія (Юрія).** Муч. Лазаря, Анатолія
7	С	24	Преп. Сави Печер., Муч. Стратилата і 70 його воїнів
			Нед. Розслабл. Гол. 3. УЄ Луки 24: 1-12. Літ. Діян. 9: 32-42. Єван. Івана 5: 1-15.
8	Н	25	**Неділя Слабого.** Ап. Марка, Македонія патр. Царгор.
9	П	26	Свщмч. Василія еп. Амасійського, св. Глафіри діви
10	В	27	Преп. Степана еп. Волод. Вол., преп. Симеона
11	С	28	Кирила еп. Туров., ап. Ясона і Сосипатра, мч. Мамія
12	Ч	29	Муч. 9 в Кизику, Теогніда, Рута, Антипатра, Теостиха
13	П	30	†Ап. Якова Завед., Никити Новгород., Максима
14	С	1	**Травень.** Макарія митр. Київ., преп. Пафнутія
			Нед. Самар. Гол. 4. УЄ Ів. 20: 1-10. Літ. Діян. 11: 19-26 і 29-30. Єв. Івана 4: 5-42.
15	Н	2	**Неділя Самарянки.** Перенс. мощів Бориса і Гліба,
16	П	3	Смерть преп. Теодосія ігумена Печер., муч. Тимотея
17	В	4	Пелагії діви, свщмч. Сильмана, Еразма, Никифора
18	С	5	Влмч. Ірини, муч. Теофіта, Гая і Гаяна, преп. Михея
19	Ч	6	Преп. Йова многострад., Йова Почаївського чудотв.
20	П	7	Зявлення Чесн. Хреста в Єрус., муч. Акакія, Івана
21	С	8	†Ап. Івана Богослова, Арсенія Вел., Арсенія Печер.
			Нед. Сліпор. Гол. 5. УЄ Ів. 20: 11-18. Літ. Діян. 16: 16-34. Єв. Івана 9; 1-38.
22	Н	9	**Неділя Сліпого.** Перенес. мощів Николая Чудотворця
23	П	10	Ап. Симона Зилота, преп. Ісидора, блаж. Таїсії
24	В	11	Рівноап. Кирила і Методія, преп. Софронія Печер.
25	С	12	Епифанія еп. Кипру, Германа патр. Царгород.
26	Ч	13	**ВОЗНЕСЕННЯ ГОСПОДНЕ.** Муч. Гликерії діви
27	П	14	Никити затв. Печер., муч. Ісидора Хіос., Максима
28	С	15	Пахомія Великого, Ісаії еп. Ростовського, Ісаії Печер.
			Нед. Св. ОО. Гол. 6. УЄ Ів. 21: 1-14. Літ. Діян. 20: 16-18 і 28-36. Єв. Ів. 17: 1-13.
29	Н	16	**Неділя св. Отців 1-го Всел. Собору 325 р.** † Ап. Івана
30	П	17	Ап. Андроника з 70-ти і помічниці його Юнії
31	В	18	Муч. дів: Александри, Текуси, Фаїни, Клавдії, Юлії

Вознесення. Утр. Єван. Марка 16: 9-20. Літ. Діян. 1: 1-12. Єван. Луки 24: 36-53.

Георгія (Юрія). УЄ Луки 12: 2-12. Ап. Діян. 12: 1-11. Єв. Івана 15: 17-16: 2.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Травень

1. 1838. Народився письменник Панас Мирний.
4. 1838. Викуп Т. Шевченка з кріпацтва.
6. 1910. Помер письменник Борис Грінченко.
7. 1945. Капітуляція Німеччини і закінчення II світової війни.
13. Свято Матері.
14. 1871. Народився письменник Василь Стефаник.
15. 1638. Перемога Остряниці над поляками під Голтвою.
18. 1917. Перший Всеукраїнський Військовий Зїзд у Києві.
22. 1861. Похорон Т. Шевченка на Чернечій Горі під Каневом.
23. 1938. Большевицький агент убив полк. Є. Коновальця в Ротердамі.
24. 1125. Помер князь Володимир Мономах.
25. 1926. Убито головного отамана УНР Симона Петлюру у Парижі.
26. 1742. Помер гетьман Павло Орлик у Яссах, в Молдавії.
28. 1916. Помер Іван Франко.

ЧЕРВЕНЬ -- JUNE

1955 має 30 днів 1955

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	С	19	**Травень.** Свщмч. Патрикія, еп. і Акакія, Менандра
2	Ч	20	Муч. Талалея, Александра, Астерія воїнів, преп. Івана
3	П	21	Рівноап. Константина і Єлени, преп. Касіяна
4	С	22	Муч. Василиска, Маркела, Кодра, мучениці Софії

Зелені Свята. Гол. 7. УЄ Ів. 20: 19-23. Літ. Діян. 2: 1-11. Єв. Івана 7: 37-52 і 8: 12.

5	Н	23	**ЗЕЛЕНІ СВЯТА — ПРЕСВ. ТРОЇЦІ.** Препмч. Михаїла
6	П	24	**ДЕНЬ СВ. ДУХА.** Преп. Симеона дивногорця
7	В	25	3-те знайдення голови Івана Хрест., мч. Келестина
8	С	26	Ап. Карпа й Алфея з 70-ти, муч. Аверкія і Єлени
9	Ч	27	Свмч. Терапонта Сард., муч. Теодори діви і Дидима
10	П	28	Преп. Никити іспов. еп. Халкид., муч. Еликоніди
11	С	29	Преп. Теодосії діви, Александра патр. Александ.

Нед. 1 по Зел. Св. і Всіх Святих. Гол. 8. УЄ 1. Ап. Жид. 11: 33-12: 2. Єв. Мат. 10: 32-33, 37-38; 19: 27-30.

12	Н	30	**Нед. 1 по Зел. Св.** Всіх Святих. Преп. Ісаакія Далм.
13	П	31	**Початок Петрівки.** Ап. Ерма з 70-ти. муч. Ермея воїна
14	В	1	**Червень.** Муч. Юстина филос., муч. Юстини, Харитини
15	С	2	**Велкмч. Івана Сучавського.** Никифора патр. Царг.
16	Ч	3	Муч. Лукіяна і з ним Клавдія, Ігнатія, Павла
17	П	4	Митрофана патр. Царг., Марти і Марії сестер Лазаря
18	С	5	Свщмч. Доротея еп. Тир., бл. Константина митр. Київ.

Нед. 2. Голос 1. УЄ 2. Літ. Ап. Римлян 2: 10-16. Єван. Матея 4: 18-23.

19	Н	6	**Нед. 2 по Зел. Св.** Муч. Висаріона Єгип., преп. Іларіона
20	П	7	Муч. Теодота Анкирського, муч. Киріякії, Колерії
21	В	8	Ефрема патр. Антіох., Теодора еп., муч. Теофана
22	С	9	Кирила арх. Алексан., муч. Теклі, Марти і Марії
23	Ч	10	Преп. Силуана схимомонаха Печер., Тимофія
24	П	11	†Ап. Вартоломея і Варнави з 17-ти, муч. Теопемпта
25	С	12	Преп. Онуфрія Вел., Петра Атонс., пуст. Івана

Нед. 3. Гол. 2. УЄ 3. Літ. Рим. 5: 1-10. Єван. Матея 6: 22-33.

26	Н	13	**Нед. 3 по Зел. Св.** Мч. Акилини, преп. Анни і сина Івана
27	П	14	Смерть кн. Мстислава, прор. Єлисея, Методія патр.
28	В	15	Прор. Амоса, муч. Віта, Модеста, преп. Крискентії
29	С	16	Преп. Тихона Лухов., муч. Тигрія пресвитера
30	Ч	17	Муч. Мануїла, Савела й Ізмаїла.

Івана Сучавського. УЄ Ів. 20: 1-10. Ап. Петра 3: 1-18. Єв. Івана 19: 25-27 і 21: 24-25.

Понеділок Зел. Свят. Літ. Ап. Ефесян 5: 9-19. Єван. Матея 18: 10-20.

Вознесення. УЄ Мар. 16: 9-20. Літ. Діян. 1: 1-12. Єван. Луки 24: 36-53.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Червень

4. 1775. Зруйнували москалі Запорожську Січ.
5. 1709. Гетьман Мазепа сполучився зі шведським королем Карлом XII.
7. 1843. Помер письменник Маркіян Шашкевич.
8. 1653. Перемога Богдана Хмельницького під Батогом.
10. 1917. Перший Всеукраїнський Селянський Зїзд у Києві.
10. День памяти замучених голодом українців у 1933 р.
18. 1569. Люблинська Унія.
17. 1709. Бій гетьмана Мазепи й шведів з царем Петром під Полтавою.
18. 1709. Зруйнування москалями Чортомлицької Січі.
23. 1917. Проголошено в Києві Перший Універсал Української Центральної Ради.
25. 1205. Галицький князь Роман поліг під Завихвостом.
28. 1768. Залізняк і Гонта здобули Умань.

ЛИПЕНЬ -- JULY

1955 має 31 днів 1955

Звич. Кал.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	П	18	**Червень.** Преп. Леонтія канон. Печер., муч. Емерія
2	С	19	†Ап. Юди брата Господнього, преп. Паісія Велик.
			Нед. 4. Гол. 3. УЄ 4. Літ. Ап. Римлян 6: 18-23. Єван. Матея 8: 5-13.
3	Н	20	**Нед. 4 по Зел. Св.** Свщмч. Методія, Угодники зем. Вол.
4	П	21	Муч. Юліяна Тарсійського, преп. Юлія пресвитера
5	В	22	Свщмч. Евсевія, муч. Галактіона, муч. Юліянії
6	С	23	Муч. Агрипини діви, муч. Евстахія, Гая, Урбана
7	Ч	24	**РІЗДВО ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ.** Муч. Орентія.
8	П	25	Преп. Февронії, Леоніди, Ливії й Евтропії
9	С	26	Преп. Давида Солун., Івана еп. Ґот., Діонисія Печер.
			Нед. 5 Гол. 4. УЄ 5. Літ. Рим. 10: 1-10. Єв. Мат. 8: 28-34 і 9: 1.
10	Н	27	**Нед. 5 по Зел. Св.** Преп. Самсона страннопріємця
11	П	28	Преп. Сергія і Гермона, преп. Івана Дамаскина
12	В	29	**Св. ПЕТРА і ПАВЛА — АПОСТОЛІВ**
13	С	30	†Собор 12-ти Апостолів, муч. Михаїла, Мелітона
14	Ч	1	**Липень.** Косми і Даміяна безсріб., Антонія Римлян.
15	П	2	Полож. Чесної ризи Діви Марії у Влахерні
16	С	3	Муч. Акинта, Марка, преп. Анатолія затв. Печер.
			Нед. 6. Гол. 5. УЄ 6. Літ. Рим. 12: 6-14. Єв. Матея 9: 1-8.
17	Н	4	**Нед. 6 по Зел. Св.** Андрея архіеп. Критського, Теодота
18	П	5	† Преп. Атанасія Атон., преп. Лампада, муч. Анни
19	В	6	Преп. Сисоя схим. Печер., муч. Лукії, муч. Ісавра
20	С	7	Преп. Томи Малеїна й Акакаія Синайського
21	Ч	8	Влкмч. Прокопія, св. Теодосії
22	П	9	Свщмч. Панкратія еп., Теодора еп., мч. Андрея і Прова
23	С	10	†Преп. Антонія Печерського, муч. Леонтія
			Нед. 7. Гол. 6. УЄ 7, Ап. Рим. 15: 1-7. Єв. Мат. 9; 27-35
24	Н	11	**Нед. 7 по Зел. Св.** Смерть укр. княгині Ольги
25	П	12	Муч. Прокла й Іларія, преп. Михаїла, св. Вероніки
26	В	13	Собор архан. Гавриїла, преп. Стефана Саваїта
27	С	14	Ап. Якили з 70-ти і друж. його Прискили, муч. Юста
28	Ч	15	**† Володимира Великого князя України**
29	П	16	Свщмч. Антиногена, муч. Юлії діви, мч. Павла і сестер
30	С	17	Влмч. Марини, преп. Леоніда, муч. Сперата
			Нед. 8. Голос 7. УЄ 8. Літ. Ап. 1 Коринтян 1: 10-18. Єван. Мат. 14: 14-22.
31	Н	18	**Нед. 8 по Зел. Св.** Івана і Памви затв. Печерських

Різдво Івана Хрестителя. УЄ Лук. 1: 24-25, 57-68, 76-80. Літ. Ап. Рим. 13: 12-14: 4. Лук. 1: 5-25, 57-68, 76-80.

Петра-Павла. УЄ Ів. 21: 15-25. Літ. 2 Кор. 11: 21-33 і 12: 1-9. Єв. Матея 16; 13-19

Володимира Великого. УЄ Івана 10: 9-16. Літ. Ап. Гал. 1: 11-19. Єван. Івана 10: 1-9.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Липень.

1. 1917. Заснування українського університету в Камянці Подільськім.
8. 1659. Гетьман Виговський розбив москалів під Конотопом.
15. 1015. Помер князь Володимир Великий.
16. 1917. Другий Універсал Центральної Ради.
21. 1948. Проголошено створення Української Національної Ради в західній Німеччині.
22. 1944. Помер у Празі видатний поет О. Олесь.
28. 988. Хрещення України-Руси в Києві.

СЕРПЕНЬ — AUGUST

1955 має 31 днів 1955

Звич. Кал.н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	П	19	Преп. Макрини сестри Василія Великого
2	В	20	† Ілії Пророка. Знайд. мощ. Атанасія ігумена Берес.
3	С	21	Преп. Онуфрія мовчальника й Онисима Печерських
4	Ч	22	Рівноап. Марії Магдалини, свщмч. Фоки
5	П	23	Муч. Трохима, Теофіла і 13-ти з ними, Аполінарія
6	С	24	†Муч. Бориса й Гліба, преп. Полікарпа архіеп. Печер.
			Нед. 9. Гол. 8. УЄ 9. Літ. 1 Кор. 3: 9-17. Єв. Мат. 14: 22-34.
7	Н	25	**Нед. 9 по Зел. Св.** † Успення прав. Анни, св. Олимпіяди
8	П	26	Преп. Мойсея чудотв. Печер., свщмч. Ермолая
9	В	27	Влкмч. Пантелеймона, преп. Наума, Анфіси ігумені
10	С	28	Ап. з 70-ти: Прохора, Никанора, Тимона, Партена
11	Ч	29	Муч. Калиника Кил., муч. Серафини діви
12	П	30	Ап. з 70-ти: Сили і Силуана, Крикента, Епенета
13	С	31	Прав. Евдокима Каппад., муч. Уліти, прав. Йосифа
			Нед. 10. Гол. 1. УЄ 10. Ап. 1 Кор. 4: 9-16. Єван. Мат. 17: 14-23.
14	Н	1	**Серпень. Нед. 10 по Зел. Св. Хрещення України**
15	П	2	Перенес. мощів первмч. Стефана, блаж. Василія
16	В	3	Преп. Ісаакія, Дальмата, Фавста, преп. Косми отшел.
17	С	4	Сім молодців в Ефезі сплячих: Максиміліяна і др.
18	Ч	5	Муч. Евсигнія, Кантидія, Кантидіяна, Василиска
19	П	6	**ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЕ — СПАСА.**
20	С	7	Прпмч. Дометія, преп. Пимена Печер., преп. Потапія
			Нед. 11. Голос 2. УЄ 11. Літ. 1 Корин. 9: 2-12. Єван. Матея 18: 23-35.
21	Н	8	**Нед. 11 по Зел. Св.** Прп. Еміліяна іспов., Прп. Григорія
22	П	9	† Ап. Матея, муч. Юліяни, Івана, Маркіяна, Фотія
23	В	10	Муч. архид. Лаврентія, Сикста еп., муч. Романа
24	С	11	Препмч. Василія і Теодора Печ., муч. Евпла, Неофіта
25	Ч	12	Муч. Фотія, Памфила, Капитана, Аникити
26	П	13	Преп. Максима іспов., Іполита, Іринея, Авундія
27	С	14	Прор. Михея, перенес. мощей преп. Теодосія Печер.
			Успення Богородиці. Гол. 3. УЄ 1. Луки 1: 39-49, 56. Ап. Фил. 2: 5-11. Єван. Луки 10: 38-42; 11: 27-28.
28	Н	15	**Нед. 12 по Зел. Св. УСПЕННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ**
29	П	16	† Нерукотв. Образ Ісуса Христа, мучен. Діомида
30	В	17	Преп. Алипія іконоп. Печер., муч. Мирона, Филипа
31	С	18	Муч. Флора і Лавра, Серапіона, Івана і Георгія патр.

Ілії. УЄ Луки 11: 47-54. Літ. Якова 5: 10-20. Єв. Луки 4: 22-30

Преображення — Спаса. УЄ Луки 9: 28-36. Літ. 2 Петра 1: 10-19. Єв. Мат. 17: 1-9.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Серпень

1. 1913. Померла поетка Леся Українка.
1, 1914. Початок першої світової війни.
4. 1687. Вибрано Івана Мазепу гетьманом України.
6. 1657. Помер гетьман Богдан Хмельницький.
7. 1819. Народився письменник Пантелеймон Куліш.
8. 1834. Народився поет Юрій Федькович.
10. 1907. Померла письменниця Марко Вовчок.
15. 1856. Народився Іван Франко.
20. 1649. Зборівська угода гетьмана Хмельницького з Польщею.
20. 1843. Помер перший український повістяр Г. Квітка-Основяненко.
21. 1919. Українська Армія ввійшла переможно до Києва.
31. 1919. Зєднані українські армії ввійшли в Київ.

ВЕРЕСЕНЬ -- SEPTEMBER

1955 має 30 днів 1955

Звич. Кал. в. с.	Дні тижня	Кал. Церк.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	Ч	19	**Серпень. Муч. Андрея Стратилата і з ним 2593 муч.**
2	П	20	Прор. Самуїла, муч. Севіра пресв., Мемнона сотника
3	С	21	Преп. Аврамія, ап. Тадея з 70-ти, муч. Васси
			Нед. 13. Гол. 4. УЄ 2. Літ. Ап. 1 Кар. 16: 13-24. Єван. Матея 21: 33-42.
4	Н	22	**Нед. 13 по Зел. Св.** Муч. Агатоника, Зотика, Теопрепія
5	П	23	Свщмч. Іринея, еп. Ліон., Калиника патр. Царгород.
6	В	24	Перенес. мощів Петра митр. Київ., свщмч. Евтихія
7	С	25	Ап. Тита з 70-ох, іспов. Вариса й Евлогія еп. Едеси
8	Ч	26	Муч. Адріяна і Наталії, препод. Тифоя
9	П	27	Преп. Пімена пост. Печер., Пімена Вел., Осії ісповід.
10	С	28	†Знайд. мощей Йова Почаїв., преп. Мойсея мурина
			Нед. 14 по З. С. **Усік. голови Ів. Хрест.** Гол. 5. УЄ 3. Ап. 2 Кор. 1: 21—2: 4. Єван. Матея 22: 1-14 і Марка 6: 14-30.
11	Н	29	**Нед. 14 по Зел. Св. — Усікн. Голови Ів. Хрестителя**
12	П	30	Св. Александра, Івана і Павла патр. Царгородського
13	В	31	† Положення пояса Богор., Івана митр. Київського
14	С	1	**Вересень. Початок Церк. Року.** †Симеона стовпника
15	Ч	2	Муч. Маманта, Івана пост. патр. Царгородського
16	П	3	Свщмч. Антима еп. Никомид., з ним Теофіла, Петра
17	С	4	Свщмч. Вавили еп. Антіох., прпмч. Атанасія Берест.
			Нед. 15. Гол. 6. УЄ 4. Ап. 2 Кор. 4: 6-15. Єв. Мат. 22: 35-46.
18	Н	5	**Нед. 15 по Зел. Св.** Прав. Захарії й Елисавети
19	П	6	Чудо Архистр. Михаїла в Хонах, преп. Архипа, Давида
20	В	7	Предпразд. Рожд. Богородиці, муч. Макарія Канів.
21	С	8	**РІЗДВО БОГОРОДИЦІ.** Муч. Руфа і Руфіяна
22	Ч	9	Богоот Якима й Анни, муч. Северіяна, Теодосія
23	П	10	Муч. Минодори, Митродори і Нимфодори, ап. Лукія
24	С	11	Перп. Теодори Олександ., муч. Серапіона, Кронида
			Нед. 16. Голос 7. УЄ 5. Літ. Ап. 2 Коринтян 6: 1-10. Єван. Матея 25: 14-30.
25	Н	12	**Нед. 16 по Зел. Св.** Свщмч. Автонома еп., Атанасія
26	П	13	Предпраз. Воздвиження Чес. Хреста. Свщмч. Корнилія
27	В	14	**ВОЗДВИЖЕННЯ ЧЕСНОГО ХРЕСТА ГОСПОДНЬОГО**
28	С	15	Вмч. Никити, преп. Филотея, муч. Порфирія
29	Ч	16	Влкмч. Евтимії, Кипріяна митр., Состена, Віктора
30	П	17	Муч. Віри, Надії і Любови і матери їх Софії, Агатоклії

Різдво Богор. УЄ Луки 1: 39-49, 56. Ап. Филип. 2: 5-11. Єв. Луки 10: 38-42 і 11: 27-28.
Воздвиження. УЄ Ів. 12: 28-36. Літ. 1 Кор. 1: 18-24. Єв. Ів. 19: 6-11, 13-20, 25-28, 30-35

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Вересень

1. 1722. Народився філософ Григорій Сковорода.
2. 1709. Помер гетьман Іван Мазепа.
5. 911. Другий договір з греками.
9. 1769. Народився І. Котляревський, батько українського письменства.
15. 1907. Помер письменник і артист Іван Тобілевич (Карпенко-Карий).
16. 1658. Гадяцька умова гетьмана Виговського з Польщею.
17. 1864. Народився письменник Михайло Коцюбинський.
21. 1944. Помер Олександер Кошиць.
29. 1866. Народився історик М. Грушевський.

ЖОВТЕНЬ -- OCTOBER

1955 має 31 днів 1955

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	С	18	**Вересень.** Преп. Евменія, муч. Аріядни, Ірини, Софії
			Нед. 17. Гол. 8. УЄ 6. Літ. 2 Кор. 6: 16-7: 1. Єв. Мат. 15: 21-28.
2	Н	19	**Нед. 17 по Зел. Св.** Муч. Трохима, Саватія і Дримед.
3	П	20	Влкмч. Евстафія Плакиди, з ним Теопістії, Агапія
4	В	21	Ап. Кондрата з 70, преп. Даниїла, муч. Іпатія еп. Еф.
5	С	22	Преп. Отців в печерах Антонія в Київі, прор. Йони
6	Ч	23	Зачаття св. Івана Хрестителя, **мч. Андрея, мч. Ксантипи**
7	П	24	Рівноап. Теклі, Копрія, Никандра, Самсона, Стефана
8	С	25	Преп. Евфросинії Александ., муч Пафнутія, Павла
			Нед. 18. Гол. 1. УЄ 7. Літ. 2 Корин. 9: 6-11. Єван. Луки 5: 1-11.
9	Н	26	**Нед. 18 по Зел. Св.** † Івана Богослова, муч. Хири
10	П	27	Муч. Калістрата і 49 воїнів, преп. Саватія
11	В	28	† Преп. Харитона ісп., мч. Марка, Александра, Алфея
12	С	29	Преп. Киріяка отшель., Теофана милостивого
13	Ч	30	Михаїла 1-го митр. Київського, **смч. Григорія Вірм.**
14	П	1	**Жовтень. ПОКРОВ БОГОРОДИЦІ.** Прмч. Михаїла.
15	С	2	Андрея Христа ради юрод., свщмч. Киприяна
			Нед. 19. Гол. 2. УЄ 8. Літ. 2 Кор. 11: 31-33 і 12: 1-9. Єван. Луки 6: 31-36
16	Н	3	**Нед. 19 по Зел. Св.** Преп. Діонисія затв. Печерського
17	П	4	Свщмч. Еротея, Володимира Новгор., преп. Еладія
18	В	5	Муч. Харитини, преп. Даміяна Печер., святит. Петра
19	С	6	Ап. Томи з 70-ти, муч. Еротиїди діви, мч. Макарія
20	Ч	7	Муч. Сергія і Вакха, преп. Сергія Печер., Юліяна
21	П	8	Преп. Палагії, св. Таїси, преп. Трифона, св. Пелагії
22	С	9	†Ап. Якова Алфеєвого з 12-ти, преп. Андроника
			Нед. 20. Гол. 3. УЄ 9. Літ. Галат 1: 11-19. Єв. Луки 7: 11-16.
23	Н	10	**Нед. 20 по Зел. Св.** Муч. Евлампія й Евлампії
24	П	11	Ап. Филипа з 70, Теофана пост. Печер., Теофана еп.
25	В	12	Муч. Прова, Тараха, Андроника, преп. Косми Святог.
26	С	13	Муч. Карпа, преп. Веніямина Печер. преп. Никити
27	Ч	14	Преп. Параскевії Серб., Николая Печер., **мч. Назарія**
28	П	15	Преп. Евтимія Нового, прмч. Лукіяна пресв. Антіох.
29	С	16	Муч. Лонгина сотника, св. Лонгина Печер., Леонтія
			Нед. 21. Гол. 4. Утрен. Єван. 10. Літ. Галат 2: 16-20. Єван. Луки: 8: 5-15.
30	Н	17	**Нед. 21 по Зел. Св.** Прор. Осії, прпмч. Андрея Критс.
31	П	18	† Ап. Луки з 70, преп. Юліяна пуст., Йосифа ігумена

Покров Богород. УЄ Луки 1: 39-49, 65. Літ. Жид. 9: 1-7. Єв. Луки 10: 38-42 і 11: 27-28.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Жовтень

4. 1930. Померла артистка Марія Заньковецька.
6. 1918. Відкрито Український Державний Університет у Києві.
6. 1876. Народився учений Сергій Єфремов.
10. 1648. Богдан Хмельницький обложив Львів, розбивши поляків під Городком.
13. 1866. Помер поет Гулак-Артемовський.
14. 1624. Напад Запорожців на Царгород.
19. 1918. Українські Національні Збори у Львові проголосили на українських землях Австрії Українську Державу.
29. 1794. Помер фільософ Григорій Сковорода.

ЛИСТОПАД -- NOVEMBER

1955 має 30 днів 1955

Звич. Кал.н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	В	19	**Жовтень.** Блаж. Клеопатри і Івана, Евсевія діякона
2	С	20	Велмч. Артемія, муч. Евора й Евнея, преп. Матрони
3	Ч	21	Преп. Іларіона Вел., Іларіона Печерського.
4	П	22	Рівноап. Аверкія еп. Еропольського, муч. Александра
5	С	23	Ап. Якова брата Госп., св. Ігнатія патр. Царгород.
			Нед 22. Голос 5. УЄ 11. Літ. Ап. Галат 6: 11-18. Єван. Луки 16: 19-31.
6	Н	24	**Нед. 22 по Зел. Св.** Преп. Арети, Сисоя і Теофіла Печ.
7	П	25	Муч. Маркіяна і Мартирія, св. Таїти, муч. Анастасія
8	В	26	**ДИМИТРІЯ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА,** преп. Теофіла
9	С	27	Муч. Нестора, преп. **Нестора укр. Літописця**
10	Ч	28	Муч. Терентія й Неоніли та дітей їх, муч. Параскеви
11	П	29	Прпмч. Анастазії Римлянки, муч. Феліцітини
12	С	30	Муч. Зиновія і Зиновії, муч. Анастазії, св. Йосифа
			Нед 23. Голос 6. УЄ. 1. Літ. Ефесян 2: 4-10. Єван. Луки 8: 26-39.
13	Н	31	**Нед. 23 по Зел. Св.** Преп. Спиридона і Никодима Печ.
14	П	1	**Листопад.** Косми і Даміяна чудотв. і матері Теодотії
15	В	2	Муч. Акиндина, Пигасія, муч. Домни, преп. Маркіяна
16	С	3	Муч. Акепсима епископа, Йосифа пресвитера, Аїфала
17	Ч	4	Преп. **Йоаникія Вел., Ахила Печер., мч. Никандра**
18	П	5	Муч. Галактіона й Епістимії, Григорія арх. Александ.
19	С	6	Павла архіеп. Царгород., мч. дів.: Текуси, Александри
			Нед. 24. Гол. 7. УЄ 2. Літ. Ефес. 2: 14-22. Єв. Луки 8: 41-56
20	Н	7	**Нед. 24 по Зел. Св.** Св. 33 муч. в Мелитині, мч. Текуси
21	П	8	**СОБОР АРХИСТР. МИХАЇЛА і др. Ангелів**
22	В	9	Онисифора іспов. Печер., Матрони Царгор., мч. Маври
23	С	10	Ап. з 70-ти: Ераста, Олімпа, Родіона, Сотипатра
24	Ч	11	Муч. Мини, **преп. Теодора Студита, Стефаніди**
25	П	12	Св. Івана Милостивого патр. Алекс., преп. Ніла пост.
26	С	13	†Івана Золотоуст. арх. Царгород. прпмч. Дамаскина
			Нед. 25. Гол. 8. УЄ 3. Літ. Ап. Ефес. 4: 1-6. Єван. Луки 10: 25-37.
27	Н	14	**Нед. 25 по Зел. Св.** † Ап. Филипа з 12-ти, Григорія Пал.
28	П	15	**Початок Пилипівки.** Муч. Гурія, Самона й Авіва
29	В	16	Євангел. Матея (Левія з 12-ти), преп. Сергія схимн.
30	С	17	Григорія еп. і чудотв. Неокесар., преп. Никона чуд.

Димитрія. УЄ Мат. 10: 16-22. Літ. 2 Тим. 2: 1-10. Єв. Івана 15: 17--27 і 16: 1-2

Архистр. Михаїла і др. Ангелів. Преп. Марти. УЄ Мат. 13: 24-30, 36-43. Літ. Ап. Жидів 2: 2-10. Єван. Луки 10: 16-21.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Листопад

4. 1872. Народився письменник і поет Богдан Лепкий.
6. 1811. Народився Маркіян Шашкевич.
6. 1912. Помер композитор Микола Лисенко.
10. 1708. Москалі зруйнували Батурин.
10. 1838. Помер Іван Котляревський.
11. 1921. Кінець Зимового Походу.
11. 1921. Помер поет-байкар Леонід Глібів.
14. 1918. Відкриття Української Академії Наук у Києві.
16. 1863. Народилася Ольга Кобилянська.
20. 1917. Проголошено в Києві III Універсал Центральної Ради.
21. 1921. Розстріл 359 повстанців під Базаром.
24. 1934. Помер історик Михайло Грушевський.

ГРУДЕНЬ — DECEMBER

1955 має 31 днів 1955

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	Ч	18	**Листопад. Св. муч. Платона, Романа, Варула**
2	П	19	Прор. Авдія, преп. Варлаама
3	С	20	Преп. Григорія Декаполита, преп. Варлаама Печер.
			Нед. 26. **Введення в храм Богородиці.** Гол. 1. УЄ Луки 1: 39-49, 56. Літ. Ап. Єфес. 5: 9-19. Єван. Луки 10: 38-42; 11: 27-28.
4	Н	21	**Нед. 26 по Зел. Св. ВОВЕДЕННЯ В ХРАМ ПР. БОГОР.**
5	П	22	Ап. Филимона й Архипа та муч. Апфії і Кикилії
6	В	23	Амфілоха еп. Іконійського, еп. Теодора Антіох.
7	С	24	Влкмч. Катерини, цар. Августини, Порфирія
8	Ч	25	Климента **еп. Риму, Мартиніяна діякона**
9	П	26	Преп. Якова пуст., Алипія стовп., муч. Георгія Хіос.
10	С	27	Муч. Якова Перс., преп. Романа, Паладія, Натанаїла
			Нед. 27. Гол. 2. УЄ 5. Літ. Єфес. 6: 10-17. Єван Луки 13: 10-17.
11	Н	28	**Нед. 27 по Зел. Св.** Прпмч. Стефана Нового
12	П	29	Муч. Парамона і з ним 270, преп. Нектарія Печер.
13	В	30	† Ап. Андрея Первозв., Фрументія архіеп. Індійського
14	С	1	**Грудень.** Прор. Наума, св. Филарета Милостивого
15	Ч	2	Прор. **Аввакума, Атанасія затвор. Печерського**
16	П	3	Прор. Софонії, преп. Івана Мовчал. еп. Колонійсь.
17	С	4	Велкмці Варвари і з нею Юліянії, преп. Івана Дамаск.
			Неділя 28. Гол. 3. УЄ 6. Літ. Ап. Колос. 1: 10-17. Єван. Луки 14: 16-24.
18	Н	5	**Нед. 28 по Зел. Св.** † Преп. Сави Освящ., Гурія архіеп.
19	П	6	**НИКОЛАЯ МИР. ЛИК. ЧУДОТВОРЦЯ.** Блаж. Максима
20	В	7	Амвросія еп. Медіол., Івана Печер., преп. Павла
21	С	8	Преп. Потапія, ап. з 70-ти: Состена, Аполоса
22	Ч	9	**ЗАЧАТТЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ ВІД СВ. АННИ**
23	П	10	Муч. Мини, Єрмогена й Евграда, муч. Маріяна
24	С	11	Преп. Никона, преп. Даниїла стовп., муч. Акепсія
			Нед. Праотців. Гол. 4. УЄ. 7. Літ. Ап. Колос. 3: 4-11. Єван. Луки 17: 12-19.
25	Н	12	**Нед. Праотців.** Преп. Спиридона еп. Тримі́фійського
26	П	13	Муч. Авксентія, муч. Евстратія, Евгена й Ореста
27	В	14	Муч. Тирса, Левкія, Калиника, муч. Аріяна і Теотиха
28	С	15	Свщмч. Елевтерія і матери Анфії, Стефана арх.
29	Ч	16	Прор. Аггея, блаж. цариці Теофанії, муч. Марина
30	П	17	Прор. Даниїла і Ананії, Азарії і Мисаїла
31	С	18	Муч. Севастіяна і воїнів його, св. Модеста архіеп. Єр.

Воведення: УЄ Луки 1: 39-49 і 56. Літ. Жидів 9: 1-7. Єван. Луки 10: 38-42 і 11: 27-28.
Миколая Чуд. УЄ Ів. 10: 9-16. Літ. Жид. 13: 17-21. Єв. Луки 10: 38.42; 11: 27-28.
Зач. Пр. Богор. УЄ Луки 1: 39-49, 56; Літ. Гал. 4: 22-31. Єв. Луки 8: 16-21.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Грудень

1. 1778. Народився письменник Г. Квітка-Основяненко.
2. 1938. Проголошено Карпатську Україну автономною Державою.
4. 1803. Помер на Соловках останній кошовий Іван Кальнишевський.
6. 1878. Народився поет О. Олесь.
8. 1868. Засновано у Львові Товариство "Просвіта".
14. 1918. Війська Директорії заняли Київ.
19. 1240. Татари зруйнували Київ.
21. 1764. Москва скасувала гетьманщину.
23. 1873. Засновано у Львові Наукове Т-во ім. Т. Шевченка.
29. 1724. Помер у тюрмі в Петербурзі гетьман Павло Полуботок.

Що говорить рекорд „ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ?

У 1950-51-52-53 роках "ВЗАЇМНА ПОМІЧ" виплатила:

☞ $34,612.31 допомоги хорим членам;
☞ $52,702.70 посмертного;
☞ $ 9,122.40 у дивідендах (1953 року).
Разом $86,437.41

Поза це Товариство жертвувало в цих роках кілька тисяч долярів на загальні народні справи.

ЦІ ГРОШІ ПІШЛИ В УКРАЇНСЬКІ РУКИ.

Підтримуйте "Взаїмну Поміч"! Коли Ви вже є членом, запишіть інших членів своєї родини, сусідів і приятелів. Коли ні, станьте членом сьогодні.

Асекуруйтеся у "Взаїмній Помочі"! Поставте її на сторожі добра Ваших рідних! "Взаїмна Поміч" має всі найкращі пляни життєвого забезпечення.

UKRAINIAN FRATERNAL SOCIETY OF CANADA

Box 3512 **Winnipeg, Man.**

THE RED & WHITE STORES

RED & WHITE є велика незалежна орґанізація для ґуртової купівлі харчевих товарів. Ці склепи зєднали свої сили, щоб постачати Вам кожного дня найкращі харчі марки RED & WHITE по найнижчих цінах. Купуйте і заощаджуйте в крамницях RED & WHITE.

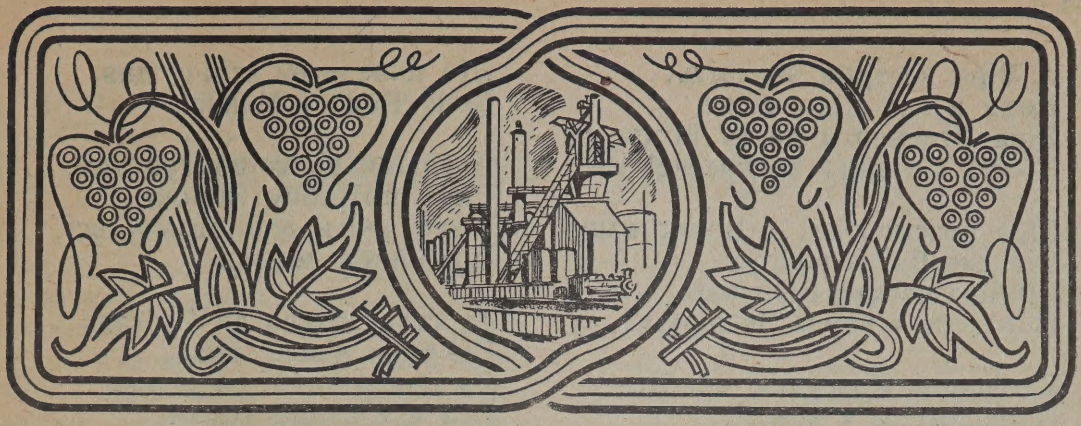

З приходом Нового Року

Погостив Старий Рік
І ось вже на відході:
"Прощайте діти! Довше в вас
Мені вже жити годі.

Ось за дверми наслідник мій,
Часу гаїти трудно,
А вам зі мною може й так
Занадто стало нудно.

Не час тепер на сповідь нам:
Зробив, що міг зробити,
Та чейже годі так нараз
Добра всім натворити.

Моє життя коротке страх,
Зробив лиш кілька кроків,
А в вас тих справ... Їм треба рук
На кільканадцять років.

Тож на відході я хіба
Скажу ще дві-три слові:
Хто вперто йде, той і зайде!...
Бувайте з тим здорові!"

І ледво-ледво Старий Рік
За дверми опинився,
Як на порозі Новий Рік
Молоденький заявився.

"Здорові були!" — "А, здоров!
Загости в нашій хаті!
Ми добрим гостям раді все,
Хоч самі небагаті..."

І розбалакавсь Новий Рік,
Питав про всякі речі, —
Пізнати рад, який тягар
Бере собі на плечі.

Які потреби були в нас,
Які кривди терпіли,
Які в нас пляни і кличі,
Які ми маєм цілі...

І все записував собі
У Книгу Віковую,
А записавши все, сказав
Промову він такую:

"Надії ваші, як здаєсь,
Були дещо завчасні,
Хоч ваші заміри були
І слушні і прекрасні.

Замало сили було в вас
Проти филь моря стати,
Та вам не вільно й на часок
Рук ваших опускати.

Старі понурії Роки
(Хоч їх хвалити годі)
Лишили досвід вам, а він
Придасться вам в пригоді.

Се капітал для вас, і ви
Уявіть собі гарно
Що вам робити, щоби знов
Ваш труд не йшов намарно.

Зневіру викиньте зовсім,
Бо се убійча сила,
Вона й могучих вже нераз
На землю повалила.

А Віру в серці запаліть...
Коли в вас Діло чесне,
Віра безсмертя дасть йому:
Убють — воно воскресне!

Віра безсмертна... Ворог ваш
Все дав би на офіру,
Щоби на місце Віри вам
Покласти в грудь Зневіру.

Здоровий Розсудок зробіть
Порадником у всьому,
І Щирість чисту мов кришталь
Прийміть до свого дому.

І Добра Воля най у вас
Запанує загальна,
Тоді зєднаєсь сила в вас
Фізична і моральна.

Та і Науки треба вам,
Вона Зоря Поранна,
Що поведе на стрічу дня,
Вона Вода і Манна.

А Праця шлях збудує вам,
Скує потрібну Зброю,
І заплатить вам страти всі
Подвійною ціною.

Та стережіться ви Рабства...
Ви доти вільні люди,
Як довго свободи огонь
Палає в вашій груди.

Геройський дух нехай у вас
Вінчає кожну справу,
Тоді здобудете усе,
Здобудете і славу.

Отсе на вступі вам привіт!
Скажіть усьому люду
Нехай так робить, — тоді й я
Вам помагати буду.

ВОК.

Електрична сила

ДЛЯ ВСІХ ВАШИХ ПОТРЕБ!

Для дому, офісу, склепу й фабрики, Сіті Гайдро вже понад сорок років постачає електрику по низьких цінах.

Коли ви потребуєте електричної обслуги, покличте свою власну електричну установу для швидкого і вмілого залагодження ваших потреб.

City Hydro

СИТІ ГАЙДРО Є ВАШЕ . . . . КОРИСТУЙТЕСЬ НИМ!

Offices: 55 Princess St. Telephone 96-8231

Winnipeg, Manitoba.

Проф. Дмитро Антонович.

Українське Малярство

Початки малярства в Україні повязані з християнським культом; найстарші памятки, які дійшли до нас, походять з X століття. Прийшло в Україну малярство в формах малювання в візантійськім стилю, хоч, можливо, й не з держави візантійських імператорів. По всій Европі в тих часах, кінчаючи XIII століттям, а подекуди й довше, малярство було візантійського стилю. Це малярство, хоч і виросло безпосередньо з малярства античного, але перейшло дуже велику еволюцію, дуже сильно модифікувалося, навіть основи малярського світовідчування радикально змінило.

I. Характер візантійського малярства.

Коли старе клясичне малярство у своїй засаді було реалістичним і переважно життєрадісним, то християнське малярство з цими засадами рішуче порвало, змінивши реалізм на стилізацію та декоративність, а життєрадісність на аскетизм.

Такий перехід дався не легко; все ж таки до X століття, до прибуття християнського малярства в Україну, цей перехід був майже закінчений. Треба памятати, що взагалі в християнстві були сильні вагання, чи припускати скульптуру й малярство як галузі християнського мистецтва, чи їх зовсім заборонити.

Були часи (VIII—IX стол.), коли кількома наворотами здіймалися руки вірних проти образів церковних; дуже гострі були суперечки про те, чи можна мати в церквах зображення Божества. Деякі однобожні релігії, як наприклад, магометанська віра, здебільшого не дозволяють жадних зображень Божества: ні образів, ні статуй. Коли в християн образи збереглися, то це сталось завдяки глибокій творчій праці, яку в виробленні стилізованих форм для зображення Божества перевело візантійське мистецтво.

В ті часи людина не могла представити Божества інакше, як лише у формах людської подоби. Але згідно з аскетичним світоглядом тіло людини є судиною гріха; форми людини й всіх членів людського тіла це, — за середновічним християнським світоглядом, — форми наскрізь гріховні і створені для гріха. Отже, перед християнськими мистцями повстала глибока проблема: як поняття Божества, цебто ідеал безгрішности, втілювати, зображувати в гріховних формах людського тіла. І послідовні фанатики намагались зображення Божества заборонити, тимбільше, що вони ж з запалом нищили зображення античних богів, виконані іноді в ідеально прекрасних людських формах, глибоко вистудіюваних в античному мистецтві.

Зовсім оправдане було обурення християнських фанатиків проти зображування християнського Бога в тих самих формах старогрецького мистецтва (а іншого культурний світ не знав) відтворювати і зображувати християнського Бога. І коли візантійське мистецтво зберегло право для християнства зображувати Божество, то цим самим воно врятувало для християнських народів образотворче мистецтво, але воно мусіло старовинне життєрадісне реальне мистецтво заступити таким, яке відповідало б християнській ідеї безгрішности Божества. Коли форми людського тіла наскрізь гріховні, то візантійське мистецтво так мусіло було стилізувати й модифікувати ці форми, щоб вони були, або зовсім виснажені, або, ще краще, закриті одежею, щоб ознаки тіла й не вири-

совувалися з-під одіння. Коли тіло є судиною гріха, то, представляючи Божество в формі людського тіла, треба було знищити, по можливості, все тілесне, й навпаки, показати все духовне, або те, що може бути одухотворене. Тому в зображеннях візантійського мистецтва ми здебільшого бачимо постаті, все тіло яких закрите від голови до пят вільним одінням й непокритими здебільшого лишаються лиця та кінці рук і ніг. Руки й ноги здебільшого вистилізувано, — витончено і неприродньо витягнуто зображено підкреслено виснаженими. Лиця здебільшого теж виснажені з витягнутими тонкими носами, непропорційно малими устами, зате з великими й широко відкритими очима. Уста, це ще знаряддя гріховне, а тому вони зменшуються, очі ж — це орган, за допомогою якого можна віддати якнайбільше одухотворення в Божестві.

Отже, в основі стилізації візантійського мистецтва заложене стремління, зображуючи Божество в людській подобі, представити його так, щоб та подоба якнайменше нагадувала людину, а була подобою абстрактною, не від світу земного, цебто подобою безтілесною. Візантійське малярство мусіло було справитися з парадоксом зображувати тіла так, щоб вони виглядали безтілесними. І з таким, здавалося б, не до виконання завданням, візантійське малярство справилося кількавіковою працею, вистилізовуючи людські тіла, намагаючись забути спокусливі, життерадісні форми античного світу, декоративно розміщуючи їх так, щоб окремі постаті були в небесній гармонії, а не в життєвому безпорядку. Тому візантійське мистецтво в стилізації і декоративності досягло виїмкових успіхів і до цього часу імпонує цими своїми рисами. В пізніших віках і в модерні часи виринали течії, що стреміли наблизитися до справжньої величі візантійського малярства, що свою стилізацію й декоративність плекало століттями, напружуючи всі творчі мистецькі сили. І це високе візантійське малярство прийшло в X столітті в Україну.

II. Два роди малярства.

Прийшло воно в двох відмінах: 1) в формах малярства **монументального,** цебто декоративного розмальовування на стінах, 2) в формах **малярства "книжкового",** цебто в формах мальованих рисунків у текстах книг — т. зв. "мініятюр".

Монументальне малярство в свою чергу прийшло в двох технічних відмінах: в формі **стінного малювання** й у формі **мозаїки,** цебто образів не мальованих на стіні, а виложених ріжнокольоровими шматочками, каміння, шкла і смальтів, цебто штучних ріжнокольорових спеціяльно для мозаїки вироблених камінців.

Стінне малювання в нас здебільшого називають **фресками,** так, що ділять монументальне малярство на **мозаїки** та **фрески.** Але назва фрески зовсім в Україні неоправна й її краще не вживати, бо фрескою — малюванням all fresco по італійськи називають спосіб малювання на стіні по свіжому тинку: коли на стіну накладається свіжий тинк, то знову ж, поки він не висох, і розмальовується так, що тинк на стіні висихає разом з малюванням. Очевидно таке малювання дуже тривале і тримається на стіні, поки тримається тинк. Але техніка цього малювання дуже складна й через те поза Італією дуже рідко зустрічається. Здебільшого поза Італією і в нас в Україні завжди, коли розмальовували стіни, то розмальовували їх по сухому тинку — all secco. Цей спосіб малювання по стінах не такий тривалий, але в нас вміли дуже добре тинк приготовляти й вигладжувати для малювання, так, що і в нас як мозаїка, так і стінні малювання вже витримали тисячі років і, розумі-

ється, тривали б і далі, другу тисячу літ, на славу нашого мистецтва, якби сучасна большевицька влада в Україні навмисно їх не нищила, починаючи від 1935 року. Від того часу про деякі малювання й мозаїки, і то найкращі й найцінніші, доводиться говорити, опираючись на фотографії, бо модерні варвари їх понищили.

І.

УКРАЇНСЬКЕ МАЛЯРСТВО ДОБИ ВІЗАНТІЙСЬКО-РОМАНСЬКОЇ.

1. Два стилі малярства.

Найстарші памятки малярства, що збереглися в Україні, походять з кінця X століття, — це фраґменти стінного малювання з Десятинної церкви в Києві. Сама церква, як відомо, до нашого часу не достояла, бо частинно завалилася ще в старовині, а ту невелику частину, що перестояла всі лихоліття, було зруйновано вже в XIX столітті.

Але перед війною були старанно переведені навколо церкви розкопи, були зясовані частини фундаменту старої церкви і знайдено кілька, дуже невеликих, але все ж таки цінних, фраґментів стінного малювання, з яких до певної міри можна міркувати про самий характер малювання Десятинної церкви. Ці фраґменти зберегли частини облич, правдоподібно святих. Рисунок їх певний і належить майстрові, що перейшов солідну школу й мав тверду і вправлену руку. Але що особливо цікаве, що найбільше відріжняє ці малюнки від пізніших малювань у соборах Чернігова та Києва — це світлі живі барви, тоді, як барви пізніших малювань — темніші й суворіші. В малюваннях Десятинної церкви чується ще відгомін ясних геленістичних (грецьких ще з передхристиянських часів) успособленностей і кольорів, тоді, як пізніше ніби усталюється більш аскетичний смак і разом з тим нахил до темніших брунатних кольорів. Така ріжниця виразно виступає, коли порівняти ці фраґменти Десятинної церкви з краще й далеко певніше збереженими фраґментами з Чернігівського собору, найстаршого (після Десятинної церкви) памятника малярства, що зберігся до наших часів. Не повна жіноча постать (як відгадують — святої Теклі) Чернігівського собору, що був вибудований, а певно й розмальований трохи раніше від св. Софії в Києві, представляє постать, зовсім повинутої в плащ і відкритим обличчям.

Загальною гамою тонів вона вже значно темніша від малювання Десятинної церкви й ближча до малювання київської Софії. Все таки вона відмінна від тих шкіл, що працювали в Києві над розмалюванням Софійського собору й старшої Десятинної церкви настільки, що її ставлять в звязок з тим розвитком аскетизму за князя Ярослава, що мав своїм огнищем заснований тоді Києво-Печерський Манастир. Тому християнське малярство старшої Володимирової доби оптимістичніше, гуманніше і ліберальніше від малярства пізнішого понурого аскетизму часів Ярославових, а проф. Приселков, прилучаючись до того погляду, збудував свою теорію, що Володимирове християнство було походження західно-болгарського, і тільки в 1030 роках ця ієрархія охридського походження була заступлена царгородською, що дала новий напрям її ідеології й життю. Ці погляди поділяє й проф М. Грушевський, а проф. Сичев із порівняння одного з фраґментів малювання Десятинної церкви, з малюванням Софійського собору, констатує живіші, життєрадісніші традиції еллініστичних шкіл в малюванні Десятинної церкви часів Володимира Великого, в протилежність до більш аскетичного світогляду, що виявлявся в малюванні доби Ярослава в Софійській Катедрі, що сталося під впливом нових звязків з Царгородом. В кожному

разі в величавість замислу й виконання поліхромії Софійського собору хоч не можна остаточно внести попередні традиції елліністичного малярства доби Володимира, але обумовили на кілька століть розвій малярства на українських землях у напрямі ліквідації елліністичних ремінісценцій.

2. Свята Софія в Києві.

Величавість малювання Києво-Софійського собору — явище в історії всесвітнього мистецтва виїмкове. В XI столітті мало який із европейських народів міг собі дозволити на таку розкіш, а в землях західніх словян або німців в XI столітті й поготів нічого подібного повстати ще не могло[1]).

Малювання св. Софії складається з мозаїки і стінного малювання. Майстрів для нього привозили з країн грецької культури, але певно з ріжних місць, бо навіть із Царгороду ледве чи можна було вирядити до Києва в такому великому числі майстрів мозаїки й стінного малювання.

І справді, як в мозаїці, так і в малюванні твори св. Софії прозраджують ріжні школи. Але своєрідним київським явищем є те, що одна й та сама церква оздоблена в одних частинах мозаїкою, а в других поруч стінним малюванням. Такого поєднання мозаїки й малювання в землях старогрецької культури, як і далі на захід ми не зустрічаємо.

Київська Софія оздоблена мозаїками в головній бані, на парусах під куполою, в головній апсиді (вівтарі) на тріюмфальній арці до головного вівтаря. Вся решта церкви, як головна будова, так і всі 4 бічні вівтарі з кораблями долі й на хорах, і обидва опасання та хрещальня і сходи на хори в обох вежах вкрита стінним малюванням здебільшого сучасним з мозаїкою з XI століття, за винятком пізніше прибудованих частин у XIII стол., що тоді ж були розмальовані. Але всі мозаїки й значна більшість малювання походять з XI століття.

3. Композиція образів св. Софії.

Композиція зображень в святій Софії щодо змісту і розміщення сюжетів виключає якубудь випадковість, але виявляє один строгий плян витриманий від найвищої точки собору — великої бані через головний вівтар аж до вхідних з заходу дверей, захоплюючи в цей плян і бічні притвори та інші частини церкви. В верхній бані на самій горі у великім медальйоні представлений Христос - Вседержитель (пантократор), як єдиний Бог християнської церкви. Навколо цього медальйона нижче бані йдуть зображення чотирьох архангелів, а ще нижче між двадцятьма вікнами барабану головної бані представлено 12 апостолів. Нижче барабана на чотирьох пагусах (трикутниках, якими крита куполя на чотири стовпи, що її підтримують), представлено чотирьох євангелистів.

В головній апсиді вгорі в цілий зріст представлено Богородицю з піднесеними догори руками (оранта). (Постать коло пять метрів висока). Нижче представлено таїнство Євхаристії (головний символ єднання чоловіка з Богом), а ще нижче учителі церкви (стовпи, на яких тримається церква), на тріюмфальній арці з боків Благовіщення, а вгорі в трьох медальйонах деісус.

На стовпах представлені постаті святих, або в цілий зріст, або погруддя в медальйонах. Далі йдуть стінні малювання з зображенням подій старого й нового

---

1) Французький дослідник візантійського мистецтва Ґабрієль Мілет каже: "Греція й Русь вберегли для нас від часів XI століття чотири поважні циклі мозаїк, що мають найвищий інтерес: свята Софія в Києві, Nea Moni на Хіосі, св. Луки у Фокиді й Дафні біля Атен ("L'art Byzantin" в колективній історії мистецтва під редакцією А. Мішеля, т. V, част. I, стор. 191. Париж 1905).

завіту, трактованого не по четвероєвангелію, але згідно з оповіданнями апокрифічного первоєвангелія Якова молодшого — цього може найпоетичнішого оповідання про життя Христа й Діви Марії.

Нарешті, біля вхідних дверей на заході традиційний Страшний суд. В бічних притворах святі, на честь

Божа Мати в головній абсиді. Малюнок з собору св. Софії у Києві.

яких виведено притвор. В хрестильниці відповідні сцени до охрещення, а на сходах на хори дуже цікаві світські сцени із життя як візантійських імператорів, так і київських князів. Ці останні світські малювання до циклю не належать.

Але всі інші композиції розміщено в стрункій системі, про яку академік Н. Покровський каже: "В цілій історії мистецтва сходу й заходу ледве чи можна вказати на таке грандіозне явище, як система візантійської іконографії, що її прийняла Русь у спадщину від Візантії, і як таке, воно не могло зявитися раптом, але складалось поступово. В ній відбувався поступовий розвій релігійної думки, обряду, вимог і запотребовань; іншими словами, в міру того як розвивалося церковне життя, розвивалося мистецтво й іконографія, й сліди цього розвою даються стежити рівнобіжно як в письменстві, так і в мистецтві. Наприклад: подавлення Нестороян-

ських суперечок і затвердження догмату про почитання Богородиці ставить на чергу питання про іконографів Божої Матері й являються спроби до її розрішення...

Розвій літургічного обряду приводить до розвою сакраментальної іконографії... Боротьба за церковні образи проявляє полемічну редакцію псалтирних ілюстрацій; збірники старих оповідань про життя святих викликають цілі серії зображень святих; приведення до єдности розпорошених переказів про Божу Матір рівнобіжно виявляється в циклях мініятюр, що стосуються до цієї теми і в малюваннях Києво-Софійського собору".

На всіх київських мозаїках постаті представлено окремими фіґурами й навіть в Євхаристії, одинокій мозаїковій композиції, де зібрано більше постатей, вони представлені так, що одна не торкається другої: посередині престол, по боках два ангели й двічі представлена постать Христа: на один бік він подає хліб, на другий — вино, й з кожного боку плавним ритмом до нього підходять по шість апостолів. В сцені Благовіщення з одного боку вівтаря представлено Богородицю, а з другого архангелів, — з кожного боку по одній самітній постаті.

Кавалочки непрозорої смальти, якими виложено постаті немісце-

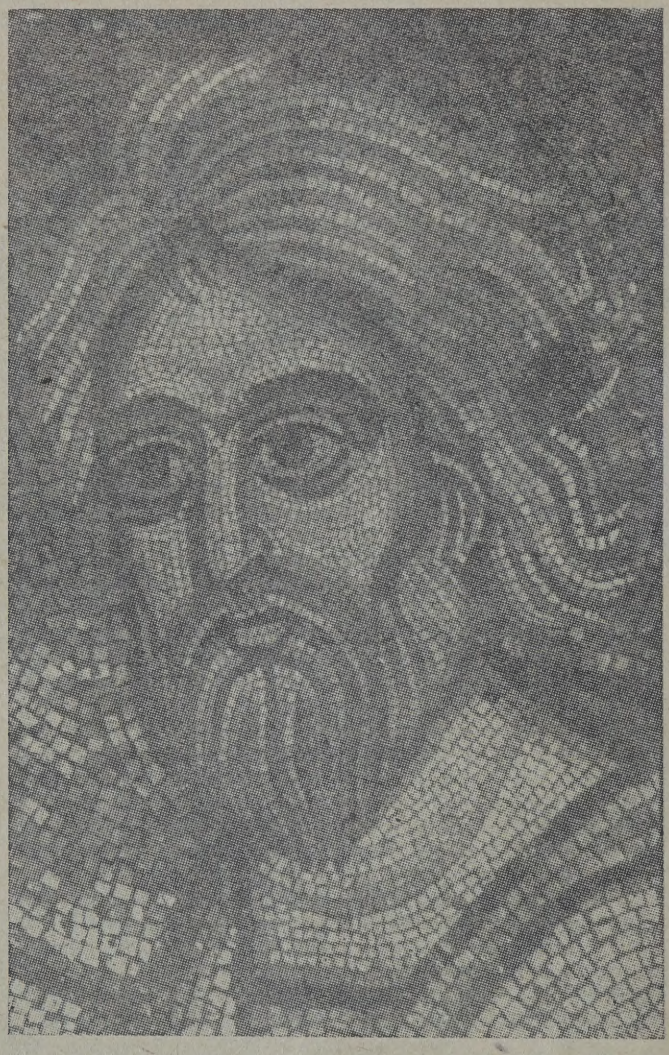

Мозаїка абсиди. Малюнок з собору св. Софії у Києві.

вого виробу, а правдоподібно привезені майстрами греками з тих міст, з яких їх виписано й очевидно з ріжних країн, бо в ріжних мозаїках ріжні типи смальт, що, очевидно, зраджують ріжне походження й ріжні смаки майстрів; теж ріжні якості самих кавальчиків смальти.

Всі мозаїкові постаті й композиції представлено на золотому тлі; при чому золоті кавальчики вже прозорі, бо із скла з-підсподу позолоченого. Це робить тло легчим, ніж самі постаті, що релєфніше виступають із золотого тла. З огляду на те, що тло загрунтовано не завжди рівно, шматочки золоченого шкла положено під кутами і тому часто дають несподівані ефекти, переломлюючи й відблискуючи проміння світла.

Композиції малювань далеко складніші й скомплікованіші, ніж композиції мозаїк. Наприклад, в недавно відкритій композиції Воскресення Христового, Христос представлений ступаючим на повержених вратах адових і за руку виводить Адама з пекла, а за ним ріжних старозавітних святих. Тут уже майстер не боїться повязати між собою окремі частини. Цікаво, що в цій же композиції з боку в льожі представлено князівську (може імператорську) родину, що приглядається тій сцені. Благовіщення в стінописах представлено двічі, як воно відбувалося згідно з первоєвангеліем Якова молодшого, — перший раз біля криниці, а другий раз у храмі у Діви Марії.

Але й у стінописах більше ніж складних композицій представлено окремих святих і небожителів, чи в медальйонах, або в цілий зріст.

Для розмальовування стін майстрів теж мусіли звозити з ріжних місць і вони представляють ріжні школи: в одних гама тонів ясніша, в других суворіша. В одних більше виявляється ремінісценції геленістичних шкіл, другі далі відійшли по шляху стилізації. Але мало того, очевидно для такої великої праці як розмалювання цілого Софійського собору взагалі не вистарчило майстрів стінописів і їм на допомогу мусіли покликати майстрів мініятюристів, що не звикли до широкого стінного письма, а більше призвичаєні до дрібненького малювання книжкових ілюстрацій.

Це видно з порівняння мальованих на стіні хоч би образів св. Наталії й св. Адріяна. Це два симетричних, сказати б паристих образів, а разом з тим яка між ними велика ріжниця. В той час, як св. Наталія написана видно вправним майстром стінного малювання широко, монументально, навпаки, святий Адріян вималюваний дрібничково, без найменшої монументальности, видно майстрові зовсім не привично малювати широким письмом величаві стінні малювання, а його рука звикла до дрібненького малювання у книзі. Але такі малювання, як св. Адріян, зустрічаються між розписами св. Софії рідко; здебільшого характерною ознакою малювання виступають осягнення строгого величавого й монументального стилю з більшим або меншим, іноді дуже далеким відгомоном старого канону гелленістичних шкіл.

Коли мозаїки й стінописи св. Софії в Києві виявляють собою власне твір візантійського мистецтва XI стол. на київському ґрунті, то цього не можна сказати про мозаїки і стінописи слідуючого XII стол., памятки яких донедавна зоставалися в кількох місцях. Очевидно приїзжі майстрі, що працювали над оздобами св. Софії й можливо інших храмів XI. стол., мусіли взяти собі, як помішників, місцевих робітників і в той спосіб заложити в Україні школу мозаїстів і стінописців, які вже самостійно працювали над оздобами наших церков XII стол. Твори мозаїстів ще донедавна зберігалися на стінах Михайлівського манастиря і тільки в четвертому десятиліттю XX віку модерні, ра-

фіновані варвари їх знищили, щоб не зосталося одинокого памятника українського мозаїчного мистецтва XII століття, і для того зруйнували ввесь Михайлівський манастир. Композиційно мозаїки Михайлівського манастиря повторювали той самий порядок зображень, що ми бачили і в Софії, тільки в Михайлівському збереглися лише Євхаристія й з нижнього ряду пара святинь, в тому числі — св. Дмитро Солунський.

Мозаїки Михайлівського манастиря так само на золотому тлі виложені із шматочків непрозорої смальти й каміння місцевих українських порід. Тому вони не такі блискучі, як у св. Софії; очевидно техніка київських майстерень не могла дорівнювати високій технічній удосконаленості геленських майстерень, але тим вони цінніші для нас, що виявляють місцеву українську творчість. Самий образ Дмитра Солунського, чубатий, з українською зачіскою, з овалом обличчя і швидче по-словянськи, ніж клясично заокругленим, щоправда ще в римській броні, але не по-римськи трактований, зраджує місцеву київську творчість. Образ Євхаристії, що близько наслідує той самий образ св. Софії, в деталях від нього відмінний: престол не має киворія, а янголи над ним схрещують рапіри. Зате навколо престолу зображено вівтарну перегородку, цей примітивний ще, український іконостас. Христос таксамо представлений двічі, але знову відповідно до місцевого звичаю, подаючи хліб, має в другій руці потир, з іншого боку подаючи вино, тримає чашу; апостоли по шість з кожного боку підходять не в такому строгому ритмі, як у св. Софії, але більше ожвленими ґрупами. Покійний київський професор А. Прахов про ці мозаїки писав: "Подивіться на дві мозаїки: Євхаристію софійського вівтаря й Євхаристію михайлівського вівтаря і для прикладу порівняйте апостолів, що підходять справа до Христа з чашою. Ви мимоволі віддасте перевагу михайлівському зображенню; скільки природности в рухах і в виразі благоговіння в першій нахиленій постаті; скільки шляхетної ґрації в другій. Наскільки постаті виросли й стали стрункі. Стиль вагається, бо в принесені з Візантії форми руська фантазія, опанувавши їх починає вносити живі спостереження: цебто на наших очах починається органічний творчий процес... бо український учень візантійського учителя вже почав спостерігати дійсність і вносити свої спостереження в мистецтво."

В св. Софії ще всі написи зроблено в грецькій мові, а на Євхаристії Михайлівського манастиря напис уже в мові тодішній книжній словянській.

Очевидно ще живіше, ніж мистецтво мозаїки проявилося в Україні й розвинулося малярське мистецтво і в тому числі стінопис Бо від X століття й аж до наших часів ми маємо спромогу стежити, як це мистецтво розвивалося в нас, яку переходило еволюцію й як в залежності від доби та обставин модифікувалося. Коли в X стол. в Десятинній церкві й в XI стол. в св. Софії стінопис є твором візантійських майстрів на київському ґрунті, то в XII стол. це вже творчість місцевих українських шкіл, що повстали в Україні під впливом діяльности майстрів візантійських, виписаних в Україну для виконання великих малярських антрипризів.

Памятники стінопису з XII стол. збереглися в Києві в церкві Спаса на Берестовім (невеликий фраґмент — половина округлого медальйону із зображенням янгола), потім у руїнах церкви біля Остра т. зв. "Юркової Божниці": тут зберігся розпис цілої вівтарної апсиди, що наслідував мозаїкову композицію головних вівтарів Софійського собору та Михайлівського манастиря у Києві. Але що найбільше й найцікавіші стінопи-

си з часів XII стол. зберегла нам Київська церква св. Кирила за Подолом.

В Кирилівській церкві та само в апсиді головного вівтаря представлено було той самий комплекс сюжетів, що засобом мозаїки був зображений в Софійському соборі й Михайлівському манастирі, а мальований по стіні ми бачимо й у церкві коло Остра. Очевидно, цей Канон зображень в апсиді головного вівтаря був загальним і вважався обовязком для кожної церкви. Але особливо цікаві в Кирилівській церкві в південному притворі на честь св. Кирила цикль малювань із діяній цього святого. Тут представлено, як св. Кирило повчає в ріжних місцях і на соборі церковному, і в царя, в церкві і т. д. Всі композиції витримані в педантичній симетрії; окремі постаті трактовано іноді в характерних позах і з виразистими головами, хоч самі постаті в монументальності та величності незаперечно уступають перед постатями Софійського собору. Зрештою стиль розпису Кирилівської церкви так само відноситься до розпису Софійського собору, як мозаїки Михайлівського манастиря до софійських мозаїк, цебто окремі постаті менше величаві, але більше оживлені і в деталях проникає в них спостереження сучасного життя. Так в композиції: "св. Кирило вчить в соборі", представлений візантійський імператор в імператорських орнатах досить схематично й абстрактно; а в композиціях: "св. Кирило вчить царя" представлений очевидно український князь далеко реальніше й оживленіше, а в одягу (вишитий поділ сорочки) ніби зраджує деталі місцевої князівської ноші. Дуже поетична композиція раю, що представляє Діву Марію з Христом на колінах на троні серед саду порослого райськими деревами й квітами з купами праведників по боках. В раю так само витримана божеська симетрія, не властива земному життю.

Від XIII століття цього найтемнішого періоду нашої історії, від якого залишилося найменше памяток, все ж маємо досить значні фраґменти розпису по стінах з манастиря в Бакоті на березі Дністра, манастиря висіченого на горі в скелях. Тут так само бачимо ряди святих поставлених відокремлено між собою. Тут ці постаті святих досить живо представлені, але в монументальності й величавості ще більше втрачають і часами доходять просто вже до здрібнілости. Очевидно вже почувається зміна часів, обставин, смаків і на зміну монументального, величавого аристократичного стилю візантійсько-романського, почувається наближення бюргерського, здрібнілого, але більше оживленого, з нахилом від абстрактної стилізації до натуралістичного малярства ґотицького стилю.

Щодо малярства окремих переносних образів, то від них так мало чого залишилося, що тепер дуже тяжко про них висловити якусь певну усталену думку. Оскільки можна догадуватися, то окремі переносні образи малювали тим самим складом, що й монументальне стінне малювання. Знаємо напевно, що майстрі, які фахово займалися малюванням образів, в Україні були, а Печерський Патерик наводить навіть імя особливо визначного в Києві артиста маляра, Києво-печерського ченця, майстра Аліпія, який на замовлення благочестивих киян малював окремі образи для іконостасів. Але праці його до наших часів не збереглися.

II.

УКРАЇНСЬКЕ МАЛЯРСТВО ДОБИ ҐОТИЦЬКОЇ.

Малярство доби ґотики в Україні вперше зазнало безпосереднього стику з малярством італійським, що саме в XIV столітті залишило "візантійську маніру" ма-

лювання й під впливом великого майстра Джотто зробило велетенський крок до реалізму. Всі видатніші італійські майстрі малярства XIV стол. змагали потрапляти в сліди Джотто, й тому ціле італійське малярство того століття є творчістю школи або напряму: **джоттизму**. Правдоподібно один із пізніших майстрів джоттистів прибув в Україну й тут на найзахіднішій межі України лишив серію стінописів виразно джоттівського напряму. Дещо з тих стінописів збереглося й досі в каплиці в Горянах під Ужгородом, р т. зв. горянівській ротунді. В селі Горянах була раніше збудована з часів візатійсько-романських округла будівля (правдоподібно хрестильниця), а в XIV стол. до неї вже в ґотицькому стилі прибудували невеликий церковний корабель, обернувши стару хрестильницю у вівтар. Очевидно зразу після цієї перебудови було розмальовано стіни, як у вівтарі, так і в прибудованій частині сценами здебільшого з нового завіту й постатями окремих святих. Стінопис зберігся не дуже добре, але на щастя залишився нереставрований, і деякі композиції, як Благовіщення або поклони трьох царів у вівтарі, а Розпяття та особливо Покрову в самій церкві можна добре розібрати. Всі ті малюнки зраджують італійську джоттівську школу, а особливо Покрова представлена так, як це стало після Джотто традиційним у флорентійському, а потім і взагалі італійському малярстві: Діва Маря стоїть в цілий зріст з молитовно зложеними руками, два янголи по краях підтримують поли її мантії, а під покровом тієї мантії натовпи віруючих на колінах. Всі обличчя вимальовані в характерних джоттівських взірцях.

Від приходу джоттівської школи в Україну можна було сподіватися великих наслідків, але далі Ужгороду на схід, очевидно, італійські впливи не пішли і джоттівське малярство в Горянах в Україні залишилося як унікум.

Натомість в Західній Україні розвинулась своя питома українська школа малярства органічним процесом еволюції великих малярських шкіл, привезених в Україну греками. Ми вже знаємо, що грецькі взірці з XI століття викликали до життя українські школи, які модифікували грецьке малярство в напрямі до втрати на величавій монументальності, а зате придбанням більшої оживленности. Ще далі в тому напрямі малярство пішло в XIII стол., як це показують фраґменти з Бакоти, і ще новий крок, фактично в тому ж напрямі, ми тепер можемо сконстатувати на відносно недавно, вже по війні, відкритих фраґментах стінного малювання у вірменському соборі у Львові.

Ці малювання XIV стол. ще мають постаті по старому великі, але неприродно тонкі й витягнуті; традиційна стилізація переходить у безпомічну метушню накопичених ліній, а при тому в деяких дрібніших деталях дуже влучні детальні подробиці. Коли стінопис XIII стол. з Бакоти вже еволюціонував в цьому ж напрямі, то в тім чується переходова доба від романського мистецтва до ґотицького, але в основі ще мистецтво романське. Стінопис XIV стол. у вірменському соборі у Львові теж є твором тієї ж переходової доби, але в основі мистецтво вже ґотицьке тільки з пережитками з доби романської.

Вповні ясно определене малярство ґотицької доби, коли вже в цей процес від романської величавости до ґотицької оживленности закінчився, представляють циклі стінописів XV стол. що збереглися переважно на етноґрафічно польських землях. Процес розвою малярства в Україні був такий імпозантний, українські малярські школи осягли такого розвою, що Польща не могла їм протиставити власних мистецьких осягнень і мусіла була послугову-

ватися українськими майстрами. Так, що в польських римо-католицьких костелах в XV стол. працюють українські майстри й творять стінні розписи з греко-українською традицією та словянськими написами.

Коли ми кажемо про натуралізм цього ґотицького українського малювання, то, розуміється, цей натуралізм треба розуміти не в сучасному змислі, а в порівнянні до старого українського малювання візантійсько-романської доби. Треба все памятати, що українські малярські школи почалися від грецької науки і хоч її дуже модифікували, але основи декораційного малярства ще довго дають себе відчувати, може аж до XVII стол., а подекуди спеціяльно в іконографії затрималися й до наших часів.

Власне геленістичні ремінісценції в ґотицькому малюванню заникають зовсім, але залищається візантійський змисл декораційности і стремління до декораційного трактування стінопису й образу українських майстрів майже ніколи на довший час не покидає.

Між циклями українських стінописів XV стол. за старший, мабудь, треба вважати стінопис люблинської замкової каплиці, розписаної майстром Адріяном з учениками в 1415 році. Це разом з тим і найбільший цикль стінописів, бо вкриває всі стіни церкви, і вівтар, і стовпи, і склепіння. Головним чином представлені сцени нового завіту, окремі постаті святих, отців церкви, пустельників, архангелів і інш., як у цілий зріст, так і в погруддях, а іноді в медальйонах. В композиції панує ще символізм, — напр., будинок, в якому відбувається Тайна вечеря, намальований на тлі композиції, але столи круглі й апостоли сидять навколо столів в живих ґрупах, а не так, як пізніше, за часів ренесансу й за італійським прикладом Тайну вечерю стали представляти за довгим столом, а Христос з апостолами сидять як у театрі на сцені, лише по одній стороні столу, обличчями до глядачів. На Тайній вечері люблинської каплиці апостоли всі дванадцять сидять ґрупами довкола круглого столу, Христос у центрі композиції з німбом довкола голови, а збоку на тлі міської стіни (ґотицької) ще раз повторений Юда, що виходить з вечері і впевненим кроком іде виконати свій намір, а на шиї в нього сидить чортик. Цікаво підкреслити, скільки натуралістичного спостереження в ритмі юдиної ходи.

Трохи інакше скомпонована Тайна вечеря в Сандомірському соборі: стіл так само круглий, стоїть під пеленою, перекинутої з одної вежі до другої і це символізує знову таки ту хату, в якій відбувається вечеря. Христос з німбом довкола голови сидить збоку композиції; це відбирає всяку ієрархічність цілій композиції, і, навпаки, цілість виглядає, як жанровий образок; апостоли пляномірно сидять довкола столу, іноді в позах, що свідчать за уміння автора спостерігати й віддавати в малюнку життєві подробиці, не покриваючи з принципом стилізації декоративности. В Сандомірському соборі ця Тайна вечеря є одною з чотирьох композицій, що збереглися в одній стіні головного вівтаря, де крім Тайної вечері, ще представлено "Вхід до Єрусалиму", "Поцінулок Юди" і "Вознесіння Христа". Тепер відкрито в тім самім вівтарі і другу стіну малювань, на якій представлені сцени з життя Христового після воскресіння: св. діви біля гробу Христового, св. діви повідають апостолам про воскресіння Христа тощо.

Знову великий цикль з української стінописи вкриває в соборі на Вавелі в Кракові всі стіни і склепіння каплиці Чесного Хреста (чи Ягайлонської); тут так само представлені події з Нового Завіту й ангели поодинці або в ангельських соборах. В тому числі "Тайна вечеря" може найбільше

ієрархічно представлена, ніж в обох попередніх композиціях: вона найбільше симетрична, німби не тільки навколо голови Христа, але й всіх апостолів, крім Юди; ціла композиція настільки симетрична, що ніби складається з кількох овальних кол: основне коло лінії, що закреслює стіл; майже таке, трохи більше коло творять голови апостолів, круглі німби збільшують враження панування в композиції геометричних кол. Будинок, в якому відбувається вечеря, представлений на тлі образу теж дуже симетрично, а голова Христа ще обведена симетрично півколом центральної куполи будівлі. Але при всій урочистості ієрархічної композиції, апостоли розміщені, хоч дуже симетрично, але разом із тим дуже живо й так само з численними натуралістичними подробицями. Ці стінописи не знати хто саме виконував, але з підпису знаємо, що їх виконано в 1470 р.

Ця традиція ґотицького стінного малювання, що дістала собі признання й за етнографічними межами України, і при дворі польських королів, трималася ще й в XVI стол., як ми бачимо з невеликих фраґментів стінного малювання, що збереглися в церкві у Лаврі. І на цьому фраґменті ми виразно бачимо частину декоративної будови з перекинутою над нею пеленою, як в сандомірській Тайній вечері, тільки тут і пелена

Тайна Вечеря.
Малюнок з Сандомірського собору в Польщі.

ще виразніше, натуралістично представляє тканий український убрус; на передньому тлі збереглися голови святителів церкви в німбах, але, як видно, в досить оживленій ґрупі.

Від ґотицької доби памятники малярської творчости дійшли до нас не тільки у вигляді стінного малювання, але вже збереглися в окремих образах, мальованих на деревляних дошках. Останніми часами українські музеї у Львові придбали декілька дуже цінних образів, які датуються XIV століттям. Не маючи підстав наперед

відкидати таке датування, все ж мусимо бути найбільш обережні й почекати аж поки в літературі появляться докази й аргументація такого датування, щоб мати змогу критично оцінити підстави того датування й тоді зайняти до нього відповідне становище. Але датування ряду образів XV століттям і початком XVI вже ніяких сумнівів не викликає. Ці образи особливо докладно розібрано й здебільшого репродуковано в солідній праці директора Національного Музею І. Свєнціцького: "Іконопис Галицької України XV—XVII в.в." (Львів 1928 р.). Описавши й подавши репродукції кількох образів з XV ст., як "Моленя" (Деісус) із Стариськ, прекрасні "Преображення" із Цеперова та Бусовиськ, а особливо "Євхаристію" з Домажиря, на якій апостоли підходять до Христа не в плавному ритмі, як це зображувалось в романсько-візантійській добі, а гуртом товплячись один на другого, при чому дві половині причастя хлібом і вином представлено не симетрично, але в обох випадках Христос стоїть зліва, а апостоли підступають до нього з правого боку. Розуміється, тут і натяку немає на ту ієррахічну величавість і небесну симетрію, але далеко більше життя, як це буває в церкві, коли віруючі товпляться до священика за причастям. До цих ікон з XV століття можна додати ще кількох чудових образів з початку XVI стол., особливо "Деісус" з Волинева й фраґмент тої ж композиції з Лисянич. "Мистецтво це, на думку І. Свєнціцького, без маніри, без випадкового глядання чогось неозначеного, без примусу майстерства, лише прекрасне простотою й силою рисунку, дуже близького до дійсности, навіть у подробицях, було надхнене ясністю замислу й довершене руками, що вповні володіли технікою пластичної мови в передачі не тільки художнього замислу, але й краси та поваги реальної дії. Мистецтво це виявлене ось тут на невеликій кількості памятників іконопису, було вислідом безперечного розцвіту її".

III.

РЕНЕСАНС.

Коли малярство ґотицької доби було логічним продовженням української традиції, що власне започаткувалася ще в XII столітті і намагалася позбавити малярство ієрархічної монументальности, а більше наблизити до реального життя, але переводило це власними силами, зберігаючи відданість принципам візантійської декоративности, то в другій половині XVI стол., коли ввійшли в силу світські засади ренесансу, той самий процес ускладнився запозиченням реалістичних успіхів малярства на Заході, особливо в Італії, Нідерляндах і Німеччині. Ми знаємо, що ще в XIV стол. італійське мистецтво прийшло в Україну в формах джоттизму (каплиця в Горянах на Карпатській Україні), але тоді воно не зробило впливу на українське малярство і в історії нашого малярства залишилось епізодом без наслідування. Проте в другій половині XVI стол. знайомство українських майстрів з західньо-европейськими школами привело до неперечних впливів західнього малярства на українське. Але з одного боку сила старих традицій і відданість принципам декоративности, з другого боку обережність і вдумливість, з якими українські майстрі сприймали західні впливи, не підлягаючи їм, не малпуючи, а тільки сприймаючи й перетворюючи в горнилі власної мистецької творчости, зробили те, що недовгий вік малярства чистого ренесансу в Україні, що тривав може яких пів століття, був може одним із найглибших і напруженіших творчих періодів у цілім українськім малярстві. Це був час, коли й чужому научались, і свого не цурались.

З одного боку, традиції ґотицького малярства жили довго, і консервативніші майстрі продовжували триматися старих, звиклих ґотицьких форм і на протязі другої половини XVI і першої половини XVII століть. В той же час поступовіші майстрі сприймали західне мистецтво ренесансу і поєднували його зо своїми вже не стільки візантійськими, скільки старо-українськими традиціями. За чотири століття традиції грецьких шкіл встигли стати українськими. Тому побіч нового ренесансового малярства жило в Україні й старе ґотицьке, аж поки його не замінило в XVII стол. нове революційне в нас **барокко.** Але й тоді старі традиції, хоч може відірвалися від мистецького процесу, але, замкнувшися в іконографічному майстерстві, дожили майже до наших часів!

Історичну ролю в малярстві другої половини XVI стол., розуміється, грають ті свідомі майстрі ренесансу, що своєю глибокою напругою творчих сил прищепили українському малярству елементи малярства західнього. Вони не перейняли їх просто механічно, не перекопіювали їх, але запозичили з них те, що там було найкращого й повязали в одну цілість з кращими власними традиціями і в першій лінії з традицією декоративности.

Позичали українські майстрі з малярства італійського, нідерляндського й німецького, а найбільше, розуміється, з малярства, що перед тим у Флоренції в XV стол. святкувало справжню перемогу своїми геніяльними осягами в мистецтві. Від життєрадісного малярства флорентійського кватроченто*), розуміється, було чого повчитися. І коли взірці цього малярства дійшли в Україну, то це було справді благодійним для українського малярства.

Яскравим представником цього напряму, засвоєння деяких рис із флорентійського малярства до українського вжитку був майстер Федуско із Самбора. На жаль про цього майстра ми більше нічого не знаємо, як тільки одну його працю — образ Благовіщення, що до світової війни переховувався в житомирському церковно-історичному музею. На щастя, на образі зберігся напис з якого ми знаємо, що виконував цей образ майстер Федуско з Самбора на замовлення шляхетної Мотрони Іваницької.

На образі зображено дві постаті: Богородиці й архангела Гавриїла, обидві з дещо непропорційно великими головами й з здрібнілішими нижніми частинами тіла; обидві завинуті в одіння з мякої матерії, що на Богородиці мякими ніби втомленими складками спокійно падає додолу, а в архангела звивається від пориву швидкого руху, з якими архангел злетів до Діви Марії помахом дужих барвистих крил. Рухи в обох дуже живі: в архангела рішучі, у Діви Марії, навпаки, зовсім нерішучі й дуже влучно віддають здивування, замішання й покору Пречистої. Такі композиції Благовіщення в італійському, а зокрема у флорентійському кватроченто досить часті; а саме неправильність пропорцій персонажів та затяжкі й дещо завеликі їх голови були властиві одному з другорядних флорентійських майстрів, Нері ді Бічі. Але, коли обидві постаті Благовіщення ніби зрисовані з якогось італійського оригіналу, декорація витримана в старих українських декоративних традиціях. Дві високі будівлі роблять тло для двох постатей, при чому ці будівлі складніші від старших українських декорацій і ніби виведені на італійський лад, а одна над головою Діви Марії ніби має відкриту італійську лоджетту, а арка склепіння, що в центрі лучить ці дві будівлі, має виразно характер італійського ренесансу. Тло золоте, що ушляхетнює загальну декоративність, але таке

*) Кватроченто — це 1400 (тисяча чотирьохсоті) роки, цебто XV століття.

тло в XIV стол. в італійців майже не трапляється. Отже, старий український принцип декоративности поєднано з італійським поданням персонажу; і таке поєднання двох стилів зовсім не надає цілому образу еклєктичного вигляду, бо всі елєменти композиції й виконання продумані і злиті до однієї цілости.

Поруч італійських впливів ще частіше в українських образах доби ренесансу зустрічаються наслідування німців і зокрема нюренберської школи. Наприклад, Воскресіння Христа з села Березова, що нині переховується в Національному Музею у Львові, в розположенню Христа, ангелів і вояків так близькі до образу нюренберського майстра Міхаеля Вольгемута, ніби змальовані з нього, а вояки навіть одягнені в уніформи, ніби з нюренберських ляндскнехтів XVI стол. А разом з тим вершини гір і будівлі Єрусалиму на задньому тлі виконані умовно, стилізовано, згідно з старого українського декораційною традицією.

Так само на триптіху Страстей у Львівському Національному Музею, що походить з Угерець Ліських на великому Розпятті в центрі й на численних сценах мук Христових довкола поєднано німецьке трактування персонажів і композиційне їх розположення з умовно стилізованою декорацією тла окремих сцен. В муках Христових, де "Христа бють", кати у вигляді німецьких ляндскнехтів, ніби зарисовані з аналогічних образів Гальбайна-батька, а тут же поруч (верхній образ) сцена представляє Христа перед Пилатом і трактована в старих українських традиціях: Пилат представлений у старому київському одязі вояка, як звикли їх представляти на українських мініятюрах, і ґанок Пилата, що умовно здіймається над Пилатом та Христом. Знову старі українські традиції майстерно поєднано з запозиченням від німців, але глибоко вдумливою творчою працею зєднано до однієї цілости.

Нідерляндські впливи на українське мистецтво доби ренесансу, цебто до XVII стол., почуваються найбільше в портретному малярстві. Світський ренесанс покликав до життя цей перший світський рід малювання. Українські маґнати часів ренесансу хотіли мати свої портрети й до їхніх вимог майстрі пристосовувалися. Несліду ючи в портретах нідерляндців, українські майстрі вже не звертались до рафінованих точних фляндських примітивістів XV стол., а більше позичали від нідерляндців їм сучасних, що вже були отруєні знайомством з італійським малярством, і свою маніру малювання старалися італізувати, а в дійсності маніризували. Але спеціяльно портрет нідерляндський і в цей сумний час маніруванння стояв на високому рівні досконалости й робив благодійний вплив на мистецтво українського портрету. І справді портрет князя Константина Острозького визначається непересічними якостями. Велике обличчя князя, обрамоване пишною розлогою бородою, дивиться з портрету, як справжнє обличчя видатної людини ренесансу, сина свого часу. Воно світиться розумом, енергією, рішучістю, далекосяглим пляннуванням ріжних політичних комбінацій, а разом із тим сластолюбні уста, похітливо дихаючий ніс і блиск очей показують, що цей князь політик і полководець уміє цінити й насолоду життя й сластолюбних утіх, так само, як насолоду боротьби й перемоги. Те саме враження доповняє й його одяг, що складається з великої футром виложеної князівської шапки й кованого сталевого панциря, в який закуто сильну, могутню постать цього князя войовника, що вмів виковувати долю свою й свого не дуже старого та невисоко шляхетного, але ним возвеличеного роду. І тут цікаво, як довкола шиї з-під сталевого панциря

просмикнутий пишний білий комір сорочки, облямованої тонкими й дорогоцінними голяндськими коронками.

Також подиву гідний і портрет Раїни Могилянки, сестри митрополита Петра Могили, дочки молдавського господаря, відданої за князя Вишневецького, — могутньої державниці маєтків на Волині й безмежних просторів на Лівобережжю. Ця елеґантна і шляхетна пані, одягнена згідно із звичаями українських маґнаток в національний одяг, пошитий ще з легких тканин, без вжитку тяжких брокатів, якими будуть себе пізніше заковувати гетьманші та полковниці. У Раїни Могилянки ще немає барокової тяжкости, яка прийде пізніше, але все легке, елеґантне, кокетливе, а разом з тим шляхетне; і шляхетності не шкодить дещо наївна провінціяльність, що виявляється хоч би в тому, як поверх хустки, що по місцевому обвиває голову й закриває волосся і як очіпок є вже закінченим головним убором, а тим часом кокетлива пані поверх нього одягає твердий еспанський капелюшок з аграфом і перами, що саме тоді ввійшов у моду в західній Европі.

Раїна Могилянка.

Так українське малярство, що коло чотирьох століть було малярством виключно релігійним на послугах церковного культу, пе-

рейшло в добу ренесансу на службу світських меценатів і потрапило стати легким, елеґантним світським малярством. Поєднавшись з мистецтвом Західньої Европи зуміло синтезувати кращі надбання свої й чужі, не боючись новизни й не занедбуючи шляхетніших рис власної старовини, яка не без боротьби, але все ж в слідуючій добі мусіла відступити перед новими надбаннями й запозиченнями.

45-ліття „Українського Голосу"

Сього 1955 року маємо вже 45 літ як "Український Голос" видається. Несповна півсотні літ. Він належить до найстарших, нині існуючих, українських ґазет видаваних самими українцями. Цікаво, кільки нині є тих, що від 1910 року "Український Голос" дотепер читають.

"Українська Видавнича Спілка", що почала видавати "Український Голос", заснувалася 1909 р., досить ще тоді молодими українцями, учителями та ще другими.

"Українська Видавнича Спілка" була першою організацією зі словом "Українська", зареґістрованою урядово в Канаді.

Перше число "Українського Голосу" появилося 16-го березня 1910 року.

Видавання його почалося з 600 долярами, хоч редактор американської "Свободи", Ардан, радив без 1000 долярів не починати. І справді були великі труднощі, — були часи, коли здавалося, що вже послідне число видається. Треба було багато витревалости і посвяти головно тих, що при виданню "Українського Голосу" працювали.

Несподіваною новиною було те, що Видавництво назвало свою ґазету "Українським Голосом". Тоді українці в Канаді та і в Европі ще звали себе русинами, а назва "українець" була хіба додатковою, святочною. Правда, під назвою "русин" вони розуміли себе окремим народом від московського, казали: "Ми русини, а там москалі", отже „русин" було рівнозначне з "українцем". Та все ж чужі люди могли легко звязувати "русина" з "русскими".

Перші робітники „Українського Голосу" з 1910 року. Зліва направо: І. Рибчак, И. І. Слюзар — друкарі. Т. Д. Ферлей, управитель і В. Кудрик, редактор.

А в Канаді був цілий хаос. Малосвідомі люди перед англійцями звали себе русинами, руснаками, галичанами (ґаліціянами), буковинцями, австріяками, а для анґлійців це були окремі народи. Орґан гр. кат. церкви, що появився зараз по "Українському Голосі",

назвав себе "Канадийським Русином", щойно коло 1920 р. назвав себе "Канадийським Українцем", під напором своїх читачів, які читали й "Український Голос".

Минуло 2—3 роки і назва "українець" стала загально принятою. Це був той ґрунт, на якім український загал в Канаді обєднався, отже так зявився тут український нарід. Це було несподіванкою і для чужих. І тепер вже легше було починати ширшу громадську працю.

**
*

Першим президентом Української Видавничої Спілки був Т. Д. Ферлей, відтак через довгі роки президентом був Ярослав Арсенич, а тепер президентом є посол І. Р. Соломон.

Першим управителем "Українського Голосу" був Т. Д. Ферлей, що хоч недовго працював, але з великою посвятою. Лише його власні матеріяльні обставини примусили його від "Українського Голосу відійти.

Його місце заняв Петро Войценко, що дальше цілі літа ніс на своїх плечах тягар видавання "Українського Голосу", аж до теперішнього часу.

Першим редактором був В. Кудрик, коло 10 літ. Дальше редактором став Мирослав Стечишин, що редаґував "Український Голос" до листопада 1946 р. На коротко його місце знов заняв В. Кудрик, а від вересня 1947 р. редактором є Іван Сирник. Про Стечишина згадати б, що 22 листопада 1946 року він пішов до шпиталю, а 22 листопада 1947 р. був його похорон). З найперших друкарів працює в "Українськім Голосі" дотепер Василь Батицький, що почав працювати 1913 року.

**
*

Українці, які давали гроші, купували уділи (шери) на видання "Українського Голосу", розуміли, що вони підпомагають українську культурну працю, отже давали не для проценту, не для дивіденди. Дивідендою для них мала бути та культурна праця, яку "Український Голос" виконував.

"Український Голос" був трибуною, з якої лунав голос українського життя. Через нього українці висловлювали свої думки, свої потреби, оповідали про свої переживання. "Український Голос" був рушієм всієї праці, що почалася з його появою, — культурно-просвітної, виховавчої, орґанізаційної, добродійної. Він освідомляв про важні справи, що могли інтересувати українців.

Мирослав Стечишин (1883—1947), довголітній редактор „Українського Голосу".

Він присвячував багато уваги і релігійним справам, чим допоміг, що стан українського церковного життя нині всім ясний. Своїми засобами він видавав релігійний двотижневик „Вістник".

Культурною працею "Українського Голосу" було також видавання книжок, і видав їх багато, малих і великих. З великих згадати вже давно видані "Граф Монте Крісто" в 4 томах, "Пригоди Матія Сандорфа" в 2 томах, "Вина і кара", "Хатина", "Грішники"... Пізніше знов видавав і менші і більші. Самих менших видань мабуть

коло сотні. А вже недавно видав він "Кобзар" Шевченка в 4-ох томах, що мають коло 2,000 сторін.

Таку працю виконував "Український Голос" впродовж 45-літнього свого життя.

**
*

Але цілі довгі літа матеріяльні обставини були такі, що "Український Голос" не міг налагодити свого господарства так, як було потрібно. Доперва в 1946 р. спромігся на купно власного будинка, а в 1948 р. долішну його частину перебудував і привів до належного вигляду. А в 1951 р. спромігся

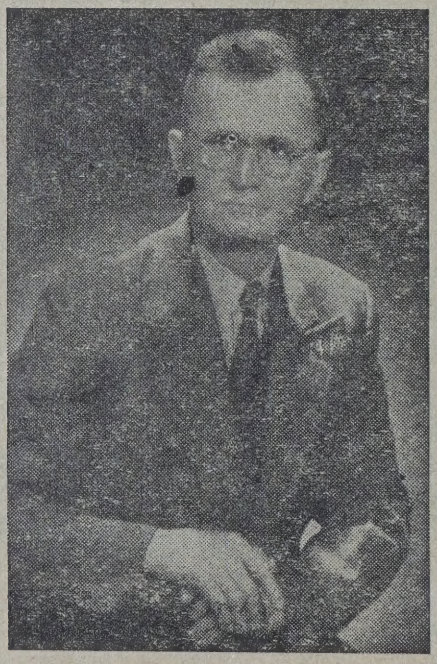

Петро Й. Войценко,
довголітний управитель „Українського Голосу".

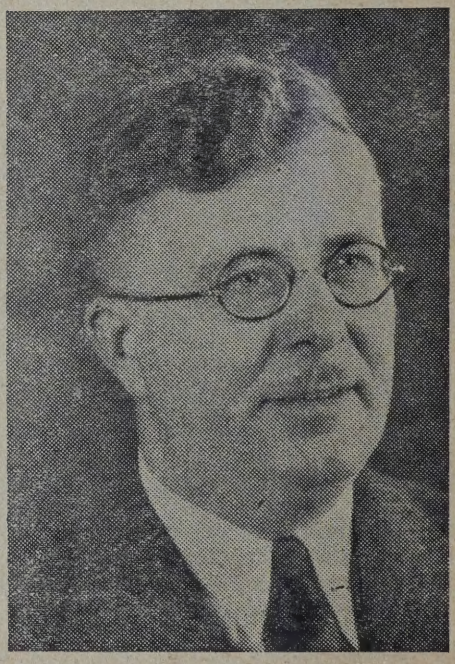

Іван Г. Сирник,
теперішній редактор „Українського Голосу".

на добудову, потрібну для нової машини.

Беручи загалом, то аж 10 послідних літ були для "Українського Голосу" легшими.

**
*

Читачі не уявляють собі яких коштів вимагає видавання "Українського Голосу" і взагалі виконування тої праці, яку "Український Голос" робить, отже тут їх з тим познайомимо.

Для поширення праці треба було нових машин, але щойно в 1951 році міг купити відповіднішу велику пресу, на якій нині друкується "Український Голос". Не нова машина, але добра, і за неї заплачено 9,000 долярів.

Куплено машину до різання паперу й обтинання книжок до оправи, за 3,200 долярів.

Недавно куплено машини до адресування газет за 4,700 долярів. Вони заощаджують багато давної праці.

Дотепер "Український Голос" має три лінотипи (лайнотайпи), машини, на яких приготовляють письмо до друку. Давно складалося черенки, а тепер машина виливає цілу лінію (цілий рядок), на якій є письмо. А що одна з тих машин дуже зужита, а направляти її не можна, то куплено нову машину за 15,000 долярів. Друкарські машини дуже дорогі, бо їх мало продається.

Про менші машини, що послідними літами куплено, не будемо згадувати.

Це більші видатки. Додати б, що на такі видатки треба було і

допозичати грошей, а пізніше довг сплачувати.

Тона металю до виливання письма коштує коло 500 долярів.

В 1953 р. за висилку "Українського Голосу", почтові марки на листи і книгарські висилки заплачено почті 4,800 долярів.

За газетний папір і за папір для замовлюваних друкарських робіт заплачено 15,900 долярів.

Дальше коштує електрика до машин, направа, докуповування дрібних друкарських річей, податок, опал будинка і др.

Окремо згадати, що в друкарни і при адміністрації працює 16 осіб, а деколи більше.

На всі ті видатки складається передплата, оголошення, друкарські замовлювані роботи, продажа книжок. Також винайм людям

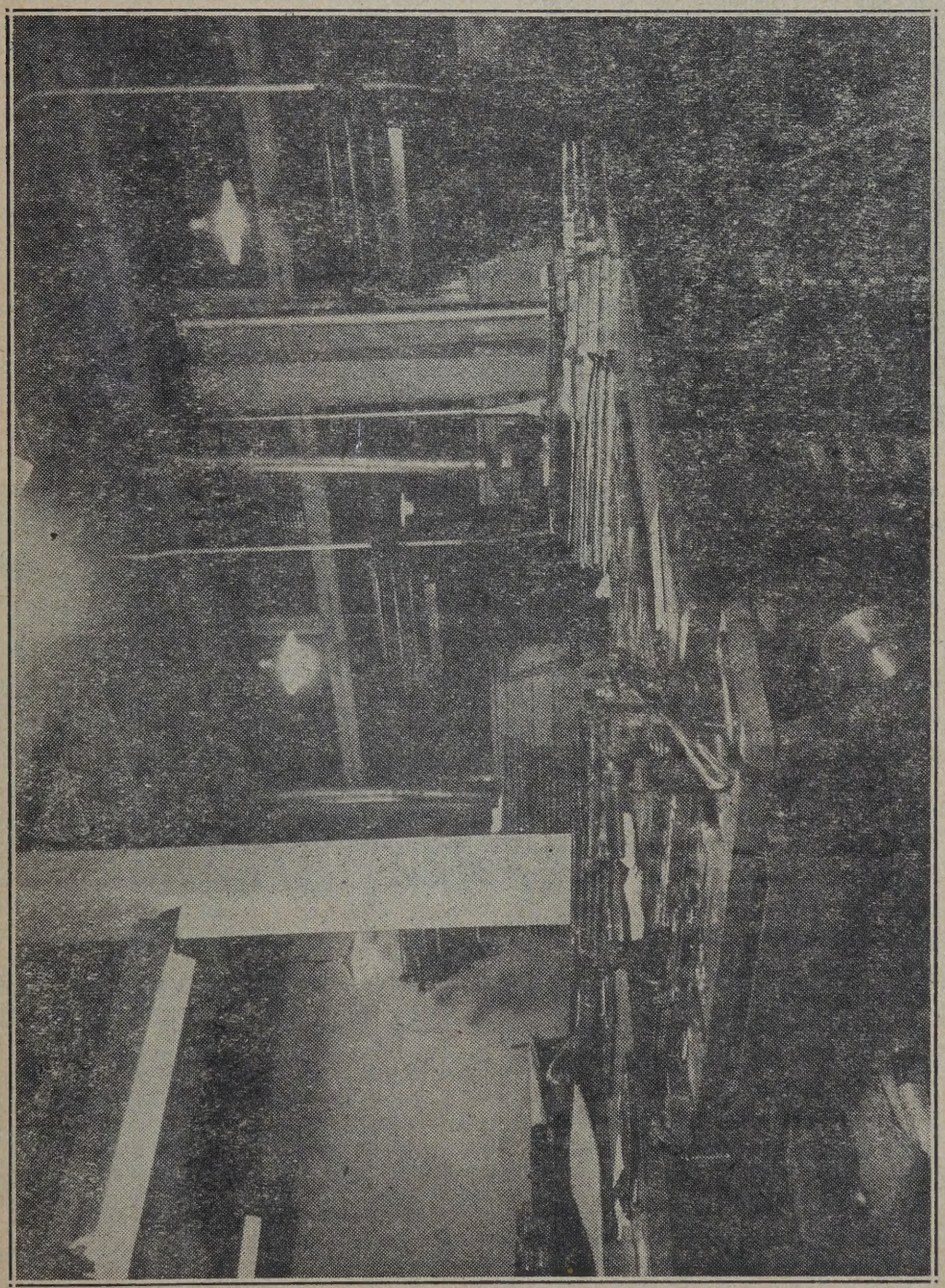

Частина друкарні „Українського Голосу"; видно лінотипи та інші машини.

кількох кімнат в горішній частині будинку.

Це дає приблизне поняття про кошти видавання "Українського Голосу" і ведення цілої його господарки.

І коли присилаються принагідні збірки чи жертви на видавничий фонд "Українського Голосу", то Видавництво мусить жертводавцям дуже сердечно дякувати. Вони багато допомагають культурній роботі "Українського Голосу".

чини, Буковини, Придніпрянщини, зі Стейтів, Бразилії, і канадійдійські. Так "Український Голос" має з европейських львівське "Діло" від 1910 р., має київську "Раду", "Новий Час", "Руслан" і другі. Має американські і другі. Має також багато листів передовіших українців з Европи, головно з часів після 1917 року.

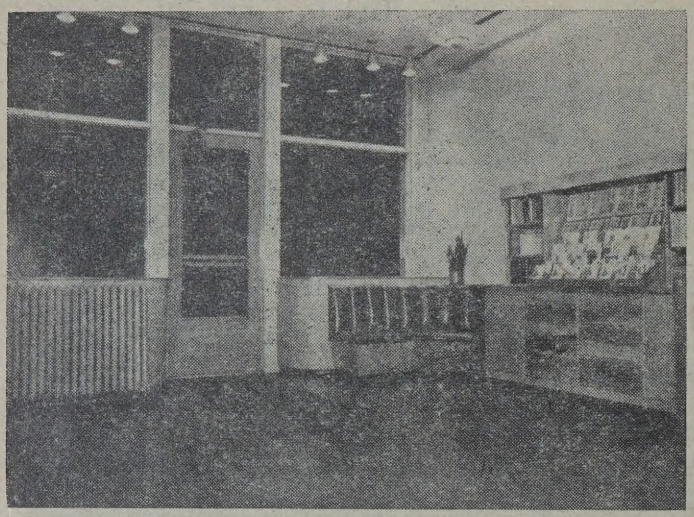

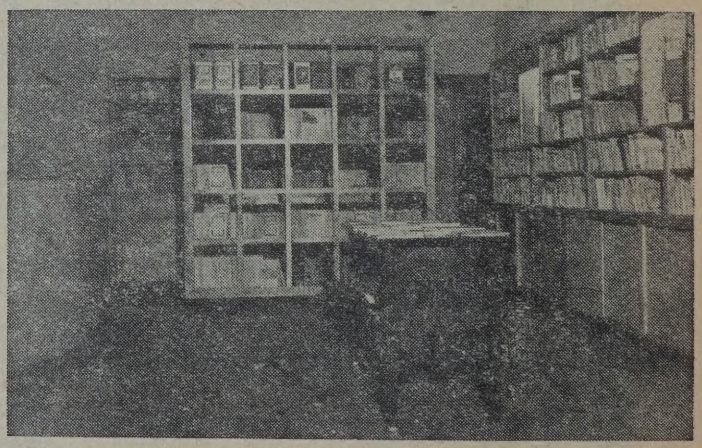

На обох образках видно частини Книгарні „Українського Голосу;.

**
*

Та ще одно дуже важне діло виконував "Український Голос", про яке мало відомо.

Від самого початку існування "Українського Голосу" редакція зберігала всі українські газети, які приходили до редакції з Галичини, Буковини, Придніпрянщини, зі Стейтів, Бразилії, і канадійдійські. Так "Український Голос" має з европейських львівське "Діло" від 1910 р., має київську "Раду", "Новий Час", "Руслан" і другі. Має американські і другі. Має також багато листів передовіших українців з Европи, головно з часів після 1917 року.

Все те в нинішних часах має велику вартість. Можна думати, що в цілій Канаді подібних матеріялів ніхто другий не має. Ледви чи багато є їх в Америці, бо питання, чи тамошні видавництва заховували те, що заховував "Український Голос".

А в Европі давні річники українських газет понищені. Були вісти, що большевики такі матеріяли палили.

В тих матеріялах знаходиться історія тих часів, до яких ті матеріяли належать. В них є багато і з давнішої історії. Таких матеріялів нині не можна купити. З них і нині можна брати багато такого, що може придатися. Вони показують, що колись українці робили серед тодішних обставин, як думали, а це наука для нинішного. Це цінні матеріяли.

Та щоб їх дальше охороняти і можна ними послугуватися, "Український Голос" рішив прилагодити окремий Архів, де все те було би належно поскладане й упорядковане. На те покищо є призначена одна кімната, але треба буде ще і другої, або і третої (з тих, що дотепер винаймаються людям).

Тут мали би бути поскладані також книжки давнішого та давного видання, яких нині нема в продажі і яких не можна купити. Деякі з таких книжок має "Український Голос", а багато їх є серед загалу, отже загал повинен їх сюди передати, щоби тут зберігалися. В приватних руках вони розгубляться і пропадуть. А вони є українським культурним майном.

Розуміється, що відповідне владження такого Архіву вимагає додаткових коштів. Коли б нині 'Український Голос" мав потрібні фонди, то збудував би на те окремий огнетревалий будинок.

Все те загалові треба знати, і в 45-ту річницю життя "Українського Голосу" ми загал подрібніше з його працею познайомлюємо.

Посол Іван Р. Соломон,
президент Української Видавничої Спілки Тризуб.

Сподіваємося, що серед українського загалу знайдуться заможніші одиниці, які, розуміючи працю "Українського Голосу", прийдуть йому з більшою допомогою, а весь загал також щиро буде ту роботу підпомагати

ЦЕРКОВНІ РЕЧІ

Для наших церков і нашого обряду дістаньте всякі церковні речі в найстаршій і найбільшій українській фірмі

"ПРОВИДІННЯ"

Пишіть по інформації і ціни до

PROVIDENCE CHURCH GOODS COMPANY
710 Main Street, Winnipeg, Man.

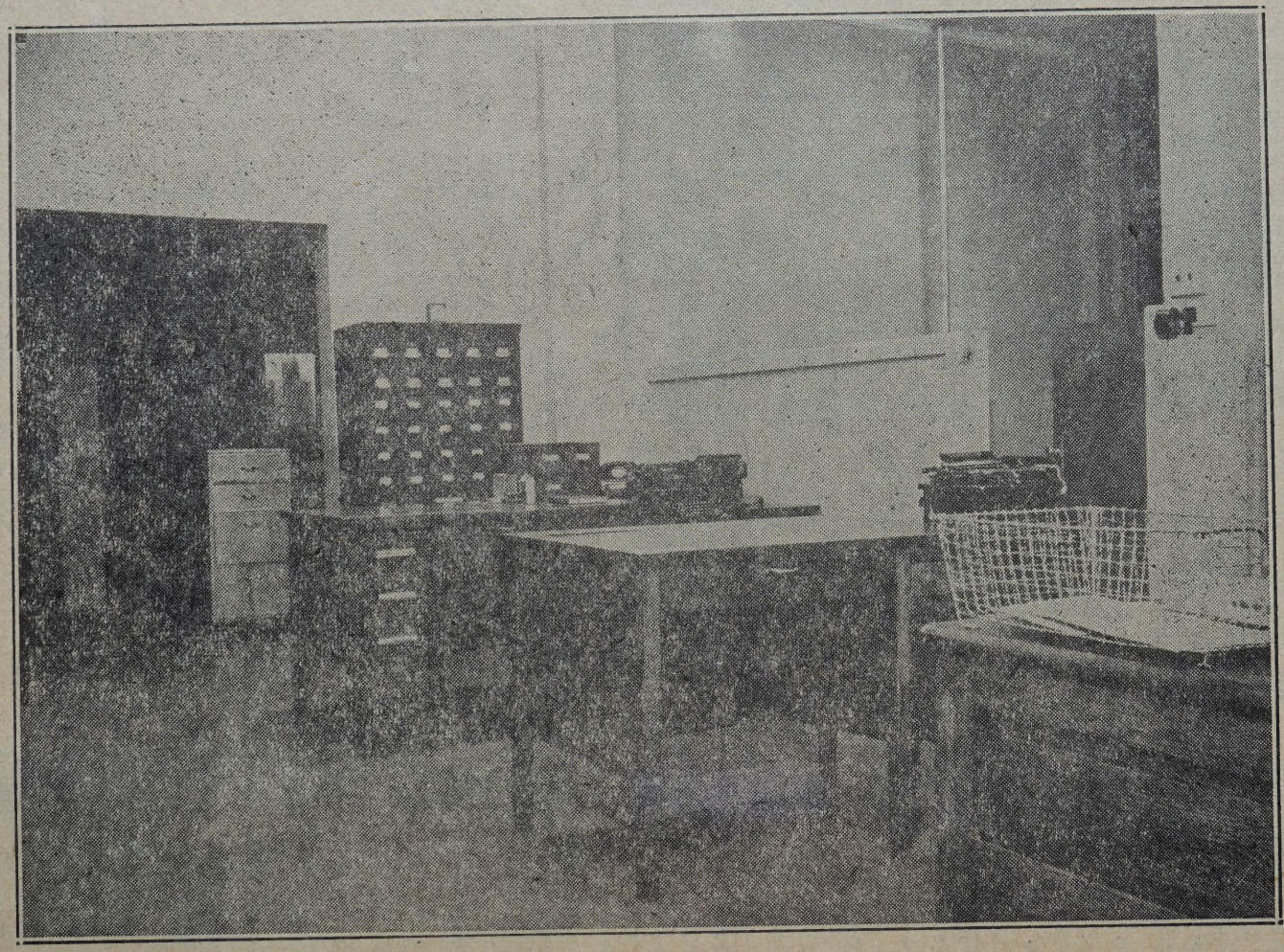

Частина канцелярії де міститься адміністрація та редакція „Українського Голосу" тепер.

Українці в Канаді

Українське населення в Канаді складається головно з галицьких і буковинських українців, що були першими тут поселенцями. Вся найважніша українська праця, що тут зробилася дотепер, була овочем їх старань.

Вони становлять тут суцільні українські Громади, яких осередками є їх церкви, а також Народні Доми. І ті громади (рільничі по фармах), беручи на старокраєву міру, є українськими селами, заснованими першою еміґрацією. А найперші еміґранти, про які знаємо, прибули до Канади 1891 року.

Серед першої еміґрації українців зпоза Галичини і Буковини було так мало, що їх майже не було. Як одиниці були по містах, то звичайно соціялісти-інтернаціонали. Коли 1910 р. заснувався "Український Голос", то лише два брати Сліпченки — Андрій і Гаврило (з Київщини) щиро допомагали. Було ще 3—4, що брали участь в українській культурній роботі в Вінніпеґу.

Фармерська невеличка громада, що складалася з Придніпрянців, була тоді в околици Кендо, в Саскачевані, але про неї тоді майже не було чути. Були там з Чернигівщини, Київщини і Кавказу. Мабуть до тих часів належать українці меноніти з околиці Пердю, чи Есквит в Саскачевані, та про них і нині ми ближче нічого не знаємо. Вони є частиною німецької менонітської місії. Походять мабуть з Київщини. Це те, що нині можемо нагадати.

Таке було до кінця першої війни. По її закінченню почала прибувати друга еміґрація, знов же головно з Галичини і Буковини. Це були головно нежонаті, або ті, що прибули без жінок, і нігде з них суцільна фармерська громада не створилася. Ані окрема громада в місті, якої осередком була би церква.

Правда, створилася орґанізація — "Українське Національне Обєднання" (УНО), але в її склад не входить ніяка громада з церквою як осередком. З таких громад можуть одиниці там належати, але їх мало.

З Придніпрянщини і Волині по першій війні прибуло до Канади мало. Дехто прийшов ще в околицю Кендо, і ще може до двохтрьох околиць, де поселилися гуртками. Є між ними баптисти, чи штундисти.

Так до початку другої війни свідомим і діяльним українським загалом в Канаді були головно галицькі та буковинські українці.

Доперва третя еміґрація, що прийшла по другій війні, складалася в великій мірі з Придніпрянців, а також менше з українців волинських сторін. Розуміється, що прийшли і галичани та буковинці.

Третя еміґрація спинилася головно в містах Східної Канади, і там частинно поволі входить в українське зорґанізоване життя, яке застала, але мабуть більшість її або стоїть на неозначенім ґрунті, або створила свої "безгромадські" орґанізації.

Церковна справа.

Загал українців в Канаді живе по фармах, головно в провінціях — Манітобі, Саскачевані й Альберті. Це рільничі околиці. Доперва недавніми часами значно збільшилося число українців в Східній Канаді, головно по містах, куди перейшло багато українців з західної Канади.

Вже згадано, що українські громади в Канаді зорґанізовані кругом церков, — і на фармах і по містах. Безцерковних громад не знаємо і вони неможливі. Церква вяже людей тревало в громаду, а що друге на подібний лад може їх вязати? Поза громадами є лише одиниці, гуртки, орґанізацій-

ки, чи орґанізації, що збирають членів звідки вдасться, зблизька і здалека. Це гурти без громад..

Громаду творить місцеве, стало осіле населення. Воно, як одноціла тревала сила, клопочеться і церквою і другими українськими загальними справами.

До 1918 року українці в Канаді належали до двох Церков, — галичани до Греко-Католицької, а буковинці до Православної. Та не маючи українського церковного проводу, буковинці з конечности вязалися з Російською Православною Місією, що мала тут своїх священиків.

Деякі протестанські Церкви довгий час старалися притягати українців до себе, та їм не повелося. І ті, що їх притягнено, опісля відходили. З протестантизму між українцями маємо нині маленькі залишки.

В 1918 році зорґанізувалася в Канаді Українська Православна Церква. До неї перейшло велике число греко-католиків, а також буковинські українці. Нині вона має сотні громад, Митрополита, Архієпископа і понад 70 священиків. Православні мають також Колеґію св. Андрея.

Так нині канадійські українці належать до двох Церков, — Української Православної і Греко-Католицької. (Тепер звуть Українською Католицькою). Вірні Української Православної Церкви стоять на широкому українському ґрунті, а греко-католики на вузшому, будучи під проводом і контролею своїх духовних.

"Українські" большевики.

Є в Канаді орґанізація "українських" большевиків, що видає большевицькі ґазети по українськи.

Наділі большевик не є українцем, як не був українцем галицький хрунь, чи якийсь там київський "тоже малорос" чорносотенець Савенко. Большевик є ворогом українства.

"Українська" большевицька орґанізація є частиною загальної большевицької орґанізації в Канаді. По містах вона має місцевих членів, а поза містами нахапує поодиноких членів де вдасться. Ніяка громада до большевиків не належить. Нема большевицької громади.

Українські орґанізації.

На православній стороні є головна орґанізація — Союз Українців Самостійників", що обнимає — "Союз Українок Канади", "Союз Української Молоді Канади" і "Союз Українських Народних Домів". Велику працю виконує "Союз Українок Канади", даючи напрям праці жіноцтву. Орґаном їх усіх є "Український Голос".

Сюди також належать виховавчі Інститути, — Петра Могили в Саскатуні та Інститут М. Грушевського, а тепер він св. Івана, в Едмонтоні.

Це орґанізації "самостійницькі". Вони вважають Українську Православну Церкву своєю народною Церквою і з нею співпрацюють.

На гр. кат. стороні є також орґанізації, як "Брацтво Українців Католиків" (БУК), є Жіноча Орґанізація, але там вся праця мусить бути в рамцях і під контролею католицизму.

Комітет Українців Канади.

Щоби загальну українську працю поставити на широкий український ґрунт, створено 1940 р. "Комітет Українців Канади" (КУК), до якого ввійшли представники і православних, і католиків, і других орґанізацій, крім большевиків. Так Комітет є представником всіх українців і всіх важних українських справ. Його голос, це голос всего канадійського українства.

Ще кілька справ.

Канадійські українці мають своїх послів в домініяльнім пар-

ляменті і в провінційних соймах. До давніших в Альберті належить Шандро (в соймі) та Лучкович (в домініяльнім парляменті в Оттаві). В Саскачевані були др. Драґан і Жеребко (в соймі). В манітобськім соймі першим українським послом був Т. Д. Ферлей, а нині є з ширше відомих Никола Бачинський (вже 32 роки безперервно), Іван Соломон та Михайло Григорчук, якого батько, Никола послував 20 років.

Всіх послів є нині 19, з тих 4 в домініяльнім парляменті і 15 в соймах провінцій. (Большевик Кардаш до них не зачисляється).

Ще згадати, що в Саскачевані міністром є Олекса Кузяк, а Василь Гавриляк є мейором в Едмонтоні. Михайло Стечишин є судією в Саскачевані, а ще недавно був судією Ярослав Арсенич, нині покійний.

Число українців в Канаді.

Державна статистика з 1951 року так виказує число українців по провінціях:

В Новій Фунляндії 20.
В Принс Едвард Айленд 47.
В Новій Скошії 1,235.
В Ню Бронсвику 129.
В Квебеку 12,921.
В Онтеріо 93,559.
В Манітобі 98,753.
В Саскачевані 78,399.
В Альберті 86,957.
В Британш Коломбії 22,613.
В Юконі 170.
В Північно-західних територіях 204.

Всіх разом 395,043, отже близько 400,000. Певна річ, що від 1951 року дотепер число збільшилося, і природним приростом і новоприбулими.

Такий загальний стан українців в Канаді.

48,000 Успішних Бизнесовців

Через свою власну компанію, United Grain Growers Limited — яка є власністю фармерів, ці продуценти збіжжя Західньої Канади кооперують між собою, щоб впоратися з мільйонами бушлів збіжжя кожного року.

Маючи власне збіжеве устаткування, шеровці і костумери U.G.G. скористали до висоти мільйонів долярів... як успішні фармері —та успішні бинзесовці!

UNITED GRAIN GROWERS LTD.

CALGARY — REGINA — WINNIPEG — SASKATOON — EDMONTON

З історії китайського народу

Нині справа Китаю (Хін) належить до важних справ світової політики, отже добре про китайців більше знати, ніж знаємо.

Цілий Китай складається з таких частей: Монголія, Манджурія, Східний Туркестан, Тибет і Вісімнадцять Провінцій, які є осередком Китаю.

Всіх китайців є понад 500 мільйонів, а в самих 18-ох провінціях є 300 мільйонів. Коли б ті Китайці йшли попри нас один за другим, то їх похід ніколи не скінчився б, — бо нім прийшов би до нас послідний китаєць, то за той час виросло б нове покоління, що продовжало би той похід; а в той час ще новіше покоління виростало б.

Китайська історія в переказах і писана сягає до 6000 літ перед Христом. Культура китайців дуже давна і вже японці давно взяли від них письмо, способи життя, ремесла...

Нинішна "европейська культура" (технічно-машинова, наукова) почалася 150 літ тому назад, а до того часу китайська культура стояла вище европейської.

Китайці мають 8 ріжних мов, а може більше, а їх слова односкладові. Довгих слів нема. Трудність вивчення китайської мови в тім, що ті слова вимовляють ріжними тонами. Коли слово "ен" сказати одним тоном, то буде гуска, коли іншим, то буде сіль.

Письмо не має буквів, але знаки на цілі слова. Подібне ми маємо в рахунках, де на слова маємо знаки: 1, 2, 3, 4 і т. д. Ті знаки ми вимовляємо по нашому, німець по своєму, і всі знають їх значіння. Так в Китаю письменні знаки кожний нарід вимовляє по своєму, і кожний ту саму книжку розуміє. Сказати б: писана мова для всіх там однакова, як для нас рахункові знаки.

Ще в 13-ім віку в Китаю побудовано великий мур, щоби спиняти напади ворогів. Мур довгий 1800 миль, високий понад 7 ярдів, широкий коло 7 ярдів, а на кожних 100 ярдів була вежа понад 13 ярдів висока.

Китайці вже давно виробляли порцеляну, якої нині европейці так добре не вміють виробляти.

Вже давно друкували книжки, то черенками, то відбивали з таблиць, де письмо було повирізуване. Вміли виробляти гарні шовкові матерії.

Виполіровували дороге каміння, виробляли гарні речі з золота, срібла, заліза. Широко була розвинута лікарська штука.

Колись не мали родинних імен, а манджурці донині не мають. (Не мали і жиди, але звали сина по ботькові, по дідові: Арон, син Якова, син Юди (діда).

**
*

Інтересна їх історія. Цар, що збудував той великий мур, хотів своє панування зазначити тим, що аж від нього має починатися китайська література. Так наказав попалити всі книги, які тоді вже були, крім господарських, лікарських і ворожбитських. І багато вчених покарав смертю, які старі книжки заховували. Але деякі книжки вратувалися.

Він прокопав гору Лі (700,000 вояків прокопувало), щоби там по смерти спочити. Син по його смерти повбивав батькових жінок, наскладав в тій горі багато скарбів, вхід закрив, і повбивав тих, що знали вхід до тих скарбів.

Державні закони були строгі однакож кожну справу совісно розглядали. Прим. злодія сильно карали, але коли голод примусив чоловіка до крадежі хліба, то кари не було.

По смерти родичів (батьків чи матері) діти через 27 місяців не мали права дружитися. Коли ж помер цар, то 100 днів ніхто не смів голити голови (як був зви-

чай), а жінки не сміли носити прикрас. Театри на 100 днів зачинялися.

Забороняли палити чи топити в воді тіла померших. Однакож палили, коли хтось вмер далеко і його тіла не можна було спровадити до родини. Вірили, що тоді душа спаленого переходить в рідні сторони.

Був такий закон: коли прим. в місті чи селі хто розбив другому голову, чи друге зло зробив, а злочинця не викрили, то карали начальника того міста, чи села, щоби він більше дбав про гідне поведення людей. Подібно карали родичів за дітей, а господарів за слуг.

**
*

Китайці належать до трьох релігій, що звуться: **Таоїзм, Буддизм і Конфуціянізм.**

Тао, це наука великого мудр-Ця, Ляо Цу, що жив 600 до 1000 літ перед Христом.

Великим мудрцем був Конфуцій (551—479 перед Христом) і його науку принято за релігію. Його дуже поважають всі китайці.

Будда, релігійний мислитель з 5-го віку перед Христом, і на його науці засновується буддийська релігія.

Поважання предків дуже велике в китайців. В домах ставлять на поважних місцях таблички з іменами предків і в святочні дні світять перед ними свічки. Коли молоді побираються, то перед тими табличками зобовязуються, що будуть шанувати все, що предки шанували. Або молоді йдуть на гроби предків і там такі зобовязання роблять. Це ознака великої культурности!

І живучих родичів дуже поважають. Буває, що коли родичі слабують, то діти моляться, щоби Бог вкоротив їм віку (дітям), а продовжив родичам.

В Китаю їдять мясо собак, хоч і не всюди. Але є також кляса "вегетаріянів", що не їдять мяса, не пють алькоголічних напитків і не курять. Між ними є великі патріоти.

Правдомовність і почуття обовязку в китайців дуже велике. Вимагають, щоби слово кожного було святе. Господар вірить слугам як собі, а слуги дуже вірно йому служать. Але несовісних господарів обминають.

**
*

Царя звали Сином Неба, якого Бог вибрав своїм представником на землі. Негідного царя не уважали царем. Коли хтось вбив негідного царя, то Конфуцій казав: "Він не вбив царя, але злочинця. Злочинець не є царем". Там завсіди вимагають, щоб урядники були дуже гідними людьми. І в школах окремо вчили моральних правил для гідного життя, — правил встановлених великими їх мудрцями, а найбільше Конфуцієм. А чого в нас нині не вчать.

Цариць китайці за весь час мали дві, одна Лі, а друга Ву. Та Ву була примхувата, нерозумна і славолюбна. Ще за життя чоловіка ховалася за заслону і підслухувала всякі наради. Ставши царицею в 694 р., назвала себе Божеською Царицею, а в 696 р. назвалася Всемогучим Богом. Ніхто не смів сказати, що цариця така гарна як рожа, але що рожа така гарна як цариця.

Та між царями були і дуже гідні царі.

**
*

Китайці дуже жалують звірят і птиць, хоч на те нема закону. І дітей дуже люблять, але карність (дисципліна) вдома велика. Треба покарати — карають.

Давніше говорилося і писалося, що там родичі деколи малих дівчат вбивають, але нині знаємо, що такого не було. Однакож бувало, що дуже бідна родина продавала дівчину багатій родині, яка виховувала її на жінку для свого сина.

Багатий китаєць міг мати кілька жінок, а цар аж 70, однакож царі по 70 жінок ніколи не мали (Соломон мав 1000).

Незаконних дітей в Китаю майже нема. Дівчата виходять замуж маючи 16 літ, хлопці женяться 18-літні.

Розводи бувають дуже рідко, і суд дуже дбає, щоби жінки не скривдити.

Вдів, що йдуть замуж, більше поважають, але багато вдів замуж виходить.

Великим злочинцям давали і по 200 буків, а бодай 100, але нераз били дуже легко. Битий кричав що сили, щоби показати великий біль, але болю було менше ніж крику. Все ж той крик відстрашував людей від злочинів.

***

Колись малим дівчатам стискали ноги, щоби були малі, але не в усіх сторонах так робили. Не всі вважали малі ноги кращими від природних. А в послідних часах уряд був рішив, щоби до школи не принимати дівчат з неприродними ногами.

Науку китайці дуже поважають і завзято вчаться. Також дуже поважають вчених; і мали вони великих мудрців-філософів, письменників, вчених малярів, майстрів, будівничих, та великих патріотів.

Китайці завсіди любили театри, але в їх театрах не було сценерій. Актор мусів так вміло виводити свою ролю, щоби людям здавалося, що він дійсно бачить хату, село, керницю, поле. Жіночі ролі грали завсіди перебрані чоловіки.

В китайців настрій дуже поважний і вони рідко сміються.

Дуже врочисто святкують Новий Рік, що буває між 21 січнем і 20 лютим. Вже 10 днів перед Новим Роком, а 20 по Новім Році. всі урядові встанови зачинені. Урядник зачиняє двері канцелярії (офісу) і ключ дає жінці до сховку. Тоді приносять жертви Духохові, чи Ангелові Родинного Життя, а він понесе їх до неба. Також одні других відвідують, дають дарунки.

На вулицях в Китаю пяних не видно. Назагал вони дуже тверезі. Вживання опіюму зменшується, зате чужі агенти поширюють морфіну.

До чужинців ставляться по чужому, але хто вивчився їх мови і бодай трохи їх письма, того приймають як собі рівного.

Строго вимагають, щоби кожний гідно поводився, чи вдома, чи на зборах, чи на ярмарку, чи де не було б.

В китайців є приповідка: "Пес гавкає на ніщо, а другі пси на нього гавкають", себто що і люди наслідують других недумаючи.

В 1403 р. по Христі, цар Юнґ Ло зібрав понад 2000 вчених і казав зладити Енцикльопедію, де були би всі науки китайців, всі події, життя славних китайців і друге. Вчені працювали 5 літ. Вийшов твір руками писаний, що мав 366 мільйонів слів. Кожна картка була 18 цалів довга, а 12 широка. З того вийшло 11,000 томів, і коли б їх покласти один на другий, то сягали б понад верх найвищої церкви на світі.

Другий цар, Ханґ Ші (став царем 1662 р.), казав зладити великий словник китайської мови, а також Енцикльопедію, що була в 1628 томах, по 2000 сторін. Там в відділі визначних китайців, що жили в 3000 літах, є 24,000 визначних китайських жінок. Ту Енцикльопедію має Британський Музей.

Все те показує висоту культури китайців.

Багато звичаїв і способів життя мають неподібних до наших. На мапах зазначують полудне, а не північ. На коня всідають з правої сторони. Зупу їдять аж при кінці обіду. Зимного вина не пють, але гаряче. Чоловіки з жінками не вітаються. Палиць не носять, хіба для оборони перед собаками...

Та переживали вони нераз великі лиха, — чужинці на них нападали і поневолювали, як і тепер, та про те годі писати.

Та вже й оцей побіжний нарис познайомить нас з китайцями, хоч і поверховно.

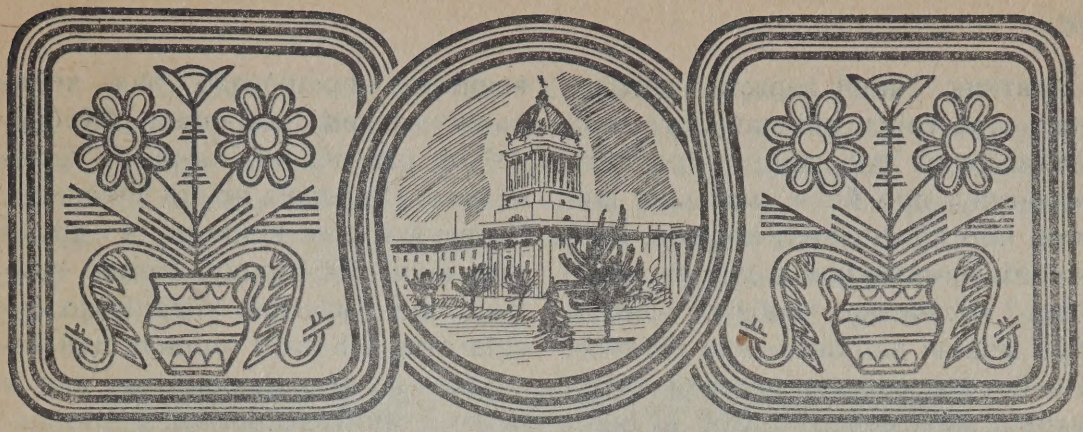

"Кобзар", як національна святість

З нагоди появи четвертого тому і закінчення повного, в чотирьох томах "Кобзаря" Т. Шевченка за редакцією проф. Леоніда Білецького. Видання Української Вільної Академії Наук і Видавництва Тризуб.

"Свою Україну любіть,
Любіть її... во время люте".
Т. Шевченко.

Мірилом культури кожного народу є його клясична література. Анґлійці горді своїм Шекспіром, німці мають Гайного, Ґете, французи Гюґо, Бальзака, поляки Міцкевича, норвежці Ибзена, бельґійці Матерлінґа і т. п. Українці мають Шевченка. І хоч український нарід в Україні сьогодні не має своєї держави і є політично залежним від большевицької Москви; хоч велика частина українського народу розпорошена сьогодні по цілому світу, але сила життя української нації є дуже міцна, бо вона має Шевченка.

Шевченко це народній пророк; це відродитель думки української державности. Його "Кобзар" це національна біблія кожного українця, це його національна честь і гордість. Українець має право стати поруч котрого будь з вище вичислених народностей і сказати: "Я маю Шевченка!"

Ніщо так благородно не впливає на виховання ґенерації в дусі їх національної свідомости, пошані, любові до своєї народности, як живий приклад, як наочний свідок минулого. Відомо, що у Франції, а головно в Парижі на кожному розі вулиці, на площах, бульварах, в склепах, в театрах і навіть реставраціях ви зустрінете історичні памятники, таблиці, написи, монументи. Кажуть, що французи знають свою історію навіть не вчившись її у школі. Вони мають все перед очима свідків своєї слави і героїчні діла своїх предків. У старинній Греції, яка славилась високою культурою, на дорогах, на вороттях, або брамах, висіли таблиці з написами, які хоронили в собі велику науку, на якій плекався і виростав дух грецької нації. Історія старинної Греції увіковічнила грецький нарід лаврами слави.

Що ж ми, українці, живучи в широкому світі маємо перед своїми очима? Що ставимо ми, бодай у своїм українськім домі, який є нашою родинною святинею в якій мають виростати нові ґенерації? Чутлива душа українця потребує мати перед очима живий

памятник, який завжди заговорить про світлі дні минулого, про лицарський дух народу, про його культуру, про його змагання, ідеали, про красу землі предків. Цим живим памятником є для нас "Кобзар" Шевченка. "Кобзар" завсіди був нашою національною біблією. На його поезіях виростали кадри української молоді в дусі велико-

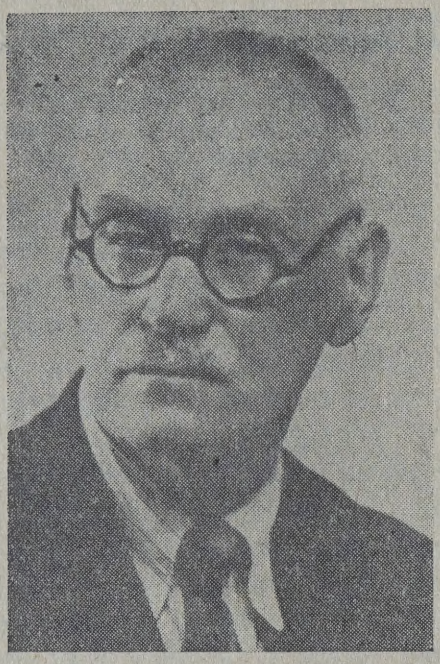

Д-р Леонід Білецький

го патріотизму і багато з них зложили свої буйні голови в обороні своєї Батьківщини. В цім лежить сила Шевченкового "Кобзаря". "Кобзар" це Шевченко. Це його велика душа сповнена любові до свого народу, це його серце напоєне святим огнем поклику до боротьби за волю і незалежність цілої української нації.

Розуміючи велику національно-виховну силу "Кобзаря", а особливо в часі наших виховавчих проблєм в Канаді, Видавництво Тризуб ("Український Голос") і УВАН від послідних трьох років невпинно працювало над чотирьох-томовим виданням "Кобзаря", з під редакції д-ра Л. Білецького. Ця важка праця закінчена. Четвертий том вийшов з друку при кінці 1954 року. Немає сумніву, що частина українсько суспільства в Канаді оцінила цей великий задум видавництва, яке в першій мірі зустрілось з проблємою коштів видання, збуту, і т. п. Та все ж таки велика частина свідомих українських родин ще не мали змоги належно оцінити і набути це нове видання, з яким ми бажали б блище познайомити загал. Видавництво, поборюючи фінансові труднощі дало всетаки в руки українського суспільства працю, яка коштувала три роки безперервних турбот і жури, щоб покрити кошта видання.

Але головно, ми би хотіли спинитись над поодинокими вартостями цього нового видання. На головну увагу заслуговують цінні статті про Шевченка і його творчість, які опрацював д-р Леонід Білецький. Так як Шевченко, з огнем святої любові до свого народу писав "Кобзаря", так з чуттям святої любові до Шевченка і його великої геніяльности писав про Шевченка д-р Леонід Білецький.

Ніхто, здається, з таким високим мистецтвом слова досі не оповідав про Шевченка і його твори, ніхто, здається, не одухотворив так Шевченка теплом безграничної любові, ніхто досі так яскраво не освітлив постаті великого генія, як це зробив д-р Леонід Білецький у цім чотирьох-томовім виданні "Кобзаря". Розуміти так глибоко і так тонко душу поета

у всіх її нюансах і вивести цю душу генія перед свій нарід може лише людина, яка сама є духом велика. І завдяки такому небуденному талантові д-ра Л. Білецького, який хоч і скромний в житті але великий у своїй творчій праці, ми маємо сьогодні "Кобзаря", на якого українське суспільство чекало довгими десятиліттями.

Зустріч Т. Шевченка з Ів. Сошенком в Літнім Саді в Петербурзі. Том І.

Автор опрацював велику скількість цінних статтей і про самого Шевечнка, як людину, і про його твори, так що ці йдуть за порядком через всі чотири томи. Головно що стиль статтей високомистецький, але рівночасно приступний і популярний, яких змістом можна глибоко насолоджуватись. В цім і лежить велика сила вартости нового видання "Кобзаря". Ось деякі уривки з вищезгаданих статтей. В цій частині автор відслонює душу поета, яка горить огнем гніву до народніх гнобителів.

"І вийшовши один на боротьбу, як великий Іван Гус і пророк: Поборюсь! За мене Бог! Да свершиться!" І повстав за правду... Хай то буде смерть, хай

його спалять вороги, як колись спалили Гуса, — одна свідомість, що **повстав за Правду,** надає йому відваги, сил і мужности. І в такому героїчному поході Тарас творить свою найкращу поему "Кавказ", в якій кремезними кроками пішов із словом своїм проти Голіяфа. У цьому творі гнів поета вибухає, як вулкан і кидає своє огненне слово, як ляву, що стоплює на своїм шляху все, і чується протягом усієї поеми тільки один головний мотив: "Борітеся — поборете: вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!"

Видубицький манастир у Києві. 1844 р.
Малюнок Шевченка. Том II.

Такий духовий образ Шевченкового ґенія відтворює перед нами автор своїм чарівним пером. А далі каже:

"І Шевченко бє, трощить, палить іронією, як Прометей, хапає вогонь переконливого слова і нищить блискавками московський режим, що скував від молдаванина до фіна всі народи на всіх язиках..., викриває всі його неправди і ставить перед суд Божий "за кражу, за війну, за кров" невинно пролиту поневоленого народу й оскаржує гнобителя".

Або ось автор цих клясичних статтей про Шевченка змальовує душу великого ґенія, як людини, яка уміє відчувати особисте щастя. Шевченко на весіллі у свого близького приятеля, Пантелеймона Куліша, співає народні пісні:

"Душа поета обявившись посеред чужого щастя своїм щастям, обернула весілля поклонниці його великого таланту **в національну оперу, яку люди ще**

не скоро чутимуть в Україні... В таку хвилину скапували серця слухачів добром, красою, щастям. І навіть така сувора людина, як Микола Білозерський, дядько молодої, раз під час такого співу Шевченка не витримав, розплакався й кинувся на переплетені поезії Шевченка. Тому "Кобзар" вийшов на повних чотири томи, такої солідної величини і такого прекрасного, багатого вигляду в синій оправі з золотими витисками.

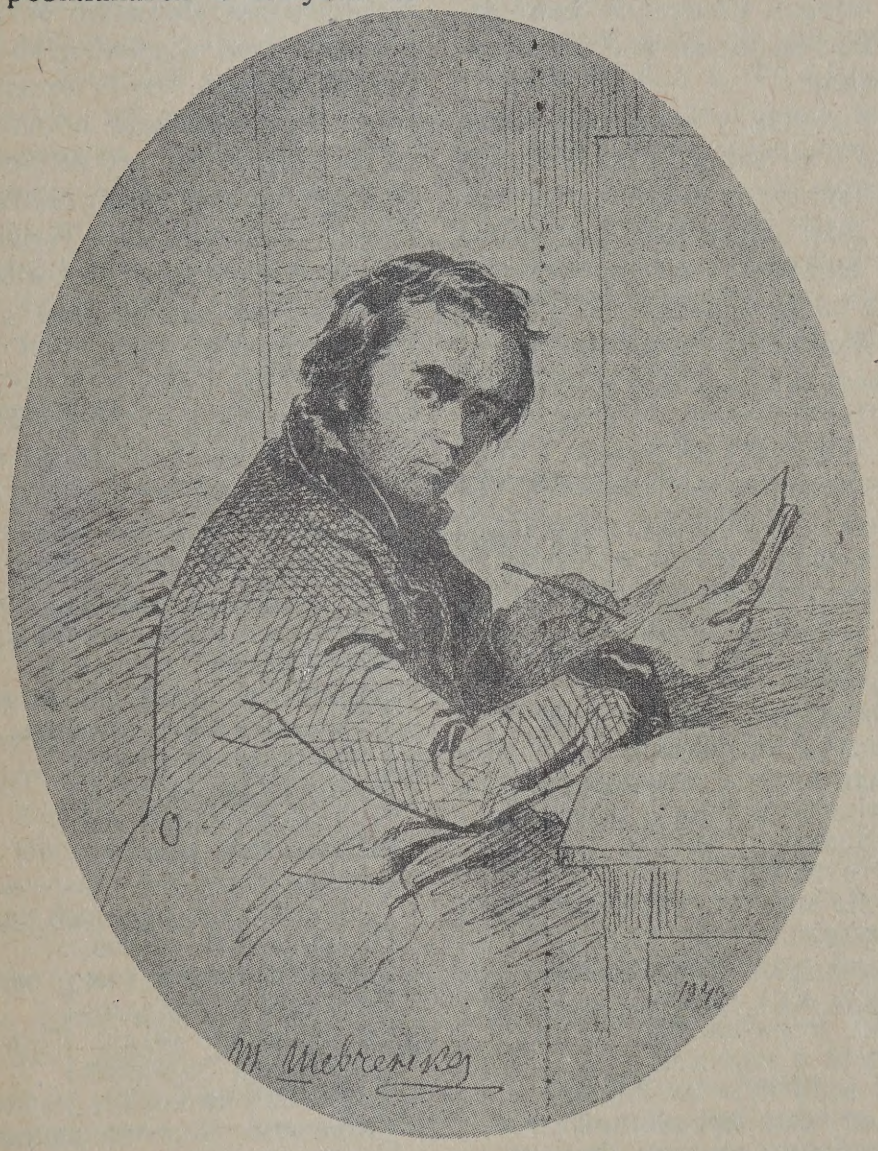

Т. Шевченко. Автопортрет 1843 р.
Том II.

шию поетові його цілувати. Отже не тільки слово поета поривало душі й перероджувало їх, але й пісня, чудова пісня в його інтерпретації заполонювала серця слухачів і творила чудо. Український Орфей!..."

Такими і подібними статтями

Важну ролю в цім "Кобзарі" відограють також наголоси, які проведено через всі твори Шевченка у всіх чотирьох томах.

Шевченкові малюнки у "Кобзарі". Більшість знає Шевечнка як відродителя думки української дер-

жавности і свого національного пророка. Але мало хто знає Шевченка, як артиста-маляра. У цім виданні у всіх чотирьох томах знаходиться 50 творів малярських Шевченка, 6 з них є в барвах, це олійні образи Шевченка. Інші рисунки, або малюнки відбиті в однім кольорі.

Цей виданий у чотирьох томах "Кобзар", як цілість становить велику літературну і культурну цінність. Довголітня мрія редактора цього видання і автора статтей, проф. д-ра Л. Білецького сповнилась. Монумент, памятник Шевченка готовий для кожного українського дому памятник у формі "Кобзаря", який відповідає сучасним вимогам життя.

Виконав свою мистецьку творчу працю над "Кобзарем" його редактор і автор цінних статтей д-р Л. Білецький. Вложило багато сил та енергії саме видавництво Тризуб разом з УВАН. Черга тепер за суспільством, яке має обовязок піти на зустріч такому великому ділу і тим живим памятником-"Кобзарем" окрасити свій український дім. Засвідчім цим розуміння, що "Кобзар" це національна святість українського народу.

Н. Когуська.

НА СВЯТИЙ ВЕЧІР

Сніжок паде як срібний пух,
Мороз малює квіти,
Накритий стіл, в куті дідух,
Пустують в сіні діти.
Знайшли собі свистун оріх
І свищуть вперегони,
Лящить кругом діточий сміх...
З дзвініці дзвонять дзвони.
Гей, кілько то минуло літ!
А я усе те чую:
Кожухів шелест, скрип чобіт,
І щиру пісню тую.
Далекий світ, великий час,
Пливуть літа рікою,
А я все памятаю вас
Як йдете з колядою.
Ще й нині чую як Юрко
Співає: "Бог предвічний",
Як сопраном пищить Федько,
Баском реве Зарічний
Скрипливий наболілий спів,
Такий як хлопські груди,
Та хто його раз зрозумів,
До смерти не забуде.
Ще й нині виджу як Федір
"Вінчування" голосить,
Втворились двері на розтвір –
І батько в хату просить.
І починається річна
У пан-отця гостина,
Ціле село єднається
Немов одна родина

— — — — — — — — — —

Далекий світ, великий час,
Пливуть літа рікою...
Гей! Що чувати там у вас?
Чи йдете з колядою?
Чи ще живий Федір, Юрко,
І мій сусід Зарічний?
Чи й нині, як колись давно,
Співають: "Бог предвічний?"
Чи й нині, як колись давно,
Над хаткою старою?
Гей краю мій! Не знаєш ти
Як тужу за тобою!

Богдан Лепкий.

М. Коцюбинський.

Помстився

"Стиха, стиха Дунай воду несе"... а ще тихіше, ще спокійніше над пишним Дунаєм. Південне повітря убравши в себе мов губка воду, усі проміння сонця, висить тремтячими грудьми над чудовим краєвидом, тисячами сліпучих іскорок обсипає широку річку, що ледве помітно для ока гойдає свою жовту воду між піщуватими берегами... А на румунському боці, гень-гень понад тихим Дунаєм зеленою лавою простягся кучерявий гай вербовий і стоїть на варті поміж річкою та шпичастими горами, що блакитними тінями лягли на блакитному небі і приковують до себе очі, і ваблять у свою далечінь імлисту...

Вечоріло. Здорове палаюче сонце зупинилось над Галацом, над тими щоглами незліченними, що тільки мріють вершечками у імлистій блакиті, над тими плавнями розлогими, що зеленіють в далині високим комишем.

По тім боці Дунаю, де розкинулось м. Рені, над самою річкою сиділо двоє людей. Клунки з привязаним до них казанчиком, що лежали осторонь на пісочку, запорошені чоботи й одіж — свідчили, що то подорожні. Один з них одягнений в широкі сині шаравари та молдаванський "капаран", мав не більше як двадцять пять літ. Від білої "качули", насуненої мало не на брови, виразно відбивалось смугляве енергійне обличчя з орлинним носом, з трохи грубими устами під чорним вусом, з карими очима, що, повні смутку й задуми, визирали зпід густих брів.

Товариш його літ під сорок — насамперед бив у вічі буйним рудим волоссям на голові, довгими розкуйовданими вусищами та неголеною бородою, що мов щітка, стирчала рудою щетиною. Бліде, мов налите чим, обличчя його було зібране в дрібненькі зморщки і сливе не оживлялось мутними сивими очима.

Подорожні щойно викупались. Рудий розгортав ще мокрі вуса, з яких стікала вода, та застібав свою безбарвну піджачину, що вкупі з такими ж пошматованими штанами, забучавілими капцями на босу ногу та заялозаним кашкетом — складали його мізерну одіж.

— А-а! добре! — покректав рудий. — А глянь но Свириде, як вода прибуває!... — звернувся він до товариша.

— Десь у верховині дощі випали, — відповів Свирид. — Трудно нам буде, Луко, через Прут перехопитись у Молдаву, бо й Прут, мабуть стоїть повний, як по весні...

— Не журись, козаче! Най ті журяться, що гроші мають... Одно погано: вода розливає, а в горлі посуха, але ми зараз порадимо на це, — казав Лука, присовуючи до себе чималу баньку з вином та приязно всміхаючись до неї. — Три ока "джіну"! поміть собі... Лука приклав баньку до рота і з усмішкою раювання на змарнілому виду, пожадливо почав дудлити з неї. — А-а! "бун-джін"! Добре

вино... На, пий!... Добре вино, кажу... а то було колись, брате мій, що я на таке вино і не глянув би... Угорське, шампан благородний, портвейн, бордо — от мої трунки. Було колись — його благородіє, поручник Лука Іванович, дідич подільський, а тепер... босяк, дідич ринштоку міського, матульняк-заволока! Дайно брате ще "джіну"... Оттак! Ти чому не пєш!! Пий, закушуй: от тобі бриндзя, перець... Їж, поки є що їсти! Є, було колись... А знаєш кого я стрінув тут в Ренях? Ні, з роду не вгадаєш... тай як тобі вгадати, коли ти і ввічі її не бачив, а мене оце два місяці либонь, як зустрів на матулі?... Їду я собі по "джін" оце до шинку, коли бачу — стоїть на порозі молодиця... Як глянув я на неї, так і впізнав відразу. Вона! Коханка колишня!... Змарніла трохи, схудла, та лишився той стан гнучкий, ті очі глибокі, що, здається, все бачуть, що в тебе заховано в серці, від себе навіть... Вона зирнула на мене, та не впізнала мабуть, бо й не ворухнулась з місця... Мені ніяково було забалакати до неї, бо бач... таке було межи нами: пять літ оце минуло, брате мій, як я не з баньки кружляв, як тепер, і не з матулянками гуляв, а в благородній кумпанії дворянській розливав вина коштовні, мов тую воду... Бо була, брате мій, і земля своя і двір, челяді повно... сказано — дідич. Було, та збігло, не знати, куди поділось, — отак фю-ю!... та й нема... Так що ж я мав казати?... Еге, про дівчину. Саме за рік перед тим, як жиди забрали за довг усе майно, стала в "маменьки" моєї за покоївку дівчина одна. Оця сама, що зустрів в Ренях... Гарна була дівка, така гарна та свіжа, що мене, було, аж коло серця запече, як гляну на неї. А горда та пишна, що й не приступай!... Я колись до неї — а вона як стусоне мене в груди!... Мене — дворянина!... Ще й відправитись хотіла, та мати не пустила. Чекай же, думаю собі, завзялась ти, завізьмусь і я... Розсердившись спершу... такий лихий та сердитий, що й не приступай... Лише гримаю на дівку. А далі, брате мій, потихенько, помаленько почав я укоськувать її... То словом щирим обізвуся, то гостинця привезу... От моя дівчина залишила брикатися. Крутив я, вертів я, мов ту рибу на гачку водив, поки не допяв свого... І жив я отак, брате мій, мов у раю, щось з півроку... Тут тобі бенкет без перестанку, день-у-день, кумпанія гарна, вино аж шумить-ллється, карти, розкоші всякі, а тут дівчина пригортає, душу вивертає своїми очима глибокими та синіми мов море в годину... Дай но, брате, "джіну"!... Х-хе "бун-джін"!... Не довго я раювва отак. Помітила маменька моя покійниця, що погано з дівкою, порадилися ми й відправили її. А тут незабаром попродали усе добро моє за довг, "маменька" померла, товариші відцурались, і лишився я один як палець, без грошей, без захисту... Е, що я брешу — без захисту!... Захист був: від шинку до шинку, від Сруля, до Мошка — скрізь своя хата, скрізь свої люди!... Напюся гарно, висплюсь ще краще: рівчак під боки, камінь під голову, небом загорнуся — сплю, всі минайте його сиятельство, пана ма-

тульняка, дідича міського ринштоку!... Приїзди, Свириде, в гості: прийму тебе у власній господі так, що не здякуєшся! А ти чого сидиш сумний та мов сич той надувся? Пий та не журись! Най ті журяться, що по дві сорочки мають, а хто має одну — кинь лихом об землю та пий, поки й останньої не позбудешся!...

— Чого я сумний, питаєш? — обізвався Свирид — Так мені чогось журно нині... Змовились ми з тобою на Молдаву податись, пошукати долі за кордоном... Та ввижається мені, що не втопимо ми лиха в річці, перепливаючи, не загубимо його й у плавнях, переховуючись... скрізь нам, бурлакам, однаково... Чотири роки блукаю я по Басарабії, гадаючи втікти від лиха, що залишив на Україні, а ніяк не можу... Я від недолі — а вона за мною. Піду тихіше — біда мене нажене; піду швидше — сам біду дожену... Що з того, що я бурлакую, гірко працюючи? Що я маю з того?... Свята голизна, та й годі!... У других, хоч родина є, втіха якась у життю, а сирота — мов те перекотиполе, що вітер жене по степу, відірвавши від коріння... Зійшло колись і для мене сонечко, та заздрісно стало другим — і заступили.

— Чудна ти людина, Свириде! — перехопив Лука, — шукаєш щастя по всьому світу широкому, а воно тут, у цій баньці пикатенькій на дні спочиває.

— Зазирав я туди аж на саме дно, а не знайшов своєї долі, не втопив там і лиха свого... Колись і я був щасливий, колись і до мене доля всміхалася... — казав Свирид наче до себе, підпершли голову долонями. — Як тепер бачу я долю свою: стан гнучкий дівочий, очиці сині, аж чорні часом... за брови світ би віддав, коли б мій був, — такі веселі та хороші... Ластівкою падала коло мене дівчина... А я не кохав її, ні... було аж за серце мене ссе щось, як день не бачу... Хто його знає, чи в шальвії купано її змалечку, чи в любистку... Тільки грошей мабуть не кидано її в купіль, бо такою вбогою зросла, як і я... Покохалися ми — побратись би, одружитись би — та ба!... Не поставиш хати з лободи, як кажуть, а іншої немає... У приймаки пристав би, так родина велика, сини підростають, до старшої дочки зятя прийняли... Порадились ми з дівчиною, пожурились і стали на тому, що вона піде у найми, зложить за рік карбованця якого, а я теж помандрую на Басарабію на зарібки... Щоб хоч хату було за що поставити та на таке-сяке господарство спромогтися... А там як Бог дасть... Ей, не хотілось мені на ту Басарабію — так не хотілося, як живцем у яму... наче серце віщувало... Та не послухавсь, пішов... Так по масниці, по пущенню, першого дня посту й вирушив. Ще ніколи не кидав я рідного села, у перше вибравсь я в такий далекий світ — тож на серці було неспокійно, лячно чогось, журно...

Памятаю — поганий був ранок: туман наліг на землю, гемзило, ноги грузли в підмитому водою снігу, брудна вода стікала в долину... погано було, як у мене на серці... Вийшов я на гору, став під фігурою й оглянувся в останнє на село: туман лежав над селом. Коли зза фігури щось так тихо:

"Свириде!' — каже. Я аж жахнувся. Затремтів увесь... Озираюсь — аж то вона, Марія моя, зза фіґури сльози втирає...

— Оце добре! — перехопив Лука, — твоя Марія і моя Марія! Тих Марій на світі — як за гріш маку!... Ну випиймо же за обох Марій!... А-а! "бун-джін"!

— Жалко стало мені її... дурне серце мов у лещатах стиснув хтось, — казав далі Свирид, не звернувши уваги на тост за Марій. — Взяв я вмовляти її, взяв їй казати, як вірно кохаю її... "Бачиш, обізвалась вона, як той сніг водою понявся? Гляди ж, щоб і кохання твоє не стануло отак на чужій стороні, далеко від мене". Наворожила та не мені, а собі... Гей, та пішов я, брате мій, степами, та пішов ланами у той край, про який чував лиш від бувальців... Ідеш, ідеш — над головою небо, під ногами поле. Чужина. І несеш у чужину ту свою долю сирітську, до якої всім байдуже, та ще силу молодую на пожиток жмикрутам-дукам... Став я в болгарина. На весну й на літо найнявся.

— Платня нічого — краща, ніж по наших сторонах, а робота така, як на доброго вола... Та дарма!... Аби мене люди не жалували, а я себе не пожалую... Спершу за роботою нічого не помічав я... Звісно, як наймит від світання до смеркання в роботі... А далі звик, розглянувся довкруги — і завелась у серці шаміль... Вийду в степ — ні не наші степи — і точить шаміль... Гляну на людей — ні, не наші люди — і знов та шаміль у серці ворушиться. Не так мені пташки щебечуть, не так мені пісні вітер співає... Почав я банувати. А найгірше за Марією... Жалко мені стало за тими нічками тихими, що бачили женихання наше, що чули нашу любу розмову... Жалко стало й за селом рідним, де я зріс, хоч не зазнав змалечку щастя. Хто його зна, що то зо мною поробилося: тягне мене у свою сторону, рветься серце назад у село. І був би не витримав, був би кинув усе та подався назад, коли б не Марія. Задля неї, задля власного щастя, лишився. І вона, згадав я, поневіряється десь, бідна, у наймах, і їй не з медом. Збігла весна, збігло й літо. Взяв я в хазяїна, як один гріш шістдесять карбованців і подався не додому, а в Миколаїв, де, як раяли люди, можна знайти роботу на осінь і на зиму.

— Цілу осінь мішки носив на пароходи, а на зиму за збіржака став у хазяїна. Ніколи, здається, було думати про дівчину, а проте вирвуться думки на волю й полинуть на село, до дівчини коханої. На дворі заверюха, сніг летить в очі, а я сижу на санках — ввижається мені вечір теплий з пахощами весняними, з хрущами, з вишником білим від цвіту рясного, а на перелазі Марія сперлась і очима грає... Було, аж жахнуся, як гукне хто на вулиці "звощик"!

— Листів до неї не писав, бо не знав де вона служить. Від неї також не мав звістки, бо сама не вміє писати, а інших соромно дівчині просити. Та байдуже: на весну побачимось. Склав я за зиму ще півсотні, і так ото в середопістя подався додому...

— Йду я тими степами, тими ланами розлогими, що й

торішної провесни, а не чужі вони мені, мов усміхаються приязно. Тала вода дзюрчить по дорозі та пригадує, що казала Марія торік під фігурою, а я тільки усміхаюся на ту згадку... Хороше мені... весело мені... жайворонок немов весільної співає... І чого поспішався? Коби знаття... ба! коби знаття!... Та хто ж його знав, що буде, як в пісні співають: "Кохалися, та не побралися, тільки серце жалю набралося..."

Свирид замовк.

А сонце вже сідало. Високо, високо під небом вечірнім пролетіли величезним табуном дикі гуси у плавні на ніч і виповнили повітря дивним гуком, що мов відгомін далекого дощу пронісся понад тихим Дунаєм. Небо над Галацом жевріло, як розпечене залізо і широка річка понялась на заході вогняною барвою, далі зарожевіла, засяла блакиттю, а там заблищала сизою барвою холодної криці... Вербовий гай на тім боці повився у темряву, почорнів, блакитні гори стали синіми та хорошими... По тихих водах Дунаю, мов лебідь проплив пароплав. Захвилювалась вода, мов жито від вітру, покотилась валами до берега, наблизилась і вдарила з глухим стогоном в пісок, розбиваючись на тисячі білих крапельок... І знов усе стихло; тільки сполохана річка, гойдаючись на своїх берегах, мельодійним хлюпанням жалілась жовтому пісочкові на докучливих гостей.

Подорожні сиділи мовчки. Ось збігла на беріг дівчина, прихапцем зачерпнула мідяними кухвами жовтої води і знов подалась на беріг. Ось ставний мокан, у своїй мальовничій одежі привів до води коня напувати. І знов усе тихо. Кордонна сторожа розклала на тім боці багаття; червоний відблиск від нього освічує нижні гилячки чорних верб, додаючи ще більшої принади чудовій картині наддунайського вечора.

— Дивись, — сполохав тишу хрипливим голосом Лука, — вода так прибуває. Мало не до моїх ніг дійшла, — а де була, як ми купались!...

— Прибуває... отак мої думки прибувають, як та вода... — почав знов Свирид. — Як нині памятаю, вже посутеніло, коли я вздрів своє село, повернувши з Басарабії. І не радісно, а турботно забилось серце, коли побачив я дим з коминів у рідному селі... Що там? Як там? Де Марія моя? Іду вулицею, зустрічають мене, впізнають, розпитують, де пробував, чи щастило, а мене так і кортить розпитати про Марію та ніяково було. Подався я тою вулицею, де хата старих. У хаті світиться. Я під вікно, та так і припав до нього. Стара півмітки із скрині виймає, старий чобіт розглядає. Зять із жінкою щось радяться... Марії нема. Може пішла до дівчат. А може... я так і прикіпів до землі, жахнувшись несподіваної думки. Та ні, не так вона кохала мене, щоб не дочекавшись віддатися...

— Свириде, голубе мій... — перепинив пяним голосом Лука, — подай мені баньку... Ти не питимеш, то я за тебе випю... А-а! "таре бун-джін"" Це єдина потіха... всіх матульняків... і простих, і вельможних... Ну, кажи, кажи... слухаю...

— Вхожу я до хати, — прова-

див далі Свирид, — привітався, забалакав. "Щось ви подались, тітко", — кажу до старої. — "Чи всі у вас живі, здорові?" — Усі, хвалити Бога, — відказує. — "А де ж Марія, — наважився я, — що її в хаті немає?" Тільки щойно вимовив я, стара як заголосить, як удариться головою об скриню, аж старий вискочив зза столу. Я так і затерп. У голові мов залізом розпеченим шпигунуло: нема... вмерла... Хочу поспитати, а язик як став руба. Далі ж як не скочу до старої, як не крикну: "Де Марія?... — кричу я, — де ви поділи її? — кажіть!" — та грюкаю кулаком об стіл, аж старий узяв мене за руку та: "Що тобі, хлопче?" — питає. А я й не в той бік тільки слухаю, як стара голосячи приказує: "Занапастили дитину нашу, занапастили... пішла в найми, як і людські діти... та недолюдок той, пан з Бобрику... звів її... й заподів кудись, що й путь її пропала"... Я вже не слухав далі... Мов божевільний вискочив з хати, гидкою мені стала людина кожна. На серце моє вагою налягло лихо, гнітило мене; я чув, що мені тісно. Я памятаю тільки жадобу помсти, що поняла мов серце болючо... памятаю, як я присягавсь: помщусь люто, люто помщусь... на обох помщусь! Я забув на той час і про свої натруджені ноги і про те, що вже ніч упала на землю; швидкою ходою я пішов у Бобрик. Біжу... тіло моє горить, палає і не холодить його вітер зимний, що дме просто в очі. Й досі не памятаю, як пробіг я пятнадцять верстов. В Бобрику вже спали, ніде не світилось... Став я на краю села тай наче опамятався. Як же я помщуся?... Тепер сплять у дворі, не пустять мене до пана, звяжуть ще мов злодія якого... Сів я на дорозі й почув, що в мене болять ноги... Сиджу, схиливши голову на груди... і враз зробилося мені до всього байдуже, наче не мене скривджено, наче те що сталось, не моє лихо, а чуже, далеке... Бог з ним, з паном, з помстою, з усім на світі... і чогось жалко мені стало, тужно так, журно... Перед очима імла знялась, відгородила мене від світу цілого. Байдуже! Мало-помалу з імли тої виткнулась виразно Марія, — така сама, якою бачив її під фігурою, глянула на мене глибокими очима і впекла мене тим поглядом... у саме серце впекла... Скочив я з землі, порвавсь у бік, як до села, й затиснув кулаки. "Помщусь: і вас загублю і сам пропаду!... Однаково!" — думав я, походжаючи по полі під селом та чекаючи дня. Як розвиднілось, я подався у двір. Там вже повно було якихсь судових. Казали, що приїхали продавати двір за довг. Я до слуг: "Покажіть мені пана Гаєвського, дідича вашого", — а сам тисну ніж у жмені, аж пальці заклякли.... — "Нема, кажуть, поїхав десь"...

— То ти був у мене в Бобрику? — забелькотав Лука. — То моя Марія була твоєю судженою? А я не знав, а я й не відав.

— Як? — скочив Свирид, — то ти пан Гаєвський?

— Був колись... був колись, брате, поручник Лука Йванович Гаєвський, село мав, а тепер його сиятельство господин матульняк, дідич міського ринштоку! Смір-

нно! — заверещав він пяним голосом і бовтнув ногою по воді, простягаючись на бік.

Якась сила шарпонула Свиридом. Згадки колишнього, що вже чотири роки, як проминуло, але колишнього гіркого, болючого, принесли з собою й відгомін тої жадоби помсти за знівечену долю, що колись владно запанувала над покривдженим... Але глянувши на цяного ворога, що засипляючи, тільки толубом лежав на сухому, а ногами у воді, він з огидою відвернувся і сливе вибіг на беріг.

— Хай вода свята помститься за мою кривду! Хай вона забере тебе, — казав Свирид до себе.

Він хотів бігти, але зупинився. Над самим ухом Свирида розтявся пронизуючий свист і мимо промчався потяг перетинаючи Свиридові дорогу.

За цю хвилину в душі Свирида зчинилася боротьба. Його серце то ґвалтом намагалось помсти, то страхалось запропастити життя людське, статись причиною смерти людини. Боротьба тяглась одну хвилину. Свирид вернувсь до Дунаю, де по коліна у воді лежав пяний Лука. Свирид насилу витягнув його з води, звів його і сливе поніс вулицею. Проходячи повз одну хату, Свирид затремтів увесь та та мало не випустив Луки на землю: на порозі осяяна світлом стояла якась молодиця й йому здавалось, що то Марія. Свирид запровадив Луку до шинку й там лишив його.

Сам вискочив з шинку дуже зворушений пригодами, подавсь назад — до тієї хати, де на порозі бачив жінку. Жінка й досі стояла на тому самому місці. Свирид наблизився до неї, зазирнув її в обличчя та й пізнав Марію.

— Марія! — сказав він тремтячим голосом і нервово скинув шапку з голови.

Жінка жахнулась, підійшла до Свирида й пильно глянула на нього.

— Свирид!... — прошепотіла вона, подаючись назад.

— Марія!... — і враз сильним рухом роздер він свою шапку на двоє і кинув її під ноги Марії.

— Отак з моїм серцем! — додав.

Хвилинку обоє стояли нерухомо, — вона із спущеними вділ очима, він блідий і тремтячий.

— Маріє! — наблизився Свирид до неї й узяв за руку. — Скажи мені, що з тобою було?

Марія звела на нього очі й мов горох покотився — закапали з них сльози. Вона заплакала жалібно, хлипаючи мов дитина.

Свирид відвів її на бік під паркан.

Марія обливаючись слізьми, оповідала йому про свій сором, про те, як вона з дитиною малою, боячись вернутись додому, тинялась по наймах, тяжко бідуючи, як вмерла її дитина, як якась пані завезла її до Рені, де вона стала за наймичку в грека, який держить шинок. А Свирид слухав мовчазний, не обзиваючись і словом, не оповідаючи ні про свої муки, які вона завдала йому, ні про думку помститися на ній за зраду.

— Прости мені, Свириде! — скінчила благанням Марія.

— Най тобі Бог простить... Слухай, що скажу... Не маю я волів крутогорих, нема в мене й

червінців у чересі... Є в мене руки — оті жилаві та рообтящі, що не злякаються жадної праці. Годувався я з них досі, вигодую й родину... Як я тобі ще любий, Маріє, то будь мені дружиною та помандруємо на Молдаву, щоб ніщо не пригадувало нам лиха нашого...

Марія хотіла кинутись йому на шию, але не посміла й тільки відповіла щирим голосом:

— Спасибі тобі...

А другої днини рано вранці, коли ще "дідич міського ринштоку" солодко спав десь на вулиці, загорнувшись небом, Свирид та Марія вирушили в дорогу. Вони подалися на Джурджулешти, аж під Слободзею, де, як кажуть, легше перехопитись через вузький Прут, легше обминути кордонну варту... З плавнів знявся білий туман, сивими хмарами покотився по тихому Дунаю, закриваючи блакитні гори, заступаючи світ сонця... Мряка ця однак віщувала чудову днину... Так і в серці у подорожніх зоріла надія на щасну долю, що розвіє колись і самі згадки сумного минулого.

БРАТ ТА СЕСТРА.

Не зазуля в лісі затужила,
Не пташина в лісі голосила,
То сестричка лист писала,
На чужину посилала,
Тай до брата промовляла:

"Брате милий, брате-соколоньку,
Ти покинув сестру сиротоньку,
А я ходжу — покликаю,
Як зозуля в темнім гаю:
Ой вернися з далекого краю."

"Сестро моя, сестро моя, руто!
Як я можу до тебе вернути
Через ліси темнесенькі,
Через ріки бистресенькі,
Через степи тії рівнесенькі."

"Гаєм-маєм, лебедем-Дунаєм,
А степами — швидким горностаєм,
І на моє подвіренько
Пади швидким соколоньком,
А голубом на моє серденько."

Ой летів я сім день і годину,
Прилетів я до сестри в гостину,
Прилетів я тай гукаю,
А сестрички не видаю,
Ой мабуть я вже сестри не маю!

Сестро моя, лелієнко біла,
Скажи мені де ти ся поділа?
"В гаю, брате, в гаю, в гаю,
Там у ямі пробуваю,
Та про тебе розмовоньку маю".

Осип Федькович.

Вас завжди щиро вітатимуть
у
WINNIPEG HOTEL
214 Main St., Winnipeg,
один блок на північ від CNR Station
Привітні, вигідні кімнати з гарячою і холодною водою.
Устакування для купання — ванни і „шаверс".
СТЕФАН БАРАН, власник.
ІВАН КОВАЛИШИН, управитель.
Телефон 92 9394

Я. О. МАСЦЮХ
АДВОКАТ і НОТАР
Заступає в справах судових, цивільних і карних. Полагоджує маєткові справи.
Веде канцелярію під поничою адресою:
Y. O. MASCIUCH, LL.B.
Office Phone: 935 405
Res. Phone: 56-3974
618 McIntyre Blk. Winnipeg, Man.

С. Васильченко.

Обивательські жарти

— Глянь сюди, Ваню: Касяненко з Гордійчуком до нас ідуть, — радісно звернулася до чоловіка Євгенія Калістратівна.

Іван Федотович підійшов до вікна.

— Що за диво — справді до нас! — здивувався він, — а я вже думав, що вони й до віку не заглянуть до мене.

— Слухай же, Ваню, — промовила Євгенія Калістратівна, — благаю тебе, ради Бога, не збивай ти вже бучі за ту свою "мову", бо знову посваришся; вже й так мало не всі знайомі відцуралися нас через твої вигадки.

— Ні, Женю, будь спокійна! Самому мені очортіли ті безглузді суперечки, — заспокоював її Іван Федотович, — я добре звірився вже, що нічого доброго з цього не вийде.

Після трьох днів гризні допіру Іван Федотович помирився з жінкою, і в семї знову запанувала згода та тиша.

Іван Федотович почував себе тепер спокійно, хоч трохи сумно.

— Тепер я сам бачу, що самотою мені нічого не вдіяти, — сказав він щиро, близько сівши коло жінки. — Бути одиноким на все місто свідомим українцем — це треба зовсім отруїти собі життя, з рідньою, зачинитися між німі стіни й не показуватися на люди. Тут треба жертви, треба героєм бути, а я... я не герой... — Іван Федотович сумно й покірно схилив голову.

У Євгенії Калістратівни заблищали в очах радісні потайні іскорки, проте вона теж прийняла сумний вигляд.

— Скільки нервів поскубли, скільки крови попсували мені любі мої землячки! Ще до всього дурнем зробили, чудаком ославили... Е, та що казати — краще ніколи не здіймати цього питання, на душі спокійніше буде.

— Кажуть, що ти спокою нікому не даєш, усіх ображаєш, — тихенько промовила жінка.

— Що ж, іноді й сам не рад, — доведуть. Тепер побачиш — не нагадаю й словом.

— Щирий син України дома? — близько залунав веселий голос і у вікні зявилося рябеньке лице з великим носом в окулярах.

Іван Федотович зразу скривився

— А, пан Гордійчук! пан Касяненко!... Прошу заходити! — промовив він увічливо.

Рипнули двері й на порозі зявився Гордійчук і общипана постать міського педагога Касяненка.

— Як себе почуваєте, добродію? — кажеться так говорять на вашей "мове", — промовив Касяненко, відтіняючи українські слослова.

Іван Федотович, помітивши, як скривилися губи у педагога на слові "мове", зразу почув у собі непереможне бажання без зайвих міркувань садонути земляка-педагога під ребра.

Він зробив вигляд, що зовсім не звернув на це уваги.

— Що маєте новенького? Як Анна Михайлівна, дітки? — заговорила до Гордійчука Євгенія Калістратівна, намагаючись затер-

ти небажану розмову. Заговорили про домашні справи, і Іван Федотович думав уже, що все на цьому й минеться, аж, глянувши на педагога, який стояв схилившись над столом, став почувати, як стара досада й нудьга заворушились у грудях: на столі лежало свіже число української газети, яку він забув у свій час сховати. Педагог прищуреним оком скоса дивився на газету й єхидна усмішка грала на його устах.

— Напрямок газети поступовий... — став читати він стиха, немов для себе. — Напрямок...— пробіг він і насмішкуватим оком глянув на Гордійчука. — Ви слишалі когда нібудь такое слово в наших сьолах? — звернувся він до того.

Почувши зразу небезпеку, Євгенія Каліграфівна звернула до чоловіка затурбоване лице й зробила перестерігаючий знак. Іван Федотович важко зітхнув:

— "Направлєніє" — теж, здається, не цілком народне російське слово... ну, та облишмо про це, — сумно промовив він.

— Позвольтє — как не народноє? — здивувався педагог.

— А так, — неохоче промовив Іван Федотович, — його теж викували російські письменники із народнього пня, коли виробляли літературну мову. Хіба ж ви того не знаєте?

— Разве?... впрочем, может бить, но главноє відіте лі в том, что слово "направленіе" звучіт в русской речі вполнє єстественно, а напрямок...

— Ну, їй-же Богу ви міркуєте, як дитина, — розвів руками Іван Федотович, — скільки разів уже...

— Слухайте, Іване Федотовичу! — втерся в розмову Гордійчук, — ви ж самі бачите, що я малорос, люблю рідну мову, а завше казав вам і тепер скажу, що поки не стануть наші літерати писати мовою Квітки та Шевченка — діла не буде.

Іван Федотович побачив, що не обминути йому старої суперечки про мову. Згадавши останні свої самому собі й своїй жінці обіцяння, він рішив узяти себе в руки й при розмові не захоплюватися. "Буду доводити їм цілком спокійно і логічно, — думав він, — логіка в суперечці — велике діло, логіка спокійна, холодна й міцна, як криця"...

— Ну слухайте сюди, — тихо почав він говорити, звернувшися до педагога.

— Ваню, забув уже? — погрожуючи блимнула на нього очима жінка.

— Ось геть, ради Бога! — нетерпляче відмахнувся від неї рукою Іван Федотович, — знаю... Слухайте, земляче, — звернувся він знову до педагога, — будемо міркувати спокійно і... цілком логічно. Скажіть мені, поклавши на серце руку, чи можна ж писати, ну хоч газету, мовою Шевченка?

— Полагаю, что можно, — зразу відповів той.

— Ну ви ж повинні знати, що лєксикона Шевченкової мови і всякої народної, яка б не була вона багата, не вистарчить на те, щоб писати, скажемо реферати, наукові статті та інше. Я ж іще минулого разу зовсім ясно довів вам це і ви цілком тоді згодилися зо мною.

— Ну да, так конєчно... но ві-

діте лі... — замнявся був педагог.

— От, бачите! — радо промовив Іван Федотович, — тепер же скажіть — як же обійтися без нових слів?

— Как обойтісь? — звернувся педагог уже до Гордійчука, — чудак, право, — єто должни знать ваші "письменники", а меня ето мало інтересує.

— Та ж ви згодились, що Шевченкової мови не вистачить для цього, — значить, виходить ясно, що нові слова потрібні? Так, чи як? — приставав до педагога Іван Федотович.

— Представте сєбє, — звертаючись через плече Івана Федотовича до Гордійчука, — казав Касяненко, — представтє, что какому-нібудь нашему "Матвєю" ілі "Миколе" прочлі газетную статтю на етой "мове" і взагалі...

— Та чого ж ви мені не хочете сказати, — так, чи ні? — мало не з плачем промовляв Іван Федотович, перехоплюючи погляд Касяненка.

— Нєт, я полагаю, что русская речь нашему...— провадив своє педагог, не звертаючи ніякої уваги на Івана Федотовича.

— Так, чи ні? — крикнув на всю хату Іван Федотович у самий рот педагогові, — я вас питаю: так, чи ні?

— В чем дєло? — педагог здивовано глянув на Івана Федотовича.

Той знизав плечима і став різати кожне слово:

— Ви згодились, що Шевченкової мови не вистачить для широкої літератури: а я вас питаю: потрібні нові слова?

— Что єму нужно от меня? — звернувся до інших педагог, — прівязался і прівязался ко мнє!

— А я ж казав, що те буде, — вставив Гордійчук. — Тільки до нього на поріг, зразу й причепиться, як репях, з своєю мовою. Я ж казав, що не варт було заходити.

— Хто — я? я зачіпав вас? — сказав складаючи на грудях руки Іван Федотович. — Бога ви не маєте в собі, панове!... я ж навіть сам прохав залишити цю розмову, ви ж самі, ви навязали, ви примусили мене говоритити за це!... Тепер же ви повинні або довести мені, що я помиляюсь, або згодитись зо мною — треба колибудь довести нам діло до краю!

— Дуже дякую! — нехай хто хоче доводить до краю, а я піду додому. — Гордійчук став шукати своєї шапки; педагог теж пішов до дверей.

— Ні, панове, я прошу вас лишитися, я дуже прошу вас! — Іван Федотович розставив руки навперейми гостям. Піт котився по його чолі.

— Нога моя більше не буде тут! Прощавайте! — кинувся Гордійчук.

— Пустіте — прориваючися під руками Івана Федотовича, казав сердито педагог, — а... я нє знаю, что єто такоє! єто просто свінство!

Іван Федотович почув, як кров прилинула до лиця.

— Так ні ж, чорт забирай! я навчу вас, як глузувати з людини! — тупнув він ногою. Потім кинувшись до дверей, він клацнув замком і сховав ключа до кишені.

— Тиран! мужик! — заголосила жінка і, закриваючи обличчя

руками, вибігла в другу кімнату.

— Він збожеволів!... тікаймо, пане Касяненку! — Гордійчук шарахнувся по кімнаті, підбіг до вікна й аж захурчав у кущах. Педагог уже був пригнувся, щоб стрибнути за ним, та Іван Федотович міцно схопив його за ковнір.

— Ні, голубе, ти то не втечеш від мене! — схопивши за горлянку, він труснув педагогом, як віхтем. — Довго ви будете жили тягнути з мене? Довго будете розпинати мене?... Зараз кажи мені, кацапське сміття, потрібні нові слова в нашій літературі? Кажи, а то я з тебе душу витрясу! — Іван Федотович припер Касяненка в куток і так здавив за горло, що тому виперло з лоба очі.

— Бог з вами, земляче, — лагідно промовив переляканий на смерть педагог, — чого ви так схвилювалися? Хіба ж ви не бачите, що то були жарти. Коли народня мова культивується в літературну, то справді повинні зявлятися нові слова. Так було з російською літературою й інакше бути не може.

Іван Федотович випустив з рук педагога, зітхнув з полегшенням і став витирати хусточкою піт на чолі.

AUCTION SALE

J. WACHNIAK & Sons

випродує меблі і всілякі другі домашні річи кожної суботи, початок в 2-ій годині. Наколи маєте щось спродати, або купити, так зараз зателефонуйте до нас

Офіс 938 321 — Резиденція 939 507

МИ ПЕРЕВОЗИМО РІЧИ.

Перепроваджуємо „продажу з молотка" у вашій хаті чи деби не було.

Auction Sales Rooms
281 Logan Ave., Winnipeg, Man.

MEMORIAL FUNERAL CHAPEL

PHONE 594 911

G. ZAWIDOSKI, Manager

Selkirk & Parr

Winnipeg, Man.

НАСОЛОДЖУЙТЕСЯ НАПИТКАМИ

WISHING WELL

● Orange ● Lemon-Lime
● Cream Soda ● Grape
● Black Cherry

ZERO BOTTLING WORKS
Winnipeg, Man.

Д-р Федір Мучій
M.D., L.M.C.C.,

ЛІКАР, ХІРУРГ і АКУШЕР.

Лікує всі хороби: жінок, дітей і чоловіків

154 Machray Ave.
WINNIPEG, MAN.
Тел. офісу 52-9253
Тел. рез. 56-4727

Олекса Воропай.

Місто Вилляма Шекспіра

З прогулянок до історичних місць Англії.

Місто-музей.

Стратфорд на Евені — це місто-музей Вилляма Шекспіра. Тут все "шекспіровське" — крамниця з жіночими сукнями зветься "Поріг Шекспіра", рестаран, у якому ми обідали зветься чомусь "Шекспірова галерія". У готелі всі кімнати названі творами і героями Шекспіра: чоловіча кімната на одну особу — "Гамлет", родинна кімната на дві особи — "Ромео і Джулієта", а на дверях готелівської їдальні написано: "Як вам це подобається". Є тут і "Сон літньої ночі", хоч у ньому можна спати і взимку, "Отело" і ще кілька інших. Міська бібліотека імени Шекспіра, будинок де народився Шекспір, школа у якій учився Шекспір, церква у який христився і в якій похований Шекспір. Шекспіровський меморіяльний театр, памятник Шекспірові, Шекспіровський музей "Ню плейс". В околиці Стратфорду є будинок дружини Шекспіра і навіть будинок матері, чи вірніше, будинок Шекспірового діда.

Крім того, тут багато ще й досі зберегається будинків з 14-го, 15-го і початку 16-го століття, що хоч і не мають безпосереднього відношення до Шекспіра та проте дуже цікаві тим, що вони характеризують епоху в якій жив і творив Шекспір.

Саме місто Стратфорд дуже старе. Понад тисячу років тому, ще в часи римлян тут була переправа через річку Евен. Навколо переправи селилися люди і поступово утворилося місто Стратфорд на Евені. Місцевість, у якій лежить місто Шекспіра зветься графством Ворвикшир, колись воно було покрите Ерденськими лісами. Тепер уже тих лісів немає та проте місцевість тут дуже мальовнича: вкрита зеленими луками, садами, великими парками. Серед цієї розкішної зелені спокійно тече річка Евен.

Ця місцевість колись була свідком великих історичних подій. Недалеко від Стратфорду є місто Ковентри. У цьому місті та в його околицях напевно було колись багато історичних переказів про ту епоху, що її Шекспір з такою майстерністю зображував у своїх історичних хроніках.

Мабуть малому Шекспірові часто доводилося їздити з батьком і матірю по околицях, де у них були родичі. Там він і міг чути народні пісні, бачити сільські свята, придивлятись до народніх звичаїв, що ними так пишалася стара весела Англія.

Ще й тепер у Стратфорді звідусіль визирають залишки цікавого англійського середньовіччя. Майже у самому центрі сучасного міста будівлі являють собою дивовижну суміш старовинної напівдеревяної і модерної камяної архітектури.

Взагалі місто Стратфорд на Евені — це у повному і прямому розумінні місто-музей, що його масово відвідують не тільки англійці, а представники всіх народів світу. В середньому за рік Стратфорд на Евені відвідують сто тисяч екскурсантів.

З наших земляків батьківщину Шекспіра відвідував професор Микола Стороженко весною 1866 року. Він був одним з кращих шекспірознавців у всій Російській Імперії другої половини минулого століття. Наукові студії про Шекспіра, що їх написав М. Стороженко, ще й тепер не втратили своєї актуальности.

Між іншим, цей же Микола Стороженко був вибраний віцепрезидентом Шекспіровського Товариства в Англії, а це велика честь, якої, звичайно, досягають найбільші літературознавці свого часу.

Будинок, в якому народився Шекспір.

Третьою вулицею міста Стратфорд, що теж зберегла багато будинків 16-го століття, є "Генлей стріт". І ось серед тих старовинних будинків є один у якому народився Виллям Шекспір.

З усіх "шекспіровських місць" це — найбільше відвідується екскурсантами. Цікаво, що всі доглядачі цього будинку вміють добре говорити з чужинцями, вони чітко і ясно вимовляють кожне англійське слово. Хто хоч трохи знає англійську мову, то зрозуміє їхнє пояснення.

Цей будинок побудований на початку 16-го століття і добре зберіг стиль того часу. Він був власністю Джона Шекспіра — батька поета. Як відомо, Джон Шекспір спочатку був скромним ремісником, що виробляв і продавав рукавиці. Та мабуть батько поетів володів неабияким розумом, бо вже 1568 році він був головою міста Стратфорду, але починаючи з середини сімдесятих років, стан родини Шекспіра з невідомих причини приходить до занепаду і повного зубожіння.

Будинок стоїть на низькому камяному фундаменті, стіни мають масивні дубові стовпи. Простір поміж тими стовпами був колись плетений з лози і обвалькований глиною, зовсім так, як будуються хати ще й досі в Україні. Тепер ця глина частково замінена каменем, але так обережно, що первісний вигляд будинку не порушений.

В часи Шекспіра тут стояло два будинки: один цей, що зберігся й досі, у ньому й народився Шекспір 23 квітня 1564 року, і другий, у якому була крамниця і майстерня поетового батька. Цей другий будинок дещо змінив свій вигляд, бо був так зруйнований, що потребував більшої відбудови.

Збереглися записи, з яких видно, що власниками цього будинку, після смерти Шекспіра, ще довго, до 1806 року, були його спадкоємці. У 1847 році цей будинок був куплений уже не в родичів Шекспіра, як національна памятка. Тоді ж тут і був заснований музей.

Тепер у цьому будинкові крім старовинних портретів і бюстів Вилляма Шекспіра, книжок і дуже цікавих документів, зберігається багато речей старовинного англійського побуту часів Шекспіра.

Тут стоїть деревяна колиска у якій імовірно лежав Шекспір. Багато вишитих тканин "хрестиком", "півхрестиком', "намиттям". Широке деревяне ліжко, що дуже нагадує наш "піл". Різьблена скриня і формою, і різьбою зовсім близька до скринь Лівобережної України часів Гетьманщини. Багато посуду, зокрема черепяні миски та глечики і нарешті, "ходячка" для дітей, у якому імовірно, "запрягали" маленького Вилляма. Зовсім таку "ходячку" змалювала Ніна Заглада у 1922 році в селі Старосіллі на Чернігівщині.

Ця подібність строанглійського побуту з побутом України часів Гетьманщини є просто вражаючою. Для доповнення картини згадаю портрет герцоґа Пилипа Доброго, що вміщений, як ілюстрація до твору Шекспіра — "король Генрих V". На цьому портреті англійський герцоґ підстрижений "під макітру" — зовсім так, як Григорій Сковорода.

У садибі, що належить до будинку Шекспіра, плекаються дерева, трави і квіти, про які згадує поет у своїх творах.

З усього, що я бачив у Стратфорді, будинок у якому народився Шекспір зробив на мене найкраще враження. Тут панує якийсь невловимий інтимний затишок, зовсім своєрідний дух живе на цьому місці, де народився геній всіх часів і всіх народів.

Школа в якій вчився Шекспір

Як відомо, вчився Шекспір у школі свого рідного міста. Там вивчали латинську мову, читали Свідія, Ціцерона, Віргілія, Плавта і Теренція. Існують здогади, що Шекспір був узятий із школи у 1578 році, коли батькові справи погіршились і присутність 14-літнього сина в господарстві була необхідністю.

Будинок, у якому була школа, будований у 1473 році. Він стоїть ще й досі. Це невисока двоповерхова будівля, зовні обшальована дошками. У великій шкільній салі, що тепер зветься "Велика школа", Віллям Шекспір ніби й здобув свою початкову освіту.

На нижньому поверсі цього будинку в часи Шекспіра була гільдійська саля, що була одночасно і міською управою, а коли до Стратфорду приїжджала трупа мандрівних акторів, то у цій же салі вони виставляли свої пєси.

Догадуються, що Шекспір, як син міського голови, не тільки міг бачити ці вистави, а й знайомитись з акторами та їхнім закулісним життям.

Отже будинок, у якому Шекспір здобув початкову освіту і вперше познайомився з театрам, є важливим обєктом шекспіровського музю, але на превеликий жаль, нам з дружиною в середину цього будинку зайти не пощастило. Ми тільки оглянули цей будинок зверху і чули, що у залі "Біґ Скул" ще й досі зберігається з'їджена шашелями лавка на якій сидів Віллям Шекспір.

Біля школи стоїть камяна капличка купецької гільдії Святого

Хреста. Ця капличка почала будуватися у 1269 році, але сучасний вигляд цієї будови відноситься до 15-го століття. Всередині каплички на стінах ще добре збереглося середньовічне малювання. Ми довго любувалися цим дуже цікавим зразком християнського мистецтва, що зберігається тут, в Англії, з того часу, як по нашій Україні бродили дикі всеруйнуючі орди татар.

Катедж Анни Готвей.

У будинку, де народився Шекспір, зберігається документ з якого видно, що в листопаді 1582 року 18-ти річний Виллям Шекспір одружився з Анною Готвей. Дружина Шекспіра була старша від нього, аж на вісім років. По тому, що Шекспір у своїх творах не раз нарікав на ранні одруження, видко, що у родинному житті він не був надто щасливим.

Швидко після весілля у Шекспіра народилася дочка Сузана, а через два роки зявилися близнята: син Гамлет і дочка Юдита.

У мальовничій сільській місцевості "Шоторі", на віддалі понад одну милю від міста, є будинок Шекспірової дружини Анни Готвей.

Хоч він і зветься "Катедж" та проте, це великий фармерський будинок на 12 кімнат. Стариша частина будинку датується 15-м століттям, а всі добудови не пізніші 16-го. Цегла на одному з комінів має ініціяли Джона Готвей, Шекспірового тестя, і дату 1697 р. Це, очевидно, тільки ремонт будинку.

Будинок вкритий соломою, стіни з грубими дубовими стовпами плетені тином і обвальковані глиною. Будівля має багато дуже цікавих старовинних особливостей.

Ця фарма була у володінні нащадків Готвея до 1892 року, а потім її купили опікуни шекпіровського музею для збереження, як памятку про поета.

Всередині котеджу зберігаються меблі та дрібні речі родини Готвея. Зокрема тут зберігається цікаве деревяне ліжко на якому, імовірно, спала дружина Шекспіра, а може й Шекспір.

Дуже гарний квітник у стилі 16-го століття, овочевий сад, кущі рожі, бузку, жасміну. Все це овіяне масою легенд про любовні пригоди молодого Шекспіра.

Будинок Мері Ерден

Як відомо, мати Вилляма Шекспіра була одною з восьми дочок Роберта Ердена. Родина Ерденів походила від старовинного аристократичного роду, що пізніше збіднів. Дід Шекспіра, Роберт Ерден, був дрібним землевласником у сільській місцевості чотири милі від Стратфорду.

Там тепер і зберігся будинок, що зветься: "Мері Ерден'с Гавз". Це типово староанглійський фармерський будинок. Аж до 1930 року цей будинок був приватною власністю якогось фармера. Потім його купили ті ж опікуни шекспіровського музею і тепер це вже теж один з відділів музею.

Всередині будинок умеблюваний у стилі 16-го століття. В одній з господарських будівель колишньої фарми Роберта Ердена тепер виставлена колекція сільсько-господарського знаряддя часів Шекспіра.

У мистецькій галерії

В другій половині 80-их років

Шекспір переселяється до Лондону. Думають, що причиною цього було погане матеріяльне становище родини, що особливо давало себе відчути при трьох дітях.

Існує ще один здогад, а це те, що Шекспір утік із свого рідного міста від переслідування Томаса Люсі, заможного землевласника і судді. Шекспір, як свідчить переказ, полював у лісі Томаса на дикі кози вночі при місячному сяйві.

У мистецькій галерії театрального музею серед багатьох картин з життя Шекспіра є і момент, як Шекспір з луком і стрілами полює на диких кіз. У тінях між деревами до нього підкрадаються два констаблі з довгими списами в руках.

На другій картині Томас Люсі сидить за столом у своєму покої оточений слугами, а молодий Шекспір стоїть перед ним без шапки з луком в руках, біля нього на підлозі лежить вбита коза.

Томас Люсі тоді покарав Шекспіра. Ображений поет, бажаючи помститись, написав проти Томаса дошкульний віршований пасквіль. Томас, впливовий поміщик і суддя, так вївся у Шекспіра, що молодому поетові життя у Стратфорді зробилося нестерпним.

Далі, як я вже згадував, Шекспір зображений верхи на коні і біля Клоптонівського мосту прощається з дітьми й жінкою.

З лондонського періоду життя Шекспіра Чарлз Каттермол намалював момент, як Шекспір сидить за столом і пише, у цей час двері відкрились і на порозі стоїть Бен Джонсон. Бен Джонсон, як відомо, був один з суперників Шекспіра, він також поет і знавець античної літератури, це він запевняв, що Шекспір не багато знав полатині.

Потім бачимо, як Шекспір зустрівся з мандрівною трупою акторів десь у лісі, між деревами, і уважно придивляється до їх гри.

На картині, що зветься "Веселі хвилі Віндзору" зображений момент, як Шекспір читає свої твори на човні перед королевою Єлисаветою.

Поруч картина, на якій королева Єлисавета сидить на троні й дивиться на сцену, де відбувається вистава однієї з історичних хронік Шекспіра, збоку біля сцени стоїть і сам Шекспір.

Далі Шекспір, багатий і славний, повертається до свого рідного міста, а стратфордська знать з почотом його зустрічає. Біля Шекспіра збоку стоїть жінка з трьома дітьми. Тут, очевидно, є якась неточність, бо ж відомо, що син Гемлет помер у 1596 році, як йому було 12 років, а Шекспір повернувся до Стратфорду у 1609 р., отже, сина вже не могло бути.

"Нове місце"

Це будинок, що його Шекспір купив, як резиденцію для себе, в 1597 році, тут він жив останні роки свого життя. На одній з картин Каттермола Шекспір сидить під деревом за столом на своїй садибі "Ню плейс" оточений друзями і родиною, а слуги ставлять на стіл вино й закуску.

У цьому ж будинку Шекспір і помер 23-го квітня 1616 року. Остання картина мистецької галереї театрального музею зображує Шекспіра на смертному одрі.

Будівничим будинку був Клоп-

тон. Як і всі будівлі того часу, "Ню плейс" був "з цегли і дерева", як його описав сучасник Ліліянд. Цей будинок, як думають, був найкращий у місті. Генрієта Марія, дружина короля Чарлза Першого, зупинялася саме в цьому будинкові. Це було вже після смерти Шекспіра. У 1702 році будинок був перебудований, а в 1759 році зруйнований. Залишився лише фундамент, який зберігається ще й досі.

Будинок, на якому тепер є вивіска: "Ню плейс музеюм" стоїть у десятьох кроках від фундаменту. Цей будинок також старий, він уже існував за життя Шекспіра. Пізніше це була власність Елізабет Гілл, внучки Шекспіра.

У 1862 році тут відкритий музей, що присвячений останнім рокам життя Шекспіра, і його сучасникам. Крім того тут є експонати з історії й археології Стратфорду.

Тут же виставлена колекція квітів, що їх згадує Шекспір у своїх творах. У цьому гербарії зібрано 144 різновидності польових і городніх квітів. Тут я бачив червоний мак, квіти шипшини, будяк, фіялка дика і фіялка культивована, нарциз, дикий горошок, люцерна, цибух, півники і багато інших. Цей гербарій зібрала і подарувала музеєві міс Лауча Абелл у 1899 році.

Серед решти експонатів тут є надзвичайно цікавий портрет у весь зріст Роберта Стратфордського. Цей портрет не мальований, а вишитий шовком на полотні. Датований цей експонат 1269 роком.

Церква Святої Тройці

З усіх старовинних споруд Стратфорду найкращою є церква Святої Тройці, що стоїть на цвинтарі "Старого Міста" — над самою річкою Евен.

Церква побудована у стилі ренесансу, в пляні має форму хреста. Вежа, поперечний неф і частина стін нави збудовані у 13-му столітті, боковий неф і колони — у 14-му столітті, а місце, де тепер є вівтар, прибудовано в кінці 15-го століття, шпичаста піраміда на старовинній вежі поставлена вже у 18-му столітті. Отже, ця церква являє собою цікаву суміш кількох століть.

В одній з старовинних книг цієї церкви зберігається запис про те, що Виллям Шекспір був хрищений у церкві Святої Тройці. У другому записі занотовані похорони великого драматурга.

Місце, де похований Шекспір,

J. W. HUSAK
Representative

NORTH AMERICAN LIFE ASSURANCE CO.

704 Toronto General Trusts Bldg.

WINNIPEG, MANITOBA

Phone 92 5148 Res. 50 1617

його дружина Анна Готвей, дочка Сузана і її чоловік доктор Гілл, являє собою обгороджене поренчами підвищення на два східці. Вздовж цього підвищення вряд чотири камяні могильні плити, а далі один з престолів цієї церкви.

На могильній плиті Шекспіра немає імя. Замість імени викарбувані слова, що їх ніби сам Шекспір написав перед своєю смертю і просив вибити на камені. Там читаємо таке:

"Добрий приятелю, хто б ти не був, ради Христа, не турбуй спочившого тут. Благословен, хто пощадить цю плиту і прокляття тотому, хто потурбує мої залишки".

Коли ми з дружиною підійшли до могильної плити Шекспіра, був вечір. У церкві вже горіли вогні й гра світла і тіней у лябіринті ніш і нав творили містичну картину середньовіччя. На престолі за могильними плитами стояли квіти, сяяв золотий хрест, а з боку на стіні у камяній рамі мармурове погруддя Шекспіра. Я вклонився тіні людського генія...

RED RIVER MOTOR COACH LINES, LTD.

Сіть доріг до слідуючих місцевостей:

Narol, East Lockport, Walkleyburg, Libau, Tyndall, Beausejour, Lac du Bonnet, Great Falls, Pine Falls and Grand Beach.

Автобуси на прогульки — Завезуть Вас куди хочете.

Щадіть гроші — Подорожуйте „Басом".

Телефонуйте **938 107**

ПЕТРО ГУМЕНЮК, президент.

Головна автобусова станція:

336 William Ave., Winnipeg, Man.

КУПИТИ, ПРОДАТИ, МІНЯТИ, АСЕКУРУВАТИ

Вдавайтесь до

STANDARD INVESTMENT CO.

П. Крипякевич

715 McIntyre Block

Winnipeg, Man.

Телефон: 923 892

Резиденція: 597 934

днями і вечорами.

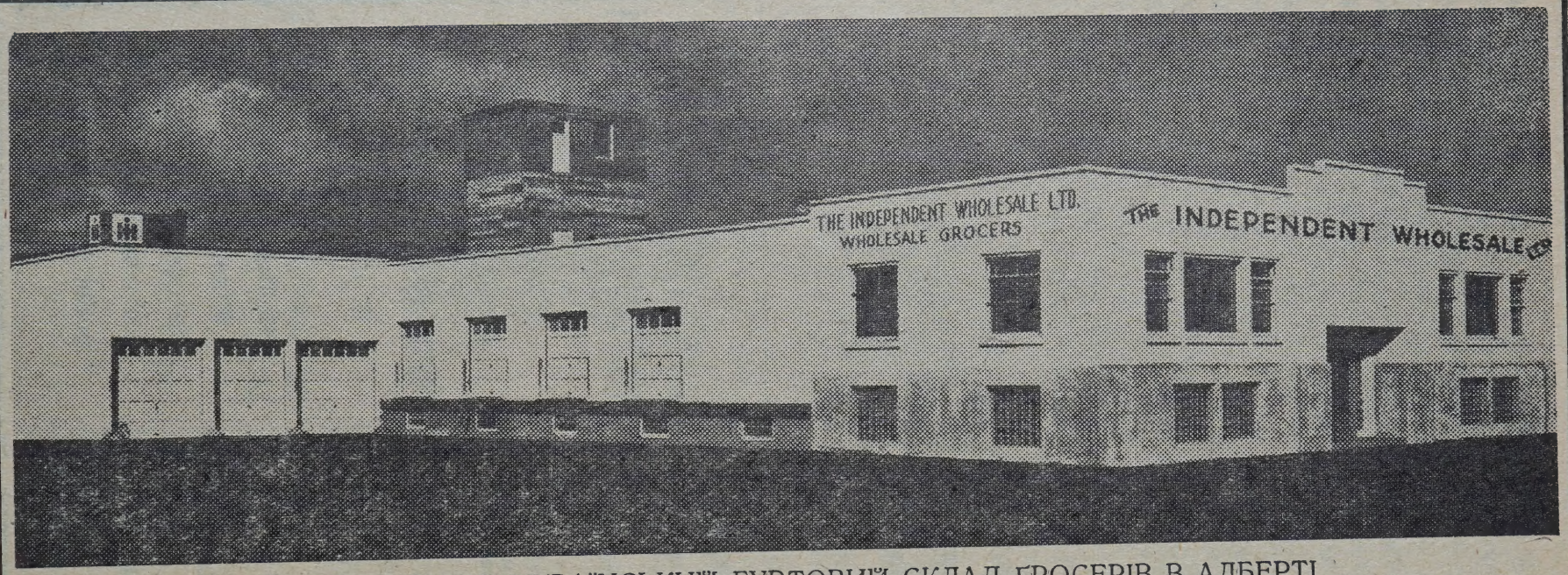

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ҐУРТОВИЙ СКЛАД ҐРОСЕРІВ В АЛБЕРТІ

☞ ОБСЛУГОВУЄ ПОВЕРХ 400 СКЛЕПІВ, РЕСТАВРАЦІЙ ТА ГОТЕЛІВ В ЕДМОНТОНІ І НА ОКОЛИЦІ ☜

ПРИМІЩУЄТЬСЯ В СВОЇМ ВЛАСНІМ БУДИНКУ ТА ДАЄ ЗАНЯТТЯ 30-ом УКРАЇНСЬКИМ РОБІТНИКАМ.

Петро Василишин — голова. **Дмитро С. Фербей** — заступник голови. **Михайло Маґус** — секретар.

ДИРЕКТОРИ: Петро І. Лазарович, К.Р., Д-р Фавст Ґовда, Василь Гавриляк, Николай Шпачинський.

Управитель (Менеджер): **Володимир Палилик.**

THE INDEPENDENT WHOLESALE, LIMITED
WHOLESALE GROCERIES

PHONES:
Order Desk 26196
Gen. Office 26197

W. Palylyk — Manager
10326 — 107th Street
EDMONTON — ALBERTA

PHONES:
Manager 26198
Buyer 26198

Божі талани

Є люди, яких Бог наділив великими талаґами і призначує для них велику працю. Бог їх на таке вибирає, а не люди.

От Тарас Шевченко. Син панщизняка, сирота. Може загубиться між людьми і згадки по нім не буде.

Та ні! Божа рука веде того сироту поміж терня, щоби вивести на верх славної гори. Сказано ж: вузька дорога веде до неба.

Ще дитиною виписує він вірші з Сковороди та "три царіє со дари". Коляду. Тут вже починався Шевченко-поет.

Як послугач в пана, крадьком рисує він образки. Тут починається Шевченко-маляр.

Вела його невидима рука дальше тернистими дорогами і вивела з неволі на волю та завела до високої малярської школи.

А ще дальше виводить вона його на широке поле для його талану, — як маляра і поета.

І вже він малює і вірші собі пише.

Що він маляр, це він знав, а щоби стати великим поетом й учителем для свого народу, про те і не думав. Пише вірші, бо щось спонукує його до писання ,але пише для себе. І в скринку заховує.

Божа Воля вложила в його перо велику силу, та він того не знав. Він пише для себе, не для людей.

Але не в скринці було їм місце. Божа рука передає їх в дальші людські руки ,і нараз люди бачать в Тарасові великого поета. І говорять йому про те, але він не вірить. Нераз великі люди не знали, що вони великі. Мали себе за малих.

Час ішов і Шевченко в очах людей став вище всіх. Він великий мислитель, великий поет. Вчені з ним приятелюють, багаті до себе запрошують. Слава про нього розкочується далеко, люди до його слів прислухуються.

І в зневірених вступає віра; байдужі беруться до праці; сплячі встають. В українських душах зявляється бажання самостійного вільного життя.

Знак, що Бог наділив Шевченка таланом народного Пророка і післав його будити український нарід до життя.

І знов знак, — що Господь не забуває украиїського народу. І хоч веде його нині тернистою доргою, але треба вірити, що виведе його на вільний простір, — "на тихі води, на ясні зорі".

**
*

Був у Франції славний маляр, Антін Лєбль, якого Бог наділив був великим таланом.

Син бідної вдови, що пряла нитки для ткацьких фабрик і так заробляла на прожиток. А її синок крутив колесом машинки для прядення.

Але він був призначений до важнішої праці. І лише знайде вільну хвилину, так рисує образки, — дерева, звірі, людей, — на стіні, на клаптях паперу, на піску.

Коли трошки підріс, пішов сам на своє життя заробляти. І почав чистити людям чоботи. Найнижча праця! Хіба вона піднесе високо того хлопця?

А недалеко жив маляр, і каже йому хлопець:

— Коли б вам було треба, я можу вам послужити.

І раз післав його той маляр з чимсь до другого маляра. Хлопець прийшов, коли маляр малював образ, на якім була і корова. Залагодивши справу, хлопець не відходив, але пильно дивився на образ. І каже маляр:

— Що ти думаєш про той образ?

— Гарний, — каже хлопець, — але голова корови недобре нарисована.

— А ти на тім розумієшся?

— Чому ж би ні? Я бачив багато коров.

І хлопець підніс з землі кусень паперу, виняв з кешені кусник вугля, нарисував голову корови, і каже:

— Так корова виглядає!

І маляр побачив, що хлопець вірно нарисував. Що в нього є малярський талан. Бере він тоді хлопця на науку і за час Лєбль стає славним малярем.

Тоді вже його мати не мусіла прясти, бо син давав їй все, чого було треба.

От що значить Божий Талан, коли Боже Провидіння ним когось наділить! Божа рука веде його низенькими стежками, і ними виводить на верхи високих гір.

П. К.

Кооперативна Торгівля

Впродовж 31 років Manitoba Dairy & Poultry Co-operative Ltd. успішно обслуговувала молочарників і продуцентів дробу на ділянці продажі їх продуктів. Ця організація, власністю її членів і керована ними самими, була настільки успішна, що звернула своїм висилачам поважні заробітки в формі патронатських дивіденд. Через своїх 42 станцій сортування яєць, 9 молочарень і 5 заводів для приготовлення дробу на ринок, вона є в стані дати торговельну обслугу, усуваючи потребу робити посилки на далеку віддаль.

Заводи для приготовлення дробу находяться у БРЕНДОНІ, ДАВФИНІ, КАРМАНІ, ПОРТЕДЖ ЛА ПРЕРІ та в будинку Винипеґ Колд Стореджс.

Молочарні находяться у БРЕНДОНІ, ДАВФИН, ЕЛКГОРН, ЕРИКСОН, ҐЛЕНЕЛА, ҐИЛБЕРТ ПЛЕЙНС, МІНЮТА та у ВІННІПЕҐУ.

КУРЧАТА Й ІНДИЧЕНЯТА

Кооператива недавно поширила поле свого діяння, набувши модерний завод для плекання пташенят (гечері) в Портедж ла Прері. Це є найновіше надбання, яке скоро стає одним з найбільше поширених підприємств. Напишіть за катальоґом і цінами на 1955 рік.

MANITOBA DAIRY AND POULTRY CO-OPERATIVE LTD.

HEAD OFFICE: 296 WILLIAM AVE., WINNIPEG, MAN.

Життя в Коломийках

Нижче маємо ряд коломийок, що передав п. І. Киріяк, в яких бачимо старання двох дівчат, багатої й убогої, здобути парубка Василя. А Василь... Убога вабить його красою, а багата, негарна, маєтком.

Стороною, де коломийки найперше зявилися, була мабуть полуднева, підкарпатська частина Галичини, може навіть околиця міста Коломиї, від якого могла піти їх назва. Звідси коломийки дальше поширювалися.

Коломийки мають свою окрему будову і відповідні для себе мельодії, яких є дуже багато, і деякі з них незвичайно гарні. Пригадати, що багато Шевченкових віршів мають коломийкову будову і підходять під коломийкові мельодії.

Назагал коломийки, це коротенькі пісні, де різко висловлена якась життєва "правда", якесь переживання, чи подія з життя, головно молодих.

Говорить п. Киріяк, що ті коломийки "впорядкував" його брат, а він передає їх як сам запамятав. Очевидно їх упорядковано відповідно до змісту і вибраної теми, і вони тут ширшим змістом показують історію багатих й убогих дівчат в здобуванню женихів. Перед нами стоїть суцільна історія двох дівчат, що хотіли здобути одного Василя. Тут подаємо їх такою мовою, як десь співають.

КОЛОМИЙКИ.

Багата дівчина.

Породила мене мама
В Зелену Неділю,
Дала мені руді брови, —
Де ж я ся подію?
Ой гляну я у дзеркало,
Ой гляну я в люстро, —
Моє личко помарніло,
Коло серця пусто.
Ой леґіне, леґінику,
Чо си ня цураєш?
Моя хата при дорозі,
Чо не повертаєш?
Моя хата при дорозі,
Ворота втворені,
І стежечка прометена,
І пси присилені.
І свічечка на віконци
Горить до півночи,
За тобою, леґінику,
Видивила очи.
Ой вийшла я на ворота,
Тай стою, тай стою,
Прийди милий чорнобрий,
Тужу за тобою.
Прийдий милий, прийди серце,
Прийди, не барися,
За тобою серце плаче,
Прийди подивися.
Серце плаче, серце вяне,
Серце умлівае,
Цілу нічку сльози ронить,
Тебе вижидає.
Ой леґіне, Василику,
Леґіне, Василю!
Купи мені коралики
На біленьку шию.
Купи мені коралики
За лева, за лева,
Щоби люде пізнавали
Що я Василева.
Купи мені коралики
На біленьку шию,
А я тобі леґінику
Сорочечку вшию.
Сорочечку тобі вшию,
Тай ще заціркую,
А як прийдеш ти до мене,
Я тя поцілую.

Василь:

Не хочу я женитися,
Не хочу сорочки,
Мені бідная милійша
Від багацькой дочки.
Бо багацька дівчинонька
Не хоче робити,
Наїстися, напитися,
В холоді лежети.
А є в мене нивка-нивка,
Курудзки посію,
Не винесеш мені їсти ,
З голоду зімлію.
Не винесеш мені їсти,
Не винесеш пити,
Бо на тебе мати дула,

Не вчила робити.
Тебе мати породила,
В папір завивала,
За багача вистроїла,
Щоб біди не знала.
А у мене біди повно,
Піди повні міхи,
Будуть руки з мозолями
Не буде утіхи.
А є в мене старий дєдя
І неня старенька,
Не зазнають від багачки
Щирого серденька.

Багата дівчина.

Ой Василю, легінику,
Не страш мене дуже,
Я з тобою в пекло пійду,
Багацтво байдуже.
Буду я ти догоджати,
Досвіта вставати,
Буду тобі їсти нести,
Курудзки сапати.
Пожалую твого дєдю,
І неню стареньку,
Буду я їм застеляти
Постілку мягеньку.
І вишию сорочечку
І ковнір цятками...
Сватай мене, легінику,
Люблю тя без тями.
Дасть ти дєдя штири воли
І коників пару,
Дасть ти воза, дасть ти сани,
Овечок отару.
Дасть ти ланок, сіножатку,
Де трава буяє.
Дасть ди млинок, дасть ти ставок,
Де рибка гуляє.
Привезу ти постіль-постіль,
Подушки, верені,
Коци мягкі, вовнянії,
В фолюшах товчені.
І коверців на всі стіни,
Що мама придбала.
Привезу ти скриню-скриню,
Там самі дукати,
І червінців так немало,
Не меш бідувати.
Не будеш ти бідувати,
Не буде ти хиби,
Як не схочеш варенників,
Я наловлю риби.
Як не схочеш риби їсти,
Як не схочеш сала,
Заріжу ти когутика,
Щоб лиш твойов стала.
Заріжу ти когутика,
Заріжу ти качку,
Лиш не сватай голодранки,
А сватай богачку.

Багата перемогла.

Розійшлася в селі чутка,
Чутка превелика, —
Ходить Василь до багачки,
Буде вже музика.
Ходить Василь до багачки,
Там нічку ночує,
А убога дівчинонька
Плаче та сумує.
Пішла вона до ворожки:
"Дай ворожко раду,
Дістав Василь від багачки
Чарів на принаду.
Счарувала, прилестила,
Серце ми вмліває,
Замість мене він до неї
Стежечку вбиває.
Звари душко таке зілля,
Нашептай чарами,
Щоб від него скала трісла,
Зайнялась вогнями,
Щоб від него знялась буря,
Громи-громовиці,
Щоб Василя привернути
До мої криниці.
А криничка у садочку,
Виноград та вишні,
Там яблучка, там грушечки
Прегарні та пишні.
При криниці три ялиці,
Барвінок довкола,
Там звуздички, та любисток,
Там трава шовкова.
І лавочка яворова
Стоїть для спочинку,
Там я з Васильком сиділа
Не одну годинку.
І сиділи й говорили,
Рай нам розвивався,
Соловії нам співали,
Василь присягався...
Присягався — не покине!
Не дай Боже того!
У могилу зі мнов ляже,
Із жалю страшного.
Повірила Василеви,
Серце му віддала,
Він покинув, я осталась
Як квітка зівяла.

Там де серце моє було,
Жужлі осталися,
Печуть мене, любко-душко,
Ратуй, прискорися!
Дай ми в руки такі чари,
Щоб я силу мала,
Щоби місяць з неба знесла,
Зірки поховала.
Щоб не бачив Василечко
До неї ходити,
Щоби більше вже ніколи
Не міг її любити.

Що каже ворожка.

Вислухала ворожбиха
Дівоче ридання,
Похитала головою:
Тяжкеє завдання!
Знаю, любко, твоє горе,
Була молодою...
Як згадаю — завмираю,
Живу самотою.
Покохала леґіника
Як лиш серце вміло,
Місяць свідок як любились,
Та все заніміло.
Бо в дівчини мягке серце,
Не знає завади,
Як полюбить, так ся згубить,
Не знає розради.
Не спиниш ти вітру-бурі,
Не спиниш ти грому,
Не спиниш ти дівчиноньки
Вірити милому.
Не спиниш ти Черемоші,
Не спиниш ти Прута,
Не спиниш ти дівчиноньки
Любити рекрута.
Вміє милий говорити,
Файна єго мова,
Вміє файно він складати
Словечко до слова.
Вміє файно говорити,
Казочки казати,
Щоб молоду дівчиноньку
Із ума зігнати.
Із вечера любка файна, —
Яблучко черлене,
А досвіта горе-лихо, —
Серденько зранене.
Ой у лісі на дубочку
Чорний ворон краче,
А молода дівчинонька
Сумує та плаче.

Пояснення:

Люстро — зеркало.
Леґінь — парубок, хлопець.
Чо си ня — чому ся мене.
Лев — гріш румунський.
Лежети — лежати.
Курудза — кукуруза.
Дедьо — тато. Також кажуть "дядьо".
Неня — мама.
Ланок — лан, широке поле.
Буяє — буйно росте.
Вереня — верета, верето до застелювання постелі.
Фолюші — де свого виробу сукно товкли і так гарним робили.
Коверці — килими, що на стіни вішали.
Дукати, червінці — гроші.
Не меш — не маєш, не будеш.
Му — єму.
Жужлі — жужелиця, останки з перегореного вугля.
Черемош і Прут — ріки, що випливають з гір Карпат.
Рекрут — новий жовнір, що недовго при війську.
Черлений — червоний.

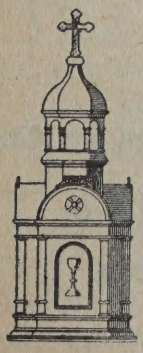

ГУРТОВИЙ СКЛАД ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ

МАЄМО ВСІ ПОТРЕБИ ДО НАШИХ ЦЕРКОВ.

Малюємо образи до Іконостасів, Фанів, Хоругов і також Храмові Образи. Пишіть до нас по ціни.

О. ЛЕВИЦЬКИЙ, управитель.

WILLIAM GROSS & COMPANY

974 Main Street, Winnipeg, Man.

P. A. MISKEW

M.A., LL.B.

АДВОКАТ І НОТАР

У спілці з фірмою

Duncan, Johnson, Miskew, Dechene, Judge & Bowen.

2 floor, Bank of Nova Scotia Bldg.

EDMONTON, ALTA.

Phone 21151

А П Т И К И

EMPIRE DRUG STORES

під управою

СИМЧИЧА, ЗАЛОЗЕЦЬКОГО і МАЗОВІТИ

Обслуговують клієнтелю міста Вінніпегу й Кольонії.

В аптикарських запотребованнях можете вдаватися з повним довірям на адресу:

EMPIRE DRUG STORE

597 Selkirk Ave.

або

801 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.

HAWRYSH AGENCY

В. Гавриш, управитель.

Продаємо фармерські землі, міські реальности, позики і т. п.

Продаємо асекурацію огневу, автомобілеву, від недуги та нещасливих випадків.

10356-101 Street,

EDMONTON, ALTA.

Телєфон офісу 27204

Телєфон резиденції 75030

П Р И В І Т

в і д

FEDERAL GRAIN LIMITED

809 Grain Exchange Building

W I N N I P E G

C A N A D A

Князь Святослав

Київський князь Святослав, прозваний Завойовником, син Ігоря і Ольги, прославив своє ім'я на всьому сході Европи й на Балканах.

Святослав — князь-лицар, мужній і сміливий, войовничий і хоробрий, геройської вдачі.

Український літописець так оповідає про нього: "Коли князь Святослав став дорослою людиною, то почав збирати багато хоробрих вояків, бо й сам був хоробрий і легкий, ходив, як барс, і багато воював. Не возив з собою возів, ні казанів, не варив мяса, але різав тоненько конину, чи воловину, чи звірину, пік її на вуглях і так їв; не мав шатра, а підстелював для сну кінську опону, а в голови сідло; такі самі були і його вояки. А як ішов він на якусь країну, то сповіщав завчасу: "Іду на вас".

Був він, як на той час, освіченою людиною і мав великі державницькі пляни, яких, одначе, за передчасною смертю не міг перевести.

Був він і добрим промовцем; зразки військових промов передали нам наші літописи та грецькі хроніки.

З діяльности Святослава відомі дві ґрупи походів: східні війни і грецько-болгарська кампанія.

Метою походів на схід було зміцнити східню частину держави, забезпечити тамошні кордони, взяти під свій вплив торговельні шляхи та й придбати якусь здобич у багатих торговельних містах. Походи ці відбувались у роках 965—968.

Святослав пішов походом на т. зв. срібних болгар, держава яких була на середній Волзі та її притоці Камі. Головним містом їх був Болгар (недалеко Казані). Це місто славилось своєю торгівлею, особливо шкірками і хутрами північних звірят. По дорозі він звільнив від хозарської зверхности вятичів і привів їх до тіснішої залежности від Києва. Увійшовши в болгарську державу, він погромив болгар і взяв їх головне місто. Арабський географ Хаукаль, ствердивши великий успіх Святослава в Болгарії, свідчить ще, що Русь спустошила Буртаси — край теж на середній Волзі.

Після цього Святослав рушив на саму Хозарію. Літопис каже, що він взяв Білу Вежу — Саркель — кріпость на шиї між Доном і Волгою. Хаукаль оповідає, що Русь пограбувала головне місто хозар Ітиль при гирлі Волги і багате місто Семендер на березі Каспійського моря, і ввесь край був спустошений. Це був великий удар для хозарської держави, і вона скоро втратила своє значення.

На північнім кавказькім підгірю українське військо звело боротьбу з тамошніми племенами ясів (теперішні осетини) і касогів (теперішні черкеси) і погромило їх.

З великою здобиччю повернувся з цих походів Святослав і його військо до Києва.

Одначе йому недовго довелось бути в Києві.

В той час Візантія була дуже загрожена з півночі Болгарією. В V—VI вв. через причорноморські

степи перейшла з Азії болгарська орда, переправилась через нижній Дунай, заволоділа задунайськими словянами, змішалася з ними й утворила сильну болгарську державу. Князі болгарські прийняли титул царів. Болгари тиснули на Візантію, і в X віці вже більша частина Балканського півострова була в їх володінню. В цей тяжкий для Візантії час, вона шукала собі союзника, і ним мала бути Україна.

З доручення імператора Никифора Фоки до Києва приїхав його посланець, син херсонеського намісника Калокір, привіз князеві дорогі дарунки й переконував Святослава вдарити на Болгарію з півночі. Одночасно з півдня мала вдарити й Візантія.

При успішній війні союзники мали б розділити Болгарію між собою. "Палкий і сміливий, відважний і діяльний" Святослав, як його характеризує грецький історик Лев Діякон, погодився на те.

З великим військом він рушив на Болгарію. Той же історик оповідає, що Святослав "усе юнацтво підняв до походу, зібрав 60,000 дужого війська, окрім обозу". До бою між війському Святослава і болгарським дійшло під м. Доростолом (тепер Силістрія) над Дунаєм. Болгари були розбиті й кинулися врозтіч. Їх цар Петро по цій невдачі захворів і незабаром помер. Після цього, як каже літопис, Святослав узяв 80 міст і заволодів східньою Болгарією. Він осівся в Переяславці (тепер село Преслав коло Тульчі), на південь від Дунаю. Великі успіхи Святослава затривожили й самого імператора Никифора Фоку, й він поробив оборонні заходи на випадок походу Святослава на Царгород. Та для Святослава склалась ситуація, що йому було не до війни з греками, бо з Києва прийшла звістка про велику облогу міста печенігами, і він пішов з усім військом обороняти батьківщину. Він прибув до Києва і загнав печенігів далеко в степи. Бояри дорікали князеві: "Ти, князю, шукаєш чужої землі, а свою занедбуєш. Печеніги мало не захопили всіх нас, і матір твою, і дітей твоїх". Та він відповів: "Хочу жити в Переяславці над Дунаєм, бо то осередок землі моєї; там сходиться все добро: з Греції золото, паволоки, вина й ріжні овочі, з Чехії й Угорщини — срібло й коні, з України — шкіри, віск, мед і риба". Були в нього пляни завоювати ввесь Балканський півострів і самий Царгород і утворити велику державу.

Його мати, княгиня Ольга, що правила державою, була вже хвора, вона затримала його в Києві і вмерла на його руках. Похоронивши по-християнському матір, Святослав постановив орґанізувати, на час своєї відсутности, уряд в імени своїх синів. Старшого сина Ярополка він посадив у Києві, середущого Олега в деревлянському Овручі, а найменшого Володимира — в Новгороді. Сини були малі, й їх іменем правили бояри. Упорядкувавши цю справу, Святослав знову рушив у Болгарію, та тут вже проти нього були не тільки болгари, а й сама Візантія. Никифор Фока побоювався сили й замірів Святослава й почав уже вдавати з себе приятеля болгар. Та в Царгороді стався двірський

переворот: у грудні 969 р. вбито Никифора й імператором проголошено його вбивцю Івана Цимісхія, зручного правителя й талановитого вождя. Він не хотів мати своїм сусідом такого князя як Святослав і рішуче змінив балканську політику свого попередника, замість підмоги запропонував йому вийти з Болгарії. Коли ж той відмовився, почалась війна. Коли Святослав підійшов до їх столиці Преслави, болгари виступили до бою. Перед боєм Святославав сказав до війська: "Прийдеться нам тут полягти, але поляжемо мужньо, браття і дружино!"

Бій тривав цілий день, Святослав переміг і здобув місто. Врешті, задумав іти на Візантію і сказав грекам: "Іду на вас!". Він зайняв провінцію Тракію й ішов на Царгород. Та недалеко Адріянополя прийшло до великого бою. Він ішов з перемінним щастям, та, врешті, грекам удалося цю битву виграти. Звідси Святослав пішов у Македонію, спустошив її та скоро мусів відступити в Болгарію.

Іван Цимісхій, упоравшись з іншими справами, з усіма силами пішов на Святослава, перейшовши покинені без оборони балканські проходи. Він обступив болгарську столицю й по короткій облозі взяв її. Воєвода Свенельд, що боронив місто, з військом у силі 7000 пробився до м. Доростолу, де тоді перебував Святослав. У Преславі перебував болгарський цар Борис; Цимісхій узяв його в полон, проголосив його болгарським володарем і сказав, що він прийшов боронити болгар від Руси. Тоді болгарські міста почали переходити до Цимісхія, і болгари приєднались до нього. Цимісхій підступив до Доростолу. Тут відбулася битва, в якій перемогли греки, Святослав тоді заперся в місті. В місто ж були перенесені й човни. Почалася тримісячна облога. В цей час сюди підійшла грецька фльота і обступила місто від Дунаю. Впродовж цієї облоги військо Святослава кілька разів пробувало розбити облогу, та це не вдавалось.

Літопис каже, що перед великим боєм з греками Святослав умовляв своїх вояків "стати кріпко й не осоромити землі руської, лучче бути вбитим, ніж віддатися в полон, бо мертві сорому не мають". Військо відповіло: "Де, княже, твоя голова впаде, там і ми поляжемо."

В останнім бою греки тільки чудом, як казали, під проводом св. Федора могли перемогти. В цій битві сам Святослав, виявляючи надзвичайну хоробрість і погорду до смерти, мав дістати рану й ледве не попав у полон. Становище в місті ставало тяжким, бракувало припасів. Та й грекам не було весело, Русь билася завзято, і греки теж понесли великі втрати. Обидві сторони розпочали переговори про мир. Святослав зрікався претенсій на Болгарію й кримські володіння Візантії й погодився бути її союзником. За те греки випускали його свобідно й дали йому всякі припаси на дорогу. Лев Діякон каже, що хліба було видано на 22,000, а втрати Святослава у війні нарахував на 38,000.

Потім обидва володарі зустрілися на березі Дунаю. Цимісхій

приїхав з великим відділом кінноти в багатій позолоченій зброї. Святослав же приплив на човні, гребучи разом з іншими і нічим не визначаючись з-поміж них, крім своєї чистої полотняної одежі; одинокою окрасою в нього була золота сережка в усі. Його вигляд Лев Діякон описує так: був він середнього росту, кремезний і сильний, мав короткий ніс, сині очі, густі брови, виглядав понуро й суворо; мав оголену бороду, довгі вуси й чуб на голові, "що означало знатний рід". Сидячи на лавці свого човна, він поговорив трохи з імператором і потім відїхав.

З болгарської війни Святослав мав значну здобич. Та, можливо, він хотів ще вернутись сюди з більшим військом, як каже літописець: "и рече: поиду в Русь й приведу боле дружини".

З Болгарії відплив Святослав з своєю фльотою Дунаєм і Чорним морем до Дніпрового лиману, та скоро виявилось, що місце коло Дніпрових порогів, де купці звичайно перетягали суходолом човни, облягали печеніги, чекаючи на Святослава. Коли він підійшов до порогів, то довідався про великі сили печенігів. Тоді він вернувся до гирла Дніпра і тут перезимував, гадаючи, що печеніги відійдуть від Дніпра, або наспіє військова допомога з Киева. Та цього не сталось. Весною 972 року Святослав рушив Дніпром і рішив пробитися силою. Відбувся бій, в якому Святослав наложив головою. Оповідали в Киеві, що печеніги зробили з голови Святослава чашу, і ніби там було написано, як каже літописець: "чужих ища, своя погуби". Воєвода Свенельд з частиною війська прорвався до Киева.

Не здійснились широкі державницькі пляни Святослава, та постать його в нашій історії — могутня і світла. Для своїх же наступників залишив гасло: "Поляжемо, а не осоромимо землі нашої".

Святослав князював від 960 по 972 р., а жив усього 32 роки.

П. Т.

НОРТ ВИНИПЕҐ КО-ОПЕРАТИВА ЛИМИТЕД

Заснована 1932 року.

☞ ВУГЛЯ, ДРОВА, ФАРБИ, ҐАЗОЛІНА ☜

Членство $5.00 — 1600 членів-уділовців.

УКРАЇНСЬКЕ ЧИСТО КООПЕРАТИВНЕ ПІДПРИЄМСТВО.

Ярда: 1042 Селкирк евню. **Телєфон: 524 956**

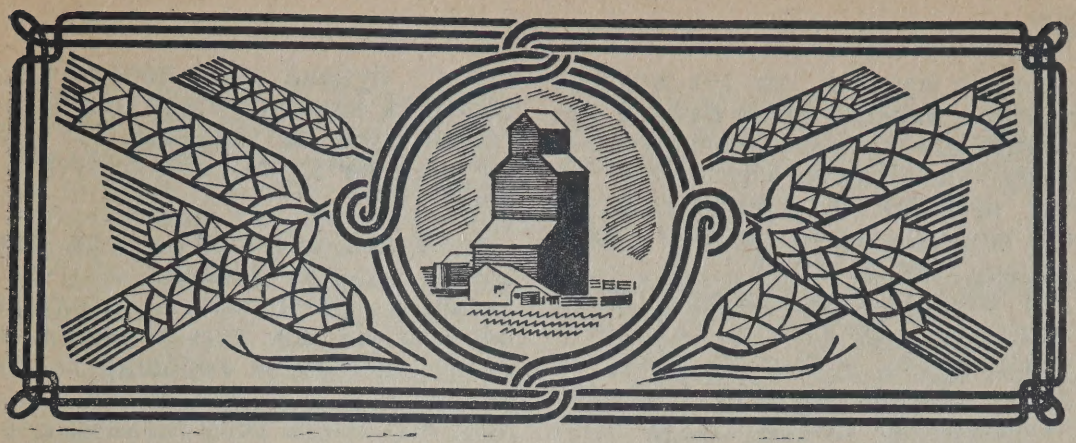

М. Боровський.

ЩО ТРЕБА РОБИТИ, ЩОБ ДЕРЕВО ДОБРЕ РОДИЛО

Є дерева в саді, чи поєдинчо, що року гарно ростуть, це видно по їх літніх приростах, однак і в старшому вже віці цвіту мають мало і майже не овочують. Причиною до цього явища буває або сильно угноєна земля, що має багато азоту, а бракує фосфору, потасу, або це дерево від природи є маловрожайне. Сьогодні є вже кілька способів як неродюче дерево заставити добре родити. Що правда, деякі з цих способів є так би мовити — варварські, але, при розумному їх застосованню безболісно для дерева, направляють хибу неродючости. Цих способів є кілька, однак не вільно їх вживати всіх нараз на одному і тому ж дереві в одне літо.

Перший спосіб на неродючість т. зв. ялового дерева, у випадку коли воно росте на дуже поживному в азот ґрунті — це додати до того ґрунту фосфорового угноєння яких 80 унції на 1 доросле дерево (або до 200—400 фунтів на акер саду), з домішкою потасового до 30 унцій на дерево (або 100 фунтів на акер саду).

Буває, однак, таке, що дерево що року добре рясно цвіте, а потім завязки осипаються. Це знак, що цьому дереві або бракує теж фосфору, або воно не має коло себе доброго запилювача (іншого сорту дерева, з якого бджоли могли б перенести цвітовий пилок на цвітки цього дерева), або взагалі в околиці немає бджіл, щоб це зробити на тому ж самому дереві. В першому випадку

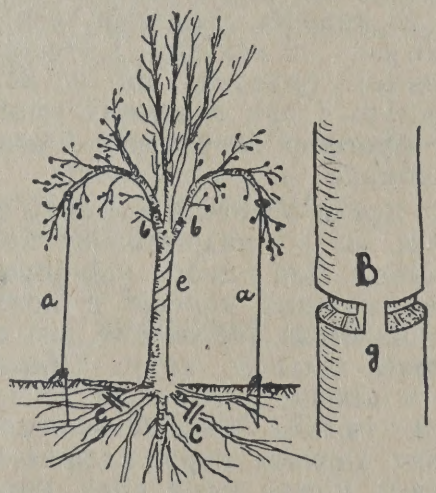

Як змусити дерево родити овочі: а) пригинати галузи шнурками в першому році операції, в) закільцовано дві галузі, е(спіральний наріз кори (замість кільцовання), с) надтинання чи й перетинання пару корінів дерева, В) показано, як кільцювати галузку, З) місток.

треба угноїти дерево фосфоровим гноєм (це роблять на весні), а в другому випадку — треба поглянути чи є де на віддалі хоч пів милі дерева того ж роду, які цвітуть в той сам час, та чи сідають на цвіти бджоли чи які інші комахи. Коли б це все було, а дерево

осипало завязки, то тут поможе фосфор. Інакше треба було б посадити ще хоч одно дерево того-ж роду, але іншого сорту, або на час цвітання саду мати бджоли, що можуть літати до 2—3 миль віддалі (на весні).*)

З штучних способів до змушення дерева родити є такі: 1) У дорослого дерева нагинають бічні галуззя кінцями до долу (див. малюнок). Це роблять ступнево, щоб не зламати галузки. Починають цю операцію тоді, як дерево розвине листя (червень). Галуззя нагинають, привязуючи їх шнурками і прикріплюючи до землі. Щотижня ці галузі згинають дужче аж доки не зігнеться в каблуку. За одне літо такої операції, звільнена від шнурів на зиму, галузка буде триматися каблуковато і так залишиться. В цей спосіб соки, що йтимуть від листя до коріння, спинятимуться по бруньках на галузці і утворять овочевої бруньки, що на весні зацвітуть і при належних умовинах (фосфор запилювач, бджоли чи комахи) зародять овочі.

2) Друга операція з яловим деревом, це — надрізування йому коренів. Для цього відкопують пару грубших коренів з протилежних боків дерева і на них вирізують кільцем кору. Ширина цього кільця 1 цм. Коли це зробити тяжко, тоді не нарізують кільце довкола кори, а лише насічують кілька разів кору, шириною стопу з верху коріння.

Часом роблять кілька нарізів по коріни пилкою так, щоб пилка зарізалася на одну четвертину, чи третю часть коріння. Цю операцію робиться на весні тоді, як дерево розвине листя. Цим спиняється буйний ріст неродючого дерева і накопичується овочевотворні соки на галузках. По цій операції на другий рік будуть овочі.

3) Третя операція — це так зване і часто уживане обручкування — кільцьование. Полягає воно на тім, що десь в червні чи травні місяцю на грубших галузках дерева, при головному стовбурі обрізують кору кільцем довкола галузки шириною на 2—2 і пів міліметра (див. мал.). При цім треба на кільці залишити пару т. зв. містків, щоб соки з листя могли хоч в малій кількости проходити до коріння. Рану від цього кільцьования замащують хочби й глиною або садовою мастею (віск з терпентиною), або торфом, мохом і обвивають шматкою, або новим препаратом, що тепер продається і зветься "aceid peat moss".

Операцію кільцьования не можна робити на всіх галузках наразз. Одного року на 1/3 галузь, а на другий і третій теж по одній третині. Добре, як при цім способі застосується і нагинання верхів галузок. Тоді відпаде дальше кільцьование, що треба було б повторити через кілька літ, або тоді як би дерево знова перестало родити. Замість кільцьования дехто з садівників радить робити на галузях чи й стовбурі спіральні нарізи кори ножем (див. мал.), без вирізування кори. Цей спіральний наріз може бути ріжно довгий від 1 стопи до 2—3 стіп по галузі чи стовбурі. Цю рану нічим не замащується.

4) Четвертий спосіб замінює кільцьование, а саме грубші галузки у дерева, при головних стовбурах, міцно перевязують шнуром чи ликом, чи гумкою. Це роблять тоді ж що й кільцьование (в червні). В осені ці повязки здіймають. Дротом перевязувати **не вільно, бо дріт може перетяти галузку, особливо, коли б ми забули дрота зняти.**

---

*) **Коли немає поблизу бджіл і запилювача, то дехто з садівників в час цвіту даного роду дерев вишукує навіть дико розцвілу деревину того ж роду, ломить з неї пару розцвілих галузок і цими розцвілими галузками бє по цвітах своєї розцвілої деревини. Це називається штучно запилити деревину, щоб зародила.**

Всі ці операції, як додумаємось, роблять для того, щоб спинити поживу-соки, що йдуть з листя до коріння. Ці саме соки дають матеріял для творення овочевих бруньок, цвіту і потім овочів, вони ж годують і коріння. Сильно годований цими поживами корінь дає багато своїх земних соків для росту галузь, листя, деревна тощо, але дуже мало для овочів.

Найбільш культурним з усіх поданих способів буде пригинання верхів галузок до низу. Ми самі зауважуємо нераз, що рясно родюче дерево має галузки повислі від тягару щорічних овочів. Воно само створює собі умови рясного овочування, хоч щорічна обильна родючість деревини не на користь, бо воно скоро вичерпується, старіє або змерзає і врешті скорше гине. Найліпше було б, щоб для деревини в ґрунті створити т. зв. оптімальні умови росту і овочування. В міру азоту, в міру фосфору і потасу, кілька дерев добрих запилювачів і бджоли.

І ВОДА ШКОДИТЬ.

Приймали раз люди поважного гостя, і питає господиня:

— Може чаю позволите?

— Дякую, — але я чаю боюся. Чай мені шкодить.

— Може кави зі сметаною.

— Дякую, але кава нервовим мене робить. Кава мені шкодить.

Нахилилась тоді господиня і питає шепотом:

—Може вам горілочки з содовою водою... (як Кенада Драй, Севен-Ап).

На те гість:

— Бачите, добродійко, і вода мені шкодить.

Господиня зрозуміла і принесла самої горівки без води. Все шкодило крім горівки. Є люди, що їм і вода шкодить.

Коли приїзджаєте до Вінніпеґу, то ліпшого місця на відпочинок не знайдете як у

YALE HOTEL

860 Main St., WINNIPEG, MAN.

Телєфон: 56-3134

У **LOCKPORT, MAN.** заходьте до **LOCKPORT INN.**

Телєфон: 804 - R 15

В. ҐЛОВАЦЬКИЙ, власник.

НОВА НИЗЬКА ЦІНА

у кравця ДЕМКОВА

Зайдіть та побачте наші чудові нові сукна на сути по цій низькій ціні. Зробіть собі вибір із сотень розкішних британських сукон — для ручного крою до Вашої особистої міри в стилі, якого бажаєте.

J. DEMKIW,
Custom Tailors
814 Main St., Winnipeg, Man.
Phone 56 2516

DAN'S TIRE SERVICE
at North Star Station
Fort and Graham
WINNIPEG, MAN.

Направляємо старі —
Продаємо нові —
Першорядна обслуга —
Роботу ґарантуємо..

Д. Чорноус, властитель

Хатня обстанова

Усе йде з духом часу, а в тому і хатня обстанова. Людство свідомо, а то й підсвідомо прагне спокою, затишку, простору і вільности у неспокійному і тісному світі. На цих проявах людського духа керівники мебельних фірм та фахові декоратори домів встановляють норми чи моду обстанови і внутрішньої прикраси дому.

Тіснота сучасних мешкань, часто дво-кімнатових, як це буває у містах, подиктували потребу простоти і практичности новішої обстанови. Усякі речі, що служать тільки для прикраси і забирають місце, сьогодні вважаються недоцільними і їх безпощадно збуваються. Місце в мешкані занадто дороге, щоб його пожерали дармоїди. Для того хатня обстанова мусить бути уважно підібрана до розміру кімнати, ужиткових потреб родини і естетичного смаку.

Ніхто не помилиться, коли матиме менше меблів в кімнаті, але зате доцільних і практичних, ніж забагато, хочби вони були багаті і модні. Заповнювання кожної стіни, кожного куточка меблями, викликає відчуття тісноти і неспокою, що впливає втомлюючо і некорисно на духове здоровля людини. Зрештою перевантажена кімната, хоч і багатими речами, виявляє брак смаку.

Дуже вразливі на красу японці і від них можемо дечого доброго навчитися. У їх домах, бідних і багатих, простірно і вільно. Меблів дуже мало, а стінні прикраси, особливої краси, та вази, якими японці славляться на цілий світ, завсіди приміщені на самоті без ніяких інших речей, щоб голе тло передало повну красу предмету. Японці дивуються, що західні народи такі культурні, а доми їх накопичені усякими вартними і безвартними річами, викликаючи враження великого неспокою, тісноти, браку гармонії — по простому виглядають хаотично.

Нам можуть бути не до смаку голі кімнати японців, але можемо перебрати від них одну добру засаду — якнайбільше простору, якнайбільше вільного місця. Оця засада повинна бути нам усе на думці, коли добираємо і розміщуємо обстанову.

З сучасними меблями-комплєтами дуже легко уладити собі затишне і спокійне мешкання. Кожна кімната має своє призначення і відповідно до того призначення є меблі. Спальня служить для відпочинку і спання. Обстанова для спальні стандартна — ліжко, комода, бюрко, нічний столик і крісло.

Найбільше уваги потребує вітальня. Тут сходиться родина щоденно, тут і приятелі кожного з родини, тут і запрошені гості. Уже минули ті часи, коли вітальня була забороненою кімнатою, куди ніхто з домашніх не смів ногою ступити, а головно діти, бо все мусіло бути впорядку для гостей, які, до речі, траплялися тільки кілька разів в році. Сьогодні вітальня служить найперше для родини. Так і має бути. Для того вітальня потребує найбільше уваги, щоб створити привабливий, затишний, утульний рай, де кожне в родині може задоволити свої потреби відпочинку чи дрібної праці.

Вибираючи меблі до вітальні, беремо під уавгу найперше призначення кімнати. Для чого вітальня служить? Чи це має бути комбінація вітальні і їдальні, як воно часто буває в малих хатах, чи тільки вітальня? Це питання засадниче і від нього залежатиме не тільки відповідний добір обстанови, але теж і доцільне розміщення.

Коли вітальня служить подвійним потребам і ще до того ма-

ла розміром, тоді треба ограничитися до їдального стола; що дається розсувати і зсувати. Для скупого мешкання такий стіл доцільніший, ніж їдальневий комплєт з великим столом і кредексом. Стіл обовязково примістити при стіні, щоб середина кімнати була цілком вільна. Вітальня служить відпочинкові, товариській гутірці, читанні і розвазі. Кожна родина має свої окремі потреби,

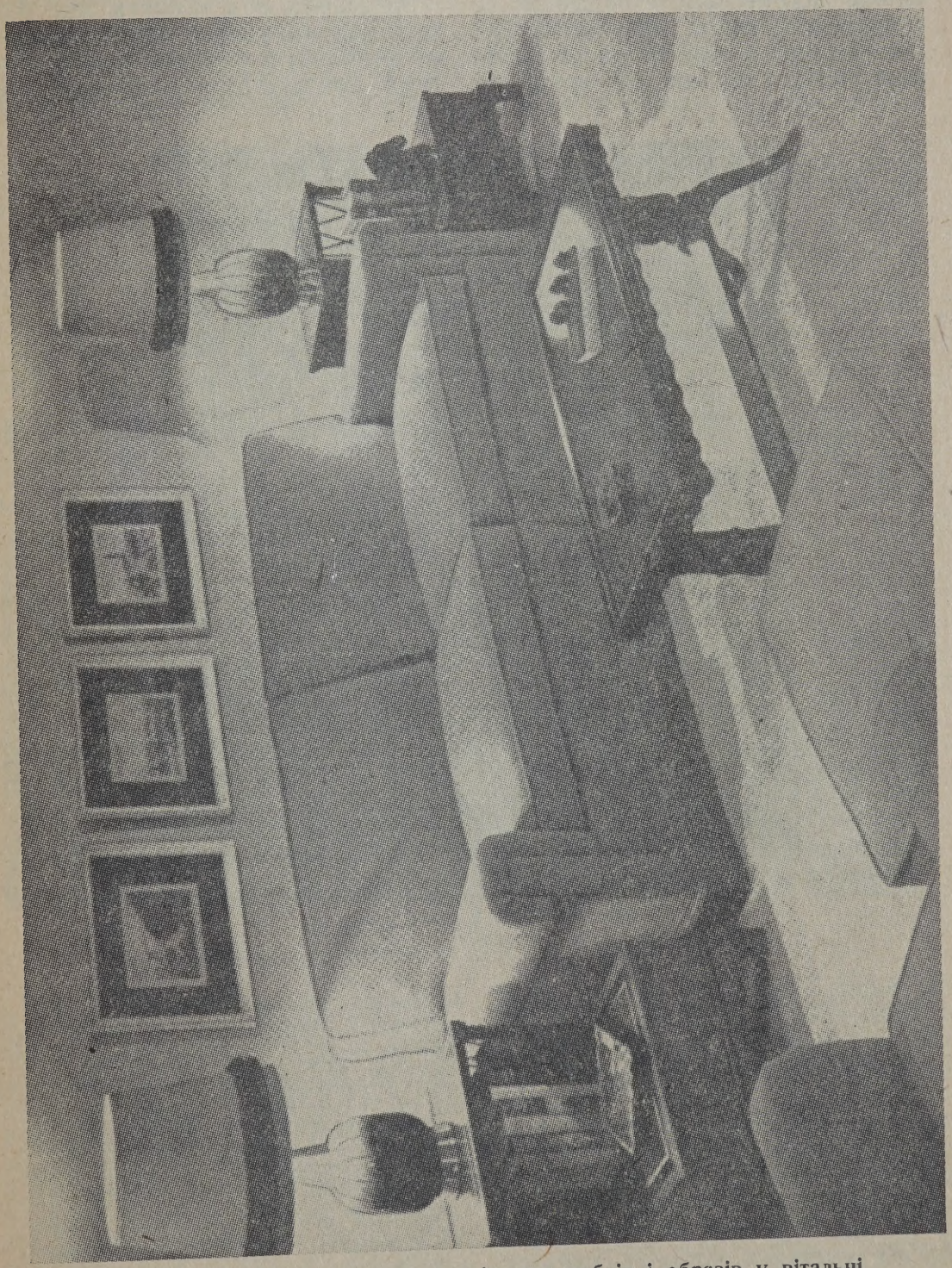

Модерний і упрощений спосіб розміщення меблів і образів у вітальні

які вітальня має задоволити. Тому й добираємо такі меблі, які відповідають потребам родинного життя.

При розміщуванні меблів у вітальні треба взяти під увагу стіни — де і який предмет буде найкраще відповідати і годитися зі структурою стіни. Завсіди уставляти великі предмети рівно з стіною, ніколи напоперек кута, хіба тільки крісло, бо це псує гармонію ліній і площин. Це є засадниче правило, якого не можна нарушувати. Меблі служать до вигоди, тому групуємо їх відповідно до родинних потреб. Наприклад, з обох боків честерфілда ставимо низькі допасовані столики, якщо розмір кімнати на це дозволяє. Це вигідно і доцільно бо на столиках кладемо книжку чи ручну роботу, що при відпочинку нас займала. При фотелі теж столик. У вітальні все повинно бути вигідне крісло зі столиком коло вікна, уставлене так, щоб денне світло падало з лівого боку. Те саме відноситься і до штучного освітлення.

Загальний вид кімнати має бути підпорядкований засаді гармонії кольорів з скупими але замітними контрастами у дечому. Це осягаємо вдатно великими площинами. Наприклад, стеля, стіни одного кольору, а килим на підлозі зближений невеличкою відміною тону того самого кольору. Завіски на вікнах можуть вдатно контрастувати. Коли стіни блідо зелені, а килим на тон-два темніший зелений, завіски кремово-рожеваті чи буро-рожеваті, тоді маємо милий контраст і гармонію. До тієї гармонії мусять

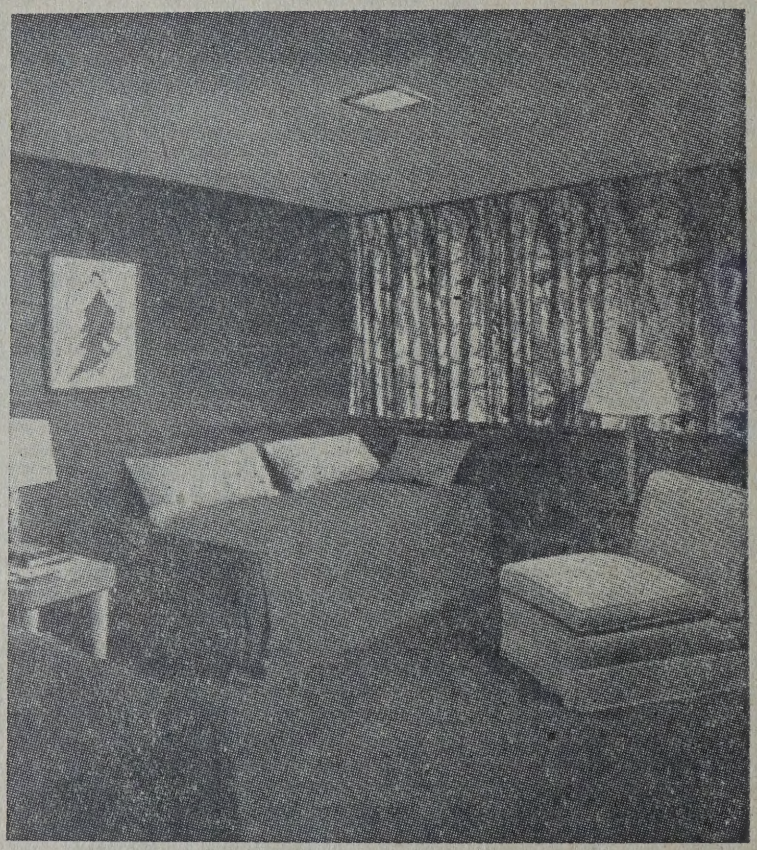

Кімната, яка обслуговує подвійні потреби — вдень вітальня, а вночі спальня.

підходити накриття честерфілда і фотелів.

Гармонізація красок не кожному вдається. У кого немає природного відчуття гармонії в красках, треба засягнути поради фахівця або приятелів, що в таких справах визнаються.

Сьогодні зайшла мода малювати стіни темними фарбами і ще до того відріжнювати одну стіну

краска впливає пригноблюючо, просто давить і тисне. А що сучасні мешкання й так тісні, тому найкраще підбирати світлі краски на стіни, бо вони легкі на очи і на душу.

Тісним кімнатам можна надати просторнішого вигляду великими дзеркальними плитами. Велике дзеркало на стіні прекрасно побільшує кімнату і зроджує вра-

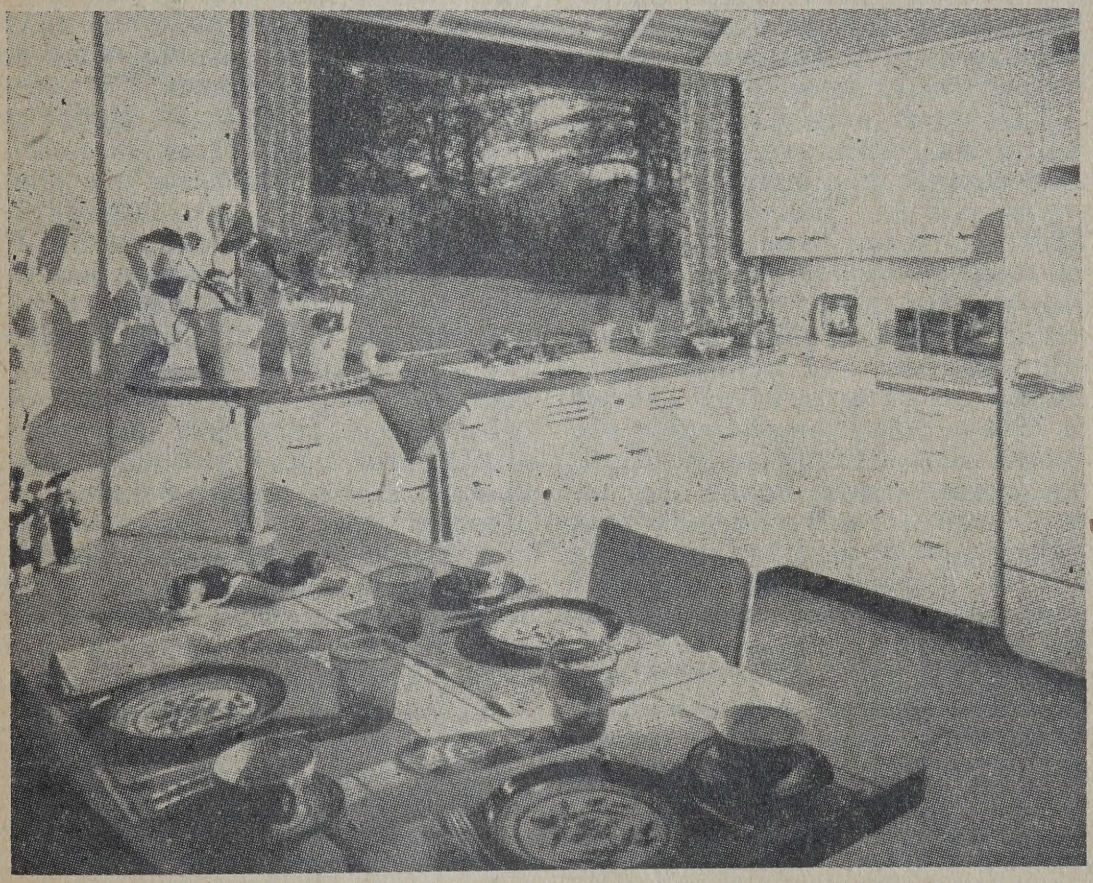

Модерне уладження кухні і куток їдальні в ній.

від другої контрастовою фарбою. Одна стіна темно зелена, а друга малинова. Не все модне добре, тому не треба захоплюватися новостями. Темні кольори надаються тільки до великих простірних кімнат або саль. У пересічній хаті кімнати малі, а темна фарба ще більше їх зменшує. Знову контрастові стіни нічого не додають, а навпаки псують, бо позбавляють суцільности. До того темна

ження простору і вільности. Дзеркальна плита коштовна, але зате поплатна, коли ходить про побільшення кімнати.

Одна тільки пересторога. В українських домах звичайно буває немало народних прикрас, вишивок тканин, писанок, різьби, кераміки тощо. Українські вироби мають свою красу, тому потребують спокійного тла, щоб ту красу передати. Тому треба уни-

кати взористих тапетів (стінний папір), взористих завісок, взористої долівки. Українські вироби самі собою взористі і не терплять конкуренції з взористим довкіллям. А до того перевага взористих речей засвідчує брак смаку господині. Це так, якби вбрати взористу вечірню сукню і ще причіпити на грудях квітку. Одно з другим цілком не годиться. Знову на гладкій сукні, без взору, пишна квітка виглядатиме вдатно й елєґантно. Цю засаду конче треба мати на увазі, щоб не позбавити кімнати гармонії і краси.

Далі йдуть образи. Їх розміщуємо у висоті голови, а не вище, щоб можна їх оглядати, не задираючи голови. Виняткової краси образ повинен бути приміщений на самоті, щоб звертав на себе уваги. З образами теж потрібно пересторога: не обвішуйте всіх стін образами від кута до кута. Образ служить в певній потребі. Ним доповнюємо меблі або виставляємо на видне місце, як предмет особливої краси. Для того потрібно найперше вибрати тільки гарні змістом і розміром образи та обміркувати, де і який образ найкраще відповідає. Краще мати менше образів, але добрих, ніж багато безвартної збиранини, щоб тільки покрити стіну. Часом гола стіна краще виглядає без образа, ніж з невідповідним образом.

Сьогодні в Канаді є видатні українські артисти-малярі, у яких можна замовити відповідного розміру образ українського змісту або ікону візантійського стилю. Правда, це коштовне, але зате цінне. На такий мистецький предмет треба і гроші знайти, бо це буде цінність на ціле життя і ще й дітям лишиться памятка.

Добрий смак відноситься теж і до всяких дрібничок. Звичайно у кожній хаті тих дрібничок є забагато. І тут знову приходить на думку засада японців — якнайбільше простору, якнайбільше вільного місця. Оті малі дрібнички — вази, статуетки, штучні квітки, фотографії тощо — скрізь їх повно, на шафах, на піяні, на столиках і ще й на вікнах. З ними треба зробити порядок. Вибрати тільки винятково гарні речі або такі, що мають особливе значіння для родини, а всі інші поховати. На піяні ніколи нічого не ставити. Піяно — це музичний інструмент, отже має бути цілком вільний. Піяна теж не накривається вишивкою, ані не ставиться на нього квітів чи фотографій.

Українські господині особливо любуються в штучних паперових квітках. Це традиція винесена з рідного краю. Там вони могли відповідати у селянській хаті, але в модерній хаті їм не місце. Штучні квітки на стінах, коло образів і у вазах зовсім не підносять краси кімнати, а навпаки, псують. Зрештою штучні квітки вийшли з моди. Давніше їх ставили у вазах навіть у модних хатах. Сьогодні цього не роблять.

Плянуючи хатню обстанову, мусимо створити собі не тільки затишне і привітне мешкання, але теж і прибране з смаком.

Савеля Стечишин.

М. Боровський.

Праці звязані з перевозом промислової пасіки на пожитки

Підготовка пасіки до пожитку.

Стаціонарну, зимуючу в дома пасіку по весні доглядається як звичайно: по облеті бджіл контролюється перезимовані пні, очищається вулик від осипу та ріжного сміття, осувається або злучується базматків, чи дається їм запасну матку. Коли такої немає, то щось вартому безматкови дається пару рямок з яєчками, критою і некритою червою з інших пнів, щоб бжоли вивели собі матку. Регулюється гніздо посилі пнів, занотовується пнів голодних та врешті тепло накривається вулики відповідним матеріялом. Після цього пням голодуючим дається по рямці-дві старого меду (як є в запапасі) або який ґальон цукровоґо сиропу, досить густого (2 части води і 2 части цукру) на раз.

По цих роботах починається пасіку підготовляти, як кажуть, "на силу" бджоли, для того щоб заставити матку багато червити. Пасічник дає пневи що дня чи через день-два по троха рідкого як нектар сиропу (2:1). Цим у бджіл мається враження пожитку і матка сильно червить. Сила бджоли прибуває. Цю підкормку робиться у вечері, як бджоли не літають і завжди посуда з кормом дається зверху вулика де є тепло. Коли б поблизу не було чужої пасіки близче 3—4 милі, то цю підгодівлю можна робити і в день, розставивши сироп у відповідних начинях поблизу пасіки. При цім було б менше роботи, аніж з піддаванням сиропу до вуликів.

Троха інша праця у пасічника, що господарить в прерійній Канаді, коли він бджіл не зимує, а що весни спроваджує з ЗДА рійки бджіл. Для цих рійків він переховує комплект вуликів з вощиною, потрібною кількістю рямок з пергою, хоч по 2 рямки на пня,*) та хоч невеликий запас меду в рямках на всякий случай.

По одержанню роїків (десь кінець квітня — початок травня), пасічник осаджує їх до вуликів на готові рямки, де за пару днів випускає матку, що приїхала з рійком в клітці, і яку пасічник привисипці роїка до вулика вчепив посередині гнізда у верху між рямками. В перший же день по висипці роїка до вулика, пасічник дає бджолам у вечері з пів літри густого сиропу (2:2). В дальші дні починає підгодівлю бджіл "на силу". Ця підгодівля такаж сама як і в першому випадку зимуючої пасіки. Ця спекулятивна підготівля продовжується аж до появи перших масових квітів-медодаїв (верба, садовина, кульбаба тощо). В цей час пасічник старається вирівняти пні в однакову силу. Він продовжує підгодовувати слабших а також може їх підсилити рямками з критою червою з найсильніших пнів. Цим він і спинить, до деякої міри, роєвий задум сильного пня.

Перед укінченням спекулятивної підгодівлі, пасічник рушає в терен на оглядини медодайних просторів подальше від пасіки. Кожний пасічник промисловець, принаймні в прерійній Канаді, ще з осени знає, де що посіяно в околиці (буркун-світкловер є дворічний, люцерна-альфальфа многорічна). Ходило би ще перевірити чи не посіяв хто однорічного буркуну чи конюшину білу чи де є паренина чи залишок, на якій буде гірчиця, та головно чи буркун торішній і люцерна піде на пашу чи на насіння. (Буркун на пашу для бджіл не дасть прибутку, а люцерна дасть пізний пожиток). Отже розвідавшись все як слід відносно медодайної площі, пасіч-

---

*) Перґу на зиму переховується окремо у скринках проти мишей і мотилиці в холодному але сухому приміщенні. Вогкість зродить пліснї і перга пропаде.

ник укладає собі плян куди їхати з бджолами.

З початком розцвіту певного медодаю пасічник вирушає з пасікою на пожиток, залишаючи дома кілька пнів для контролі і інш. Перше всього засітковує бджоли, закріплює вулики з магазинками, потім звязує до купок підставки під вулики, далі дашки (якщо засіткував верх), бере бочку води (як що в околиці пожитків не має її), корито на воду, приладдя, світло, тощо. Під вечер, як бджола сидить у вулику, як останню роботу — засітковує очка. Все це у вечері нагружає на трока(ки) і рушає поволи в поле. Їзда троком має бути мирна і безперервна аж до місця постою пасіки. Це для бджіл є ліпше. На місці розкладається підставки, на них вулики, на цих дашки (як що є темно, то під дашок дається утеплення і так лишається до раня), відсітковується очка, кладеться корито з водою недалеко пасіки і рушається додому, хіба що пасіку вивезено на велику віддаль, тоді ночується, щоб рано закінчити працю. На слідуюче рано в пасіці здіймається сітку зверха, заповнюється надставки рямками, як що пасічник для бджіл в час перевозу зробив місце на згромаджесння кубка бджіл, перевіряється чи не трапилось що в дорозі (обірвались рямки, згинула матка і т. п.). Коли б трапилась нападка у бджіл — позвужувати очка де слід і т. д. В дальшому пасіку відвідується хоч раз на тиждень. Далі прийде слідуюча праця: накладання магазинків сильнішим пням, відгороджування маток (на 1 чи 2 кондигнації), щоб не червили по всім вулику, кошення трави перед очком, доливання води в корито і т. п.

Коли б трапилось, що на тому місці буде кілька пасік інших пасічників, тоді під пасіку треба вибрати відповідне місце, однак ніколи не ззаду чужої пасіки (відносно положення медодаю). Рівнож треба вважати на охорону своєї пасіки від можливого зараження гнильцем від чужої невідомої пасіки. В цьому випадку треба би бджолам до води давати протигнельцевий лік, поставити пасіку з іншого кінця медового поля і т. п.

Часом трапляється, що фармер свій розцвілий буркун почне косити на пашу. Як поблизу немає іншого медодаю, тоді пасічник має неаби який клопіт з перенесенням пасіки на інше місце. Найгіршим тягарем цієї праці є вже магазинки з медом, та маса черви. В цьому випадку треба магазини з медом відобрати і їх окремо везти. Бджолам дати порожні без рямок магазинки, відповідно зверха засітковані, усунути перегородку на матку (як що вона вже була), решта праці подібна, як при першому виїзді в поле. На новому місці, струшується бджіл, що висять на сітці в порожному магазинку на гніздо, а потім на мі-

SUTHERLAND HOTEL

Один блок на північ від C.P.R. Station

785 Main St.
WINNIPEG, MAN.

Телефон 561013

ВЛАСТИТЕЛІ:
D. G. Wawrykow
L. & T. Zawatsky

SHEWCHUK'S GROCERY

REDWATER, ALTA.

Склеп споживчих товарів — мясо.

Михайло Шевчук, властитель.

сце порожніх маґазинків дається маґазинки з медом, що були відібрані. Часто повні маґазинки закритого меду забирається до дому, а порожні маґазинки наповнюється рямками суши.

При мандрівному пасічникуванню (звичайно), мед тріпається дома. Маґазинки відбирається з уликів аж по пожитку. На місце них сильним пням дається по одному-два маґазинки з сущою, забивається маток, щоб вулики на зиму звільнити від черви (це в прерійній Канаді), а при настанню холодів, бджіл душиться отрутого, висипається їх в полі, а весь мед і всі приладдя береться до дому. Бджоли, що залишаються дома на стало ще з весни, осушують всі витріпані рямки, а потім і їх вбивається. Цей варварський, з нашого европейського погляду, вчинок над бджолами в прерійній Канаді, вважається кориснішим у "бизнесі", як спосіб зимівлі бджіл дома. Хоч що правда, деякі пасічники і в Манітобі зимують бджоли у приміщеннях. (Н. Паньків в Дуфрост зимує що року по 200—300 пнів).

ПРО ЛЮДСЬКИЙ РОЗУМ.

Хтось питає молодих студентів:

— Поясніть мені, де сидить людський розум.

Всі студенти заявили, що людський розум "сидить" в голові, а лише жидок не згодився. Тоді питає його чоловік:

— Ну, скажи, що ти думаєш. — На те жидок:

— А хіба він був би розум, коли б він собі оттак сидів? Він собі ходить за ґешефтом! (Ґешефт — діло, справа, "бизнес").

Сильна жінка.

Розказувала жінка другій:

— Ото знаєте, — як мене ціла громада вчепилася, то я ледви відсварилася.

ВСЕ МАЄ СВОЮ МІРУ.

В життю на все є природна міра і поза неї не треба виходити.

Коли хтось співає занадто голосно, то і гарна пісня перестає бути гарною.

Коли хто задовго говорить, то і розумна бесіда стає нерозумною.

Коли хто любить занадто вбиратися і поначіплює на себе всяких прикрас без міри, то вони стають дуже поганими.

Коли чоловік хоче показати себе мудрішим ніж він є, то він показує свою дурноту.

Коли хто забагато сміється, то сміх той стає гидким для людей.

Коли хто забагато хвалиться, то люди його не похвалять...

Таке буває в усім. Треба всюди мати міру. Краще недотягнути, ніж перетягнути.

Лазарович і Рудко
АДВОКАТИ, ПОВНОВЛАСНИКИ і НОТАРІ.
P. J. LAZAROWICH, Q. C.
J. RUDKO, B. A., L. L. B.
219 McLeod Bldg.
EDMONTON, ALTA.
Телєфон офісу: 25466
Мешкання: 33653 — 41290

ROXY & DERIC
THEATRES
REDWATER, ALTA.
Phone 187
Owned & operated by
N. SYRNYK.

ЗДОРОВИЙ РОЗУМ ВСІХ ПОЄДНАЄ

Обставини, серед яких український нарід переживав від упадку царської Росії, поробили в українськім життю великі спустошення, порозбивали його, покалічили. Не завинили тут українці, бо руїнницька ворожа сила була завелика, щоби їй опертися.

Про життя на Придніпрянщині не треба багато і говорити, там спустошення на великі розміри.

Недавна Польща руйнувала українське життя з усеї сили, хоч щоправда, український опір полякам також підносив, чи загострював українську свідомість. Все ж наступ польської сили поступав.

Вкінци і західні українські землі попались в руки большевиків. Було одно лихо, а там прийшло нове.

Багато українців порозходилося по світі, порозсипалося. Багато життєвих тісних звязків між людьми порвалося. Хід нормального (природного) українського життя порвався. Виховання молодшого покоління на еміґрації також порвалося і воно підпало під ріжні виховавчі впливи і проводи, нераз в руки некорисних для української справи виховавчих проводів. А під большевиками під провід большевицької школи.

І те розбиття українського життя, те покалічення всюди відчувається на еміґрації. Творяться ґрупи і партії, яких в ході нормального життя певно не було би; одні других не розуміють, не йдуть одною стежкою. Лихоліття порвало орґанічні (природні) звязки, поділило Українців на окремі частини, які замикаються самі в собі і творять свою окрему політику і власні погляди на все.

Перші причини такого поділу в тім лихоліттю, що доводилося українцям переживати. Ворожа буря розколотила море українського життя і йому тяжко вспокоїтися.

Це окремо відбилося і на письменницькій діяльності українського життя.

Гляньмо нині на українську пресу, на українську нинішну книжну літературу, — яка там мова, який правопис. Є багато неоднакового. Одні вживають мови, яка була до часів лихоліття, другі девчім відмінної. Одні вживають такого правопису, другі іншого, треті мішаного.

Правда, це не такі великі ріжниці, щоби українці одні других не розуміли, але все ж ті ріжниці відчуваються.

Хоч це не найважніше. Поза тим є щось багато важніше, а то — щоби те, яке пишеться, було розумне.

Треба пригадати не дуже давний вислів одного галичанина, що писав в галицькій пресі:

"Пишімо як хто вміє, як привик; пишімо мало, але пишімо багато".

Те "багато" значить: пишімо розумно, розсудно, практично. Воно є важніше ніж правила граматики, ніж правила правопису.

Писав колись і Куліш до Ол. Барвінського на той лад, що:

"Пишімо, який правопис не був би, але пишімо розумно. Коли в нім буде розум, то наші потомки переложать наше писання на такий правопис як захочуть."

Це важне! Здоровий широкий розум треба будувати, а він поволи обєднає всіх українців в одну тісну єдність. І тоді всі нерівности вирівнаються.

В. К.

Відділ Молоді

Любі мої діточки!

Задумав я оце зробити вам несподіванку та вмістити в цьогорічнім Календарі "Українського Голосу" наш Відділ. Радився я про це з моїми унуками тут у Вінніпеґу, а також із моїм побратимом Прокопом, який живе на фармі й в якого я гостював минулого літа. Всі вони думають, що то буде добре, щоб наш Відділ був у Календарі.

А чи знаєте ви, любі діточки, що цього року, в місяці березні буде якраз сорок і пять років, як почав в Канаді друкуватися "Український Голос", який все дбав і про українських дітей. Багато моїх унуків, які ще від початків дописували до мене, повиростали, поставали господарями і вже сьогодні їх діти пишуть до мене, отже приходять мені вже правнуками. Багато з моїх унуків учились українського письма і мови з нашого Відділу, читали легенькі оповідання, цікаві казочки і писали листи до мене за ріжними порадами. Багато, дуже багато цікавого я переживав тут. Якось то сів тай почав згадувати роки, які пройшли тут, листи, які прочитував від моїх унуків, імена моїх унуків, всіх тих, які сюди до мене заходили і що вони до мене говорили і що я їм оповідав та радив. І радісно ставало отак згадавши молодші літа. Але найбільше був радісний той час, де мої унуки, пишучи до мене листи, оповідали, як то вони до української школи ходять, як там, чи вдома мови вчаться, книжечки читають, Відділ читають та до нього дописують. Часто свої пригоди та свої жалі мені оповідали. Радів я тоді і сили мої росли, бо немає більшого скарбу понад той, як діти українські свою рідну мову знають, її вивчають і памятають про те, що вони із славного роду українського походять. Хто з українських дітей в Канаді не знає, що предки, українські козаки були великими лицарями, чесними воїнами і ревними християнами? От, наприклад, великий лицар князь Святослав, коли вибирався в похід на ворогів то ніколи не нападав на них несподівано, але попереджав їх по лицарськи: "Іду на вас!" Такий славний нарід до якого ми належимо. Велику і хорошу історію має він за собою. Тому й діти українські, де б вони не жили, повинні шанувати свою мову, пись-

мо, вчитися його і бути гордими на своє походження.

А ми, у нашім Відділі чимало хорошого ще прочитаємо. Отак кілька слів до моїх любих унуків, які будуть наш Відділ у Календарі читати і про мене, дідуся свого, памятати.

Ваш
Дідусь Наум.

ПРО СЛАВНИХ КОЗАКІВ-ЗАПОРОЖЦІВ ТА ПРО ЇХ ПЕРШОГО КОШОВОГО ДМИТРА БАЙДУ-ВИШНЕВЕЦЬКОГО. (1555—1564)

Першим кошовим Запорозької Січі був Дмитро Вишневецький, званий також Байда. Він походив з роду давніх українських князів з Волині, з міста Вишнівця.

Дмитрові Вишневецькому дуже подобалися войовничі і лицарські козаки і він десь около 1550 року прибув до козаків і вони вибрали його своїм отаманом. Під його проводом збудували собі запорожці першу таку укріплену Січ на острові Хортиці, серед Дніпра. Той острів окружили високим валом і частоколом а над брамами поставили гармати.

Ця Січ не подобалась татарам, бо вони знали, що як серед степів будуть сидіти ті козаки, то татари не зможуть нападати на Україну. Тому вже в 1557 році прийшов хан татарський з великим військом і обліг Січ довкола. Та простояв там 24 дні і не міг Січі здобути, бо козаки завзято боролись. Він завернув назад на Крим. Але слідуючого літа прийшов ще з більшим військом. Козаки боронилися довго, а нарешті побачили, що не зможуть устоятись, бо їх удесятеро менше, як татар. Під проводом Байди Вишневецького вийшли з Січі, продерлися відважно крізь татарські ряди і сховалися в непроглядних степах.

В кілька літ пізніше пішов Байда з козаками на Молдавію, що була там де тепер Буковина й Румунія. В Молдавії була більшість українського населення і поки Молдавією управляли молдавські воєводи, то українцям було там добре, бо ті воєводи прийняли українську мову, віру і звичаї. Але в 1514 році завоювали Молдавію турки і почали знущатись над усім хрещеним народом. І тому козаки пішли з Байдою визволяти сусідню Молдавію з турецької займанщини.

Та цей похід скінчився для кошового Байди нещасливо. Турки підкупили кількох молдаван і вони зрадою та підступом зловили Байду, закували в кайдани і повезли в Царгород до турецького султана Соломейна II. Султан казав Байду вбити за те, що він із запорожцями напав на його Молдавію. То було в 1564 році.

Про Байду Вишневецького співає наш нарід донині дуже гарну пісню, де говориться, як умер цей хоробрий отаман. В пісні співається, як султан обіцяв Байді, що дарує йому життя і ще й свою дочку дасть йому за жінку, коли Байда прийме турецьку віру і буде туркам служити. Але Байда не згодився на цю зраду свого народу і віри християнської.

КОШОВИЙ ДМИТРО БАЙДА-ВИШНЕВЕЦЬКИЙ.

Славне військо запорізьке
Ти, наш лицарю, зібрав,
На острові, на Хортиці,
Січ преславну збудував.

Даром славне товариство
Облягав татарський хан,
Лютий мусів завертати
Не страшний нам бісурман!

Перший ти вказав козацтву,
Як топтать до слави шлях:
Йти за море, ріки, гори,
Не сидіти на степах...

Та Молдавію звільнити,
Байдо не щастить тобі,
Нищить вчасно підла зрада
Славні заміри твої.

І сконав ти в Царгороді
Під руками ворогів,
Але віри ні народу
Відректися не хотів.

Та за це тебе, наш князю,
Весь народ славить в піснях,
Хто за рідний нарід гине
Той живе й по сто віках!

М. Ігорків.

ДИТЯЧИЙ ВІК ЛЮДВИКА БЕТОВЕНА

Далеко від нас, в західній Європі, в Німеччині, над зеленими берегами ріки Райну, лежить мале містечко Бонн. У ньому жив музикант Йоган Бетовен, що грав на княжому дворі.

В його хату завітав у році 1770 маленький гість: прийшов на світ маленький хлопчик, якого назвали Людвиком. Мама Магдалина дуже тішилася синочком та приспівувала йому при колисці гарні пісні.

Батько не дуже займався дитиною. Він любив добре зїсти й випити, а дітьми й жінкою не журився. Вони частенько голодували, а малий Людвик нераз тільки кусником хліба жив цілий день.

Коли Людвик підріс настільки, що міг вже ходити, тоді щойно до нього усміхнулося на хвилинку щастя. Дідусь дуже кохав його. Він бачив, що в хаті малому не гарно живеться, тому брав його із собою на далекі мандрівки по полях та лісах. Дідусь любив дуже розказувати про свої пригоди з молодих літ, Людвик любив слухати. І тому вони оба жили в найкращій згоді.

Людвик Бетовен у молодому віці
(1770—1827)

Одного разу їх згода трохи порвалася, а було це так:

Дідусь перемучений довгим проходом заснув під сосною у лісі. Людвик наскубав пригорщу шпильочок тай кинув їх на обличчя дідові і дуже тим тішився. Коли дідусь прокинувся, і побачив стільки довкола шпильочок, поспитав унука:

— Людвику, звідки на моїм лиці стільки шпильочок взялося?

Малий Людвик відказав:

— Це, дідусю, вітер натряс.

Ну, нічого, вітер, так вітер. Дідусь знов положився, замкнув очі і буцім то спить. Людвик знов наскубав шпильочок і кинув на дідуся. Ого, тепер дідусь відкрив очі та бачив, що це за вітер був. Ну і тоді були вони оба трохи погнівалися. Але цей гнів довго не тривав, бо на другий день дідусь дав уже унукові нести свою улюблену палицю, з чого Людвик був дуже радий.

Однак не довго тягнулися ці веселі хвилі. Одного разу, коли дідусь копав у городі грядочку, упав мертвий на землю. Людвикові було тоді всього чотири роки. Тепер заступницею його від побоїв батька осталась тільки сама мама.

У них дома, у великій світлиці або так званім сальоні, стояв великий чорний фортепіян. Людвик часто забігав туди, і як ніхто не бачив, вдаряв пальчиком по клявішах та дивувався хто це йому відказує із тої чорної скрині. Він думав, що у чорній скрині є заховані духи, як що до них застукати, вони співають. Одного ранку батько застав малого Людвика біля фортепіяну. Хлопчина поблід та хотів утікати, щоб не обірвати, як звичайно, кілька стусанів. Але батько був якийсь веселий та запитав:

— А що, хлопче, хочеш учитись грати?

— Ой, хочу, хочу! — прошепотів хлопчина.

— Ну, то лізь на крісло, — і поміг вилізти йому.

Хлопчик дуже радо перебирав пальчиками та тішився, як то духи відзиваються.

Відтепер Людвик мусів попрощатися із своїми товаришами забав. Батько цілими днями казав йому грати і не пускав ні на хвильку побавитися. А що Людвик дуже любив музику, то вона стала його учителькою. Хлопчина став відтепер сумний, мовчазний, замкнений в собі й ціле своє горе виливав на фортепіяні. Деколи в їх хаті було веселіше, а найбільша радість бувала на мамині іменини. Тоді мама вдягалася святочно, сідала на кріслі й приймала желання. Опісля був концерт та вечеря, а по вечері всі танцювали у панчохах, щоб не будити сусідів.

На десятому році життя малий Людвик грав уже дуже гарно та почав сам укладати ріжні твори до фортепіяна. Він поїхав до Голяндії і давав там коцерти. Всі дуже радо його приймали та давали йому багато дарунків. Князь казав його ще дальше вчити найкращим учителям, а потім післав до Відня. Там пізнався Бетовен із славним композитором Моцартом, який дуже ним одушевлявся та хвалив його перед знайомими.

Але тим часом батько Людвика помер і він мусів сам заробляти на життя для себе, двох братів і

матері. Навчений з малечка до біди, він хоробро боровся з ріжними перешкодами, заробляв лекціями музики, то видаванням своїх композицій. Пізніше перенісся до Відня і тут брав участь у славному квартері, нашого українського вельможі, графа Андрія Розумовського, який тоді перебував у Відні і був великим любителем музики. Він грав пречудово на скрипці і був покровителем музиків.

Бетовен написав багато композицій, а всі вони дуже гарні та розказують про душевні переживання їх творця.

На старість Бетовен зовсім оглух та вкінці важко занедужав і в березні 1827 року помер. Тепер люди у цілому світі насолоджуються музикою, яку написав Бетовен, клонять голови перед тим великим мистцем тонів та вшановують його память святочними роковинами.

Я. Мандзюкова.

КВІТКА З МАМИНОЇ МОГИЛИ.

(Казка)

Жила собі одна вдова, що мала сина одинака. Вона була бідна. Коли її наближався час смерти, закликала вона сина й сказала йому крізь сльози.

— Мій дорогий сину, іди в широкий світ і шукай щастя. Я умру, незабаром, а тут, у селі, ти не маєш нікого, хто тобі сказав би бодай добре слово, бо ти походиш з дуже бідної родини. Тільки не забудь, як випровадиш мене на цвинтар, то прийди відтак о півночі на мою могилу і зірви квітку, що виросте на могилі. Тої квітки пильнуй, як ока в голові, бо вона покаже тобі дорогу до твого щастя.

В короткім часі умерла старушка, а син похоронив її, як годиться похоронити матір. О півночі пішов знов на цвинтар і побачив, що на маминій могилі виросла й розцвила пречудова синя квітка. Хлопець зірвав її і поклав обережно до кишені своєї одежі.

На другий день вибрався наш хлопець у широкий світ і стрінув по дорозі вовка, який штогулькав на трьох ногах. Вовк йшов прямо на хлопця і став його просити:

— Хлопче, будь такий добрий і витягни мені з ноги кулю!

Хлопець вийняв кулю, а вовк сказав йому:

— Не можу тобі тепер відплатити того добра, що ти мені зробив, але вирви з мене один волосочок і як колись будеш потребувати моєї помочі, то подуєш на нього, а я тобі поможу!

Хлопець вирвав волосочок, положив його в кишені коло квітки і пішов далі в дорогу.

Довго блукав він по світі, але щастя не знайшов. Тоді згадав слова, що їх сказала перед смертю його мати, вийняв з кишені синю квітку і розчарований, що вона не принесла йому ніякого щастя, положив її на землю.

І що побачив він? Квітка піднялася вгору і промовила людськими словами:

— Ходи за мною! При тім знай, що крім тебе ніхто не може мене видіти і тому йди за мною спокійно, а я поведу тебе до твого щастя.

І квітка летіла вперед а хлопець все йшов за нею. Смерком уві-

йшли в ліс і хлопець побачив там лиса, який так відізвався до нього:

— Любий приятелю, прошу тебе, витягни мені з уха осу, що залізла в середину і завдає мені страшний біль.

Хлопець витягнув осу, а лис сказав йому:

— Інакше не можу відплатитися тобі за твоє добро, хіба, що скажу тобі щось, що відноситься до тебе. Знаю, що ти шукаєш щастя, але заки його найдеш, мусиш найнятися на службу до лихої чарівниці і мусиш через три дні пасти її корову з золотими рогами. При тім мусиш уважати, щоб корова не вернула сама без тебе додому, бо в противнім разі чарівниця тебе строго покарає. Але як тобі пощастить, що удержиш через три дні корову на паші і вона не втече сама додому, то проси чарівницю, щоб в заплату дала тобі шапку, яка висить на кілку за печею. Хто покладе ту шапку на голову, то ніхто в світі його не буде видіти, бо то шапка-невидимка.

По тих словах лис зник, а хлопець поклав квітку в кишені і ліг на зеленій траві спочивати.

На другий день вийняв знов квітку, вона піднялася вгору і парубок пішов у слід за нею. В короткім часі зайшов перед палату, що вся була з заліза. Квітка спинилася й сказала хлопцеві:

— Положи мене в кишеню і не витягай, аж я сама відізвуся до тебе.

Заледве вспів він положити квітку в кишеню, аж ворота залізної палати отворилися і він побачив страшенно погану бабу.

— Що ти тут шукаєш! — запитала вона хлопця.

— Шукаю служби! — відповів хлопець.

— Добре, я тебе найму! — сказала баба. — Будеш пасти мою корову з золотими рогами, але знай, що я зітну тобі голову, як вона бодай раз прийде з паші додому сама без тебе. Але як тобі пощастить прийти додому разом з нею через три дні підряд, то зможеш взяти з моєї палати, що тобі найліпше подобається.

Хлопець згодився радо і пігнав на пашу золоторогу корову. Але заледве вигнав її на пасовисько, а корова вже хотіла втікати і вертати сама додому. Хлопець витягнув з кишені вовчий волосок і подув на нього. Нараз збіглися тисячі вовків, окружили корову й не дали їй рушитися з місця ні на крок. Вечором пігнав її хлопець назад до палати і ліг спати. Так само було другого і третього дня. Хотячи не хотячи сказала тепер чарівниця хлопцеві, щоб вибрав собі з її палати те, що йому подобається. Хлопець взяв тоді з кілка шапку-невидимку. Як тільки чарівниця це побачила, зачала кричати й хотіла йому вирвати з рук шапку, але хлопець насунув вже шапку на голову, так, що навіть чарівниця не могла його більше бачити. Але вже далеко за палатою зняв він шапку з голови і положив її в кишеню. Тоді почув голос синьої квітки:

— Тепер вибери мене з кишені!

Заледви вибрав квітку, а вона почала знов летіти. Хлопець пішов у слід за нею.

Довго йшов він за квіткою широкими шляхами й ріжними краями, щастя все ще не знаходив. Вкінці прийшов під високу гору. Утомлений довгою дорогою сів на землю й почув голос квітки:

— Положи мене назад у кишеню!

Так і зробив і ліг у холодку на спочинок. День вже минув давно, а хлопець все ще спав. Зійшов ясний місяць і освітив темні збоча гори. Не чути було ніякого звуку. А ціла гора спочивала немов мертва в глибокім сні.

Нараз розлігся переражаючий крик. Хлопець збудився. Переляканий оглянувся довкруги себе й побачив, як величезна ропуха тягнула за ногу маленького карлика. Хлопець піднявся, ударив жабу каменем, вона пустила карлика. Карлик побачив свого спасителя й зачав його просити, щоб взяв його на руки. Хлопець вчинив його волю, а карлик сказав до нього:

— Ти виратував мене, але де ми тепер сховаємося, бо ця ропуха — то зла чарівниця й покличе негайно цілі сотні жаб — то вони нас заїдять.

Хлопець вийняв з кишені шапку невидимку й насунув її на голову. Заледве встиг це зробити, як зі всіх сторін почали злазитися тисячі величезних ропух і всі шукали за хлопцем та не могли його видіти. Тимчасом хлопець з карликом на руках пішов собі далі, аж дійшли до входу якоїсь печері. Тут карлик сказав хлопцеві:

— Тепер постав мене на землю й ходи за мною. Хочу тебе зробити багатим і щасливим.

Увійшли до печері, а карлик ударив три рази в скалу й промовив:

Квітка летіла вперед, а хлопець все йшов за нею.

— Браття отворіть і сюди спішіть!

Брама отворилася а карлик сказав хлопцеві:

— Здійми невидимку, щоб тебе виділи й мої брати!

Хлопець сховав шапку у кишеню, а карлик повів його в прегарну кімнату, построєну із дерева. Звідси увійшли оба в кімнату з заліза, де висіли дуже гарні стрільби й шаблі. Звідси пішли в кімнату із срібла, а вкінці отворили ще одні двері і наш хлопець увійшов з карликом у кімнату із золота. Тут вони побачили дуже багато карликів, які зібралися довкруги свого короля, не більшого, як вони самі. Визначався він між іншими тільки своєю довгою сріблястою бородою.

Карлик привів хлопця перед короля й так промовив:

— Всесвітлий володарю! Цей молодець вирятував мене від смерти. Зла чарівниця з недалекої гори перемінилася в гидку ропуху й мало мене не заїла.

Король карликів подивився на хлопця й сказав:

— Ти вирятував життя мому найліпшому слузі. Зате хочу тобі відплатитися в такий спосіб, щоб ти став щасливим через ті дари, які дістанеш від мене.

При тих словах вирвав із своєї бороди срібний волос, дав його хлопцеві і сказав:

— Коли будеш у прикрім положенню, подуй у цей волос, а я прийду тобі на поміч з усім моїм народом.

Відтак повів його у кімнату із срібла, дав йому срібну пляшину і сказав:

— Як тільки покропиш з цієї пляшини який небудь камінь, то він негайно переміниться в чисте золото. При тім знай, що вода в цій фляшині не вичерпується ніколи.

Звідти повів його у кімнату заліза, дав йому стрільбу і сказав:

— З цієї стрільби не хибиш ніколи. Тепер іди собі здоров, бо жаден смертний чоловік не може перебувати у нас довго.

По тих словах короля підійшов до хлопця той карлик, якого він вирятував від смерти, вивів його з печери і сказав:

— Незабаром дійдеш у своїй мандрівці до скляної гори, де страшний змій держить у неволі три найкращі дівчині з цілого світу. Як там знайдешся у прикрім положенню то поклич нас на поміч.

Поцілував хлопця три рази і вернувся в печерю.

Тоді хлопець почув голос квітки:

— Вийми мене з кишені!

Хлопець вийняв квітку й пішов у слід за нею. Перед вечором зайшов над озеро і ліг спати на березі. Але ще навіть не простягнувся добре, як побачив три золоті гуски, що летіли понад озером. Скоро вхопив він свою стрільбу, примірив і вистрілив у найменшу гуску. Дві другі гуски полетіли перелякані, а третя найменша перемінилася в гарну дівчину і сказала до нього:

— Ти привернув мені назад мій людський вид, якого позбавив мене і мої дві сестрі змій зі скляної гори. Я раду вийду за тебе заміж, але ти мусиш привернути й моїм сестрам людський вигляд.

На другий день пішов хлопець із цією гарною дівчиною до скля-

ної гори, де жив змій і дві сестрі дівчини. Хлопець вийняв з кишені срібний волос з бороди короля карликів і подув на нього. Нараз повиходили із землі тисячі, тисячі карликів враз із своїм королем. Король сказав хлопцеві:

— Знаю, чого ти хочеш. Хочеш увійти в скляну гору й не можеш. Але ми поможемо тобі.

Карлики зачали ударяти в скляну гору так, що в короткім часі зробили в ній великий отвір. Скоро тільки отвір був уже готовий, всі карлики зникли так скоро, як появилися. В скляній горі зачало щось греміти та гудіти й дві золоті гуски вилетіли отвором. Молодець узяв в руки стрільбу, вицілив і обі гуски упали на землю в виді двох дуже гарних дівчат.

За гусками вийшов зі скляної гори й змій і кинувся на хлопця. Але він вистрілив в змія, поцілив його й змій перемінився в порох і в дим. Вітер розніс його, що й сліду не стало по нім.

Після того всього відлетіла у воздух синя квітка і сказала:

— Сину мій, бувай здоров! Я душа твоєї помершої матері і мушу вертатись назад до неба, звідки я прийшла.

І зникла синя квітка, а хлопець оженився з найменшою дівчиною. В короткім часі повиходили заміж і обі старші сестри і всі зажили разом у багатстві і славі.

Н. Бацарія.

(Переклад з румунського.)

ПИШНИЙ ТА ГОРДИЙ.

...Індик гарна птиця —
Кожний теє знає,
Пишно, звільна ходить,
Пестрі пера має.

Але пощо дутись!
Нащо тим гордитись!
Нащо надуватись,
Заєдно пушитись!

Нащо підіймати
На подвірю крики,
Нащо всім чванитись:
— Ось, я птах великий!

Кожний теє знає,
Що маєш хвостище —
Та нащо кричати,
Мов на позорище!

Станув над тарелем,
Замість їсти страву,
Він кричить, белькоче
Робить собі славу!...

— Ні! хоч птах це гарний,
Кожний це признає —
Але надто гордий —
Розуму не має!...

Так сміялись свинки
З індика старого —
А він все белькоче
До сніданку свого.

З того всім наука
Хто гордо несеться,
З того навіть свинка
Часами сміється.

Ю.

ЗВЯЗАНІ РУКИ.

Мама снідала в їдальні. Нараз почула, що Левцьо сильно кричить. Покинула їжу і побігла на гору.

— Що це таке? Що сталося? Що з тобою, Левцю? Чому плачеш?

Левцьо перестав на хвилину плакати і сказав:

— Місс Пір хоче мені звязати руки...

— Хоче звязати руки? — А чому?

Мама споважніла. Певно Левцього мусів зробити щось дуже негарне, що заслужив собі аж на таку кару! Місс Пір покарала його так два, чи три рази вже давніше, коли він був дуже маленький і конче хотів дотикати ручками брудних речей, яких не треба ніколи доторкатися. Але тепер минуло багато часу, так що вже й не згадувано про ту страшну кару і мама не могла зрозуміти, що таке сталось.

Левцьо не хотів говорити, та на кожне питання ще більше морщив носа і стискав дужче уста. Місс Пір мусіла їй оповісти, як мала ся ціла справа.

Левцьо вдарив її! Не хотів дати собі обмити личка і вдарив місс Пір! Тому міс Пір сказала йому, що зараз по сніданні звяже йому руки.

Тепер став Левцьо на сходах кричати, бо не хотів їсти і не хотів, щоб його покарано.

Мама приневолила його, щоб зійшов з нею снідати, і пояснила йому, що коли хлопчик ужиє зле своїх рук, то треба йому їх звязати, щоб іншим разом собі це пригадав та уживав їх ліпше.

Левцьо знав дуже добре, що руки сотворені на те, щоб ними працювати, грати на піяні, писати, брати й давати всякі речі і знав також, що вони не на те, щоб ними битися. Чому ж він ударив місс Пір. А коли вже зробив погану річ, чому не хотів прийняти кари, як великий хлопець, без плачу і потім памятати собі, що не треба нікого бити?

Левцьо дав укінці намовитися: поснідав без сміху, але й без плачу, а потім пішов до місс Пір дати звязати собі руки і просив тільки, щоб не стискала їх дуже.

Міс Пірр звязала йому руки дуже слабо і Левцьо стояв тихенько чекаючи щоб скінчився час кари.

Потім, як уже місс Пір розвязувала йому шнурок, Левцьо сказав до мами:

— Знаєш що зроблю іншим разом, коли б мені прийшла охота бити когось? Звяжу сам собі руки, але без мотузка: звяжу їх міцно разом і так вони не зможуть більше робити такої погані.

ДУГА-ВЕСЕЛКА.

Хто ж тебе нам, веселочко,
Семибарвна чічко,
Малював на синій хмарці,
Мов шовкову стрічку?

— То по бурі малювало
Мене сонце Боже,
Красні барви позичало
У буйної рожі.

— Краски позичало
В квітів із города —
І на знак той малювало,
Що буде погода.

М. К.

ДИТЯЧІ ЗАБАВИ

ГУСИ ДО ДОМУ!

До цієї забави треба принайменше пять дітей, але чим більше дітей, тим краще йде забава.

Провідник забави вяже на своїй хусточці два ґудзи і кінець тої хусточки виставляє з кінцями інших хусточок, на яких нема ґудзів (хусточок повинно бути стільки, скільки є учасників забави). Кожна особа бере за якийнебудь кінчик хусточки і ті, що взяли кінчики з ґудзами, стають — один "господарем", а другий "лисом". Решта стає "гусками".

Тепер "господар" стає одалік, напереді перед гусьми, звернений до них лицем, а "лис" стає за ним ззаду. Господар стає в колесі, зазначеним крейдою, чи вапном, чи іншим знаком, і до того колеса лисові вступ заборонений.

Господар каже:

— Час до дому, гуси, час,
Бо ту ніч застане нас!

Гуси (хором): — Ми не йдем до дому, ні!

Господар: — Чому ні?

Гуси: — Бо там лис є на межі!

Господар: — Нема лиса там сліду!

Гуси: — Бачим його позаду!

Господар: — А чого він тамки жде?

Гуси: — Він нас зловить й розідре!

Господар:

— Га, як таке діло —
То втікайте сміло!
До мене біжіть!
До мене летіть!

По цих словах гуси біжать до господаря а лис випадає ззаду і старається зловити хоч одну гуску. Гуси втікають вліво, вправо і кожна старається станути в колесі, до якого лисові не вільно вступити.

Та гуска, котру лис зловить, дає фант і стає лисом, а лис стає гускою і забава йде наново.

Коли б лис не зловив нікого, — то знову тягнуть жереб, — хто має бути господарем, а хто лисом.

До тягнення жереба можна ужити замість хусточок також сірничків, або патичків таких, щоб їх кінці були однакові, але на двох з них мають бути зроблені якісь знаки і хто витягне ті патички, — то один з них стає господарем, а другий лисом. (Для лиса робиться інший значок, а для господаря інший).

(ЗАМІТКА: Цю забаву найкраще заводити на дворі, — десь у садку, в лісі, або над рікою).

БУДУЄМО ЛІТАК.

(Забави зі співами для хлопців).

Початок забави: Один з хлопців виходить перед гурт дітей і співає сольо на арію: "Дай нам Боже добрий час":

Станьте, діти, всі ось так —
То збудуємо літак;
Ой так, так! Ой так, так!
То збудуємо літак.

О—О
О—О—О—О—О
О—О—О—О—О
О
О
О
О
ООО
О

Будова літака: Кадовб літака творить ряд дітей, які стають гусаком, одні за другими, почавши від найвищого ростом до найменшого. (На "кадовб літака" потрібно не менше як 8 дітей). При кінці ряду стає по обох боках двоє дітей, як хвіст. По обох боках кадовба, зпереду, стає в двох рядах по двоє дітей, які творять крила літака.

На переді літака, двоє дітей, взявшись за руки, творять "пропелер".

Як уже "літак" готовий, діти, в уставленій позиції, співають:

Вже пропелер фуркотить,
Літак знісся і летить;
От так, так! фуркотить!
Літак знісся і летить.

А в погідну, ясну днину
Летимо на Україну
Ой так, так, в ясну днину
Летимо на Україну.

"Пропеллер" на переді починає крутитися то в один, то в другий бік, посуваючись вперед. Діти кладуть руки (задні передним) на рамена, та починають хід на місці. "Крила" розводять руки вбік.

Всі співають дальше:

Вже піднявсь він так високо,
Що землі не бачить око;
Ой так, так! так високо,
Що землі не бачить око.

Діти правою рукою вказують догори, а відтак вдолину, притім починають хід рівним, повним кроком вперед себе, співаючи:

Зникли людські всі оселі,
Діти раді і веселі;
Ой так ,так! Ой так, так!
Діти раді і веселі.

Діти дивляться вдолину, відтак плещуть вдолоні

Перед ним вже ясний шлях,
Летить літак наче птах;
Ой, так, так! ясний шлях,
Летить літак наче птах.

Діти кладуть праву руку на чоло, та дивляться наперед себе вдаль. Відтак всі наслідують руками лет птаха.

Мчить стрілою у простори,
Понад степи, ліси гори;
Ой так так! у простори,
Понад степи, ліси, гори.

Приспішують хід в звичайні поставі:

Ось і море вже минає
Тай до мети долітає;
Ой так, так! все минає
Тай до мети долітає.

Ідуть дальше скорою ходою, співаючи:

За часок — ось вже мета!
Гляньте! — земленька свята!
Ой так, так! вже мета,
Гляньте! — земленька свята.

Звільняють хід та вказують руками перед себе:

Рідні лани, рідні поля,
Тут нам життя, тут нам воля;
Ой так, так! рідні поля —
Тут нам життя, тут нам воля.

Стають на місци:

Діти дуже всі зраділи, —
Слава!... Слава!... загуділи;
Ой так так! всі зраділи
Слава, слава! загуділи.

Всі весело підструбують на місци та плещуть в долоні:

Позлізали з літака,
Та скочили гопака —
Ой так, так! ой так, так;
Всі скочили гопака.

Тепер діти творять одно або два колеса і танцюють гопака.

(ЗАМІТКА: Цю забаву можна переводити в просторій салі, або на площі, на вільнім воздусі. — Коли є більше учасників забави, тоді можна подібних груп (літаків) зробити більше).

О. Цукорник.

КУРОЧКА-ЖУРОЧКА.

Діти творять колесо і, побравшись за руки, йдуть під такт (в першій строфі) вправо або вліво.

1) Журилася курочка,
Чубатенька журочка:
Ко-ко-ко! Ко-ко-ко!
Де ж знесу яєчко, яєчко?

По середині колеса стає одна дитина, як курочка, і схиливши журливо голову вділ, кружляє по середині колеса в противнім напрямі.

2) Угледіла курочка,
Чубатенька журочка,
Сінечко, сінечко,
Звила собі гніздечко,
(гніздечко.

В другій строфі пісні: "Угледіла курочка", — колесо задержується; всі діти показують вказуючим пальцем правої руки скісно вгору, звертаючи рівночасно в ту сторону свій зір. Те саме робить курочка. До слів: "Звила собі гніздечко", — колесо йде жваво в рух, виявляючи тим радість курочки. Те саме робить курочка.

3) Слі собі курочка,
Чубатонька журочка,
На сінце, на сінце,
Щоби знести там яйце, там
(яйце.

У третій строфі: "Сіла собі курочка", всі присідають рівночасно з курочкою.

4) За хвилину курочка,
Хвалилися журочка:
"Кудкудак! кудкудак!
Знеслам яйце, як кулак!"

Четверта строфа: "За хвилину курочка", — всі діти, як також курочка, встають, та гусаком у колесі наслідують злет курочки з гнізда, викидаючи руки вбік, та згинають їх наче крила. При словах: "Знеслам яйце як кулак", — курочка, як рівнож усі діти, кружляючи гусаком, викидають на зовні колеса ліву руку, та стискають пальці в пястук, означуючи тим величину яєчка.

5) Почув хвальбу курочки,
Чубатої журочки —
Малий Брись, малий Брись,
Й каже її: "Не хвались, не
(хвались!"

Пята строфа: Жвавий крут. При словах: "не хвались", діти пока-

зують пальцем правої руки на курочку.

По скінченню гри курочка тікає. Хто перший її зловить, той стає курочкою і забава починається наново.

О. Цукорник.

ЗАЙЧИК І ПЕСИК.

Скаче зайчик по сніжку
У новенькім кожушку —
Гей, гей! тепленько,
Радується серденько.
Видить песик в снігу слід
Буде зайчик на обід —
Гав! гав! гав! слідами,
Сюди-туди полями

Сюди-туди полями
Біжить зайчик до мами
Мик-смик, зайчик втік,
Песик слинку лиш пролик.

М. Підгірянка.

СОЛОМОН, БАРИЛЮК, КАРАСЕВИЧ І ДЖИНДЖЕРА

АДВОКАТИ, ПОВНОВЛАСНИКИ І НОТАРІ

Перепроваджують всякі судові справи — карні, цивільні, спадкові, розводові, позичкові і інтабуляційні.

SOLOMON, BARYLUK, KARASEVICH & GINGERA

711 McIntyre Block — Phone 938 507 — Winnipeg, Manitoba

Д-р С. Л. Яремчук

ДЕНТИСТ

веде свою канцелярію під числом

204 Union Bldg.

EDMONTON, ALTA.

Телєфон офісу 2 6 9 0 5

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

В ЕДМОНТОНІ

ВЕЛИКИЙ СКЛАД

грамофонів, в різних мовах рекорди, музичні інструменти, книжки, канва, нитки, стінні календарі, образи і співанники.

ШЛЕМО БЕЗПЛАТНО КАТАЛОГИ: рекордів, книжок або стінних календарів.

UKRAINIAN BOOK STORE

10348-101 Str., Edmonton, Alta

Д-р Фауст Ґовда

ДЕНТИСТ

веде свою канцелярію під числом

620 Tegler Bldg.

EDMONTON, ALTA.

Телєфон 2 6 6 7 3

ЯКЩО ВІДВІДУЄТЕ ЕДМОНТОН, загостіть до

KENSINGTON HOTEL

один блок на південь від C.P.R. Depot при "гайвий" число 2.

Вигідні кімнати. Чемна обслуга.

УМІРКОВАНІ ЦІНИ.

cor. 100 Ave. & 109 St.

EDMONTON, ALTA.

Н. В. Гричук, управитель.

Телєфон 28154.

АНҐЛІЙЦІ ПРО ВИХОВАННЯ

Є поважна анґлійська книжка: "Розвідки про обовязок і карність", і в ній є 40 розвідок про виховання дітей. Їх писали священики, професори, судді, учителі і ще хто. З тих розвідок маємо тут дещо.

Суддя Горис Смит каже: "Я маю понад 20-літний досвід в поліційнім суді. Причиною діточих злочинів є брак карности вдома.

"Ще від колиски мати по дурному дає дитині все, за чим дитина плаче, а за матерею батько потакує.

"Коли дитина підростає, дає центи, щоби собі щось купувала, а чого в висшій (анґлійській) клясі не робиться. Тут же родичі лише дбають, щоби дитина була вдоволена. Навіть коли родичі дуже бідні, то для дитини мусить бути все, чого вона забагне.

"Чи диво, що нім дитина дорасте до 8-го року, її приводять до суду і родичі кажуть, що не можуть дати з нею ради?

"Шістлітну дитину привели до мене за волокитство. Я покликав матір і запитав, чому воно так є. На те мати:

— Дитина має злих товаришів.

— Жінко, — сказав я, — ти повинна бути її товаришкою, а не хто другий.

"Привели 13-літного хлопця.

— Чому не хочеш йти до школи.

— Бо я школи не люблю.

— Чому не любиш?

— Бо мені кажуть вчитися.

"Це було знаком, що вдома не було карности, що не вчили обовязку".

Редмонд Блетвейт пише:

"Частина англійського загалу стала дуже вразливою і викидає прут (бук) зі школи і дому. Але рівночасно та частина загалу молотить наш край бандами злочинців і виховує нездарів. Не думають, що дитину треба добре витріпати, коли заслужила. Найкращі люди виходили з того ладу, де була потрібна карність. І нині до якоїсь міри вища кляса того давного тримається, але середна і нижча псується і псує дітей. Тут всі хочуть лише втіхи і щоби не мати обовязку.

"Німецький, японський чи еспанський секретар дбає, щоби видосконалитися і набрати сили в своїм фаху, а анґлійський секретар чекає лише години, щоби роботу покинути. Він її ненавидить. Він хоче лише вигод.

Пані Филпс каже:

"Мати не хоче брати на себе обовязку. Їй миліше мати дітей за забавку, ніж виховувати так, щоби були добрими і корисними чоловіками і жінками.

"Я задумалась, коли раз розумна жінка промовляючи казала: "Не кажи, що ти вдоволена твоїми дітьми тому, що то твої діти. Таке вдоволення і дурнота разом сходяться. Мати, що так каже, псує дітей. Вона не думає про їх будучність. Але мати, що дійсно любить свої діти, не вдоволена ними; вона не дозволить на все, чого вони хочуть. Вона виховує їх так, щоби з них були гідні люди."

В цілій тій книжці подібно говориться. Багато в ній доброї науки. Вона показує, що не всі ан-

ґлійці так думають, як дехто собі уявляє. Є такі, що не думають, а є такі, що думають дуже розумно.

На закінчення згадаю ще один випадок з українського життя.

Хлопець позволив собі на таке, що опинився в суді. До суду пійшов і батько, щоби послухати що суддя скаже.

Суд скінчився тим, що суддя наговорив хлопцеві дечого і пустив додому. А тоді каже батькови:

— Памятай, щоби ти не відважився хлопця за те бити. — На те батько:

— А чи ти хочеш, щоби він завтра розбив тобі голову?

І на те суддя не мав що відповісти. Мовчав.

***

Є анґлійська книжка про бувшого німецького цісаря Вільгельма. Про його виховання там читаємо:

Тижнево діставав дуже маленьку суму грошей на найконечніші видатки.

Мав домашнього професора, і коло 11-ої години йшов з професором на перекуску до двірської кантини. Професор міг брати що хотів, а Вільгельм лише овочі.

Але професор знав, що Вільгельмові хотілось би чогось більше. І раз, коли Вільгельм взяв собі винограду, професор взяв собі мяса. І каже Вільгельмови: "Мясо мені проїдається і мені захотілося винограду. Поміняймося." І помінялися.

Але хтось це підглянув, сказав Вільгельмовим батькам, і ті говорять професорови:

— Більше такого не роби! Молому не можна давати всего, що йому забагнеться. Він повинен привикати до обовязку і навчитися себе контролювати та здержувати.

Так виховувався цісарський син. А звичайні люди нераз дають своїм дітям вдесятеро, всотеро більше всього, ніж цісарська родина свому синови.

Ще згадаю, що писала "Винипеґ Фрі Прес" з 20 жовтня 1954. Каже вона, що окрема комісія розглядала поведення старших студентів і дала такий звіт:

"Нинішні студенти легковажать дорожні правила (трефик), не відносяться поважно до загалу, не шанують чужої власности, і забагато читають комічних книжок. Це можна сказати про студентів цілої північної Америки.

"Причиною того є: брак проводу старших в молодечих орґанізаціях; вплив поганих театрів і радієвих програм; брак батьківської карности; новий погляд молодих на курення і пиятику; і забагато грошей в кешенях старших дітей".

З усего тут поданого добра наука для українських родичів:

Укр. Учитель.

С. Ф. Смильський
(S. F. Smiley)
ОКУЛІСТ
ЕКЗАМІНУЄ ОЧІ
Office — Royal Bank Bldg.,
Cor. Selkirk & Salter
WINNIPEG, MANITOBA
PHONE
Office — 56-2482; Res. — 50-8233

КУПУЙТЕ
МЯСИВА та всякі СПОЖИВЧІ ТОВАРИ
в склепі
К. ГАЛИКА
ВАТЕРФОРД, ОНТЕРІО.
Також продає СУПЕР ТЕСТ ҐАЗОЛІНУ Й ОЛИВУ
"Обслуга з усмішкою"

Змагання, переможці і трофеї

Минулого, 1954 року, на весні, велась три-місячна Кампанія-Контест за новими передплатниками для "Українського Голосу". В цій Кампанії взяло участь наше зорганізоване громадянство. В першій мірі назустріч Кампанії пішов Союз Українців Самостійників із своїми складовими орґанізаціями: ТУС, Союз Українок Канади, СУМК та поодинокі громадяни в ріжних частинах Канади.

Д-р Левко Фарина (зправа) вручає грамоту і нагороду п. І. Василикові на З'їзді СУС в Едмонтоні, Алта.

Рухлива праця контестантів почалась враз з ранною весною. Було радісно слідити за жвавим ходом Кампанії на місцях: в одних творились Комітети Кампанії, в інших поодинокі громадяни, розуміючи вагу преси для української справи, брали на себе цей обовязок. Кожний мав перед собою завдання — придбати для "Українського Голосу" нових читачів-передплатників. Жіночі товариства, відділи Союзу Українок Канади, плянували підприємства, якими бажали закінчити цю Кампанію на місці святочно.

Змагання за побільшення числа нових передплатників для "Українського Голосу" безперечно ня праця, за яку належиться признання всім її учасникам. Висліди Кампанії були вдоволяючі. Укра-

Зліва направо: п.п. Гр. Будник, П. Радчук і Ілля Саврук, переможці в Кампанії на Канаду

треба уважати високо-культурним змаганням. Є це благородна компетиція, основана на засадах ідейности, посвяти; є це важна народ- їнське громадянство на місцях працювало з посвятою, щоб виконати намічену квоту — щоб здобути якнайбільше число нових

передплатників. Змагання за головну перемогу вели між собою провінції, а змагання за провінціяльні нагороди, яких було чотири — вели між собою місцевости в поодиноких провінціях.

Пані Емілія Слюсар

Головну перемогу здобуває Гемилтон, Онт.

По закінченню Кампанії зараз відбулось у Вінніпегу засідання покликаної Комісії, яка складалась із трьох членів: пп. І. Трач, президент "Взаїмної Помочі" і голова Українського Народного Дому у Вінніпегу, В. Таский, активний і заслужений член ТУС і д-р Л. Білецький. Це була Комісія суддів, яка прослідила хід праці Кампанії по місцевостях, щоб признати нагороди — одну домініяльну а чотири провінціяльні.

І так після рішення суддів головну нагороду в Кампанії здобуває **відділ ТУС** в Гемилтоні, якому призначено **Трофей Перемоги.** Переможцями признано трьох членів Комітету у Гемилтоні: пп. **Ілля Саврук, П. Радчук і Гр. Будник.**

На головнім З'їзді СУС в Саскатуні, 5 липня, 1954 р., відбулось святочне вручення Трофею Перемоги представникові гемилтонтонського відділу ТУС і активному учасникові Кампанії, панові П. Радчукові. Перед врученням Трофею Перемоги промовляв проф. Л. Білецький , зясовуючи заслуги "Українського Голосу" супроти українського життя в Канаді та його розвитку і досягнень до сьогодні. Акт вручення трофею довершив голова дирекції Видавничої Спілки Тризуб — посол І. Соломон. Гемилтонський Комітет здобув 93 передплатників, а також зібрав поважне число залеглих передплат для "Українського Голосу".

Провінціяльні нагороди переможцям.

Провінціяльні нагороди переможцям були вручені на провінціяльних з'їздах СУС, які відбулись восени в 1954 року в таких місцевостях: Східна Канада —

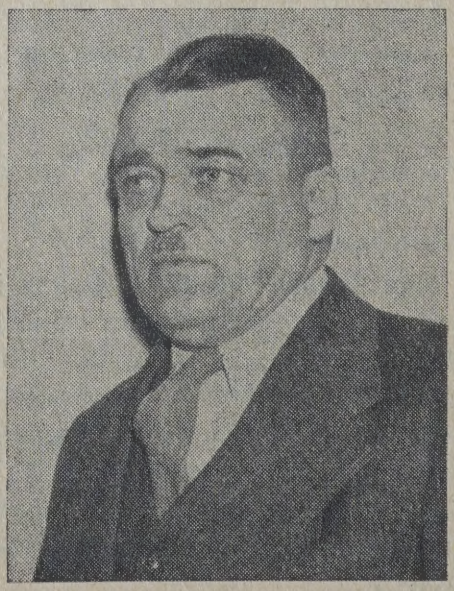

Адв. Никола Мандзюк

Виндзор, Онт., Манітоба — Вінніпеґ, Саскачеван — Саскатун, Альберта — Едмонтон.

Пан Василь Перепелюк

Нагороди, у формі: Грамоти признання від Видавництва "Українського Голосу" і 4-ох томове видання "Кобзаря" було вручене слідуючим особам переможцям:

Пані Емілія Слюсар, голова відділу Союзу Українок Канади в Лондон, Онт. Пані Слюзар здобула 22 нових передплатників для "Українського Голосу".

Адвокат Никола Мандзюк — Овкборн, Ман., за поміччю пана Колтуцького з Сенді Лейк і пані М. Мандзюк з Овкборн. Там здобуто під час Кампанії 36 нових передплатників.

Пан Василь Фіцич — Вакав і околиця, здобув під час Кампанії 40 нових передплатників, зібрав поважну скількість залеглих передплат. А відділ Союзу Українок Канади ім. О. Басарабової у Вакав улаштував імпрезу в користь пресового фонду "Українського Голосу".

Пан Іван Василик, Редвотер, Альберта, здобув під час Кампанії 20 нових передплатників та зібрав поважну скількість залеглих передплат.

Крім того Комісія Суддів признала **почесну нагороду панові Василеві Перепелюкові** з Флин Флон, Ман., який подорожуючи по Канаді і Зєдинених Державах Америки здобув під час Кампанії 65 нових передплатників.

Управа "Українського Голосу", дирекція Спілки Тризуб, редакція й адміністрація висловлюють ґратуляції переможцям Кампанії, як домініяльним так і провінціяльним. Висловлюємо щиру подяку всім учасникам Кампанії, які своєю щирою працею причинилися до успіхів.

Ми віримо й знаємо, що Ви, учасники Кампанії, працювали з посвятою для цієї важної народної установи. Ви старались побільшити число нових передплатників, збирали залеглі передплати та переводили збірки на пресовий

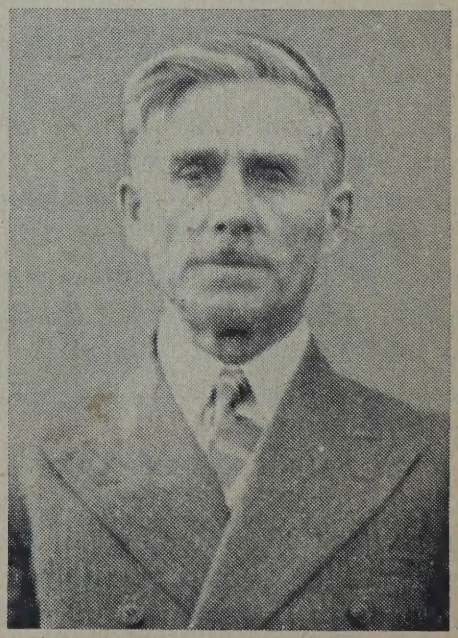

Пан Василь Фіцич

фонд. Видавництво оцінилио Ваші труди, Ваше розуміння справи та та Вашу ініціятиву і добру волю.

Кампанія закінчилась, однак хочемо сказати, що обовязки "Українського Голосу", як народного провідника, ніколи не кінчаться. Він далі йде вперед, виконуючи свою велику місію, своє призначення, проповідуючи нашу українську правду. Тому, нехай і наші обовязки супроти "Українського Голосу" ніколи не кінчаться. І ми, дякуючи Вам за працю в минулому, закликаємо до дальшої праці в майбутньому. Будьмо надалі носіями світла нашої української справи, працюймо далі у своїх місцевостях для нашого провідника — "Українського Голосу"', переконуймо наших сусідів, знайомих, новоприбулих — всіх тих, які не мали змоги стати передплатниками та знати вартість цього часопису, щоб вони ними стали. Кличемо до праці поширення "Українського Голосу" і нових читачів, яких ми здобули у цій Кампанії. Хочемо жити і бачити дорібки наші — мусимо трудитися. Хочемо, щоб справи нашої преси стояли добре, мусимо про це подбати. Каже народня пословиця: "що посієш, те й пожнеш".

**
*

Запитав раз чоловік
Цигана старого
— Чи не чув ти між людьми
Чогобудь нового?
А той йому як зачав
Таке повідати,
Що пришити нікуди,
Ані прилатати.
І говорить чоловік:
— Ти брешеш небоже,
Бо що як що, а таке
І бути не може!
На те циган:
— Коли так,
То я закленуся,
Що це правда:
Щоби я в царя обернувся!
Щоби моїм ворогам
Всі злидні приснились!
Щоби діточки мої
Росли й не сварились!
Щоби мене не спіймав
Ніхто і ніколи
Ні в коморі, ні в хліві,
Ні у чистім полі!
Це клятьба вам, батьку мій,
Чистая як з неба!
Чи не досить? Чи ще більш
Клястися вам треба?

Дрозд.

Биркс

THE CHALLENGER WATCH "ETERNAMATIC"

Годинник з охоронною точністю

BIRKS

Jewellers

Portage Ave. at Smith St.

WINNIPEG, MAN.

Подорожні враження

Традиційно почнемо. Як і всякий "власний кореспондент".

Ріжниця тільки та, що всякий "власний" пише свої подорожні враження за два, приблизно, тижні до відїзду, а я не встиг, і от, доводиться писати, приїхавши вже на місце "капітального ремонту"...

Я, мабуть, мину, як я до вокзалу[1]) їхав... Поперше це для вас не дуже цікаво, а подруге — я не їхав, а йшов, пильно придивляючись, щоб по дорозі хто не хапнув з тарадайки клунка з речами... Отже за той час враження не було ніякогісінького, крім "клунка". А клунок так — так воно завжди клунок...

А далі вже пішли й "враження"...

Чимале враження на мене справили два грізних запитання дебелої молодиці, яка стояла на східцях у вагоні з коромислом у руках...

Перше запитання — це: "Куди я пру?" а друге: "Чи не повилазили в мене очі?"

Я галантно відповів, що "пру" я у вагон і що очі в мене покищо на місці...

На все це резолюція молодичина була така:

— "Чорти їх тут носять!"

Але спасибі "чортам". Вони таки внесли мене у вагон, розсунули по дорозі ще з пять молодиць і посадили скрученим "у чотири погибелі" на власний клунок.

Доки вдарив третій дзвінок, дихання в мене збільшилося на 10, а пульс на 20—30 за хвилину...

Я, знаючи з медицини, що в моєму розпорядженні для дихання й для пульса ще з одиниць по 10, — особливо не хвилювався...

Бам! Бам! Бам!

Сіп!

— Ох! (це я так).

Бо відкинуло мене назад на чийсь поперек... поклало мою потилицю в задньої сусідки якраз на те місце, де поперек у неї...

Там я й прикипів...

А передня сусідка швиденько гупнула мені на те місце, де мої груди переходять у "далі"... Сіла та ще й (хай їй легенько ікнеться!) крутонулася разів зо два: умощувалась.

Звідси й "ох!"

Прощай, — подумав, — Харків!

Пахло потом... Пахло молоком (коровячим)... Пахло... та чим тільки не пахло!?

— Різні на світі запахи бувають! — казав мені колись один хороший чоловяга, Кіндрат, що свого часу "з горілки вмер".

І таки правду казав...

Особливо у вагоні й особливо, коли відпочивати журналіст їде...

Весняні запахи...

...Сиділа на "грудях моїх", мабудь середнячка... Бо куркульки я не витримав би, а від незаможниці було б, напевно, легше...

Я потихеньку стогнав, ніжно пригортаючись обличчям до попереку задньої сусідки, а середнячка, сидячи на моїм власнім животі, голосно лускала насіння...

---

[1]) стація.

А за вікном жита красувалися, пшениці наливалися, голубіло волошками по житах, зазулило лагідно по лісах...

А за вікном сріблом у сояшних батогах жайворонило...

А за вікном

...немає меж... і де кінці,
що ставили б сонцям семестри
у голубому молоці?

Так то ж за вікном?!

А до вікна (аж подумати страшно!) ще попереків з пятнадцять і пудів шістдесять живої жіночої ваги, не рахуючи коромислів і глечиків з кошиками.

Оця моя "смичка з селянством" тривала три прольоти...

Увесь час я згадував чиїсь дуже мудрі слова: "До селянства слід підходити вміючи, інакше замість "смички" ка-зна що матимемо".

Праведні слова... Іменно "підходити" й іменно "вміючи"...

А я "підліг під селянство" і, треба вам сказати, підліг дуже незручно й дуже не вміючи.

І замість "смички" получилось "ох!""...

Через три прольоти — останній "мазок" широкою основою по моєму череву, останній "гуцик", а за ними моє щасливе вже і радісне, останнє "ох"...

З мене встали...

Війнуло спідницями...

Чиїсь стрункі молоді ноги притьмом стрибонули з верхньої полиці на мою печінку...

Щось ухопило мене за голову й з криком:

"Дивись! А я думала — глечик!" — кинуло...

Я заплющив очі. І мені так яскраво уявилось, ніби я лежу в південно-американських преріях, а наді мною вихором смалить табун наляканих тигром бізонів...

.....

Потім уже я й жита бачив, і волошки мені голубіли, покивуючи синенькими шапочками й поля всміхалися:

— Що, мовляв, проїхався?!

— Чого ви, думаю, — сміетесь?! Ну, проїхався? Так що ж? Ви всміхаєтесь!... А хіба з вами такого не траплялося?! Хіба не про вас співається:

Ой, поля, ви, поля,
Мати рідна, земля...
Скільки крови і сліз
По вас вітер розніс...

— А в мене ще крови не було... Та й сліз не поміитв... Так тільки... боліло.

Мерефа... Єзерська... Бірки...

У вагоні — я та ще дідок один, що ввесь час на мене пильно дивиться. Бачу, що хоче забалакати...

Нарешті наважився.

— А як ви гадаєте — без віри жити можна?

Я думав про свою печінку, про ангійський ультіматум, про те, чи побільшать на липень ставки.

.....

Безпалівка!

Фініш! — значить...

А від Безпалівки — ви ж знаєте — й до Пасік уже недалечко... Так, як устанете з потягу, так зразу ліворуч понад колією трохи, а потім у бік навскоси, по дорозі на Гомільшу...

Гомільшу знаєте?

Ні?

Хіба не знаєте? Це по дорозі до Пасіки! Поміж нивами зеленими дорога простяглась... Їдете, а праворуч — ниви, й ліворуч — ниви...

Коли не знаєте дороги, ідіть за підводою що везе ваші речі...

Так і дійдете...

Ось уже й Пасіки недалечко...

— Тррр!

Приїхали...

Тільки один безробітний.

Жид під совітами розповідає знайомому:

— Мої діти влаштовані, слава Богу, добре. Хаїм інженер, Сара лікар, Абрам бухгальтер... Тільки один Лейба ледар сидить в Америці безробітним. Правда, як би він нам не слав посилок, то всі ми тут з голоду поздихали б.

ЯК ДОВГО ЖИВУТЬ СОТВОРІННЯ.

Кит 500 літ. Крокодиль 300. Слонь і черепаха по 200. Орел 110. Лебідь, верблюд, сова, щупак по 100. Лев 70. Чапля 60. Медвідь і гуска по 50. Бузьок, ластівка й осел по 40. Кінь 26—30. Корова, свиня, віл по 25. Пес 16—20. Голуб 20. Коза, жаба, вовк, кітка, лис по 15. Гадюка 12. Курка 8—10. Вівця 10. Вивірка 8. Заяць 5. Крілик 3. Муравель 1 рік. Комар 6 місяців. Муха 4 місяці. Блоха і мотиль по 8 тижнів. Ефемерида 24 години.

ЯК ДОВГО ЖИВУТЬ РОСЛИНИ.

Бук до 500 літ. Смерека 600. Помаранча 65. Липа 1200. Мамутове дерева 1500. Каштан 1900. Оріх волоский, кипарис, дуб, оливне дерево по 2000. Кедр і тис по 3000. Баобаб 5500. Смоче дерево 6000 літ.

Д-р П. І. Палащук
ХІРОПРАКТИК
615 Selkirk Ave., Winnipeg
(Selkirk & McGregor)
"Ваше здоровля полягає на добру функцію Вашої нервової системи"
Dr. P. J. PALASCHUK
Тел. офісу 56-1630; рез. 42-3559
X-RAY
Години від 10—6 денно;
понеділок і четвер 7—9-ої вечером.

Коли відвідуєте хворих в шпиталі Ст. Боніфас, замешкайте в
YORK HOTEL
394 Tache Ave.
ST. BONIFACE, MAN.
(напроти шпиталю)
Телєфон 2 0 - 2 0 3 4
45 модерних і чистих кімнат з новим умебльованням і ресторан.
ЦІНИ УМІРКОВАНІ ДЕННО, ТИЖНЕВО АБО МІСЯЧНО.
За першорядну обслугу ручить
Іван Туркевич, власник.

THE **BOULEVARD HOTEL**
"Наймодерніший готель у Північній Манітобі".
Петро Гаврилюк, власник.
Дмитро Мандибура, управ.
Memorial Boulevard
DAUPHIN, MAN.
Телєфон 4410

Д-р Левко Г. Фарина
ОКУЛІСТ
Веде канцелярію
під адресою:
202 Union Building
EDMONTON, ALTA.

„КУЛЬТУРА ВІД ДОМУ ПОЧИНАЄТЬСЯ"

(Наука чоловікам)

Мабуть ви Петрового Данила не знаєте. Та де вам його знати, коли де він, а де ви. Але я його знаю. Та тепер і ви будете знати, коли я дещо розкажу.

Данило фармер, як і ми з вами, і любить читати, любить думати, — знов так як ми. І надумав Данило вищу культуру в себе заводити. А що культура починається від дому, як ми всі знаємо, то і Данило від дому почав.

Отож було воно таке...

Орав Данило від вчасного ранку і оце приходить на обід.

— Є вже обід? — питає.

— Є, є! Сідай!

Сів. Данило, глянув по столі та:

— Як ти все те поклала?

— Здивувалася жінка.

— Що поклала?

— А хіба не бачиш? Ось і те і те...

І показує пальцем на кожну річ.

— Та що з тобою чоловіче, — говорить жінка, — так поклала як завсіди кладу. Що йому бракує?

Покрутив Данило головою.

— Хіба культурні люди так кладуть? І хіба ти не читала, як все має бути розложене? Я ж казав тобі, щоби ти прочитала.

— Що з тобою, чоловіче? — допитується жінка, що сталося? Дотепер клала і все було добре, а нині... Що тобі влізло в голову.

Глянув Данило на жінку.

— Еге, еге, — каже, — влізло в голову... Мені ходить про те, щоб наш дім був культурний. А в культурнім домі оце кладеться по правій стороні миски, а оце по лівій, а не як попало. Знати, де що класти, це ознака культурности. Про те мені ходить.

Жінка стиснула плечима і мовчить та ставить на столі борщ.

Знов розглянувся Данило і питає:

— А де серветка?

— Що?

— Серветка, кажу. Не знаєш що таке серветка? Такий платок, як от хустина до носа, його при їді стелиться на коліна, або під шию чіпляється. Це така протекція, щоби страва на одежу не капнула. А то плями будуть.

Не сказала жінка на те нічого, мовчить.

Наївся Данило борщу, дальше наївся пирогів, але обоє мовчать. Вкінци налила жінка чаю в горня. Глянув Данило та знов:

— Жінко, жінко! Так в культурних людей не наливається!

— Ну, а то як треба наливати? — почала допитуватися. — Хіба можна наливати якось інакше?

Знов похитав Данило поважно головою.

— Памятай, жінко, — каже, — що так лише в некультуринх людей наливають. В нас ллють аж через верх ллється, а в культурних людей наливають лише пів горнятка. Забула вже, як ми на "чайнім вечері" були? Там наливали лише півгорнятка. Не забудь!

І Данило ще й палець в гору підніс.

Ще він пальця не пустив як жінка вже почала:

— А ти сякий-такий та ще який! Ти будеш мене культурности вчити? Мене?! А глянь на себе! Поглянь на твої руки! На них й олива, й болото і хто знає що, а чому ти їх не помив нім сідав обідати. Чи то по культурному з такими руками до стола сідати? А тобі ще й серветки треба? Та я тої серветки потім не допралась би. А глянь в зеркало, чи ти розчесаний по культурному? чи підголений? А праве лице як обчернив...

— Але ж памятай, жінко, що я на хліб працюю! — каже Данило.

Тут жінці вже цілком терпець увірвався.

— Ти працюєш, а я що?! Я не працюю? Подій корови, нагодуй

свині, кури, індики, позамітай, звари їсти, попери, виполюй бурян на городі, біжи за телятами, чи це не праця? Еге! Є коли подумати як на столі що розкладати... Та я скажу тобі чоловіче ось що: коли ти хочеш щоби в нас усе було, як в тих дуже культурних, то прийми мені наймичку, бо там є наймичка. Вона позамітає, зварить, помиє, випере, а я буду собі дивитися, чи в нас все по культурному. Вберуся, понамальовуюся... Так як в тих культурних! Дивись на Остапового Миколу, — він з культурною оженився, і що ж? Вона сидить в хаті, на фортепяні грає, і більше нічого. А Микола і на поли працює, і корови доїть, і свиням їсти дає, і все... Корови були на город зайшли, а вона через вікно дивилася і не вийшла, щоби корови вигнати. Каже, що це не її робота. Чи ти хочеш, щоби і в нас таке було?...

Що тоді Данило думав, тяжко вгадати. Може того і мені і вам не сказав би. Але одно знаю, що пізніше ніколи жінці не згадував як і що на столі розкладати. Ані не згадував про серветки.

Це я вам оповів на те, щоби вам часом не заманулося отак в хаті культуру заводити. Вже як там буде то буде, але нащо мати в хаті клопіт. Бо знаєте, що жінки така нація, що їх не переможете. А лучше мати в хаті некультурну згоду, ніж культурну сварку.

Чорнохліб.

КІЛЬКО ДУШ?

— Кілько, куме, в тебе душ?
— Одна, я гадаю.
— Може в тебе і одна,
А я то дві маю.
Бо як руки на снігу
В мене заколіють,
Хухне теплая душа
І руки тепліють.
А як страва на столі
Гарячая буде,
То вже друга, бач, душа —
Холодная студить.

Степан Руданський.

НАЙКРАЩИЙ ТЕЛЄВІЗІЙНИЙ АПАРАТ — ЦЕ ФИЛИПС СУПЕР М

...чудова, найвищого ступня магнетична техніка перемагає всі труднощі і дає досконалі образки і досконалу контролю!

Супер М збудований навколо вжитку двох чудесних матеріялів Феррокскюб і Тайконал Ві — удосконалені після довгих літ досліджування науковцями Филипса, які мають світову славу. Супер М знаходиться у всіх телєвізійних та радіо-апаратах Филипса.

Отже заки ви купите телєвізійний апарат, зайдіть до нашого склепу, побачте моделі на виставі та розвідайте про умови заміни, пляну оплат і т. д.

UNIVERSAL RADIO & TV

SALES & SERVICE

Phone 59 1240

923 Main St., Winnipeg, Man.

JOIN PHILIPS MAGIC CIRCLE

PHILIPS

З ІСТОРІЇ ПИСЬМА

Люди в найдавніших часах розуміли, що треба їм способу, яким зберігалося б на дальші часи те, що коли діялося, що люди розумного надумали, і яким можна би легко одним з другим порозуміватися.

Нині, коли вже є письмо, ще не всі люди його знають, то як тяжко було людям додуматися, що письмо можна створити. Але вони шукали і знайшли.

Але перші письма не були такі легкі до вивчення і читання як нинішні. От китайці надумали, що для кожної річи треба мати окремий знак, — а що на світі всяких річей і понять та думок десятки тисяч, то для них натворили десятки тисяч ріжних знаків

Це мабуть найтяжче письмо на світі. Звичайний китаєць знає нині тих знаків 5 до 7 тисяч, а всі знаки знають хіба дуже вчені китайці. Цілі довгі літа треба їх вчитися, — але вчаться.

Давні єгиптяни мали письмо образкове. Рисували річи, про які ходило, до них додавали всякі знаки, щоби їх значіння краще означити, і те письмо звуть "гієроґліфами". Це також було письмо не легке і знали його лише священики та вчені. Нині гієроґліфами ніхто не пише.

Але китайці вживають свого письма дотепер. Бо хоч те письмо трудне до вивчення, то все ж воно має одну важну практичну прикмету...

Китайці діляться на більше народів з окремими мовами, що одні других не розуміють, але ту саму китайську книжку кожний нарід може розуміти.

Одна є трудність, що на вивчення тих знаків треба багато літ часу.

Давне жидівське письмо не мало самозвуків а, е, о, у, і, і треба було їх догадуватися. Так прим. "цар" називається в них "мейлех", а вони писали лише "млх". Бог — Ягве, чи Єгова, писали "йгвг". Аж багато пізніше подоробляли вони окремі значки на самозвуки.

І з початку ріжні люди писали в ріжних напрямах. Жиди донині пишуть від правої руки до лівої, по нашому — назад. Був час, що греки писали від лівої руки до правої, а зараз другий рядок від правої до лівої. Так, як ореться плугом.

Є нині люди, що пишуть згори вдолину.

***

Ще одно цікаве, як дбало деякі люди вчилися письма.

В околиці Єман, в Арабії, жидам жилося дуже тяжко, бо магометани їх переслідували. Жиди були такі убогі, що тяжко було для кожної дитини книжки купити. А хотіли, щоби кожна дитина жидівське письмо добре знала. Отже надумали вони таке:

Треба навчити кожну дитину, щоби могла скоро читати книжку з чотирох боків, — з долини, як звичайно читається, згори і з обох боків. Це забирало трохи часу, але за час дитині було однаково легко читати з кожної сторони. Звідки коло книжки не стала би, то однаково їй читалося.

Тоді коло кожної книжки могло стати й 8, а то і 12-ро дітей і могли читати, по троє з кожної сторони.

Так завзято вони дбали, щоби їх діти своє письмо добре знали і свої книжки читали.

Чому ж в українців не могло би бути такого завзяття, коли і книжок є подостатком і наше письмо одно з найлегших до вивчення.

Нам треба такого завзяття!

Чому так нема?

Нарікав жид, що не має часу на відпочинок, каже:

— Як тяжко жити! То сядь, то встань, то сядь, то знов встань, і так цілий день. А чому так нема, щоби чоловік сів та не встав?

DREWRYS

MANITOBA DIVISION

WESTERN CANADA BREWERIES LTD.

МОЖЕТЕ ЗАДЕРЖАТИ ДОБРИЙ (НОРМАЛЬНИЙ) ВИГЛЯД, А ВАШУ ЇЖУ ОБЕРНУТИ В ЕНЕРҐІЙНУ СИЛУ

Це важний чай, що зложений з одинадцять різних зіль, котрий може помочи вам задержати нормальний вигляд. Кожне зело виконує своє завдання.

Щоби задержати добрий вигляд уживайте чай — число 5. Ціна $2.00, або дві пачки за $3.00

ҐЕРБАТА НА ШЛУНОК — Усуває кваси, гази, відриги і помагає травленню. — Ціна $2.00

УСУВАЄ З ОРҐАНІЗМУ — флегму, очищує кров і взагалі все тіло. Зільна гербата. — Ціна $2.00

НА ОЧИЩЕННЯ КРОВИ — на прищі, боляки, на скірні викиди. Очищує кров. — Ціна $2.00

НА ПРОСТУДУ — Грудей, на кашель, бронхіт і коклюш — зела. — Ціна $2.00

Витніть це оголошення і залучіть $2.00 або дві пачки за $3.00 з котрих-небудь повищих зел. — Адресуйте:

Alphian Herb Company

P.O. Box 3541, Station B. Winnipeg, Man., Canada.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ ГАРАСИМА ЧОРНОХЛІБА

Може чогось навчитеся.

Заставили мене добрі люди написати щось до Календаря. Хоч я вже і призабув, як то пишеться. Та і жінка спонукує:

— Пиши, — каже, — а то люди про тебе забудуть. Колись же тебе всі знали, навіть на Марсі.

Мабуть так вже Бог сотворив, що жінка рада, щоби її чоловік був славний, щоби його всі поважали. Бо його слава, то її слава. Може кожному сміло сказати:

— Бачите якого чоловіка я маю? Не щобудь!

Ну, що ж вам писати? Про політику не буду, бо без мене про політику все знаєте, тому скажу дещо про таке, що може вам кожного дня придасться.

От запитаю вас: що ви робите, коли хтось розкаже, що там про вас щось недобре говорили? Плели всякі видумки, брехні.

Та і не відповідайте, бо я і без того знаю. Волосся стане вам дубом на голові (хіба що ви лисі, тоді ні), кулаки затиснете та:

— То таке?! Я його запитаю, як з ним стрінуся. Це брехня! Де я коли таке... Хто видів, хто чув? Нехай люди скажуть! Нехай мені свідків поставлять! Як не докаже, то я йому голову розчереплю. Пійде землю їсти! На суд потягну. Перед цілою громадою брехуном назву! Не схочу з ним здибатися. Слова до него не заговорю! Здалека буду обминати...

Ви певно запитаєте мене, звідки я знаю, як ви тоді поводитеся. Та воно бачите таке, що і я колись так робив. Почервонію, грожу, руками розмахую... Еге! Точно так як і ви.

Бувало жінка вгамовує мене, та де! Вона вгамовує, а я до війни готуюся, атомічні бомби лагоджу.

Та вже таки давно вилічив мене з тої слабости кум Павло своїм приміром. Коли ж вам розкажу, як це сталося, то може і ви вилічитеся.

**
*

Ще в перших початках була в нас жінка (нині покійна)... Ну, жінка! Вже старша сама собою, добра, та хоч була неписьменна, однакож знала точно про все, що в цілій околици робилося. Знала що в кожній хаті діється, знала півроку наперед хто з ким буде женитися, знала де згода, де сварка... Все знала крім письма.

Правда, що вона дбала, тому і знала. За кілька днів всі хати в околиці відвідає (здорові ноги мала!), про все розпитає, всьому приглянеться, та і людям розкаже, що діється. Радіо разом з телевізією ані сотої части того вам не розкаже, що вона могла розказати. Такий талан в неї був.

**
*

Була неділя, якраз перед Покровою, і я був в кума Павла. Говоримо. Нараз зявляється та жінка (Ковалихою її звали).

Слово по слові і починає вона:

— Не гнівайтеся, але я прийшла вам сказати (ніби кумові Павлові), що на вас люди видумують. Страшні річи! Я ж вас знаю! Ви святий чоловік, комара жалуєте вбити, а вони...

— Ну, люди! — каже кум Павло.

— Та де люди... То не знати що! Як почали, як почали... Що ви злодій, ночею крадете снопи з чужого поля, що ви крутар і крутарством майна доробилися. І що ваша жінка чарівниця, тому ваші корови так дояться. І діти ваші сякі такі. Та ще і вашого діда згадували, еге! Казали, що від когось чули, що він любив випити...

Я думав, що кум Павло зараз схопиться та почне так, як ви в такім випадку почали би, або як і колись починав, — буде вимахувати кулаками, ногами тупати, та грозити людям сотнями погроз, але кум Павло не те... Слухає, похитує головою, дивиться весело та:

— Еге, еге! От цікаве! Дуже цікаве! Я такого не придумав би.

Дуже інтересне! Таке мені і не приснилось би...

І так цілий час, — жінка все точно оповідає, а кум Павло потакує, що воно дуже інтересне. Вже мені терпцю не ставало, а кум Павло спокійний, ніби хтось йому веселу казку розповідає.

Якже та жінка пішла, говорю я кумові Павлові:

— І як людина може таке видумувати? Це ж явна напасть. Брехня...

Зупинив мене, кум Павло і каже:

—Не дивуйся, Гарасиме! Люди є людьми. Хочеться їм говорити, то говорять. Нині говорять, що ти сякий такий, завтра забудуть і вже будуть про тебе інакше говорити. Та ще подумай, що ти довідаєшся про одних і вже тебе болить, а забуваєш, що якраз тоді в пятьох місцях говорять подібне, але ти не знаєш, отже тебе не болить...

Говорить кум Павло, а я думаю, що справді так воно мається. А він дальше:

— Бачив ти, як я спокійно слухав і що я стратив? Мені було навіть інтересно довідатись, як то люди що видумують. Це їх тішить. Колись були такі, що народні оповідання складали, пісні видумували, а ті також складали би, коли б хто їх повчив. Людям хочеться щось нове творити і ним себе та і других тішити. І хто ми такі, що людям про нас говорити не можна?

— Але ж це явні брехні! — кажу.

— Ну, тобі брехні, а їм втіха. Поговорили, потішились, а мені шкоди з того нема. Коли б же була мені шкода, то що інше... Та знаєш коли я це зрозумів? Було це давно, як жив я в одних людей. Була там старша господиня, жінка добра, але дуже балакуча. Бувало каже: "Як не наговорюся, то я слаба". Отже піде до сусідів і говорить, що я сякий і такий і ще який. Найгірший на світі. А сусіди мені переповідають, що вона казала. Це одного тижня. Другого тижня кажуть мені: "Була в нас і так тебе хвалила, що вже лучшого на світі нема". І так йшло воно з тижня в тиждень, — то ганить, то хвалить, то хвалить, то ганить. Я був вже так привик, що коли почую, що ганила, то думаю: "Невдовзі буде хвалити", якже хвалить, то кажу собі: "Невдовзі буде ганити". Нічого я собі з того не робив. А в хаті жінка завсіди відносилася до мене дуже добре.

— Це, — каже кум Павло, — було мені першою наукою. А ще як сам добре передумав, то цілком не зважаю на те, що люди про мене говорять. І ми деколи про других говоримо...

**
*

Другу науку дістав я від куми Павлихи. Ви її не знаєте. Жінка назагал небалакуча (не так, як моя, або ваші жінки), говорить лише кілько треба, а сама дуже розумна.

Геть-геть по тім, як я Ковалиху бачив, приходжу до кума Павла, а його нема вдома. Розговорився я з кумою Павлихою, а вона каже:

— Ти вже може чув, Гарасиме, що Ковалиха ходить по хатах і про мене (нібито про куму Павлиху) всячину розказує. Каже, що я сяка і така...

— Не чув, — кажу.

— А я вже чула. Хтось мені казав, що чув.

І хоч я знав, що кума Павлиха розумна жінка, але питаю:

— Що ж ви? Може думаєте з нею "виводитись", сваритися...

Замахала кума Павлика руками і каже:

— Де, де! Нащо мені клопоту! Я наперед знаю, як воно буде.

— А як? — питаю.

— Буде так, що воно саме скоро скінчиться. Нині говорить про мене перед другими, а як всім розкаже, то прийде до мене і буде про других говорити.

Так і сталося. Зайшов я знов до кума Павла, а кума Павлиха:

— Знаєш Гарасиме, вже Ковалиха в мене була, — вже про всіх все знаю.

І подумав я, що яка кума Павлиха розумна жінка. Далеко наперед глянула і вже бачила, що має бути.

**
*

Згадаю ще один випадок, що до тих справ належить.

Наш учитель покарав в школі українську дитину мабуть прутом і дитина поскаржилася мамі. Коли ж учитель переходив попри хату тої дитини, вибігає мати та:

— А ти сякий такий! А пощо ти мою дитину катуєш, жити їй не даєш! А щоби тобі се та те! А не дочекав би ти більше бути учителем! Тобі свині вчити, а не людські діти!...

Довго вона його так благословила, а учитель спокійно мовчав і слухав. Нараз зупинилася, очевидно думаючи, що тепер учитель щось почне і та пісня буде дальше співатися. Але не так вийшло. Бачучи, що жінка замовкла, учитель питає:

— То вже все?

— Все, — каже жінка.

— Ну, то бувайте здорові! — і пішов собі спокійно дальше посвистуючи.

Це мабуть і тій жінці була наука. З того наука також і мені і вам.

**
*

По тих розумних науках, що я вам розказав, я вже став іншим, — і все спокійно приймаю, як кум і кума Павлиха, а що дуже важне, то моя жінка не може мене нахвалитися. Розуміється — не перед людьми, але в хаті. Вона перед людьми ще разу мене не похвалила. Наче б то вона мною не інтересується. Але в хаті — о!... Так як і ваші жінки. Та це наша домашна справа.

Я вже багатьом про те оповідав, то всі мені дякували, отже сподіюся, що і ви подякуєте. І ви і ваші жінки, дай їм Господи довгий вік та кріпке здоровля! Тай вашим діточкам!

Не раз кум Павло говорив мені:

— Знаєш, Гарасиме, чого нам найперше треба? Власного, здорового, щирого розуму. Тоді ми будемо розумні, наші хати будуть гідні, наші діти будуть взірцеві, наші громади будуть славні.

Може й моє оце оповідання додасть дрібочку до того розуму, що маємо.

СЛУХАВ, А НЕ ЧУВ.

Пізно приїхав чоловік з міста, а жінка питає:

— Чому так пізно? — На те чоловік:

— Там було віче під голим небом, бесідники говорили, всі слухали, і я слухав.

— Що ж ти там чув?

— Що чув? Та то народу було так багато, що я стояв далеко позаду, а там нічого не було чути.

ВАСИЛЬ БОГОНОС
ОКУЛІСТ І ОПТОМЕТРИСТ
Екзамінує Очі
615 SELKIRK AVENUE
(Selkirk & McGregor)
Winnipeg, Man.
Phone 523 286
Вечером після умовлення

Д-р Елизавета Колесніченко
M.D. — L.M.C.C.
ЛІКАР і ОПЕРАТОР
Породи, Жіночі та Діточі хвороби.
714 BOYD BLDG.
384 Portage Ave.
WINNIPEG
від 2 до 6 пополудні
Office Ph.: 93-9653, Res.: 42-6444

„ЛИЦЕМ ДО СЕЛА"

(За Остапом Вишнею.)

(Большевики були підняли клич, що треба "лицем до села повернутися". Це значило: треба добре село пізнати, треба пізнати життя селян-господарів, рільників, бо вони для всіх хліб готують. А коли їх пізнається, то буде видно, як можна до них ставитися. Отже Остап Вишня жартом оповідає про те повернення лицем до села, натякаючи, що большевикам про що інше ходить. Тут він нібито познайомлює большевиків з тим селом.

***

Отак: їдеш, їдеш і приїдеш...

"Лицем до села" — приїдеш. Сидиш на возі і весь час твоє лице до села обернене. А решта тіла звернене назад.

Напереді кінь сірий. На нім хомут та ще що, а над ним "дуга" (каблука ,що підтримує два дишлі). Кінь хвостом крутить. "Екіпаж" (повіз) на одну кінську силу.

Тут же сидить рудобородий гражданин (горожанин). В лівій його руці віжки, в правій дубчак.

— Н-н-о! Ц-ц-ц, сірий! Дорога тяжкувата. Знаєте, дощик був...

Отак їдеш.

І праворуч тебе злаки (рослини) і ліворуч злаки. Між тими злаками дорога.

І праворуч і ліворуч села. То до одного села лицем обернешся, то до другого.

А віз котиться, дядько цмокає, злаки ростуть, а ти їдеш. І так аж доки дядько не скаже сірому "Тпррру". Значить — приїхали. Значить — ти в селі.

Село — це така собі територія, а на тій території хати, хліви, льохи і церква. Поміж хатами вулички. В хатах і на вуличках населення, в хліві худоба. В льохах нема нічого, бо давно вже все зїли. За церквою будинок.

Над тим будинком вивіска з написом:

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!
М...ська сельрада
М...ського району.

І серп з молотом на тій вивісці.

Коло церкви вівці в загороді думають овечу думу. А баран голову підвів, ніби проповідь каже, а вівці слухають. Церква, а під нею (побіч) вівці.

А село простяглося до ланів (до широких полів), і вітраками розмахує. А там луг, вільшина росте...

Так, от, значить — село!

Хати, комори, хліви, колодязі (керниці), льохи, школа, гамазеї (шпихлірі), кооперативна крамниця, чоловіки, жінки, хлопці, дівчата, діти... Флора і фавна... (Флора — рослинність, фавна — живі сотворіння).

Таке вам село!

Хати — се такі будівлі чотирокутні, соломою вшиті (покриті), а зверху бовдур (комин). По боках тих хатів вікна. Тут (не на вікнах, а в хатах) населення собі варить, спить і дитину колише.

Комори — се такі будівлі чотирокутні, соломою пошиті, без бовдура. В середині в коморах засіки (перегороди). В засіках нема зерна, нема й борошна (муки). Скоро буде...

Льохи, — це в землі.

Поза хатами фльора, коло хат фавна.

Найголовніша фавна, це "Манька", багато їсть, багато пє, водить телята і реве... Її звуть коровою.

Ззаду корови теля. Це будуча корова. Тепер воно живе на те, щоби висисати корову.

Побіч корови "Рижа", це телиця. З неї також буде корова. В уряді вона записана як одна голова рогатої худоби.

З фавни є ще воли. Це ті самі корови, тільки чоловічого роду. Їх держать, бо їх люблять. Вони давніші часи нагадують. Колись були воли... Були... Еге! Були...

Уся та худоба ремигає.

Ремиґати — це ніби морожене (аййскрім) після обіду їсти. Це не люде, але воли видумали.

Волами землю орють. Робота дуже бистра.

Дальше друга фавна, — "Ряба", "Бришки-Бришки" і "Рятуй".

"Ряба" — то свиня. Свиню всі знають. Ще свині не знали б!

"Бришки-Бришки", це худоба з довгою вовною, чорна, або сіра, мекає і страшенно дурна. Словом — вівці!

"Рятуй" — тварина, що на всякого чужого гавкає.

З птаства — кури, качки, гуси. Курей найбільше. Вони несуть яйця і вигрібують на городах насіння, а сусіди за те сваряться.

Флора, — картопля, цибуля гарбузи, хрін, любисток, буряки, мята, кріп, канупер, кропива, лобода, вишні, яблуні, груші, дуби, ясені, берестки, осики...

З комах — найбільше мух.

**
*

Населення, як ви вже читали, ділиться на чоловіків, на жінок, на хлопців, на дівчат і на дітей.

Чоловіки, — це те населення, що з бородою, в капелюсі, або в шапці, з люлькою в зубах. Кріпке населення! Воно буває рідко в хатах. Більше воно на полі, або в кооперативній крамниці. До хати воно заходить тільки щоби запитати:

— Вже наварила? Давай!

**
*

Чоловіки тут хліборобствують, тобто приготовляють хліб. Робота тая дуже легка і не треба її вчитися. То не те, що в місті в конторі (в канцелярії, в "офісі"), де цілих вісім годин пиши, записуй... А потім на два тижні відпуск (вакації, відпочинок).

А селянин весь час має відпустку. Тут якраз тобі "удовольствіє" (задоволення).

Цілий день на свіжому воздусі. В поле виїхав, — сонце світить, вітрець гарний...

І нічого не робить. Воли плуга, чи борону тягнуть, плуг землю оре,, борона заволочує, лопата город копає... А ти тільки ходиш, та батіжком, чи істиком помахуєш. (Істик, — маленька лопаточка, якою чистять леміш, коли землею облипне).

А як на городі, то тільки нахиляєшся та ногою торкнеш лопатку, а вона сама в землю лізе.

Коли ж зерно в землю вкинув, воно собі росте... Само росте. Потім помахав-помахав косою, воно й упало. Знов помахав-помахав ціпом, — зерно з колосу випало. Млин змеле, руки замісять, піч спече... Сиди тільки та їдж.

В конторі записуй і виписуй, а тут само росте, само пече, а ти тільки їдж. Харашо! Це чоловіча робота!

**
*

Жіноча так само не тяжка.

Жінки, це люди в спідницях і платках. Вони варять. Ото встала, корову видоїла, свині нагодувала, діти нагодувала, покопала, пополола, попрала, пошила, повязала, поткала, помазала, наварила, напекла, на поле побігла, — і вже роботи нема. Маєш часу доволі. Роби що забагнеться.

Тільки дуже рано вони встають. То для того, щоби схід сонця бачити, бо тут він дуже гарний, повітря чисте, холодочок, на траві роса. Як ти тут заснеш? Тому вони дуже рано встають щодня.

Хлопці, це будучі чоловіки.

Дівчата — будучі жінки.

Діти — будучі хлопці і дівчата.

**
*

От вам і село! Те село, до якого лицем треба звертатися.

Та як станеш серед майдану (площі) серед села й обернешся лицем до "Сельради", то плічми до церкви. А повернешся до церкви, то до "Сельради" спиною. Чудернацьке діло виходить. От штука!

Повернись лицем до великого господарства з великою хатою і другими будинками, то буде спиною (задом) до убогої хати. А обернешся лицем до неї, то спи-

ною до великого господарства. (Значить: сильніші село використовують, куди не обертайся).

От — Сільмаштрест плуга продає, за готівку за 40 карбованців, а на кредит за 50 з гаком, то він не лицем продає, а чим іншим.

І коли аґенти воли в дядьків купують, а потім за ті воли по 10 карбованців виплачують, то не "лицем" вони купують, а чим іншим. (Коли Вишня це писав, то ще можна було продавати на такий лад, як большевикам було треба).

**
*

Ой, як багато на селі вуличок, вулиць та завулочків (для визиску!).

Гнучку шию треба мати, щоби "лице" до села виставити.

А село лиця хотіло би. Воно радіє, коли гарне (зн. щире) лице бачить.

МЕНЕ ЗАБУДЬ.

Мене забудь моя дівчино!
Спокійно жий, щаслива будь,
Цвити як рожа, як калина,
Мене ж забудь, мене забудь!

Мене забудь!... І тяжким смутком
Не розбивай біленьку грудь:
Знайди собі кого полюбиш,
Мене ж забудь, мене забудь!

Мене забудь, мене не треба!
Та якби я коли-небудь
Тебе забув... Тоді, о Боже,
Мене забудь, забудь!...

Степан Руданський.

Пять страшних звірів.

Каже учитель хлопцеві:

— Вичисли мені пять звірів, що дуже страшні для чоловіка.

На те хлопець:

— Лев і чотири тигри.

Shea's

WINNIPEG
BREWERY
LIMITED

ДЕЩО ПРО ЧОЛОВІКА.

Людський кістяк складається з 198 костей.

Серце вдаряє 70 до 80 разів на мінуту, залежно від віку. В новонародженого серце вдаряє 130 разів, в першім році 120, в 3-ім 90, в 7-ім 85, в молодця 80, в середнім віку 75, в старця 65 разів.

Чоловік росте навіть до 30-го року життя.

Кожне сотворіння живе 8 разів довше, ніж росте.

Кінь росте 4 роки, а живе вісім разів тільки, отже коло 30 літ. Пес росте 2 роки, а живе 16 літ. Курка росте один рік, а живе 8 до 10 літ.

Тому чоловік, що росте до 25 літ, або і довше, повинен би жити 200 літ. Однакож і до половини того рідко хто доживає.

Найдовше жили люди в Болгарії, бо там на 1000 людей один жив 100 літ. Хто знає як воно є там тепер. А в Німеччині аж між мільйоном людей був один 100-літний. Там було життя більше напружене, а се скорочує людський вік.

ДВІ БОЧКИ.

Дві бочки їхали селом:
Одна була соб повненька,
Друга — порожна, теж слідком.
Та повненька — то тихенько,
Повагом йде собі та йде.
Порожна ж так собі пустує
Брикає, торохтить, басує,
Що аж на все село гуде.
Хто йде — із ляку обминає,
Та ще й налає:
"Який це враг її приніс?
Нехай їй біс!"

Хто про свої діла туркоче
Кому не треба й хто не хоче,
У того голова пуста,
Бо він такий як бочка та, —
Усіх від себе відганяє.
Зате розумний чоловік
Живе тихесенько весь вік,
Не торохкотить, а більш думає.
І славу має.

Л. Глібів.

ВІНОК З СУХИХ ПОЛЬОВИХ КВІТОК.

Коли хто помре, то близькі складають вінки на домовину як знак пошани і жалю. І ті вінки бувають звичайно дорогі. Нині українці замість звичайних вінків складають також гроші на добрі цілі і це звуть "невянучим вінком". Це розумне! Звичайний вінок зів'яв і нема його, а гроші зложені на добре діло дармо не пропадають.

Та і вінки бувають ріжні.

В 1912 р. помер в Києві, 6-го листопада український музик-композитор — Микола Лисенко.

На його домовині і кругом неї було дуже багато вінків, але один найбільше звертав на себе увагу. Чим же? Може був дуже дорогий? Ні!

Це був вінок з сухих польових квіток і трав, зібраних на рідних степах батьківщини Лисенка, на полях сіл: Гриньок, Миколаївки і Жовнина.

Зрозуміло, що значіння того одного вінка стояло вище всіх других вінків. Це був історичний вінок, що нагадував ціле життя Лисенка, від дитини, нагадував його батька і матір, діда, прадіда, прабабку, — коли другі вінки були лише хвилевим особистим виявом почувань людей, викликаних смертю дорогого їм чоловіка.

Був ще один також інтересний вінок від молоді в формі ліри (дуже простий музичний інструмент), — вінок з життя, і вбраний "ромашками" (дико ростуть) — і васильками.

Якраз ті два вінки звертали на себе найбільше уваги.

Псалтир коло тіла Лисенка читали українською мовою.

На похороні співали три хори, разом 1000 співаків. Народу було коло 50,000.

Були делеґати і з Галичини, а телеґрами з усяких сторін України, з Московщини, з Буковини, з Галичини, з Варшави, з Відня...

ХТО ЧУЖИМ БОГАМ КЛАНЯЄТЬСЯ.

Хто рідну мову і звичаї
Лишає і чужим
Богам служить, той народу
Є зрадником лихим.
Як Каїн — на чолі він носить
Гріха пятно гидке!
Чужий полин йому є медом,
А все своє гірке.

Хто зрікся прадідівської крови,
І тую хату, де родився,
І мову ту, якою Богу
Дитиною молився, —
Нехай той вічно блудом ходить,
Як грішний Агасвер!
Нехай його гризе сумління,
Й до суду щоб не вмер!

Хто помагає кути пута
Для брата, — той проклят!
Як від чуми, нехай від него
Всі люде сторонять.
Він Юда є свого народу,
З ним ходить вічний стид,
Такий най нудить світом
Як грішний вічний жид!

Ізидор Воробкевич.

Ізидор Воробкевич народився 5-го травня, 1863, в Чернівцях на Буковині, в священичій родині. Був священиком. В 1874 р. їздив до Києва і побут на Україні зробив на нього сильне враження. Писав оповідання і вірші, складав ноти для церковного і світського співу. Писав також драми. Був щирим українським працівником. Помер 19-го вересня, 1903 року, проживши 67 років і не цілих пять місяців. Похований на цвинтарі в Чернівцях.

ЧИСЛЕННЯ ЧАСУ.

Вже давні халдейці, або вавилонці ділили добу на 24 години.

Римляне починали добу від півночи і ділили так: 1) північ, 2) час коли піють кури, 3) досвіток, 4) ранок, 5) полудне, 6) захід сонця, 7) вечер, 8) час спання.

Жиди ділили час від сходу сонця до заходу так: **Перший Час,** по нашому від 6-ої рано до 9-ої; **Третий Час** від 9 до 12; **Шестий Час** від 12 до 3 пополудни; **Девятий Час** від 3 до 6 вечером.

ЗНАЄ ПРО ЩО ПИСАТИ.

Зійшлися англієць, німець, француз, американець і жид і рішили, щоби кожний написав наукову розвідку про слонів. І написали.

Англієць писав як диких слонів ловлять. Це важна штука.

Француз писав про "родинне життя" слонів.

Німець писав про будову тіла слоня.

Американець, як можна би виховати більших і кращих слонів.

А жид почав про слонів писати, але спинився і каже:

— Що я маю про дурних слонів писати? В мене є щось розумніше. Я напишу, яка повинна бути будучність мого народу...

Знав про що писати! Це гарний примір.

Забудько!

В однім місті десь на світі дуже часто склепи горіли. І коли так одної ночи зявився десь вогонь і люди збігаються, то бігжать також і два купці, й один з них кричить:

— Ой, ой, нещастя! Та ж то Чудак горить...

Другий купець сіпнув його за рукав та півголосом:

— Ну! Хіба ти забув, що то Шиманський горить, а Чудак має горіти другого тижня. Я не знав, що ти такий забудько! Ну, ти певно забув, коли ти маєш горіти.

Він ще не так робив би.

Говорять два сусіди про повені, бурі, гради, і каже один з них:

— Це кара Божа! Таке їм належиться. — На те другий:

— Сусідо! Коли б я став Богом, то я ще не так карав би. Ви побачили би!

Сказав би щось.

Синок: Тату, я би вам щось сказав.

Тато: Скажи, синцю.

Синок: Коли не знаю .

Дуже завзята.

Це було в Стейтах. Мати була великою демократкою і синів на демократів виховувала. Та коли один син приїхав з війська додому, то каже матері, що він дасть голос на републиканця Айзенгавера. Це матір дуже вразило, бо вона демократка.

— Мамо, — говорить син, — я бачу, що коли б і сам Господь був републиканським кандидатом на президента, то ви за ним не голосували би.

— А певно що не голосувала би! — каже з натиском мати, — бо я демократка. Я з републиканцями не хочу мати нічого спільного.

Нехай робить як хоче...

Чоловік входить до склепу, на якім виписано "Фаєр Сейл" (Погнева Випродаж).

— Що це ти виписав, — говорить чоловік до купця, — коли в тебе вогню не було.

— Ну, а що воно йому шкодить, — відповів купець, — вогонь може бути котрої будь ночи.

— Та чому він мав би бути вночи, а не вдень? — знов чоловік запитує. На те купець:

— Ну, чому? А як йому ліпше бути вночи, то чому йому тоді не бути? Нехай робить собі як хоче, я йому перешкаджати не буду.

Хто вмирає?

Готовиться слабий чоловік вмирати і каже:

— Як помру, то нехай пару коров візьме собі Текля.

— Ні, — каже жінка, — досить їй одної.

— Петро нехай бере віз і пару коней.

— Ні, ні! — втручується знов жінка, — нехай бере три коні без воза.

Забагато вже було чоловікові і він каже:

— Жінко! Хто вмирає, ти чи я?!

ЛИСТИ ШЕВЧЕНКА ПЕРЕД 100 ЛІТАМИ

Коли в календарях згадуються і незначні події, то треба згадати і дещо з життя Тараса Шевченка якраз з перед 100 літ. Згадаємо його листи з 1885-го року. Їх писав Шевечнко перед 100 роками.

Шевченкових листів з 1855 року маємо 8. Може було їх більше, та загубилися.

Листи є: 1. до Андрія Краєвського, редактора; 2. до Бронислава Залєского; 3. До Олексія Плещеєва; 4. до Сигізмунда Сераковського; 5. Знов до Бр. Залєского; 6. До Василя Григоровича; 7. До гр. Феодора Толстого. 8. Знов до Бр. Залєского. Шевченко писав листи з заслання.

Деякі листи короткі, або менше важні, а з кількох подамо деякі частинки.

До Залєського пише 10 лютого: — "Ти просиш Бога — побачитися тепер зо мною. О, якже ж я Його про се прошу! Чи віриш мені, іноді здається, що я й кости свої отут покину; іноді просто одур мене бере: сердечний біль такий пекучий, отруйний, що ніде собі місця не знаходжу, — і що далі, то більше ота моя препогана хорість росте. Та й те сказати: бачити разврас перед собою тупі, та ще й п'яні голови, — не диво, коли й чоловік більш ніж я зрівноважений, здуріє. І я справді трачу надію колинебудь кінець моїх жорстоких іспитів побачити.

До Плещеєва пише 6 квітня: — Писали Ви лист, на який я не відповів перше тому, що адреси не мав, друге те, що цілком не було що писати, а воду в ступі товкти нудно. Пишете, що може в листі Вашому знайшов я щось не до серця і тому Вам не відповів. Спаси Вас Господи від таких думок!

Вітаючи мене з Новим Роком бажаєте мені, як брат, усього найкращого та особливо з цеї пустині вирватись, та ба... Ось що зо мною трапилося. Вторік виставив мене генерал Фрейман на унтерофіцера. Я жив надією... А перед самим Великоднем привезла почта наказ майора Львова взяти мене в руки та до його приїзду конче зробити з мене зразкового "фрунтовика", а як ні, то ніколи не маю надіятись на полегчення моєї долі. Гарно зустрів я свято Великодня! Свято минуло, і з мене пятидесятилітнього діда тягнуть жили (на вправах) по вісім годин на добу.

До Б. Залєского 10 квітня: — За вісім років можна було б, здається, до всіх невдач і нещасть призвичаїтись, — та де там! Нинішне лихо так мене вразило, що я ледви над собою панував.

Моя моральна, моя одинока підпора, і та тепер захиталась і враз пуста й бездушна стала. Або так мені здається, або так воно справді є.

До Григоровича 12 квітня. — Христос Воскрес! Незабутній мій добродію! Ось уже девяте зустрічаю я це світле урочисте свято, далеко від усіх, що любі моєму серцю, в киргізькій пустині, на самоті. Вісім літ я перестраждав мовчки. Я нікому ні слова про себе не писав, думав, що терпінням усе переможу.

Та на лихо я гірко помилився, терпіння так терпінням і зосталось, а тимчасом я до 50-го року мого життя наближаюсь. Сили моральні й фізичні мені зрадили, ревматизм мене швидко руйнує.

На восьмому році тяжких іспитів представили мене комендантові корпусу, щоб полегчити мою гірку долю. І що ж? Мені відмовили тому, що я не можу маршувати як здоровий молодий салдат.

Ще до Бр. Залєского 25 вересня: — Докучаю я тобі своїми просьбами, та що ж маю робити? Окрім тебе не маю до кого звернутися, а що до Тебе, я зовсім певний, що не назвеш мене докучайлом і прошаком.

Ось таке переживав Шевченко якраз перед 100 літами, як в тих

листах він пише.

**
*

А нині? Тоді мучив Шевченка царський уряд, а нині таксамо мучать його большевики. Тоді живого, а нині мертвого. Ріжниці нема.

Коли б нині Шевченко жив, то певно прозвали б його "ворогом працюючого народу "і заслали б на Соловки, чи в невільничі табори, чи поставили би "под стенку".

Та годі! Мертвого на Соловки не зашлеш, а він здобув собі таку безсмертну славу, що імени його промовчати годі. Він живе в душах цілого українського народу як великий народний Пророк.

Одно зосталось большевикам: працю його нівечити; його слово перекручувати і фальшувати; вдягати його не в солдатську шинелю, але в московський "ярмяк", щоби показати його великим прихильником Московщини. Його могилу знищили.

І так: Кобзаря його пофальшували. Надрукували його листи, але якраз ті листи, де Шевченко виступає як великий українець, вилишили. Те, що писав Шевченко по московськи, так по московськи і надрукували, хоч, очевидно, друкували їх для українців. Значить: ти українче вчися московської мови і по московськи читай, що твій Шевченко написав!

А що, коли б Шевченко був написав щось по турецьки, чи китайськи (коли б ті мови знав), чи і тоді не перекладали б того на мову може й українську, і давали б українцям в руки турецьку, чи китайську книжку? Певно що ні! Але найпевніше, що перекладали би на "общепонятну" (загально зрозумілу) московську мову, а ти українче по московськи читай, що написав твій Шевченко по турецьки.

Що ж більше можуть большевики зробити? Заслати Шевченка на Соловки годі. Знищити його творів не можна, — так бодай будуть їх фальшувати, а його проголошувати большевиком і великим любителем Московщини.

Так і по смерти мучать великого Сина України. Та чи можна знищити того, хто святе слово голосив?

Впала царська Росія, впаде і большевицька. Прийде час, що —

Встане Україна,
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невільничі діти.

К. П.

НЕВИННИЙ МОШКО.

"Куди Мошку так ідеш?"
— "На війну вихожу!"
"А чого ж то пізно так?"
— "Ще два-три положу!"
"А як тебе може хто
Схоче положити?"
— "А кому ж я винен що?
За що мене бити?"

Степан Руданський.

Phone 527 044

Dr. M. Kanchier

ДЕНТИСТ

Suite 1, 407 Selkirk Avenue

Winnipeg, Man.

КОЛИ БУДЕТЕ В ВІННІПЕГУ
зайдіть до
NEW CORONA
CAFE

674 Main Street, Winnipeg.
(близько сіпіярської стації)

Першорядні страви. — Обслуга скора й чесна. — Гарне і приємне окруження.

Телефон 921 616

ВОРОГИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Кожний українець повинен знати свою історію, а вже окремо яких ворогів мали українці.

Найдавнішими ворогами були печеніги, половці, татари і турки, але їх нападів давно вже нема. Однакож є два вороги, які були і є ворогами донині, а це поляки і москалі.

Поляки почали нападати на українські землі ще від Кизимира Великого (1333—1380). Та і нині польські політики стоять на тому, що бодай Галичина з Львовом має до них належати. І так пише їх преса.

Коли після 1917 р. творилася українська держава, то якраз москалі, а дальше большевики нищили її з одної сторони, а поляки з другої.

А що нова Польща виробляла в Галичині, на Волині, на Холмщині, на Поліссю і Підляшу. Польщили українські школи, українських учителів переводили в Польщу, українські землі заселювали мазурами, нищили українські інституції, ґазети конфіскували, інтеліґенцію і свідоміших з народу арештували, гр. кат. священиків на кожнім кроці переслідували і карали, греко-католиків тягнули до костелів і польщили.

На Волині православні церкви або нищили, або на костели переміняли. В 1938 р. в самій Холмщині знищили за короткий час 110 православних церков і 7 каплиць, а церковне майно собі позабирали, яке оцінюють на 16 до 17 мільйонів долярів.

Чим ріжнилося все те від татарського чи турецького нападу? Татари нищили, рабували і додому верталися, а поляки не верталися до Польщі.

Однакож нині є українські передовики, що з поляками сходяться, в поважних виступах стоять разом з поляками, і народови кажуть: можете з поляками сходитися, бо вони наші браття...

Такі ж для укаїнців і москалі, що в великій мірі є мішаниною словян і азіятів.

Ще 1169 року московський князь, Андрій Боголюбський напав на Київ і страшно його поруйнував. Побив багато народу, пообрабовував церкви і нарабоване повіз в Московщину.

А дальше... Україну москалі поневолили. Забрали Українську Церкву і завели до неї московську мову; позаводили на Україні московські школи. Забороняли писати книжки українською мовою.

Нині московську роботу продовжують большевицькі правителі при допомозі москалів.

Ось таких двох явних великих ворогів мають українці до нинішнього дня. Большевики це новий ворог.

***

Великий удар завдали поляки українцям, коли спольщили українських бояр (шляхту). Так забрали свідому українську клясу, а разом забрали і велике майно, яке та кляса мала. Якже це сталося?

Шляхта давала свої діти на науку до польських єзуїтських шкіл, не думаючи, що єзуїти їх дітей спольщать. В цім місци вона була короткозора. Це побачила вона, коли було вже запізно, коли їх діти були вже поляками.

Але були і такі, що польщилися "для лакомства нещасного", для вигод, для користей. Ось імена деяких бояр з титулами князів, як спольщилися:

Острожський, Корибут-Вишневецький, Друцький, Гірський, Заславський, Збараський, Лукомський, Слуцький, Голшанський, Пронський, Ружинський, Конисський, Калинський, Козловський, Добровицький, Крушинський, Сапґушко, Глинський, Ростовський, Корецький та ще інші.

Всі вони були православні Українці, а їх назви, що кінчилися на "ський" і "цький" походили від

тих місць, де вони жили (в Острозі, в Збаражи і др.).

Зі значніших бояр:

Тишкевич, Ходкевич, Хрептович, Сосновський, Пац, Сапіга, Кміти, Плішки, Потії, Волович, Война, Чолганський, Стеткевич, Кисіль, Красносельський, Шумлянський, Шептицький, Балабан, Свистельницький, Жовківський, Дрогоєвський, Туркул, Яловицький, Виговський, Полянський, Терлецький. Баворовський, Винницький, Комарницький, Желиборський, Борецький, Копистинський, Дідушицький, Дверницький, а навіть Косцюшко, Міцкевич та багато інших.

Багато спольщилися через мішані подружа і поляки дбали, щоби дружитися з українцями, бо тих вони завсіди перетягали на свою сторону. Українці тоді не розуміли, що не треба з чужими дружитися.

Так поляки забирали свідому, але необережну українську шляхту і забирали її майно, якого вживали на дальше нищення українців.

Правда, український нарід не загинув, але зубожів.

Багато визначніших москалі змосковщили, маючи в руках більшу силу ніж мали українці.

Ось таких ворогів мали і нині ще мають українці. Ворогами були, певна річ і ті, що в ріжних часах помагали полякам, москалям, чи большевикам проти українців.

Нині українці повинні це знати і робити висновки з того на дальше.

ТРОХИ ДЕСЬ — ТРОХИ ТУТ.

— Де ти родився, звідки походиш? — питає суддя чоловіка.

— Ну, я трохи з Едмонтону, а трохи з Вінніпеґу, — відповідає запитаний.

— Як же тебе розуміти? — допитується суддя. На те чоловік:

— Як я був в Едмонтоні, то важив 120 фунтів, а в Вінніпеґу я важу 200. Значить, що ті 80 фунтів належать вже до Вінніпеґу.

УКРАЇНСЬКЕ ФОТОҐРАФІЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

Виконує всякі фотоґрафічні роботи точно, солідно й на час.

Також викінчується аматорські фільми.

Продається
Marriage Licenses

GAVINCHUK STUDIO

Drawer D, Phone 31
Smoky Lake, Alta.

ЯКУ СИЛУ МАЄ ПРИВИЧКА

І з того наука.

Запитаю: знаєте яку силу має привичка?

— А чому не знаємо, — скажете. — Привик чоловік пити, курити, довго спати, то як тяжко від того відвикнути.

Так, так! Трохи знаєте. Та я вам ще скажу, що я знаю.

За давних часів в шкільних книжках в Галичині був вірш, що починався:

Тямиш брате, як ми стали
В Парижу, в столиці,
Як по ринку ми співали
Довбуша і Гриця...

А в Парижу:

Верхи церков великанських
Блищать як зірниці,
Від золота і брилянтів
Мерехтять крамниці...

Є там таке, що дивишся, і ще хочеться. Просто — рай на земли! Але і не так, бо:

А Іван, вояк хоробрий,
Козак-заведія,
Здвиг плечима: **"Таки,** каже,
Краща Коломия!"

А Коломия невеличке місто в Галичині, та для Івана воно краще ніж Париж. А чому? Тому, що він до Коломиї привик змалку. Він знає там кожну вуличку і стежку, кожний куток; знає людей; знає кілько там в часі дощу болота, кілько пороху як нема дощу. Він міг мати там пригоди, які згадуються. Все йому відоме, близьке. Давайте йому Париж за Коломию, а він не заміняє. Привик, тай годі!

**
*

Так привикають не тільки люди, але і... тії...

Було, що йде наш чоловік (а може він був ваш), йде, люльку курить, аж зирк, а в болоті сидить нечистий. Подумав чоловік та:

— Гей! А чому ти в болоті сидиш? Вилізай, тут на сухім краще.

Виліз чорт, на сухім сідає.

— А як воно тобі тут? — питає чоловік.

— Добре! Дуже добре! Не так, як там...

І чоловік пішов радіючи, що добре діло зробив, хоч і нечистому.

За час вертається чоловік, а чорт знов в болоті. І знов гукнув чоловік:

— Гей! Ти знов там? Хіба на сухім не добре?

— Та добре, — відповів чорт, але знаєш... я тут дуже привик. От вам знов привичка!

**
*

Це вам казки з правдою і наукою.

Коли довго з чим зживаєтесь, то воно стає вам близьке, рідне. Воно стає частиною вашого життя. Це та правда.

А наука? Дбайте, щоби ваші діти довго до гідного, розумного, до доброго привикали, від малку. Вчіть їх доброго, притягайте до доброго, пригадуйте добре, а вони до доброго привикнуть і ціле життя будуть доброго хотіти і добре любити. Скажуть:

— Так нас родичі завсіди вчили. Так і вони робили. Таке в нашім домі завсіди було. Ми змалку до того привикли, отже хочемо ціле життя того триматися.

Така вам наука! Добра наука!

К. П.

ЧОГО ВОНА ХОТІЛА БИ.

При компанії молода жінка, яка не привикла пити, випила чарку горівки. За хвилинку каже вона:

— Мені в голові якось так...

— Це ніщо, — потішає її сусід, — воно скоро перейде. Не журіться.

На те жінка:

— Е! Я хотіла би, щоби воно ніколи не переходило...

БУЛО СОБІ ТАКЕ КОЛЕСО.
(Байка).

Раз було собі таке колесо. І куди воно не бувало, чого не видало, яких доріг та мостів не переїздило, в яких пригодах не було. На те ж воно колесо! І горде було, що воно не щобудь, а колесо. Такий собі господар.

Таке було. Але за час почало колесо ледащіти і надумало, що колесом не добре бути. Грудки тобою трясуть, болото чіпляється. Завсіди будь в русі і в русі.

І надумало, що краще йому стати болотом. Лежиш собі, спочиваєш. Нема клопоту.

І закотилося в якусь калабаню та гниє. Пройшло кількось часу і воно зогнило, болотом стало. І вже таке раде. Клопоту не має.

По нім вже вози їздять, колеса котяться, коні його місять. А воно зараз до колеса чіпляється. Та все ж коли колесо вийде з калабані і починає скоро котитися, болото відпадає. Поки ж лежить, то нагадує собі з гордістю, що яких то коліс воно не чіплялося, і нових, і мальованих. Радіє.

Так воно коліс чіплялося, так колеса його розносили, аж поки не рознесли. Вже його нема. Перше раділо, а тепер кличте, а воно не обізветься. Колеса розносили, розкидали, а коли висохло, то помяли на порох, а порох порозносили вітри. Слід по нім пропав.

Чи розумієте ту байку?

Колесо, це нарід, господар. Та коли нарід збайдужіє і не дбає щоби він завсіди був народом, то переміниться в болото. Буде лежати, чіплятися чужих коліс, тішитися, аж доки колеса його не рознесуть, доки вітер не порозвівав, а там воно цілком загине.

Хіба чужі розумні колеса згадають, що було колись гарне колесо, а нині слід по нім загинув. Скажуть:

— Негідне, нерозумне воно було! Бог сотворив його колесом, а йому захотілося болотом стати, і пропало. Так йому ледачому належиться!

Це байка, а ти читачу бери на розум!

КІЛЬКО Є ПОЛЯКІВ НА СВІТІ.

Хоч поляки нині в большевицьких руках, а все ж мріють про Польщу "од можа до можа", себто мати свою державу від Балтийського до Чорного моря. Значиться, мали би забрати українські землі. А бодай Галичину з Львовом.

Та кілько ж поляків є на світі?

"Діло" з 1925 р. подає дещо з польської статистики, з чого виходить, що поляків може бути третина того, що є українців. Діло згадує таке:

Підручник Географії Польщі, Павловського, з 1921 р., каже, що в Польщі є понад 20 мільйонів поляків, а з заморськими 25 мільйонів.

Куратор Собінський в географії з 1924 р. каже, що тих, які признаються до поляків, є в Польщі 18 мільйонів і 779 тисяч, а з заморськими 27 мільйонів. (В Польщі були і поляки "Мойжешового визнаня" — себе жиди, що перед поляками вдавали поляків).

В польськім календари "Іскри" з 1924-5 року говориться, що всіх поляків на світі є 19 мільйонів.

Поляк Суйковський каже, що всіх поляків в Польщі є 16 мільйонів і 600,000, а всіх на світі 24 мільйони.

Польська шкільна кураторія подавала, що в Польщі є 45.5 процент неполяків.

Поляки, певна річ, знали, кілько їх є, і виходило, що їх небагато, отже ріжні ріжно те мале число прибільшували. Бо певно не вменшували.

Найменші числа, які вони подавали, були: 16 мільйонів і 600 тисяч в Польщі, та 19 мільйонів всіх на світі.

Коли взяти ті найменші числа за правдиві, то виходить, що число поляків в Польщі було 16

мільйонів, отже трошки більше ніж половина всього населення, яке Польща мала в своїх руках. Бо польська статистика з 1921 р. подає всего населення в Польщі на 27 мільйонів і 193 тисячі. А український "Календар Товариш" на 1927 р., каже, що всіх Українців під Польщею є 8 мільйонів, 323 тисячі (8,323,000), а то: 1) в Галичині 3,422,000; 2) на Холмщині 448,000; 3) на Підляшу 500,000, 4) на Поліссю 1,017,000, 5) на Волині 2,936,000.

Виходить, що число українців в Польщі могло бути таке саме як і поляків. І ті поляки голосили, що за 25 літ тих українців знищать, спольщать.

ПРИКАЗКИ.

З порожного не наллеш. (З порожної голови).

Казав циган: "Нема правди — лише в мені і в Бозі трошки". (Є і нецигани що так кажуть).

Як одна біда йде, то і другу за собою веде. (Буває, що кілька бід нараз коло чоловіка збирається).

Запишеш пером, а не витягнеш волом. (Буває нераз, що чоловік не обдумавши щось запише, або підпише, а коли пізніше добре обдумає, то хотів би змінити, та годі).

Від Бога хоч як тікай, а він тебе зловить. (Лише від людей можна деколи втечи).

Не лакомся Грицю на дурницю. (Розумні люди за дурницями не заглядають).

Я НЕ ЗНАЮ, — А Я ЗНАЮ!

Що важніше: "я не знаю", чи "я знаю"?

Знайдете людей, що кажуть:

— Мені того і того не треба знати. Моїм дітям того не треба знати...

Дітям? Ні! Але ж діти стануть дорослими людьми. Значить: Будучому поколінню того і того не треба знати.

— Читав ти тую книжку? Важна!

— Не читав. Мені того не треба знати.

— Знають твої діти добре українську мову, письмо; чи читають українські книжки?

— Їм того не треба знати, бо вони в Канаді.

— Чи знають вони, коли ти, твої батько-мати до Канади приїхали, звідки; чи твій батько, або дід мав яких братів, сестер; що він в старім краю робив...?

— Ні! Це Канада, то їм того не треба знати.

Виходить, що Канада це такий край, де чоловікові нічого свого не треба знати.

Але розумні люди по цілому світі все своє ставлять на перше місце, а чуже за ним. Стараються знати найперше своє, а зараз за тим чуже. Є англійський вислів: "Треба знати все про щось і щось

Запитає розумний чужий чоловік такого незнайка:

— Чи знаєш свою мову, своє письмо, історію твого народу? Чи знаєш коли приїхав твій батько чи дід до Канади, звідки саме, з якого села, повіту, краю... А запитаний має на все одну відповідь:

— Не знаю... Не знаю... Не знаю...

Чи дуже будуть такого незнайка поважати?

Світ поважає тих, що багато знають, а не тих, що не знають і не хочуть знати.

В школі поважають тих студентів, що багато знають і ще більше хочуть знати, а не тих, що багато не знають і не хочуть знати. Таке і на світі.

Це треба памятати і — знати.

У-ль.

КАЖУТЬ — БУЗЬКИ ВИГИБАЮТЬ.

В Канаді бузьків нема, але про них всі знають. Це великі птахи, — коли бузьок стане просто, то його голова сягає нам до пояса.

Має високі червоні ноги, має довгий дзюб. Сам білий, а крила на кінцях чорні.

Голосу не видає ніякого, але голосно калатає дзюбом. Це мова бузьків.

На гнізді майже завсіди стоїть на одній нозі.

Звичайно робить гніздо з галузя на верху соломяного даху, або на дереві, а воно широке на 4 стопі і може бути високе на 2 стопі і більше. Людей не боїться і люди ніколи його не зачіпають. Ще раді, коли на їх хаті бузьок має гніздо. Це знак щастя.

В Англії мабуть нема бузьків, але є в Европі. На зиму відлітають з Европи до Африки, але там молодих не виводять. Вони летять яких 14,000 миль. На літо вертаються до своїх гнізд.

Вчені кажуть, що число бузьків дуже зменшається і є побоювання, що можуть вигинути.

В Африці є багато саранчі і люди нищать її отруєю, а що бузьки саранчу їдять, то багато їх там гине. А може є до того й інші причини.

А шкода, коли б такі близькі і любі людям птахи вигинули. На світі вже були великі птахи, що повигибили.

УКРАЇНСЬКА І МОСКОВСЬКА МОВА.

В почтовім уряді купують люди почтові грошеві перекази, — гроші кудись посилають. Урядник москаль не знає української мови. Повиписувавши перекази (квітки), вигукує:

— Рязань! Двадцять пять рублєй!

— Я, — озвався робітник москаль.

— Кому подавалі?

— Сянєву...

— Харбін! Десять рублєй!

— Давайте мені, — каже жінка.

— Кому ви подавалі?

— Вам, — говорить жінка.

— Я знаю, что мнє, а куда ви подавалі?

— Та сюди ж, вам у кватирку (в віконце).

— Да что ви... Я спрашіваю куда ви подавалі перевод? (До кого шлете посилку).

— Та кажу, що вам у кватирку...

— Да что ти єрунду нєсьош! (Дурниці плетеш). В квартіру какую то... (В москалів "квартіра" — мешкання, дім).

Через кілька хвилин знов:

— Харбінь! Десять рублєй!

— Давайте, — просить жінка.

— А кому ви подавалі?

— Вам сюди в кватирку.

— Да что ти ґаваріш? Я тєбя первий раз віжу. Почєм ти знаєш ґдє моя квартіра? Я о дєнґах спрашіваю (про гроші питаю), а она мнє о квартірє какой то... (про якесь мешкання).

Тут же запитав жінку якийсь панок, учитель, чи що:

— Кому ви, тітко, посилали гроші?

— Синові, — говорить жінка радіючи, що хтось її розуміє, — синові Олексію Комаренку в Харбін. Писав, що хорий...

Почувши урядник, скоса подивився і дав жінці переказ, а даючи бурчав:

— Чорт єво знаєт!... І женщіна будьто би русская, а рускаво язика не понімаєт (не розуміє). — (За київською "Радою").

Такі москалі близькі українцям! Казав вже колись Куліш, що москаль тому нам близький, — що коли наш батько горів, то його батько коло вогню грівся.

ПЛАНЕТИ КРУГОМ СОНЦЯ.

Кругом сонця ходять планети, до яких належить і наша земля. Найблища до сонця планета Меркур, найдальша Нептун. Щоби обійти раз кругом сонця, ті планети потребують:

1) Меркур 88 днів, 2) Венера 225 днів, 3) Земля наш рік, 4) Марс 1 рік і 322 дні, 5) Юпітер 11 років, 6) Сатурн 29 і пів року, 7) Уран 84 роки, 8) Нептун 165 літ. Значить, що на Нептуні рік такий довгий як наших 165 років.

ОБА ВДОВОЛЕНІ.

Це було в австрійськім війську. Українець, що прийшов до війська без послідного гімназіяльного іспиту (матури), здає іспит перед військовим німецьким начальством.

Іспит пійшов дуже добре. Вкінци каже німець:

— Мені відомо, що в вашій українській літературі є славна поема — "Похід Ігоря на половців", і думаю, що ти її добре знаєш.

Подумав українець: "Ти нашої мови не знаєш, то тобі всеодно", і каже:

— Добре знаю! Як мені такої славної поеми не знати.

— То задеклямуй мені, — говорить німець.

Й українець відважно починає:

— Вірую в одного Бога Отця Вседержителя, Творця неба і землі, всього видимого і невидимого...

Хитнув німець головою і каже:

— Досить! Славно Бачу, що добре знаєш! І за те окремо тебе похвалю!

І так оба були вдоволені.

(Наділі це поема лише до читання і ніхто напамять її не вчиться).

НЕХАЙ ДУРНІ ЙДУТЬ.

"Раз "товариш" задумавсь
Які чуда творить
Большевія, і вкінци
Другому говорить:
— Товаришу, може б ми
З оцеї неділі
Вирвалися і гень там
Зажили раз на волі. —
А той за полу сіпнув
І говорить тихо:
— Нехай дурні туди йдуть!
Нам і тут не лихо.

Побожна жінка.

Оповідає Палажка людям про дуже безбожну другу жінку, яка всюди робила Палажці наперекір, і каже:

— Люди добрі! Я за всіх щиро молюся, а навіть Параску, стару суку, згадую в молитвах.

АМЕРИКА ПОПЛИЛА.

— Ви знали того то чоловіка, що поїхав до Бразилії? — питає хтось добрудушну легковірну жінку.

— Та знала, знала. — Гарний був чоловік. Та не знати як йому там живеться. Колись писав, що може ще в гості до нас приїде.

— Може приїде, а може й ні.

— А то чому?

— Воно, бачите, ось що: як викопали Панамський канал, то полуднева Америка, де Бразилія, від Америки відорвалися і кудись поплила. От що!

Здихнула жінка та:

— Шкода чоловіка! А добрий був... Таких добрих мало, як він був.. Шкода!

ГОЛОВУ ЗНАЙШЛИ.

Входить хтось до крамниці, де був гурт людей, і каже:

— Чи чули ви, що тут недалечко голову знайшли?

Всі видивилися.

— Голову знайшли, — кажуть, — чи лише саму голову? А більше нічого?

— Ні! Лише саму голову. Відтяту голову. Більше нічого.

І людям стає моторошно.

— А голова жіноча, чи чоловіча? — питає хтось.

— То голова оселедця, — відповідає запитаний.

Є гроші, а нема розуму.

Це дійсна подія! Пішли колядники з колядою до чоловіка, що має мабуть десятки тисяч долярів в банку. Переколядували, а чоловік дає їм 25 центів.

Вийшли колядники від нього і нарікають, та один з них каже:

— Ви не нарікайте, а подякуйте йому.

— Подякувати? За що? Аджеж він має-має...

— Це я і думаю, — говорить дальше колядник, — що він грошей має, але він вам показав, що розуму має лише за 25 центів. Не завидуйте йому, люди добрі. Гріх завидувати!

"Кобзар" у 4 томах

Видання УВАН — Інститут Шевченкознавства

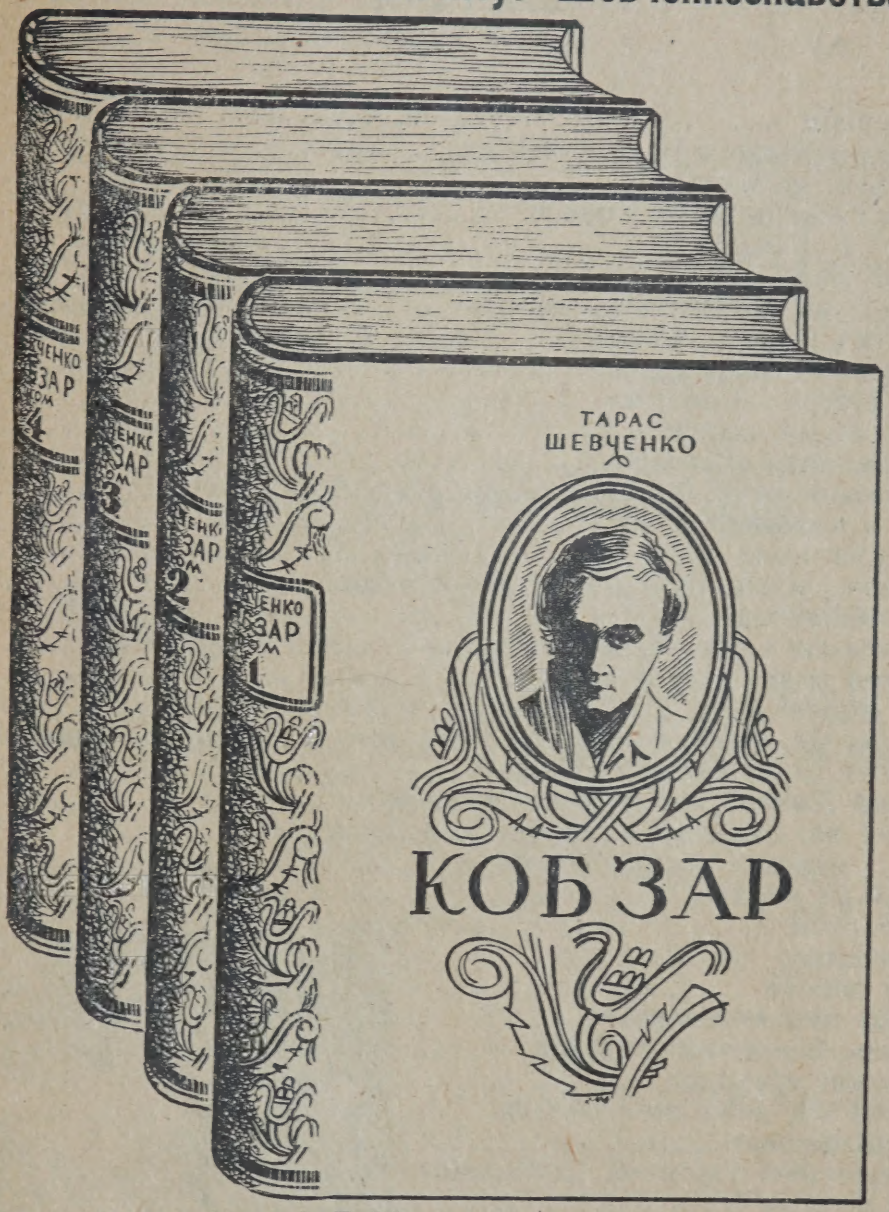

Повне видання всіх творів Т. Шевченка з наголосами і надзвичайне цінними біографічними і літературно-критичними статтями відомого шевченкознавця професора Л. Білецького.

Видання люксусове на першорядним книжковім папері із репродукціями в барвах і в одному кольорі малярських творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА. Всіх ілюстрацій є 50, із цих 6 в кольорах оригінальних малюнків. Кожний том оправлений у мистецьких обкладинках. Всі чотири томи обіймають поверх 2,000 сторінок друку.

Цей „Кобзар" це свідоцтво культурного українського дому! Цей „Кобзар" це памятник Шевченка в кожному домі! Ціна за всі 4 томи **$25.00.**

Спішіть із замовленням і набудьте велику цінність.

UKRAINIAN VOICE

P. O. Box 3626, Sta. B. **WINNIPEG 4, MAN.**

ЗМІСТ:

Стор.

Календаріюм ... 3—31
З приходом Нового Року — поезія ... 33
Українське малярство ... 35
45-ліття "Українського Голосу" ... 52
Українці в Канаді ... 59
З історії китайського народу ... 62
"Кобзар", як національна святість ... 65
На Святий Вечір — поезія ... 70
Помстився — оповідання ... 71
Брат і сестра — поезія ... 78
Обивательські жарти ... 79
Місто Вилляма Шекспіра ... 83
Божі талани ... 91
Життя в коломийках ... 93
Князь Святослав ... 98
Що треба робити, щоб дерево добре родило ... 101
Хатня обстанова ... 104
Праці звязані з перевозом промислової пасіки на пожитки ... 109
Здоровий розум всіх поєднає ... 112
Відділ молоді ... 113
Про славних козаків-запорожців та про їх першого кошового Дмитра Байду-Вишневецького ... 114
Кошовий Дмитро Байда-Вишневецький ... 115
Дитячий вік Людвика Бетовена ... 115
Квітка з маминої могили (казка) ... 117
Пишний та гордий ... 121
Звязані руки ... 122
Дуга-веселка ... 122
Дитячі забави ... 123
Анґлійці про виховання ... 127
Змагання, переможці і трофеї ... 129
Подорожні враження ... 134
Культура від дому починається ... 137
З історії письма ... 139
Спостереження Гарасима Чорнохліба ... 141
Лицем до села ... 144
Мене забудь ... 145
Дрібні речі (поезії, гумор, досвід) ... 147
Листи Шевченка перед 100 літами ... 150
Вороги українського народу ... 152
Було собі таке колесо ... 155
Кілько є поляків на світі ... 155
Ріжні цікаві речі ... 158

ТОЙ ДЕНЬ ЩЕ ДАЛЕКО, коли фармері покінчать з проблємою бурянів — але воно є підбадьоруючим знати, що студії над способами як поліпшити наші врожаї помимо бурянів провадяться і поступають вперед.

Нешонал Ґрейн Компанія має Рільничий Департамент, який є піоніром на полі контролі бурянів хемікалами в Західній Канаді. Її дослідження і відкриття є до Вашої розпорядимости . . . за посередництвом управителя Нешонал Ґрейн у вашому дистрікті. Зайдіть до нього.

National Grain
COMPANY LIMITED

Winnipeg Regina Saskatoon Calgary Edmonton

THE CROWN LIFE INSURANCE COMPANY

тепер предложує вам

HEALTHPAC

найновіший скупчений плян ґрупової асекурації на життя, охорони здоровля та випадків для працюючих ґруп від 10 до 25 осіб.

І. А. Юрків

У ДОДАТКУ ДО —

1. Всіх звичайних кляс ґрупової асекурації.
2. Поліси на сплачування морґеджу.
3. Поліси родинного приходу.
4. Пенсійних плянів.
5. Плянів охорони й ощадностей допасованих до кишені та потреб кожної людини.

За доброю порадою та обслугою персональної асекурації — зайдіть або пишіть —

J. A. Yurkiw

212 Curry Bldg., Winnipeg, Man.

Res. Phone: 52 5679 Bus. Ph.: 92 8118

B37158

DON'T BUY TWO WHEN *ONE* WILL DO!

Save the Extra Cost of a Separate Kitchen Heater!

With a NEW MAJESTIC ELECTRIC Combination 2-Fuel, Single Oven Range glistening in your kitchen, there's no need now to buy a separate kitchen heater. The MAJESTIC COMBINATION Range can do your cooking, baking and kitchen heating in one economical operation without a single adjustment!

You'll live better... cooking Majestically!

NOW! YEAR-'ROUND KITCHEN COOKING COMFORT!

SUMMER – Use cool and comfortable non-radiating ELECTRIC Range and Oven.

WINTER – Use Coal & Wood (or Oil) for Cooking, Baking, and a HOT Kitchen Heater, too!

SPRING or FALL – *Fast* Oven heat from either fuel alone — or if you prefer — combine them both together without a single adjustment.

Here's cool ELECTRIC summer cooking or hot coal & wood (or oil) radiant winter cooking and heating as you please . . . without a single adjustment!

Only *$399.50 and up*

Majestic in-tune with the needs of the heating season!

See the Thrilling NEW Majestic Range Today!

Distributors

C. A. DE FEHR & SONS LTD.

78r. Princess St.
Winnipeg, Man.

10970 — 84th St.
Edmonton, Alta.